

2018

ÅRS- OCH HÅLLBARHETSREDOVISNING



→ LKAB:s ambition är att skapa välstånd genom att vara ett av de mest innovativa, resurseffektiva och ansvarstagande gruvföretagen i världen.

# INNEHÅLL

|                                                     |          |
|-----------------------------------------------------|----------|
| INTRODUKTION                                        | 1        |
| ■ 2018 i korthet                                    | 2        |
| ■ Mål för hållbar utveckling                        | 4        |
| Koncernchefens kommentar                            | 6        |
| ■ Så skapar vi värde                                | 10       |
| OMVÄRLD OCH STRATEGI                                | 12       |
| ■ Globalt sammanhang                                | 12       |
| Trender på järnmalmsmarknaden                       | 14       |
| Strategiskt ramverk                                 | 16       |
| PRODUKTER OCH MARKNADER                             | 18       |
| Järnmalmsprodukter till stålindustrin               | 18       |
| Industrimineraler och övriga produkter och tjänster | 19       |
| Marknadsutveckling                                  | 20       |
| VERKSAMHET OCH PÅVERKAN                             | 22       |
| Prospektera                                         | 25       |
| Bryta                                               | 28       |
| Förädla                                             | 32       |
| Transportera                                        | 36       |
| ■ Leverantörer                                      | 40       |
| ■ Medarbetare                                       | 42       |
| ■ Samhällsansvar                                    | 46       |
| ■ Miljöansvar                                       | 53       |
| ■ RISKER OCH RISKHANTERING                          | 58       |
| ■ Marknads- och omvärldsrisker                      | 60       |
| ■ Verksamhetsrisker                                 | 61       |
| ■ Finansiella risker                                | 62       |
| STYRNING OCH KONTROLL                               | 64       |
| Styrelseordförandens kommentar                      | 64       |
| ■ Bolagsstyrningsrapport                            | 65       |
| Styrelse                                            | 72       |
| Koncernledning                                      | 74       |
| Väsentlighetsanalys                                 | 75       |
| GRI-index                                           | 78       |
| ■ Revisors rapport över hållbarhetsredovisning      | 80       |
| ■ Koncernöversikt                                   | 81       |
| FINANSIELLT RESULTAT                                | 84       |
| Finansiella rapporter                               | 84       |
| Noter                                               | 95       |
| Styrelsens intygande                                | 130      |
| Revisionsberättelse                                 | 131      |
| Mineralreserver och mineraltillgångar               | 134      |
| Tioårsöversikt                                      | 138      |
| ÖVRIG INFORMATION                                   | 139      |
| Termer och definitioner                             | 139      |
| Årsstämma och finansiell information                | 140      |
| Adresser                                            | lkab.com |
| GRI-appendix                                        | lkab.com |

## AFFÄRSIDÉ

Att med utgångspunkt från Malmfälten, för världsmarknaden, tillverka och leverera förädlade järnmalmsprodukter och tjänster för järntillverkning som skapar mervärden för kunderna. Andra närbesläktade produkter och tjänster, som bygger på LKAB:s kunskande och som stödjer huvudaffären, kan ingå i verksamheten.

## VISION

LKAB ska av kunderna uppfattas vara den leverantör som ger mest mervärde och därmed vara ledande inom våra utvalda marknadssegment.

## PERFORMANCE IN IRONMAKING

Performance in Ironmaking är LKAB:s kundlöfte. Det innebär att vi alltid sätter kunden i centrum och säkerställer kvalitet, stabilitet och leveranssäkerhet i hela vår värdekedja från gruva till hamn. Genom en nära och djup samverkan med våra kunder utvecklar vi våra produkter och bidrar till att förbättra kundernas processer.

### OM LKAB:S ÅRS- OCH HÅLLBARHETSREDOVISNING 2018

Styrelsen och verkställande direktören lämnar här Års- och hållbarhetsredovisning för kalenderåret 2018 för Luossavaara-Kiirunavaara AB (publ), med organisationsnummer 556001–5835. LKAB är ett av svenska staten helägt aktiebolag.

Årsredovisningen är integrerad – innebärande att årsberättelse inklusive hållbarhetsarbetet och bolagsstyrningen redovisas tillsammans med den legala årsredovisningens förvaltningsberättelse och de finansiella rapporterna. En hållbarhetsrapport har upprättats som en del av förvaltningsberättelsen, enligt ÅRL 6 kap 10§, och återfinns på sidorna 5, 10-13, 40-49 och 53-57. LKAB redovisar sitt hållbarhetsarbete enligt Global Reporting Initiative (GRI) riktlinjer Standards nivå "Core" och redovisningens omfattning definieras av GRI-index på sidorna 78-79. En bolagsstyrningsrapport har upprättats som en del av förvaltningsberättelsen, enligt ÅRL 6 kap 6-7§§.

■ Förvaltningsberättelse, hela avsnittet, sidorna 2-5, 10-13, 40-71, och 81-83.

# LKAB I KORTHET

# 4188

medarbetare i LKAB-koncernen

Det krävs en bredd av kompetens för att driva och utveckla LKAB:s komplexa affär, från produktutveckling, prospektering och brytning till förädling, logistik, försäljning och leverans till kunderna. Att attrahera, behålla och utveckla medarbetare är centralt i LKAB:s strategi. Läs mer på sidorna 16–17.



## 150 000 ton järnmalm bryts i LKAB:s gruvor varje dygn

LKAB:s malmfyndigheter bryts till största delen i underjordsgruvor mer än tusen meter under jord, det ställer krav på såväl säkerhet som effektivitet. All järnmalm som bryts förädlas därefter i våra förädlingsverk. Där sovras och anrikas malmen för att slutligen pelletiseras, det vill säga brännas till små runda järnmalmspellets. Från förädlingsverken transporteras järnmalmsprodukterna på järnväg till hamnarna och skeppas ut till kunder i Europa, Mellanöstern, Nordafrika, USA och Asien.

Läs mer om hur fyndigheter identifieras och bryts på sidorna 25-31.



# 77%

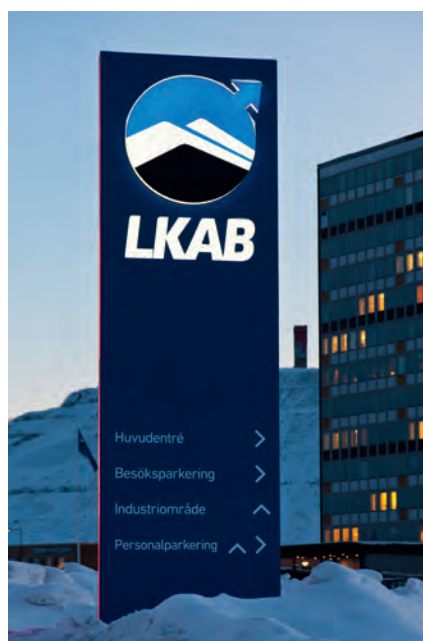
av LKAB:s järnmalmsprodukter exporteras till Europas stålverk.

# 82%

av LKAB:s leveransvolymer består av järnmalmspellets.

# 25,9

Mdkr i omsättning



## Tre divisioner

### Division Norra

Omfattar gruvor och förädlingsverk i Kiruna. Produkterna transporteras på Malmbanan och Ofotbanens järnväg till hamnen i Narvik för utskeppning till stålverkskunder runt om i världen.

### Division Södra

Omfattar gruvor och förädlingsverk i Malmberget och Svappavaara. Produkterna transporteras på Malmbanan främst till hamnen i Luleå och vidare till de europeiska stålverkskunderna.

### Division Specialprodukter

Utvecklar och tillhandahåller produkter och tjänster, bland annat industrimineraler, borrhälsborrteknik och fullservicelösningar för gruv- och anläggningsindustrin.



## 2018 | KORTHET

## NETTOOMSÄTTNING

25 892 Mkr

## RÖRELSERESULTAT

6 869 Mkr

## OPERATIVT KASSAFLÖDE

3 126 Mkr

## PRODUCERAT

26,9 Mt

järnmalmsprodukter producerade LKAB under 2018, jämfört med 27,2 Mt under 2017.

## LEVERERAT

26,8 Mt

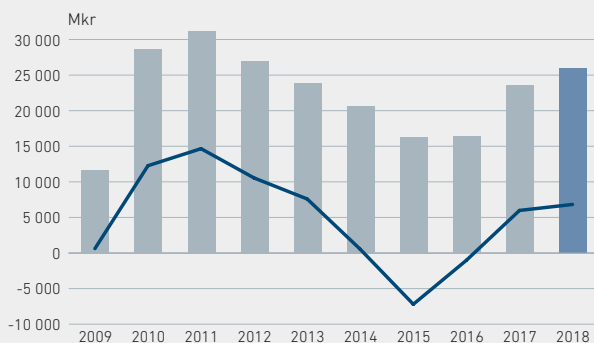
järnmalmsprodukter levererade LKAB under 2018, jämfört med 27,6 Mt under 2017.

## NYCKELTAL

Styrning och uppföljning av verksamheten sker i tre divisioner; Division Norra, Division Södra och Division Specialprodukter.

## NETTOOMSÄTTNING OCH RÖRELSERESULTAT

■ Nettoomsättning ■ Nettoomsättning 2018 — Rörelseresultat



## EKONOMISK ÖVERSIKT KONCERNEN

|                                                           | 2018         | 2017         |
|-----------------------------------------------------------|--------------|--------------|
| Nettoomsättning, Mkr                                      | 25 892       | 23 367       |
| Underliggande rörelseresultat <sup>2</sup> , Mkr          | 8 975        | 7 148        |
| Rörelseresultat, Mkr                                      | 6 869        | 5 975        |
| Rörelsemarginal, %                                        | 26,5         | 25,6         |
| <b>Årets resultat</b>                                     | <b>5 274</b> | <b>4 803</b> |
| Operativt kassaflöde, Mkr                                 | 3 126        | 7 136        |
| Avkastning på eget kapital, %                             | 14,1         | 14,4         |
| Nettoskuldssättningsgrad, %                               | 9,2          | -6,6         |
| Investeringar i materiella anläggningstillgångar, Mkr     | 2 455        | 2 008        |
| Avsättningar till samhällsomvandling per balansdagen, Mkr | 17 625       | 11 911       |
| Utdelning till ägaren <sup>3</sup> , Mkr                  | 3 164        | 2 882        |

## EKONOMISK ÖVERSIKT DIVISIONERNA

|                                                  | DIVISION NORRA <sup>1</sup> |        | DIVISION SÖDRA <sup>1</sup> |       | DIVISION SPECIALPRODUKTER <sup>1</sup> |       |
|--------------------------------------------------|-----------------------------|--------|-----------------------------|-------|----------------------------------------|-------|
|                                                  | 2018                        | 2017   | 2018                        | 2017  | 2018                                   | 2017  |
| Nettoomsättning, Mkr                             | 14 278                      | 13 473 | 10 534                      | 9 999 | 3 806                                  | 3 936 |
| Underliggande rörelseresultat <sup>2</sup> , Mkr | 6 016                       | 5 241  | 2 991                       | 2 746 | 330                                    | 417   |
| Rörelseresultat, Mkr                             | 4 102                       | 4 181  | 2 799                       | 2 659 | 330                                    | 391   |

## PRODUKTION JÄRNMALMSPRODUKTER, Mt

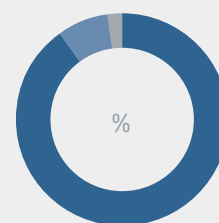
|                             | 2018 | 2017 | 2016 | 2015 | 2014 |
|-----------------------------|------|------|------|------|------|
| Division Norra <sup>1</sup> | 15,0 | 14,8 | 14,3 | 12,6 | –    |
| Division Södra <sup>1</sup> | 11,9 | 12,4 | 12,6 | 11,9 | –    |
| Totalt                      | 26,9 | 27,2 | 26,9 | 24,5 | 25,7 |
| Varav pellets               | 23,9 | 24,6 | 24,0 | 22,2 | 23,2 |
| Varav fines                 | 3,0  | 2,6  | 2,9  | 2,3  | 2,5  |

## LEVERANSER JÄRNMALMSPRODUKTER, Mt

|                             | 2018 | 2017 | 2016 | 2015 | 2014 |
|-----------------------------|------|------|------|------|------|
| Division Norra <sup>1</sup> | 15,2 | 15,2 | 14,3 | 12,4 | –    |
| Division Södra <sup>1</sup> | 11,6 | 12,4 | 12,7 | 11,8 | –    |
| Totalt                      | 26,8 | 27,6 | 27,0 | 24,2 | 26,0 |
| Varav pellets               | 22,1 | 22,9 | 22,7 | 20,3 | 21,7 |
| Varav fines                 | 4,7  | 4,7  | 4,3  | 3,9  | 4,3  |

## FÖRSÄLJNING PER PRODUKT

Procent av försäljning (Mkr)



|                    |    |
|--------------------|----|
| Järnmalmsprodukter | 90 |
| Industrimineraler  | 8  |
| Övrigt             | 2  |

<sup>1</sup> Koncernens resultat och hur koncernen är sammansatt samt hur resultatet fördelas mellan olika rörelsesegment framgår av Not 2 på sidorna 103-104.

Från 2018 används en ny modell för intern resultatfördelning mellan Division Norra och Division Södra. En omräkning har skett för åren 2015-2017 i enlighet med den nya indelningen.

<sup>2</sup> Underliggande rörelseresultat redovisas i Not 46 på sidan 129.<sup>3</sup> Den av styrelsen föreslagna utdelningen beslutas vid årsstämman den 25 april 2019.

Se även Koncernöversikt sidorna 81-83.

## NYCKELHÄNDELSE UNDER ÅRET

### JANUARI – MARS

#### Produktionsrekord för enskilt kvartal.

LKAB inleder 2018 stabilt med en fortsatt ökning av produktionsvolymen som under första kvartalet uppgår till en ny rekordnivå.

**Grönt ljus för HYBRIT.** SSAB, Vattenfall och LKAB samverkar för att utveckla processer för en fossilfri stålproduktion. Efter avslutad pilotstudie, med stöd från Energimyndigheten, fattas i februari beslut om att gå vidare med initiativet och i juni tas första spadtagen till en unik pilotanläggning. Läs mer på sidan 35.

### APRIL – JUNI

**Färdigsprängt i Gruvberget.** Den 9 april sprängs den sista salvan i dagbrottet Gruvberget som brutits sedan 2010. Fyndigheten är dock inte slut. Frågan framåt är om det är ekonomiskt gångbart att bryta och hur man i så fall gör det mest effektivt.

#### Största byggsatsningen i Kirunas historia presenteras.

Den pågående samhällsomvandlingen innebär att LKAB ska bygga tusentals nya bostäder och kommersiella lokaler i Kiruna de kommande åren och på en presskonferens i april presenteras planerna. Nya områden med färdiga detaljplaner och pågående markarbeten är Luossavaara som rymmer 200 bostäder, Jägarskolan med 450 bostäder och kvarteren i Kirunas nya centrum.

#### LKAB utses till Karriärföretag 2018.

För sjätte året i rad får LKAB utmärkelsen "Karriärföretag", ett av Sveriges 100 mest spännande företag att göra karriär på.



**LKAB och Kiruna kommun sluter miljöavtal.** Avtalet för Gruvstadspark 3 tecknas i juni och säkrar långsiktig utveckling med bland annat fler bostadsprojekt, samtidigt som kommunen omvandlar den nuvarande stadskärnan till industriområde så att LKAB får avgörande tillgång till mark för fortsatt verksamhet.

**Mot en ny världsstandard för hållbar gruvbrytning.** LKAB sjesätter initiativet SUM, Sustainable Underground Mining. Tillsammans med ABB, Epiroc, Combitech och Volvokoncernen, är målet att sätta en ny världsstandard för hållbar gruvbrytning på stora djup. Läs mer på sidorna 30–31.

#### Samlad miljötillståndsansökan för Kiruna.

Under sommaren lämnas vad som kan vara Sveriges största miljötillståndsansökan in till mark- och miljödomstolen. Nuvarande tillstånd för Kiruna är uppdelade på gruva och förädlingsverk där gruvan är tillståndsprövat enligt en äldre miljölagstiftning. Den nya ansökan omfattar hela LKAB:s verksamhet i Kiruna. Grundliga utredningar har gjorts för att identifiera vilka skyddsåtgärder som behövs för att inte öka påverkan på miljön, även om produktionen ökar.

### JULI – SEPTEMBER

#### Från restprodukt till strategiska mineraler.

LKAB meddelar i juli att man investerar i en pilotanläggning för att industrialisera en ny innovativ teknik för att utvinna jordartsmetaller ur restprodukterna från järnmalmsproduktionen. Detta kan leda till att LKAB producerar bland annat fosfor, klassat av EU som en strategisk mineral med särskild vikt för industrin.

**Dödsolycka i Svappavaara.** Strax före 10.30 fredag förmiddag 27 juli inträffar en allvarlig fallolycka i kulsinterverket i Svappavaara. Medarbetaren transporteras till Umeå men avlider senare till följd av sina skador. Det är ett gravt misslyckande för LKAB och arbetet med säkerhetskulturen har högsta prioritet. Läs mer på sidorna 42–45.

**Historiskt byggnadsbyte.** LKAB lämnar i en ceremoni den 28 augusti över Kirunas nya stadshus, Kristallen, till Kiruna kommun. I gengäld överlämnar Kiruna kommun det gamla stadshuset inför avveckling. LKAB får tillgång till marken för fortsatt gruvbrytning.



**Pelletsverket i Svappavaara repareras under fyra månader.** Vid ett sedan tidigare planerat underhållsstopp visade det sig att bärande balkar under kylaren i pelletsverket i Svappavaara behöver bytas tidigare än planerat. LKAB meddelar att pelletsverket i Svappavaara tas ur drift fram till januari 2019.

### OKTOBER – DECEMBER

**Prospekteringsstakten ökas.** Resultaten från det utökade provborrningsprogrammet som analyserats under året visar att malmkroppen i Kiruna har en mer komplicerad geometri mot djupet än vad som tidigare varit känt. LKAB meddelar i oktober att prospekteringsarbetet intensifieras för att säkerställa järnmalmsfyndigheter efter 2030 då nuvarande huvudnivåer beräknas vara utbrutna. Läs mer på sidorna 25–27.

**Förvärvet av brittiska Francis Flower slutförs.** LKAB Minerals förvärv av brittiska Francis Flower godkänns av konkurrensmyndigheterna och ägandet övertas från 3 december 2018. Läs mer på sidan 39.



→ LKAB:s uppdrag är att på ett ansvarsfullt sätt tillvarata Sveriges järnmalmsresurser och säkra uthållig konkurrenskraft och långsiktigt värdeskapande. Hållbarhetsarbetet är därmed centralt i vår affärsstrategi.



# 2045

Tillsammans med SSAB och Vattenfall driver LKAB initiativet HYBRIT, för en framtida fossilfri stålproduktion. Om initiativet lyckas innebär det ett betydande bidrag till Sveriges uppsatta klimatmål för 2045. Läs mer på sidan 35.



# MÅL FÖR HÅLLBAR UTVECKLING

## EKONOMISK HÅLLBARHET

LKAB behöver vara finansiellt starkt för att vara ett innovativt och ansvarstagande företag som bidrar till välbefinnande. Vår strävan är att på sikt fördubbla malmreserven. Samtidigt ska vi fortsätta att förbättra konkurrenskraften med ambitionen att höja produktiviteten med 40–50 procent i nästa generations gruva och förädling. De mål som LKAB har satt upp fram till år 2021 för att mäta och följa upp ekonomisk hållbarhet sammanfattas nedan.

| Måluppföljning                                                              | 2018             | 2017  | Mål    |
|-----------------------------------------------------------------------------|------------------|-------|--------|
| Avkastning på eget kapital ska överstiga 12 procent över en konjunkturcykel | 14,1             | 14,4  | >12%   |
| Nettoskuldssättningsgrad 0–30 procent                                       | 9,2              | -6,6% | 0–30%  |
| Ordinarie utdelning ska uppgå till 40–60 procent av årets vinst             | 60% <sup>1</sup> | 60%   | 40–60% |

<sup>1</sup> Styrelsen föreslår till årsstämman att ordinarie utdelning ska uppgå till 3 164 Mkr, vilket motsvarar en utdelning om 60 procent av årets vinst.

## SOCIAL HÅLLBARHET

LKAB ska vara en säker och attraktiv arbetsplats, samt utöva ett positivt inflytande på våra affärspartners och vår närmiljö. Inom social hållbarhet är LKAB:s strävan att erbjuda säkra, trygga och hälsosamma arbetsplatser där mångfald, icke-diskriminering och jämställdhet är en självklarhet. Vi arbetar för kompetens i framkant, för att upprätthålla föredömliga intressentdialoger och affärsetiska värdekedjor och vill bidra till levande och inbjudande lokalsamhällen. De mål som LKAB har satt upp fram till år 2021 för att mäta och följa upp arbetet sammanfattas nedan.

| Måluppföljning                                                                                 | 2018                                                                   | Basår 2015       | Mål 2021         |
|------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------|------------------|------------------|
| Minska olycksfall med frånvaro till frekvens 3,5 per miljon arbetstimmar till 2021             | 7,7                                                                    | 6,2              | 3,5              |
| Andelen kvinnor ska uppgå till minst 25 procent 2021                                           | 22,1%                                                                  | 20,0%            | >25%             |
| Andelen kvinnliga chefer ska uppgå till minst 25 procent 2021                                  | 21,4%                                                                  | 17,7%            | > 25%            |
| Efterlevnad av LKAB:s uppförandekod och en väl fungerande dialog med intressenter <sup>3</sup> | 91% har gått utbildning. <sup>2</sup> Dialog enligt plan. <sup>3</sup> | n/a <sup>3</sup> | n/a <sup>3</sup> |

<sup>2</sup> Nyförvärv av Francis Flower har lett till ett stort tillskott av nya medarbetare i december som ej hunnit genomföra utbildningen 2018.

<sup>3</sup> För mer information angående KPI:er kopplade till målet, se sidan 47.

## MILJÖMÄSSIG HÅLLBARHET

LKAB ska vara ett av de mest resurs- och miljöeffektiva gruvföretagen i världen. Vår ambition är att på sikt uppnå en koldioxid-neutral verksamhet. Visionen är också en miljöneutral vatten- och energianvändning och inga påverkande utsläpp till omgivningen. Vi vill värna den biologiska mångfalden och strävar efter att omvandla restprodukter till resurser. De mål som LKAB har satt upp avseende miljöförbättringar i det befintliga produktions-systemet sammanfattas nedan.

| Måluppföljning                                                                                                                                                    | 2018                     | Basår 2015               | Mål 2021                 |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|
| Minska koldioxidutsläpp med minst 12 procent per ton färdig produkt till 2021 jämfört med 2015 och samtidigt minska utsläpp av kväve till luft (NO <sub>x</sub> ) | 25,7 kg/ton              | 27,2 kg/ton              | < 23,9 kg/ton            |
| Minska energiintensiteten (kWh per ton färdig produkt) med minst 17 procent till 2021 jämfört med 2015                                                            | 141 g/ton                | 158 g/ton                | < 158 g/ton              |
| Minska utsläpp av kväve till vatten med minst 20 procent per ton färdig produkt till 2021 jämfört med 2015                                                        | 161 kWh/ton              | 166 kWh/ton              | < 138 kWh/ton            |
| Minska utsläpp av kväve till luft från reningsanläggning med minst 40 procent till 2021 jämfört med 2015, räknat som snitt för alla anläggningar <sup>4</sup>     | 16 g/ton                 | 26 g/ton                 | 21 g/ton                 |
| Minska utsläpp av stoft till luft från reningsanläggning med minst 40 procent till 2021 jämfört med 2015, räknat som snitt för alla anläggningar <sup>4</sup>     | 10 mg/m <sup>3</sup> ntg | 17 mg/m <sup>3</sup> ntg | 10 mg/m <sup>3</sup> ntg |

<sup>4</sup> Målet omfattar dammsugsanläggningar i hela LKAB:s verksamhet. Målet inkluderar därmed inte skorstenarna i pelletsverken, där problem med, eller avsaknad av reningsutrustning har lett till villkorsöverskridanden för SO<sub>2</sub> och stoft. Se "Miljöpåverkan och resursförbrukning" sidorna 56–57.



→ Vi står nu inför att öka effektiviteten i vår nuvarande produktionsstruktur samtidigt som vi rustar oss för framtiden.

*Jan Moström, vd och koncernchef*

# ETT NYTT LÄGE FÖR LKAB

LKAB redovisar ett förbättrat resultat och trots omfattande underhållsarbeten uppnåddes produktionsvolymerna strax under 2017 års rekordnivå. Den långsiktiga planeringen och framtidsfrågorna står högt på agendan – med hög utvecklingstakt, utökad prospektering och satsningar för ett bredare LKAB. Vd Jan Moström kommenterar.

## Hur ser du på årets resultat?

LKAB visar återigen ett förbättrat resultat. Det underliggande rörelseresultatet, det vill säga exklusive utbetalningar till samhällsomvandlingen, ökade med drygt 25 procent. Vi har gynnats av fortsatt goda marknadsvillkor med högre järnmalmspriser och en stark dollarkurs. När allt fler stålbolag efterfrågar mer hållbara och resurseffektiva insatsråvaror driver marknaden mot mer högförädlade och klimateffektiva järnmalmsprodukter. Det är vår nisch och det är här vi kan göra stor skillnad för våra kunder.

Eftersom vi inte kan påverka världsmarknadspriserna är det viktigt att vi riktar in oss på sådant vi själva råder över, som hållbarhet och kvalitet. Men också kostnadskontroll och insatser för att öka volymerna. Vi behöver kunna slå ut våra kostnader på fler producerade ton för att vara konkurrenskraftiga även i en marknad med lägre prisnivåer.

Produktionsstörningar under framför allt andra halvåret och det faktum att pelletsverket i Svappavaara togs ur drift för omfattande underhållsinsatser under fjärde kvartalet påverkade de totala volymerna kraftigt under 2018. Trots detta lyckades vi producera 26,9 Mton, strax under rekordproduktionen på 27,2 Mton under 2017. Det visar potentialen vid en jämn och stabil produktion.

## Vad har varit verksamhetens fokus 2018?

Vi har en tydlig tillväxtagenda som bygger på högförädlade produkter, hög produktivitet och energi-, klimat- och miljöeffektiva processer. Ledord i vår strategi är "operational excellence" och hållbarhet. I korthet att säkerställa en effektiv produktion, att söka ständiga förbättringar på alla nivåer samtidigt som vi tar ansvar för vår påverkan.

Produktionsstabiliteten är central och något vi arbetar med kontinuerligt. Det handlar om åtgärder för att strukturerat planlägga och optimera underhållsarbeten och ett ständigt fokus på att stärka säkerhets- och produktionskulturen.

Vi lägger fortsatt stor vikt vid vårt arbete med ledarskap och medarbetarskap i hela verksamheten. Genom att stärka individer och team rustar vi organisationen som helhet. Vi står nu inför att öka effektiviteten i vår nuvarande produktionsstruktur samtidigt som vi rustar oss för framtiden.

## På vilket sätt står LKAB inför ett nytt läge?

Kortfattat kan man säga att vi under året konstaterat att LKAB framåt får arbeta mer som vilket annat gruvbolag som helst, med högre krav på att söka efter nya malmvolymerna för att säkerställa en långsiktigt hållbar gruvverksamhet.

LKAB:s plan de senaste åren har varit att i början på nästa decennium fatta beslut om att investera i en ny huvudnivå i järnmalmsgruvan i Kiruna. 2018 intensifierade vi den gruvnära prospekteringen för att klarlägga fyndigheterna under nuvarande huvudnivåer inför det beslutet. Resultaten av den prospekteringen har under året visat att fyndigheten i Kirunagruvan har en mer

komplex geometri och geologi mot djupet än vad som tidigare antagits. De nya rönen påverkar inte de mineralreserver och mineraltillgångar som LKAB hittills har rapporterat, utan det här handlar om framtiden, om brytningen efter den nuvarande huvudnivåns livslängd.

Malmkroppen under nuvarande huvudnivå är fortfarande öppen norrut och går djupare, men vi behöver undersöka den närmare för att få en klarare bild. Vi räknar med att i bästa fall vid årsskiftet 2022–2023 veta i vilken omfattning vi har mineralisering på djupet. Konsekvensen är att vi måste utforma en ny utvecklingsstrategi för Kiruna under 2019.

## Vad innebär det för verksamheten framåt?

För det första ökar vi våra investeringar i prospektering kraftigt. Dels för att optimera produktionen inom ramen för redan genomförda investeringar med inriktning att förlänga livslängden på befintliga produktionsplaner, men också för att säkerställa gruvproduktion på lång sikt.

Här är utvecklingsprogrammet SUM, Sustainable Underground Mining, som vi under året initierat med ABB, Epiroc, Combitech och Volvokoncernen ytterst viktigt. Syftet är att ta fram en ny världsstandard för storskalig gruvbrytning på stora djup som dessutom är koldioxidfri, digitaliserad och autonom.

LKAB investerar också i pilotanläggningar för en ny innovativ teknik som förädlar restprodukter från järnmalmsproduktionen. Ambitionen är att utveckla en produktion av fosfor och sällsynta jordartsmetaller, klassade av EU som strategiska mineraler.

Tillsammans med SSAB och Vattenfall driver vi sedan 2015 initiativet HYBRIT som ska utveckla en ståltillverkningsprocess som använder vätgas i stället för kol. Målet är ett koldioxidfritt stål 2035 vilket blir ett viktigt bidrag till att Sverige når FN:s klimatomål. Efter stöd från Energimyndigheten kunde vi i somras ta första spadtagen till en pilotanläggning i Luleå.

LKAB är inriktat på att etablera sig bredare på mineralmarknaden och i december 2018 slutfördes förvärvet av det brittiska industrimineralföretaget Francis Flower som bland annat återvinner och förädlar sidostömmar och restprodukter från stålindustrin. Förvärvet breddar LKAB:s erbjudande inom industrimineraler samtidigt som det tillför en betydande omsättning.

Det här är viktiga satsningar i LKAB:s väg framåt. Vi behöver nya tekniska lösningar för att säkert och lönsamt kunna bryta stora volymer på djupet, vi måste anpassa vår verksamhet för att minska klimatpåverkan och vi behöver skapa nya affärsmöjligheter som kompletterar järnmalmsverksamheten.

## Vilka är de största utmaningarna för LKAB här och nu?

Våra satsningar på utökad prospektering, på HYBRIT, SUM och ett bredare LKAB kommer att kräva stora ekonomiska insatser. Mot den bakgrunden måste vi säkerställa befintliga produktionsplaner och fortlopande effektivisera verksamheten för att garantera den uthålliga lönsamhet som krävs för fortsatta satsningar.

Tillgången till mark för prospektering och brytning är avgörande och det förutsätter en fortsatt god samverkan kring utvecklingen av våra verksamhetsorter. Jag upplever att det finns ett starkt gemensamt intresse av att säkerställa LKAB:s framtid i Malmfälten. Samtidigt är den fortsatta verksamheten beroende av beslut på olika nivåer i samhället, på kommunal nivå, länsnivå och statlig nivå. Komplicerade och utdragna tillståndsprocesser är en reell utmaning. Det är angeläget att processerna utformas så att de är rättssäkra, effektiva och förutsägbara. Det här är en fråga som berör fler än LKAB och vi arbetar bland annat tillsammans med näringsdepartementet och andra aktörer i branschen genom SveMin för att få till stånd ökad samordning mellan myndigheter. På kommunal nivå har vi under året varit med om att detaljplaneprocessen har stannat upp därför att den kommunala myndighetsutövningen på ett olyckligt sätt blandats samman med andra frågor.

Ytterligare en utmaning för att kunna upprätthålla LKAB:s konkurrenskraft är att EU:s handelssystem med utsläppsrätter för koldioxid, EU-ETS, i praktiken subventionerar pellets och sinterproducenter med höga utsläpp. Den europeiska stålindustrin har en fri tilldelning om 171 kg koldioxid/ton pellets eller sinter producerat vid stålverken. LKAB:s fria tilldelning är 30,7 kg koldioxid/ton pellets tillverkat vid gruvan. LKAB har minskat sina utsläpp av koldioxid till en femtedel sedan 1960-talet, stålindustrin ligger kvar på de nivåer som LKAB hade för 60 år sedan. Handelssystemet revideras från 2021 och det är rimligt att LKAB:s pellets jämförs med stålindustrins pellets och sinter. Det skulle minska den fria tilldelningen av utsläppsrätter med mer än 20 miljoner ton och stärka LKAB:s konkurrenskraft.



→ Ökat fokus på klimatutmaningarna, skärpta miljökrav och kundernas strävan efter en mer resurseffektiv produktion stärker vår position.

#### Hållbarhet är tydligt integrerat i LKAB:s strategi.

##### Hur har arbetet förlöpt under året?

I slutet på juli inträffade en allvarig fallolycka där en medarbetare senare avled till följd av sina skador. Det är det absolut värsta som kan hända. Det ska vara en självklarhet att våra medarbetare går hem från jobbet varje dag lika friska som när de kom. Att minska antalet olycksfall är ett av LKAB:s prioriterade hållbarhetsmål och vi lägger fortsatt stor kraft på att utforma våra arbetsplatser på ett säkert sätt och på arbetsplatsnära insatser i form av utbildningar och dialoger för att förändra attityder och beteenden. Här har vi inom delar av organisationen gjort framsteg men tyvärr har vi på totalen ännu inte sett den utveckling vi önskar. Under 2018 noterade vi 7,7 olycksfall per en miljon arbetade timmar vilket är en ökning jämfört med 2017 och en bra bit ifrån vårt mål.

Arbetet med frågor som antikorruption och icke-diskriminering har hög prioritet och LKAB har ett uttalat mål att vår uppförandekod ska efterlevas av hela organisationen. Som en del av LKAB:s mångfaldsplan har verksamheterna under året arbetat med och uppdaterat normer och spelregler. Syftet är att skapa förutsättningar för mångfald och förebygga och förhindra diskriminering på alla nivåer.

Vi har sedan 2016 en policy för mänskliga rättigheter som ska stödja arbetet med att identifiera och hantera risker kopplade till området genom hela värdekedjan, däribland hos våra drygt 8 000 leverantörer.

På klimatområdet är den långsiktiga ambitionen att vi ska vara koldioxidfria. Även om vi ser en gräns för hur stora förbättringar vi kan uppnå med rimliga insatser inom ramen för nuvarande produktionsstruktur måste vi kontinuerligt minska vår energianvändning och begränsa miljöpåverkande utsläpp, vilket avspeglas i de mål vi har satt upp till 2021.

Frågan om dammsäkerhet fick nytt fokus efter en svår olycka då en gruvdamm brast vid en av bolaget Vales anläggningar i januari 2019. Ansvarsfrågan vad gäller olyckan i Brasilien är inte klarlagd men händelser som denna påverkar omvärldens förtroende för hela branschen. På LKAB utvecklar vi kontinuerligt tekniken och rutinerna för hur dammarna underhålls och under våren 2018 lät vi en panel av experter från Australien och Kanada granska vårt dammsäkerhetsarbete för att kunna förbättra det ytterligare.

#### Hur går arbetet med samhällsomvandlingarna?

LKAB är helt beroende av attraktiva samhällen i Malmfälten och våra satsningar på att säkra framtidens verksamhet går hand i hand med den utvecklingen. 2018 har vi gått in i en fas med hög byggaktivitet såväl i Gällivare som i Kiruna. Nya bostadsområden har tagit form och i Kiruna centrum står stadshuset Kristallen nu klart.

Att samhällsomvandlingarna är inne i en intensiv fas innebär ökade utbetalningar under det kommande året. Under året kom LKAB och Kiruna kommun överens om ett tredje gruvstadsparksavtal motsvarande cirka 2 miljarder kronor, som ger oss tillgång till ny mark som omfattar en yta som täcker gruvverksamheten fram till år 2028.

Vår ambition är att genomföra samhällsomvandlingarna enligt tidplan, till en rimlig kostnad och på ett sätt som skapar

trygghet för boende och lokalt näringsliv. Mer än 80 procent av kommuninvånarna i Gällivare och Kiruna uppger i vår årliga undersökning att de har fortsatt förtroende för att LKAB tar sitt ansvar. Det är ett gott betyg tycker jag.

#### Hur ser du på LKAB:s utsikter?

Vi har stora utmaningar framför oss, men jag känner mig optimistisk. Vi är fast beslutna att driva industriella teknikskiften samtidigt som vi tillvarar vårt kunnande inom brytning, förädling och logistik för att bredda verksamheten.

Vi är i grunden konkurrenskraftiga. Ökat fokus på klimatutmaningarna, skärpta miljökrav och kundernas strävan efter en mer resurseffektiv produktion stärker vår position som nischaktör på den globala järnmalmsmarknaden. Det är också utifrån den positionen som vi bygger framtidens LKAB.

Luleå, 21 mars 2019

Jan Moström, vd och koncernchef

LKAB:s värderingar  
ligger till grund för hur  
verksamheten drivs.



### ENGAGERAD

Vi har våra kunders  
resultat i fokus  
i allt vi gör.



### NYTÄNKANDE

Allt kan förbättras  
om vi vågar tänka  
i nya banor.



### ANSVAR

Vi agerar långsiktigt,  
visar respekt och sätter  
säkerheten först.

# SÅ SKAPAR VI VÄRDE

Som ett ledande industriföretag skapar LKAB betydande värden i många led – för kunder, samhället, medarbetare och ägare. Vår strategi tar avstamp i att maximera värdet vi skapar, samtidigt som vi tar ansvar för att minimera vår negativa påverkan på miljö och samhälle.

## TILLGÅNGAR OCH RESURSER

## LKAB:S AFFÄR

### Naturreсурser

- Järnmalms- och mineralfyndigheter
- Tillgång till mark
- Energi

### Humankapital

- Medarbetarnas engagemang, kompetens och expertis i en kunskapsintensiv bransch
- Företagskultur och värderingar

### Infrastruktur och processer

- Moderna och automatiserade anläggningar som lever upp till höga miljökrav
- Effektiv logistik och god transportkapacitet
- Egenutvecklad och licensierad teknik, metoder, processer och patent

### Relationer och partnerskap

- Omvärldens och lokaliternas förtroende
- Nära samverkan med kunder, leverantörer och övriga intressenter

### Finansiella resurser

- Eget kapital och skulder
- Operativt kassaflöde

## OMVÄRLDSVILLKOR

### Trender

Se globala megatrender och LKAB:s bidrag till Agenda 2030, sidorna 12-13 och marknadstrender, sidorna 14-15.

### Risker

Se risker och riskhantering, sidorna 58-63.

### Intressenternas krav och förväntningar

Se LKAB:s väsentlighetsanalys, sidorna 75-77.

HÖGFÖRÄDLADE PRODUKTER

HÖGPRODUKTIV BRYTNING,  
FÖRÄDLING OCH LOGISTIK

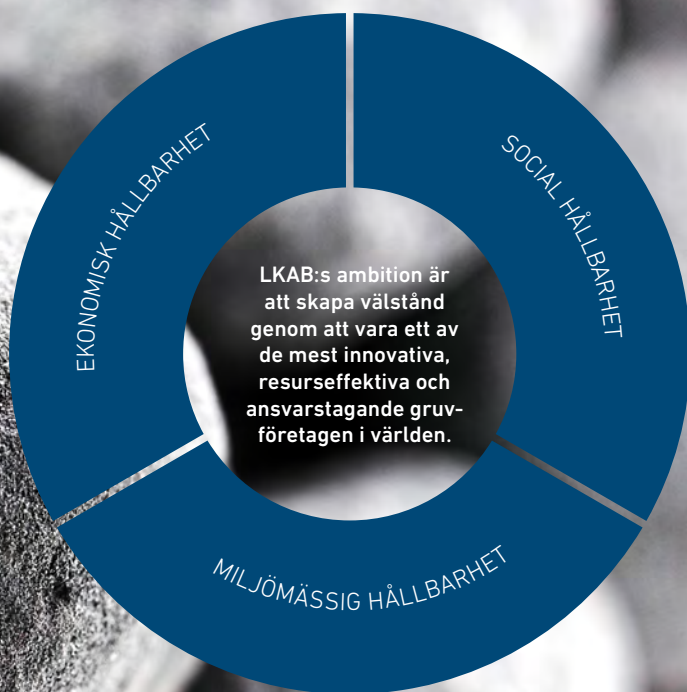
ENERGI-, MILJÖ- OCH  
KLIMATEFFEKTIVA PROCESSER

PROSPEKTERA

BRYTA

UTVECKLA

## SKAPAR VÄRDE FÖR



FÖRÄDLA

TRANSPORTERA

UTVECKLA

**Kunder** – se sidorna 18-19 och 35

- Effektiva och hållbara ståltillverkningsprocesser
- Minskade koldioxidutsläpp
- Minskad mängd avfall till deponi
- Dialog och samverkansprojekt

**Medarbetare** – se sidorna 42-45

- Attraktiva karriärvägar och utvecklingsmöjligheter
- Säker arbetsmiljö

**Leverantörer** – se sidorna 40-41

- Arbetstillfällen och intäkter
- Utvecklande samarbeten
- Leverantörsutveckling avseende hållbar utveckling

**Samhället** – se sidorna 46-51

- Arbetstillfällen genom långsiktig gruvdrift
- Bidrag till attraktiva samhällen
- Sponsrings- och utbildningsinsatser
- Förtroendefull relation med lokalsamhällen

**Ägaren** – se sidorna 5 och 35

- Flexibel och långsiktig avkastning
- Bidrag till Sveriges klimatmål genom samverkan för fossilfri stålproduktion

→ Läs mer om vår strategi på sidorna 16–17 och vår verksamhet och påverkan på sidorna 23–57.

# GLOBALT SAMMANHANG

LKAB påverkas av det som händer i omvärlden globalt. Megatrender och förändrade omvärldsvillkor är delvis drivkrafter som skapar nya möjligheter att stärka konkurrenskraften och utveckla erbjudandet. Samtidigt innebär inte minst klimatfrågan stora utmaningar och här har LKAB, tillsammans med våra kunder och leverantörer, ett stort ansvar att påverka utvecklingen i en mer hållbar riktning.

## 1 URBANISERING OCH ÖKAT VÄLSTÅND

Idag bor över hälften av världens befolkning i städer, en andel som väntas öka till närmare 70 procent till år 2050. I kombination med den förväntade befolkningstillväxten innebär det att ytterligare 2,5 miljarder människor bor och lever i städer år 2050<sup>1</sup>. Den accelererande urbaniseringen sätter press på städer världen över och ställer krav på infrastrukturinvesteringar. Samtidigt ökar välståndet med en globalt växande medelklass vilket även driver en ökad efterfrågan på kapitalvaror.

Eftersom järnmalm är insatsråvara i stålproduktionen drivs järnmalmensmarknaden av efterfrågan på stål, som i sin tur är kopplad till samhällsutveckling och ekonomisk tillväxt. Metaller och mineraler behövs för att bygga infrastruktur, bostäder och byggnader, för höjd levnadsstandard och hållbar utveckling världen över. Stål är människans mest använda konstruktionsmaterial. Det är också jordens mest återvunna material.

## 2 KLIMATFRÅGAN

Klimatförändringarna är en av vår tids största utmaningar. Järn och stål är nära kopplat till en hållbar samhällsutveckling. Samtidigt står industrin för en väsentlig påverkan på miljön, inte minst kopplat till energiförbrukning och utsläpp. Att minska klimatavtrycket genom hela värdekedjan är högt prioriterat i samtliga branscher.

Kina som står för den största delen av den globala stålproduktionen har de senaste åren gjort stora ansträngningar för att minska landets miljöpåverkan. I juli 2018 lanserades Kinas nya miljöprogram, vars främsta mål är att minska utsläppen till luft. Medan minskade utsläpp till luft för europeisk stålindustri i huvudsak handlar om koldioxid, gäller Kinas utsläppspolicy främst stoff från smutsiga och ineffektiva industriprocesser eftersom landet är hårt drabbat av hälsofarliga luftföroreningar.

För att minska utsläppen och samtidigt producera mer stål i befintliga produktionsanläggningar, efterfrågar ståltilverkare världen över mer järnmalmprodukter av hög kvalitet som minskar utsläppen och energiförbrukningen per producerat ton stål. Efterfrågan på pellets, som kan användas direkt i masugnarna och är den huvudsakliga insatsråvaran i direktreduktionsverken utan föregående sintring, ökar.

## 3 TEKNOLOGISK UTVECKLING OCH DIGITALISERING

Klimatutmaningarna driver också innovation, och samarbeten pågår i alla delar av värdekedjan för att utveckla produkter och processer som motverkar den negativa påverkan. Här spelar den teknologiska utvecklingen en central roll.

Den teknologiska utvecklingen går snabbt och digitaliseringen ger nya möjligheter för genomgripande förändringar i industrin. Både vad gäller produktutveckling men framför allt avseende produktionsprocesser. Ett ökat tempo i utvecklingen ställer krav på flexibilitet och anpassningsförmåga men skapar också möjligheter till ökad produktivitet och effektivitet genom till exempel ökad automation och förebyggande underhåll.

## 4 POLITISK OSÄKERHET

Förändring av det internationella politiska klimatet i kombination med de handelstullar som USA infört under 2018 har ökat osäkerheten om vart den globala konjunkturen är på väg. Vidare är effekterna av Storbritanniens utträde ur EU svårbedömda. Även om den globala efterfrågan på stål, och därmed också järnmalm, är relativt stabil, finns det många frågetecken runt utvecklingen av det politiska läget och världshandeln. Denna osäkerhet kan snabbt förändra marknadsläget och efterfrågan.

USA:s ståltullar har under 2018 inneburit att Kina initierat stora statliga infrastrukturinvesteringar som kompensation för minskad export. I USA får amerikanska konsumenter i slutänden betala för att den inhemska stålindustrin höjt priserna motsvarande priset på importerat stål. Påverkan på Europas starkt nischade stålindustri har hittills varit förhållandevis begränsad tack vare en stark konjunktur.

Att stärka konkurrenskraften och kompensera för konjunktursvängningarna, genom kostnadskontroll och genom att ligga i framkant vad gäller hållbarhet och kvalitet, är en nyckelfråga.

<sup>1</sup>Rapporten "2018 Revision of the World Urbanization Prospects", publicerad av UN DESA (FN:s avdelning för ekonomiska och sociala ärenden)

LKAB står bakom samtliga av FN:s 17 globala mål för hållbar utveckling. Vår kärnaffär har dock en tydligare koppling till några av målen.

## AGENDA 2030: FN:S GLOBALA MÅL FÖR HÅLLBAR UTVECKLING

### Partnerskap för hållbar industri, innovation och infrastruktur (mål 9, 11, 17)

Gruvbranschen har en viktig roll i omställningen mot en hållbar samhällsutveckling. För att klara det krävs att LKAB, själva och tillsammans med andra, utvecklar ny teknik, effektiva digitala processer och nya metoder för brytning, förädling och logistik. Metaller och mineraler behövs fortsatt för den pågående samhällsutvecklingen där städer växer och levnadsstandard och teknologisk utveckling tilltar. Samarbete och dialog med våra intressenter och samarbetspartner säkerställer att vår verksamhet tar tillvara synpunkter och förbättringspotential, både lokalt, regionalt och globalt.

### Bekämpa klimatförändringar och minska utsläpp till luft (mål 7,13,17)

Klimatförändringar är ett av vår tids stora problem och LKAB inser att brytning och förädling av järnmalm kräver mycket energi och ger upphov till växthusgaser. Även om LKAB:s magnetitmalmen har en fördel jämfört med konkurrenternas mer energikrävande processer för hematitmalmen så finns ett tydligt mål att minska användningen av fossila energikällor i produktionen. Vi måste ta ansvar för vår påverkan och ingår därför i ett flertal samarbetsinitiativ för att i framtiden kunna tillverka stål utan koldioxidutsläpp och utveckla framtidens hållbara, säkra och effektiva gruvdrift.

### Ekonomisk tillväxt, arbetsvillkor och jämställdhet (mål 5, 8)

Gruvverksamhet sysselsätter både direkt och indirekt många människor globalt och lokalt, och är en viktig ekonomisk drivkraft i många regioner. Med det sagt kan gruvindustri, om det inte görs ansvarfullt, innebära stora risker vad gäller mänskliga rättigheter, inbegripet hälsa, säkerhet och en god miljö att leva och arbeta i. LKAB krävställer anständiga arbetsvillkor och säkra arbetsplatser där efterlevnad av befintliga lagar och regler är ett minimum både hos oss själva och i vår värdekedja. LKAB tar även avstånd från all diskriminering och kränkande särbehandling. Våra arbetsplatser ska vara utvecklande och inkludera varför jämställdhet är ett prioriterat område. För LKAB är det här ett naturligt led i att vara ett föredöme inom social hållbarhet. Viljan att vara ett föredöme i näringslivet och i samhället återspeglas i LKAB:s strategi där vi målsätter såväl säkra arbetsplatser som ökad andel kvinnor och kvinnliga chefer.

### Ekosystem och biologisk mångfald (mål 15)

Världen förlorar biologisk mångfald i en skrämmande takt och LKAB ser att även vår markanvändning bidrar till problemet. För att främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem har LKAB tagit fram markriktlinjer där vi offentligt beskriver hur vi ska arbeta för att undvika, minimera, samt restaurera och kompensera för markskador som verksamheten ger upphov till. LKAB arbetar även för en mer ekologisk inriktning på efterbehandling för att öka naturvärden på tidigare industrimark.

5



Jämställdhet

7

Hållbar energi  
för alla

8

Anständiga arbetsvillkor  
och ekonomisk tillväxt

9

Hållbar industri, innova-  
tioner och infrastruktur

11

Hållbara städer  
och samhällen

13

Bekämpa klimat-  
förändringen

15

Ekosystem och  
biologisk mångfald

17

Genomförande och  
partnerskap

→ Se kartläggning av LKAB:s väsentliga områden mot Agenda 2030 på sidorna 75–77.

# TRENDER PÅ JÄRNMALMSMARKNADEN

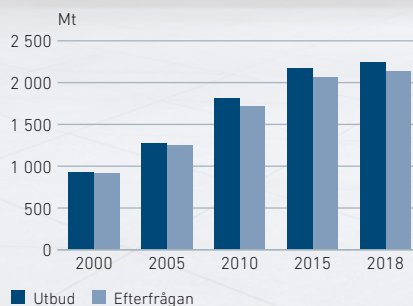
En stark världsekonomi med hög efterfrågan på stål, präglade utvecklingen på järnmalmsmarknaden. Kinas fokus på effektivare och miljövänligare stålproduktion innebar fortsatt stark prisutveckling på järnmalmsråvara av hög kvalitet. Pelletsbristen på marknaden kvarstod för tredje året i rad.

## EFTERFRÅGAN PÅ JÄRNMALM MED HÖGRE KVALITET

Högre järnhalt och kvalitet på insatsråvaran vid produktion av råjärn och därefter stål ger effektivare processer med mindre miljöpåverkan. När Kina ställer om till en mindre miljöpåverkande stålproduktion har efterfrågan på högkvalitativ järninsatsvara ökat liksom prisskillnaden mellan olika järnmalmskvaliteter. Prisskillnaden minskade dock något i slutet av året.

**LKAB:s respons:** LKAB har en uttalad strategi att vara en ledande nischleverantör av högkvalitativa järnmalmsprodukter. Att marknaden driver mot högre kvalitet ligger helt i linje med LKAB:s positionering och produktutbud av pellets och högkvalitativa finesprodukter.

## JÄRNMALMSUTBUD OCH EFTERFRÅGAN<sup>1</sup>



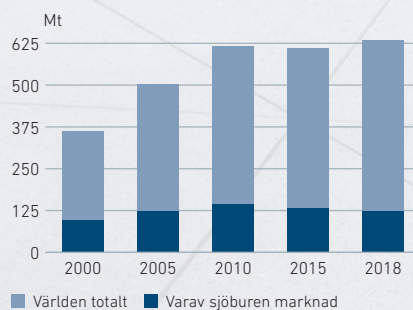
## DEN GLOBALA BRISTEN PÅ PELLETS KVARSTÅR

Pelletsbristen på den sjöburna marknaden är fortsatt stor efter olyckan som stängde ner den brasilianska pelletstillverkaren Samarco 2015. Produktionsbortfallet på nära 30 miljoner ton per år har övriga pelletsproducenter inte lyckats kompensera för. Det är osäkert när Samarco åter är i produktion och bolaget förväntas inte till en början kunna producera med full kapacitet på grund av stärkta miljö- och säkerhetskrav. Bristen under året har förvärrats av en strejk hos Iron Ore Company of Canada

(IOC) och att LKAB tvingades stänga ett pelletsverk under fjärde kvartalet. Viss del av bortfallet har kompensats av att brasilianska gruvföretaget Vale under året startat tre tidigare stängda pelletsverk.

**LKAB:s respons:** Pelletsbristen har gjort att efterfrågan på pellets för masugn och framförallt direktreduktion är mycket god på LKAB:s huvudmarknader, Europa och MENA. LKAB är för närvarande världens näst största pelletsproducent på den sjöburna marknaden.

## GLOBAL PELLETSPRODUKTION<sup>2</sup>



<sup>1</sup> CRU. <sup>2</sup> Wood Mackenzie. <sup>3</sup> Platts och Thomson Reuters.

Leveranserna på den globala marknaden för sjöburen järnmalm 2018 ökade från 1 560 miljoner ton till 1585 miljoner ton<sup>1</sup>. Vi har fortsatt att se en hög efterfrågan och stark prisutveckling på järnmalmprodukter med högt järninnehåll och hög förädlingsgrad, som pellets. Samtidigt är medvetenheten hos järnmalmproducenterna hög om vikten av att kunna parera svängningar på den globala råvarumarknaden.

Kinas stålproduktion fortsätter att öka, trots minskad stålexport. Stålproduktionen inom EU minskade marginellt, med 0,3 procent, jämfört med föregående år. Mellanöstern och Nordafrika, MENA, präglades, likt föregående år, av brist på pellets för ståltillverkning via direktreduktion, DR-pellets.

Trots att återvinning av skrot förväntas öka i såväl Kina samt inom EU och MENA,

väntas den globala efterfrågan på järnmalm vara fortsatt hög och stabil under 2019. Utvecklingen är dock svårbedömd och präglas av politisk osäkerhet, främst gällande fortsatt upptrappning av globala handelshinder, frågetecken runt Kinas inhemska stödåtgärder för stålindustrin, samt de handelsökonomiska följderna av Storbritanniens utträde ur EU.

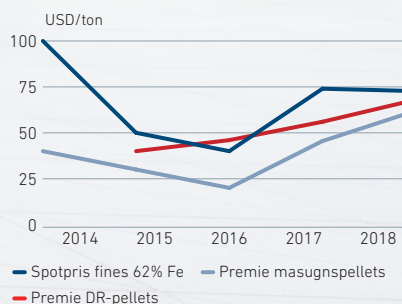
## STÄRKT PELLETSPREMIE OCH STORA PRISVARIATIONER

Den globala efterfrågan på DR-pellets och masugnspelletts har fortsatt att öka under 2018. Detta har bidragit till att den kinesiska pelletspremierna under året genererat höga nivåer strax under 90 USD/ton. Den kinesiska premien har under året uppvisat stora prisvariationer och genomsnittet för helåret 2018 blev 57 USD/ton. Prisutvecklingen för de marknadsnoterade pelletspremierna i Europa och MENA, som huvudsakligen bestäms av långtidskontrakt, fick en lugnare utveckling på en

historiskt hög nivå. Genomsnittet för helåret 2018 blev 59 USD/ton för masugnspelletts och 64 USD/ton för DR-pellets.

**LKAB:s respons:** Stålindustrin efterfrågar och premierar hög och jämn kvalitet, vilket gynnar LKAB och är i linje med bolagets pelletsstrategi. Den största delen av LKAB:s leveranser till stålindustrin består av järnmalmspelletts med en järnhalt runt 67 procent.

### UTVECKLING AV JÄRNMALMSPRIS OCH PELLETSPREMIE<sup>2</sup>



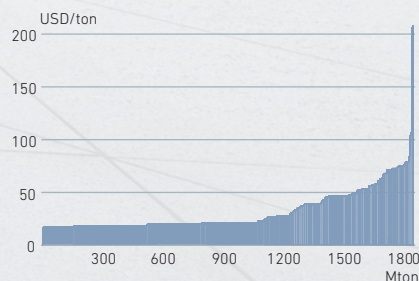
## KOSTNADSFOKUS PÅ EN BALANSERAD MARKNAD

Trots en strukturell överkapacitet på järnmalmmarknaden som helhet är prisnivåerna relativt höga. Det finns ett fåtal riktigt stora järnmalmproducenter som håller marknaden, och därmed även priset, i balans på en långsiktigt hållbar nivå. En balanserad marknad har minskat risken för utslagning, men kostnadsfokus och förbättrad produktivitet är alltid avgörande för konkurrenskraft och tålighet mot marknadsförändringar.

**LKAB:s respons:** "Cash cost", produktionskostnaden per ton produkter, används som ett sätt att värdera konkurrenskraften på ett företags produktionsvolym och sammanställs regelbundet av oberoende analysföretag. LKAB:s relativa position på kostnadskurvan ligger nära medelvärdet för pelletsproducenter globalt. För att vara konkurrenskraftiga, oavsett marknadsläge, måste LKAB fortsätta sänka sin kostnadsnivå genom kostnadskontroll samt volym- och produktivitetssökningar.

### CASH COST JÄRNMALMSPRODUCENTER<sup>2</sup>

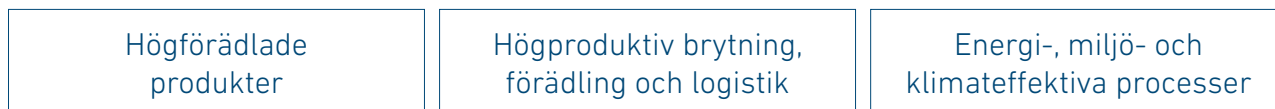
Kostnadsnivå per järnmalmproducent och ackumulerad järnmalmproduktion globalt



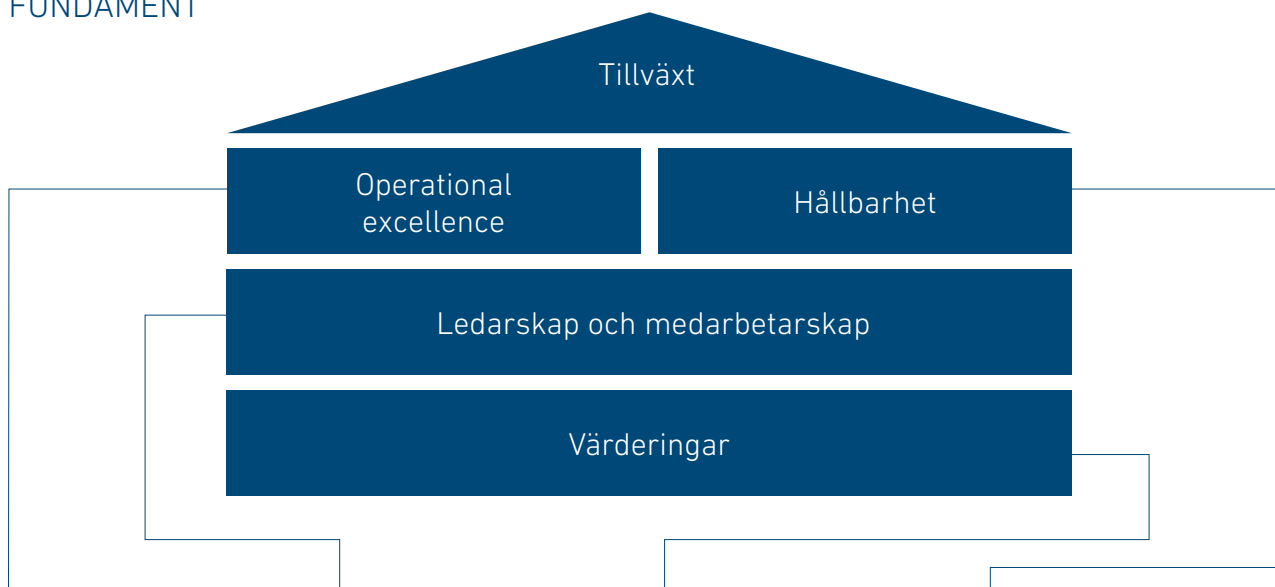
<sup>1</sup> CRU. <sup>2</sup> Wood Mackenzie. <sup>3</sup> Platts och Thomson Reuters

# STRATEGISKT RAMVERK

LKAB SKA VARA ETT GRUV- OCH MINERALFÖRETAG MED TYDLIG VALD NISCH SOM VÄXER GLOBALT GENOM:

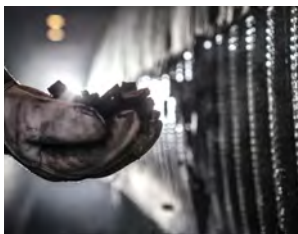


## FUNDAMENT



### Operational excellence

LKAB ska öka produktiviteten genom stabilare, effektivare processer och ständiga förbättringar på alla nivåer. Vi fokuserar på att optimera anläggnings- och maskinutnyttjande i hela verksamheten. Parallellt arbetar vi med att utvärdera och utveckla ny teknik för att öka produktiviteten och resurseffektiviteten. Genom att vara resurseffektiva minskar vi såväl våra kostnader som vår påverkan på miljön.



### Ledarskap och medarbetarskap

Organisationsutveckling och kompetensförsörjning är nyckelområden och arbetet med att skapa en gemensam kultur som fokuserar på säkerhet, produktionsstabilitet och ständiga förbättringar måste fortsätta. Genom att fortsätta bygga en kultur som är nytänkande, flexibel, ansvarstagande och engagerad i LKAB:s framtid säkerställer vi konkurrenskraften både på kort och lång sikt.

### Värderingar

LKAB:s värderingar är att ta ansvar och se sin egen betydelse för hela bolagets framtid, det är att vara engagerad med kundernas resultat i fokus och att vara nytänkande för att hela tiden utvecklas och förbättras. Våra värderingar vägleder oss i hur vi prioriterar vårt arbete och hålls levande genom att prata och leva dem i stort som smått.



### Hållbarhet

LKAB verkar för ökad hållbarhet genom hela värdekedjan. Det ger oss som nischaktör konkurrensfördelar på den globala arenan. Genom att minimera den negativa påverkan verksamheten har och sträva efter att maximera kundnytta och samhällsnytta skapar vi förutsättningar för långsiktigt lönsam tillväxt.

# ETT BREDARE OCH STARKARE LKAB

Övergången till nästa generations gruvdrift medför betydande möjligheter för framtiden, inte minst vad gäller hållbarhet. Samtidigt krävs omfattande investeringar och en lång planeringshorisont. Att säkerställa konkurrenskraft – genom hållbarhet, operational excellence och tillväxt – inom ramen för företagets befintliga strukturer skapar förutsättningar för investeringar i framtiden.

## Framtida konkurrenskraft

Utöver arbetet med att optimera redan genomförda investeringar driver LKAB strategiska program inom fyra områden som är centrala för den långsiktiga expansionsplanen och övergången till nästa generations gruva, förädlingsverk, och logistikverksamhet:

- Malm- och sidobergskännedom för att förstå nästa generations produktions-system och produkter.
- Automation och digitalisering för ökad produktivitet och säkerhet.
- Energi för effektiv användning av el och en successiv övergång till en verksamhet fri från koldioxidutsläpp.
- Ledarskap och medarbetarskap, arbetsmiljö, kompetens, arbetssätt och en utvecklande och involverande kultur. Säkerställa kompetens för att klara nödvändiga omställningar.

Att ställa om till en hållbar produktion och utnyttja möjligheterna med ökad digita-

lisering är centralt. Här är även Agenda 2030 och de globala utvecklingsmålen en ledstjärna för LKAB.

## Utvecklingsprogram

Utvecklingsarbetet för nästa generations produktionssystem bedrivs på många olika nivåer, men till stor del utifrån två utvecklingsprogram som också erbjuder praktiska testmiljöer.

## SUM - Sustainable Underground Mining

SUM är ett initiativ för utveckling av en ny världsstandard för hållbar gruvbrytning på stora djup. Initiativet är ett samarbete mellan LKAB, ABB, Epiroc, Combitech och Volvokoncernen. Arbetet bedrivs i en fysisk testgruva i malmkroppen Konsuln i Kiruna samt i en virtuell testgruva.

## HYBRIT – stål utan kol

Syftet med HYBRIT, som drivs i samarbete med Vattenfall och SSAB, är att göra värdekedjan från gruva till stål fossilfri. Centralt i det arbetet är att ersätta masugns-

processen med en direktreduktionsprocess som använder vätgas som reduktionsmedel. I en sådan process bildas vatten som biprodukt istället för koldioxid. Första spadtagen till en pilotanläggning togs under 2018 där forskning och utveckling beräknas pågå fram till 2024. Planen är att genomföra försök i en fullskalig demonstrationsanläggning år 2025–2035.

## Alternativa tillväxtmöjligheter

LKAB kommer också att rikta in sig på att etablera sig bredare på mineralmarknaden. Exempel på det är förvärvet av det brittiska industrimineralföretaget Francis Flower samt det arbete vi driver inom projektet ReeMAP där vi ska utvinna fosfor och sällsynta jordartsmetaller ur våra avfallsströmmar. Dessa engagemang kan göra LKAB bredare och motståndskraftigare mot svängningar på järnmalmsmarknaden.

## PRIORITERINGAR

### För konkurrenskraft 2019–2030

- Maximera produktionen med fokus på
  - Ökad produktionsstabilitet.
  - Ökat anläggningsutnyttjande.
  - Ständiga förbättringar.
- Expansion av befintliga produktionssystem genom utveckling av ny teknik och nya arbetsmetoder.
- Utvärdera alternativa tillväxtmöjligheter, inklusive förvärv av fyndigheter, gruvor, verksamheter och bolag.

### För framtida konkurrenskraft

- Utökad prospektering i anslutning till befintliga produktionsområden.
- Utveckling av nästa generations produktionssystem.
- Utvärdera alternativa tillväxtmöjligheter, inklusive förvärv av fyndigheter, gruvor, verksamheter och bolag.

# JÄRNMALMSPRODUKTER TILL STÅLINDUSTRIN

Magnetitmalm från Malmfälten har inte bara en mycket hög järnhalt, utan avger också energi i förädlingsprocessen till pellets. Hög förädlingsgrad och pellets-kvalitet minskar även energiförbrukningen samt koldioxidutsläppen i kundernas reduktionsprocesser.

LKAB levererar järnmalmprodukter till några av världens främsta stålverkare. Den största delen av LKAB:s leveranser till stålindustrin består av järnmalm pellets med en järnhalt på cirka 67 procent. Väl avvägda och utprovade tillsatser i pellets-tillverkningen främjar produktiviteten, minskar energibehovet, ger lägre slitage och minimerar slaggbildning vid stål-tillverkningen.

**Masugnspelletts** är LKAB:s största produktgrupp. De ger ett högt kundvärde i stålverkens masugnar, där de reduceras till råjärn. Tack vare en optimerad tillsats av olika mineraler, som olivin, förbättras råvarans högttemperaturegenskaper.

**Direktreduktionspellets** (DR-pellets) reduceras med naturgas till DRI – Direct Reduced Iron, som används för att göra

stål i en elektrostålugn. Metoden är vanlig i länder som har tillgång till naturgas, exempelvis i Mellanöstern och USA.

**Fines** är fint krossad järnmalm som under hög temperatur sammanfogas till större stycken (sintras) innan de kan användas för att tillverka järn i masugn. LKAB tillverkar fines av hög kvalitet i Malmberget.



Masugnspelletts



Direktreduktionspellets (DR-pellets)



Fines

## 15%

mindre utsläpp av CO<sub>2</sub> per ton producerat stål med LKAB:s pellets jämfört med hematitfines.<sup>1</sup>

## 1,7 GJ

lägre energiförbrukning per ton producerat stål med LKAB:s pellets jämfört med hematitfines.<sup>1</sup>

<sup>1</sup>"Benchmarking of carbon dioxide emissions from iron ore pelletizing." Rapporten är en uppdragsforskning beställd av LKAB.

## FORSKNING OCH UTVECKLING

Kostnaden för forskning och utveckling uppgick för helåret till 386 (398) miljoner kronor, vilket motsvarar cirka 2,0 (2,3) procent av koncernens kostnader. Verksamhetsfokus har legat på prospektering i anslutning till befintliga produktionsområden, framtida produktionssystem samt säkra och förutsägbara brytningsförhållanden. Läs mer i avsnittet Verksamhet och påverkan på sidorna 25-27, 30-31, 35 och 38-39.

# INDUSTRIMINERALER OCH ÖVRIGA PRODUKTER OCH TJÄNSTER

Genom Division Specialprodukter utvecklar och marknadsför LKAB industrimineraler, borrhäls- och fullservicelösningar för gruv- och anläggningsindustrin. Egna mineraltillgångar, hög teknisk kompetens och god förståelse för kundernas verksamhet skapar högt kundvärde.

Industrimineraler är en stor produktgrupp där LKAB Minerals erbjuder mer än 30 olika mineraler för flera olika användningsområden.

**Magnetit** används bland annat för vattenrening, ljud- och vibrationsdämpning samt som ballast i tung betong.

**Huntit** används för sina brandhämmande egenskaper i exempelvis kabelhöljen, skum och andra polymerprodukter.

**Glimmer** har ett brett användningsområde, bland annat som förstärkning och

värmeskydd i plaster och som dekorativa inslag i keramiska material.

**Mineralsand** används för tillverkning av svetspinnar och svetstråd.

**GGBS** är ett cementsubstitut med lägre koldioxidutsläpp. GGBS produceras genom vattenkylning och malning av masugns-slagg från stålproducenter.

**Vattendrivna borrhäls- och fullservicelösningar** utvecklas genom LKAB Wassara som säljer avancerade borrhäls- och fullservicelösningar till främst gruv- och anläggningsindustrin över hela världen.

Den patenterade vattendrivna borrhäls- och fullservicelösningen är utvecklad av LKAB för att effektivisera järnmalmsbrytningen i de egna underjordsgruvorna.

**Gruv- och anläggningstjänster** som ortdrivning, betongproduktion och bergs- förstärkning erbjuds genom LKAB Berg & Betong.

**Sprängmedel** i bulk och paketerad form utvecklas och produceras av LKAB Kimit.

**Verkstadstekniska tjänster** och produktion erbjuds genom LKAB Mekaniska.



Den vattendrivna borrhäls- och fullservicelösningen som LKAB utvecklat säljs även till externa kunder.

→ LKAB är en av världens ledande leverantörer av förädlade järnmalmsprodukter. Vi är också en växande leverantör av industrimineraler och säljer egenutvecklad teknik och innovationer till andra industriföretag.



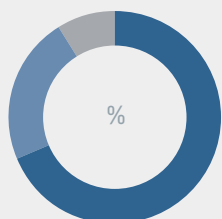
LKAB:s magnetit används bland annat som ballast i tung betong, till exempel i vindkraftsparker till havs.

# MARKNADSUTVECKLING

## FÖRSÄLJNING JÄRNMALMSPRODUKTER

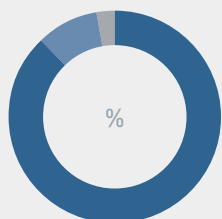
### FÖRSÄLJNING PER REGION

Procent av försäljning (Mkr)



### FÖRSÄLJNING PER PRODUKTOMRÅDE

Procent av försäljning järnmalmprodukter (Mkr)



# 80%

av EU:s produktion

LKAB står för nära 80 procent av EU:s järnmalmproduktion och våra kunder hör till världens främsta ståltillverkare.

# 77%

exporteras till Europa

77 procent av LKAB:s järnmalmprodukter exporteras till stålverk i Europa.

<sup>1</sup> World Steel Association



## JÄRNMALMSPRODUKTER

Ur ett helhetsperspektiv är LKAB att betrakta som en nischleverantör på den globala järnmalmmarknaden. Sett till marknaden för högförädlade järnmalmprodukter är vi världens näst största leverantör på den sjöburna marknaden för järnmalm pellets.

### Europa är vår huvudmarknad

I Europa är LKAB den största järnmalmproducenten. Här finns också stålproducenter – med kunder framför allt inom bil-, verkstads- och byggindustrin – som ställer höga krav på kvalitet och hållbarhet. Det gör LKAB:s pellets till en efterfrågad råvara. Långa samarbeten med kunder har skapat starka relationer och högt förtroende. Den geografiska närheten ger oss också fraktfördelar gentemot våra konkurrenter.

Stålmarknaden i Europa har varit fortsatt stabil baserat på verklig efterfrågan på stål, även om marknaden utvecklats i en lägre takt än i resten av världen. Lönsamheten hos stålproducenterna bedöms ha varit god, med till en början höga priser som föll mot slutet av året. Stålproduktionen i Europa minskade under året med 0,3 procent<sup>1</sup> jämfört med 2017. Efterfrågan på LKAB:s produkter är alltså högre än de volymer som vi för närvarande har möjlighet att producera.

### DR-pellets efterfrågas i MENA

I Mellanöstern och Nordafrika (MENA) gör god tillgång på naturgas i kombination med lokal brist på högkvalitativt skrot, att stål tillverkat av direktreducerat järn är vanligast. För att effektivt producera järn via direktreduktion krävs järnmalm med hög kvalitet och högt järninnehåll.

Stark efterfrågan på våra DR-pellets för direktreduktion samt fraktneutralitet gör MENA till vår näst största marknad.

Stålproduktionen i Mellanöstern ökade med 11,7 procent under året, främst tack vare stora bygg- och infrastrukturprojekt. Bristen på DR-pellets på den sjöburna världsmarknaden gör att efterfrågan är fortsatt hög.

### Pelletsmarknaden i övriga världen

USA har en stor inhemsk pelletsmarknad med begränsad påverkan på den internationella sjöburna marknaden. Införandet av ståltullar under 2018 ökade de nationella stålpriserna och förbättrade marginalerna inom stålindustrin i USA. Ökad lönsamhet drev därmed på incitamenten för att öka stålproduktionen i landet och har skapat ett stabilt behov av pellets och hög efterfrågan på skrot.

Den malmbaserade stålindustrin i Turkiet är relativt liten, men var fortsatt konkurrenskraftig. En stor del av den turkiska stålindustrin är beroende av importerat skrot från bland annat USA, och påverkades negativt av minskad tillgång på sjöburet skrot. Efterfrågan på pellets i Kina är tidvis mycket hög men varierar över tid baserat på tillgång på sjöburen pellets och tillfälliga nationella miljörestriktioner.

### TOPP 5 PELLETSPRODUKTER I SJÖBUREN MARKNAD

| NR | FÖRETAG   | EXPORT. MT |
|----|-----------|------------|
| 1  | Vale      | 44,1       |
| 2  | LKAB      | 17,5       |
| 3  | Cliffs    | 13,0       |
| 4  | Ferrexpo  | 10,1       |
| 5  | Rio Tinto | 9,2        |

## INDUSTRIMINERALER

Industrimineraler är en marknad där LKAB växer, dels genom organisk tillväxt men även genom teknikutveckling och förvärv. Den största affären är järnmalm, framförallt magnetit, för industriell användning. Under året har gasledningsprojektet Nord Stream 2 inneburit stora volymer liksom den växande vattenreningsmarknaden. Portföljen består av mer än 30 mineraler och försäljningen har haft en neutral till positiv utveckling under året, med undantag för ett antal mineraler där tillgången har varit begränsad.

### Teknikutveckling och förvärv

Under året meddelade LKAB att man inom projektet ReeMAP avser industrialisera

en teknik för att förädla restprodukter från järnmalmsbrytningen för att producera sällsynta jordartsmetaller och fosfor. Fullskalig produktion bedöms kunna starta 2023.

I december 2018 slutfördes förvärvet av det brittiska bolaget Francis Flower som är positionerat som ett hållbart industrimineralföretag med återvinning av sidostömmar och restprodukter. Förvärvet tillför LKAB en betydande omsättning och innebär ett bredare erbjudande inom bygg- och anläggningsmarknaden liksom inom plaster och beläggningar.

## GRUV-, ANLÄGGNINGS-, OCH BYGGINDUSTRI

LKAB utvecklar och producerar teknik och produkter av strategisk betydelse för den egna verksamheten, till exempel sprängmedel, mekaniska produkter och borrhäls-teknik. Dessa används, marknadsförs och säljs även i olika utsträckning externt. I tillägg till detta tillhandahåller Division Specialprodukter utförandeentreprenader, i vissa fall inom ramen för utvecklingsprojekt och i andra fall enbart för utförande i konkurrens, vilket är positivt för kvalitet och prisnivåer för inköp av tjänster generellt.

### Extern försäljning kompletterar

Inom den mekaniska verksamheten har ett stort och viktigt uppdrag under 2018 varit renoveringarna av verket i Svappavaara. Inom gruvverksamheten kan nämnas drift av undersökningsorten för prospektering norrut från Kirunagruvan samt driftansvaret i testgruvan i malmkroppen Konsuln.

Betongproduktionen är fortsatt mycket hög med pågående schaktrenoveringar i tillägg till den löpande bergförstärkningen. Krossning av tillsatsmineraler för pellets samt gråberg för betongproduktion är en stor verksamhet. Verksamheten är beroende av LKAB:s behov men även på den externa marknaden är vi en ledande leverantör av krossmaterial och betongproduktion till väg- och järnvägsprojekt samt samhällsomvandlingarna i Malmfälten.

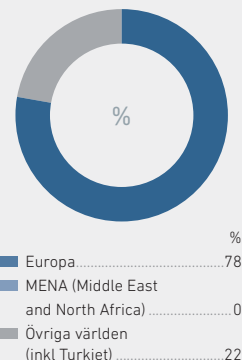
Den egenutvecklade vattendrivna borrhäls-teknologin med Wassara-hammaren som används inom LKAB:s underjordsbrytning marknadsförs även på den externa marknaden. Kunderna återfinns inom gruv- och anläggningsindustrin globalt. Externförsäljningen var lägre jämfört med föregående år främst på grund av färdigställande av stora projekt som inte har kunnat ersättas under 2018.



### FÖRSÄLJNING SPECIALPRODUKTER

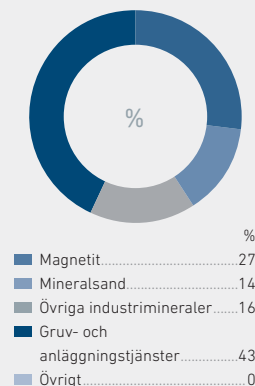
#### FÖRSÄLJNING PER REGION

Procent av försäljning (Mkr)



#### FÖRSÄLJNING PER PRODUKT- OCH TJÄNSTEOMRÅDE

Procent av försäljning (Mkr)



**3,8 Mdkr**  
i omsättning

Omsättningen för Division Specialprodukter uppgick till 3,8 Mdkr varav 2,4 Mdkr i extern omsättning.

## Förvärv

Francis Flower har idag en omsättning på närmare 800 miljoner kronor årligen varav merparten i Storbritannien. Läs mer på sidorna 38–39.

→ Genom att identifiera och agera på risker och möjligheter och ta ansvar för vår påverkan genom hela värdekedjan stärker vi LKAB:s långsiktiga konkurrenskraft och ökar vårt bidrag till samhällsutvecklingen.

# PÅVERKAN I VÄRDEKEDJAN

## Prospektera

LKAB:s prospektering är grunden för att säkra en långsiktig gruvdrift och tillgång till malmpotentiella områden är en förutsättning för en framgångsrik prospektering. Den fysiska påverkan av prospektering är låg, men tillgång till mark kräver respekt för omgivningen, ansvar för miljön och samverkan med lokala näringar, såsom rennärigen.



## Transportera

LKAB:s logistikkedjor består av väg, tåg- och sjötransporter för leveranser av inköp, förflyttning av gods och insatsvaror till pelletsproduktionen och frakt av järnmalmprodukter till kund via utlastningshamnar i Luleå och Narvik. El och fossila bränslen krävs för att transporterna ska fungera och infrastruktur som räls och vägar medför påverkan på djur och natur genom till exempel påkörningar och barriäreffekter.



## Bryta

Gruvbrytning har stor påverkan på landskapsbilden genom dagbrott, rasområden och deponier. Grundvattennivåer i närområdet påverkas av länshållning och gruvbrytning kräver stora mängder energi. Användning av sprängmedel kan medföra förhöjda halter av främst kväve i utsläppsvatten vilket påverkar näringshalter i recipienter. Vid stängning ska påverkade områden efterbehandlas med hälsa och säkerhet i fokus.

## Förädla

All järnmalm som bryts förädlas i våra sovrings-, anriknings- och pelletsverk. Processerna är energikrävande och påverkar miljön genom utsläpp till luft och vatten. Den anrikningsteknik LKAB använder leder till stora mängder restprodukter i form av sand, som lagras i sandmagasin. Dessa påverkar markanvändning och landskapsbild.

**PROSPEKTERA**  
se sidorna 25-27

**BRYTA**  
se sidorna 28-31

**FÖRÄDLA**  
se sidorna 32-35

**TRANSPORTERA**  
se sidorna 36-37

## UTVECKLA

**LEVERANTÖRER**  
se sidorna 40-41

**SAMHÄLLSANSVAR**  
se sidorna 46-51

**MILJÖANSVAR**  
se sidorna 53-57

**MEDARBETARE**  
se sidorna 42-45

**KUNDER**  
se sidorna 18-19 samt 23

### Utveckla

En innovativ utveckling och högvärdig järnmalm har givit LKAB:s produkter kvalitetsfördelar som stärker vår position hos kunderna. För att fortsatt ligga i framkant inom forskning och utveckling i vår bransch måste LKAB säkra en mångfald av kompetens, erbjuda tydliga karriärvägar och vara en attraktiv arbetsgivare.

### Miljöansvar

LKAB förbrukar stora mängder energi och energieffektivisering ligger därför högt på företagets agenda. Gruvverksamheten medför en väsentlig påverkan på omgivande landskap och samhällen, främst i form av utsläpp till luft och vatten, buller, vibrationer och markpåverkan. Vi arbetar kontinuerligt med att minimera vår negativa påverkan.

### Kunder

LKAB samarbetar nära kunderna för att minimera risken för negativ påverkan och tillvarata möjligheter till hållbart värdeskapande och innovativa affärsmodeller. Våra högförädlade järnmalmprodukter bidrar bland annat till effektiva och mer hållbara tillverkningsprocesser i våra stål-kunders värdekedjor.

## Leverantörer

LKAB har cirka 8 100 leverantörer varav cirka 100 bedöms ha ökad risk för avvikelser i förhållande till leverantörsuppförandekoden. Riskerna gäller områden såsom mänskliga rättigheter, arbetsmiljö, miljö, samt affärsetik/korruption. På LKAB försöker vi påverka våra värdekedjor i positiv riktning genom att följa upp leverantörer på plats för att öka medvetenheten kring frågorna och tillsammans identifiera förbättringsprojekt.

## Samhällsansvar

LKAB vill vara en positiv kraft i Malmfälten och bidra till attraktiva samhällen med fungerande bostadsmarknad, bra skolor och attraktiva offentliga miljöer. Utöver det har LKAB en betydande påverkan på sysselsättning och infrastruktur genom samhällsomvandlingarna. Respekt för och dialog med påverkade intressenter är grunden för samverkan på våra verksamhetsorter.

## Medarbetare

LKAB ska vara en attraktiv arbetsgivare och erbjuda arbetsplatser som kännetecknas av säkerhet och hälsa, inkludering och goda utvecklingsmöjligheter. En god arbetsmiljö, balans i livet och tydliga karriärvägar är centralt för medarbetarnas engagemang och motivation.

ENGAGERAD

Vi har våra kunders  
resultat i fokus i allt vi gör.

# PROSPEKTERA

Att säkerställa tillgången på järnmalmsråvara är avgörande för LKAB:s framtid och tillväxt. Vi arbetar med en framförhållning om 20 år för att trygga produktionen och en långsiktigt hållbar verksamhet.

## Från fyndighet till brytning

Det krävs hårt arbete och uthållighet för att hitta en fyndighet, avgöra om den är lönsam att bryta och slutligen få alla nödvändiga tillstånd.

Prospekteringen har en central roll i det strategiska programmet för ökad malm- och sidobergskännet som syftar till att förstå nästa generations produktionsområde och produkter. Sedan 2016 har prospekteringsarbetet intensifierats mot gruvnära prospektering för att öka kännedomen om de fyndigheter som redan bryts.

## Mer komplicerad malmbild i Kiruna

Resultaten från det utökade provborrningsprogrammet som analyserats under året visar att malmkroppen i Kiruna har en mer komplicerad geometri mot djupet, under nuvarande huvudnivå. Den fortsätter norrut mot djupet, det djupaste borrhålet har gett träff på 2 300-metersnivån, men volymen minskar mer i söder än vad som tidigare antagits. Det påverkar dock inte rapporterade reserver och tillgångar eller den planerade brytningen fram till år 2030.

## Prospekteringstakten ökas

Det handlar snarast om LKAB:s framtid på lång sikt men gruvbranschens planeringshorisonter är långa. Det innebär att LKAB nu kraftigt ökar takten i prospekteringen, såväl i anslutning till de befintliga gruvorna i Malmfälten som på andra områden i

regionen. Från 2019 räknar LKAB därför med att dubbla prospekteringsinsatserna för att säkerställa beslutsunderlag för de kommande investeringar som behövs för att trygga produktionen efter 2030. Målet är att på fem års sikt hitta en miljard ton mineraltillgångar.

Organisationen kommer att förstärkas för att hantera ett kraftigt utökat borrhörningsprogram där nya undersökningsorter behöver drivas och omfattande geofysiska undersökningar genomföras. Utmaningen i Kiruna är att driva ort norrut för att borra djupare i berget än vad som tidigare gjorts. Bergarterna i Kiruna är dessutom extremt hårda.

Aktiviteten kommer att utökas även i anslutning till de andra gruvorna. När samhällsomvandlingen i Malmberget är genomförd skapas exempelvis nya förutsättningar för fortsatt utveckling av gruvorna i fyndigheter som sparats av hänsyn till bebyggda områden. I Svappavaaraområdet pågår sedan en tid ett utredningsarbete för att både öka produktionen och förlänga gruvornas livslängd.



## LÅNG VÄG TILL BRYTBAR JÄRNMALM

Prospekteringsprocessen utgår från geologisk potential som efter omfattande utvärdering och tester uppgår till mineraltillgångar. Därefter lämnas projektet över till gruvplanering. Först efter säkerställd brytningsprocess och lönsamhetsstudier klassas tillgången som mineralreserv.

### Mineraltillgång

Mineraltillgångar är en koncentration av mineraler i berggrunden i en sådan form, kvalitet och kvantitet att det finns rimliga möjligheter till eventuell ekonomisk utvinning. Mineraltillgångarna klassificeras vidare utifrån hur stor kunskapen är och hur omfattande provborrningar och studier som genomförts, som antagen, indikerad och slutligen, känd mineraltillgång. Känd mineraltillgång innebär att informationspunkterna är så pass täta att volymer, geologi och halt kan uppskattas med rimlig säkerhet och brytningsplaner kan tas fram.

### Mineralreserv

Mineralreserv är de delar av en mineraltillgång där brytningstekniska undersökningar och lönsamhetsstudier visar att det tekniskt och ekonomiskt går att bryta och förädla fyndigheten med godtagbar avkastning.

En utförlig sammanställning av LKAB:s mineralreserver och mineraltillgångar finns på sidorna 134-137.

## LIFE OF MINE PLAN

Underlaget från prospekteringen är en viktig pusselbit i arbetet med att ta fram långsiktiga verksamhetsplaner för gruvorna, så kallade Life-of-Mine Plans (LoMP). I en LoMP sammanställs alla kända och uppskattade värden, kostnader och intäkter för gruv- och förädlingsverksamheten. Genom analyser där olika ingångsvärden ändras, till exempel avseende malmtillgång, kostnader, brytningsmetoder, arbetssätt och automation, kan olika scenarier för långsiktig lönsamhet tas fram.

## PROSPEKTERA

## PRIORITERINGAR

### Säkerställa långsiktig tillgång till järnmalm

- Utökad prospektering i anslutning till befintliga huvudnivåer med borrhörning på större djup.
- Utvärdering av fyndigheter i andra områden i regionen.
- Säkerställa rekryteringsbehovet och fortsatt kompetensutveckling för att förstärka organisationen.
- Säkerställa beslutsunderlag för kommande strukturinvesteringar, i form av underlag till LOMP (Life-of-Mine Plan), såväl fram till 2030 som för expensionsplanen.
- Utöka malm- och sidobergskännet, med syfte att utveckla morgondagens gruva och produkter.
- Fortsatt samverkan med intressenter i omgivande samhälle.

# Utökad prospektering i Kiruna

→ Mineraliseringen är fortfarande öppen norrut och mot djupet så vi behöver undersöka den mer. Vi kommer att undersöka närområdet med flera olika metoder parallellt.

Fortsatta undersökningar av fyndigheterna i Kiruna pågår, med både flygmätningar och andra metoder. Nya borrhningar planeras också för att få fler prover likt borrhkärnorna på bilden.



Ända sedan fyndigheten i Kiruna blev känd har dess storlek imponerat. Över fyra kilometer lång, mellan 80 och 120 meter bred och med ett okänt djup har den ofta kallats en av världens största kända sammanhängande järnmalmsvolym. Och det är den fortfarande, även om det nu finns frågetecken om hur den fortsätter mot djupet.

– I slutet av 2016 inleddes ett utökat borrhningsprogram för att tydligare kartlägga hur fyndigheten ser ut under den huvudnivå vi nu bryter mot, som underlag inför ett beslut om eventuell ny huvudnivå. Det är resultaten av borrhningarna sedan dess som vi nu har analyserat, säger Pierre Heeroma, direktör för enheten Prospektering, strategi och affärsutveckling.

De mineralreserver och mineraltillgångar som LKAB hittills har rapporterat påverkas inte. Det utökade programmet handlar om LKAB:s framtid, om brytningen efter den nuvarande huvudnivåns livslängd, som sträcker sig fram till cirka 2035.

Fyndigheten i Kiruna kan liknas vid en stor skiva som sluttar snett ner i berggrunden. Sedan år 1900 har LKAB brutit den, först i dagbrott och sedan början av 1960-talet under jord. Brytningen sker idag kring 1 000 meter under jord, och några långa borrhål i norr visar mineraliseringen ner till 2 300 meters djup.

– Mineraliseringen är fortfarande öppen norrut och mot djupet så vi behöver undersöka den mer. Vi kommer att undersöka närområdet med flera olika metoder parallellt, ändå tar det ett par, tre år innan vi har en klarare bild, säger Pierre Heeroma.

#### Omfattande undersökningar

För att öka kännedomen om mineraliseringen ska LKAB använda sig av en rad olika metoder. Dels handlar det om att driva ort under jord som man sedan kan borra ifrån, dels om borrhning från markytan. Dessutom utförs flygmätningar, och undersökningar som mäter om det finns goda elektriska ledare, det vill säga järnmalm, i berget norr om den kända fyndigheten.

– Under jord kommer vi att driva en ort från 1 365-metersnivån

norrut. Därifrån kommer vi att borra mot Luossavaara och det vi kallar Per Geijer-malmerna öster om Luossavaara. Bara att driva orten tar dock cirka ett år, säger Pierre Heeroma.

#### Ledare i berggrunden indikerar järnfyndighet

Med hjälp av elektrisk ström kan man dels se om det finns goda ledare i berggrunden, dels få en grov uppskattning om riktningen på en sådan ledare. Tekniken kallas mise-à-la-masse och går enkelt beskrivet ut på att man placerar en elektrod i ett borrhål och en annan elektrod som ansluter till bergmassan längre bort, kopplar på likström och sedan mäter spänningen i olika riktningar.

– Vi har också startat en elektromagnetisk flygmätning främst av Per Geijer-malmerna samt Luossavaara. Den utförs med en helikopter som har ett instrument hängande under sig som visar avvikelser i det elektromagnetiska fältet, så kallade anomalier, ner till mellan 500 och 1 000 meters djup beroende på förhållandena på platsen. Det kan indikera om där finns goda ledare som exempelvis en järnfyndighet, men för att veta säkert måste man alltid borra genom anomalier i berggrunden, säger Pierre Heeroma.

Därför planeras också att borra neråt i berggrunden från markytan. Tanken är att skapa en profil mellan Kiirunavaara och Luossavaara för att klargöra de geologiska sambanden i berggrunden och se om det eventuellt finns järnfyndighet där.

– Jag tror att många Kirunabor har sett lutningen och formen på de gamla dagbrotten i de två bergen och frågat sig om de sitter ihop någonstans under marken. Nu hoppas vi kunna få ett svar på det, säger Pierre Heeroma.

#### EXPANSIONSPLAN PROSPEKTERING



I ett första steg kommer den geologiska potentialen att verifieras. Därefter vidtar en intensiv uppborrhningsfas för att definiera 1 miljard ton indikerade mineraltillgångar och sedan med ytterligare studier och undersökningar lyfta dessa till mineralreserver.

<sup>1</sup> Borrhning mellan befintliga borrhål

# BRYTA

Varje dygn, 365 dagar om året, bryts järnmalm i LKAB:s gruvor som motsvarar omkring sex Eiffeltorn – räknat i mängden stål. En säker och resurseffektiv brytning säkerställer rågods till förädlingsverket och är centralt för LKAB:s lönsamhet och konkurrenskraft.



Gruvverksamheten i LKAB:s norra och södra divisioner har under året fortsatt att prioritera produktionsstabiliserande åtgärder som säkerhets- och underhållsarbeten, kompetensutveckling och utökad egenkontroll.

Att komma till rätta med bergsspänningar och risk för bergutfall är en avgörande faktor för säkerheten och produktionsstabiliteten. Tester för att minska bergsspänningar och seismisk aktivitet genom hydraulisk spräckning har genomförts i både Kiruna och Malmbergets underjordsgruvor. Metoden går ut på att skapa sprickor i bergmassan med hjälp av borrhål som kopplas till högt vattentryck. Försöken har preliminärt uppvisat lovande resultat, men mer mätdata behöver analyseras innan ett fastställt resultat kan presenteras.

## Division Norra

Gruvproduktionen producerade i stort sett enligt plan. Inga större produktionshämmande incidenter inträffade under året och produktion av rågods till förädlingsverken låg i linje med förväntat utfall. En svag produktionssvacka under sommaren berodde främst på svårigheter att rekrytera

rätt kompetens och brist på personal under semesterperioden. Totalt producerade Division Norra 27,4 miljoner ton råmalm, jämfört med 27,5 miljoner ton föregående år.

Under våren 2018 färdigställdes ett nytt bergsspel vilket innebär att vi har ett spel mer än vi behöver och därmed kan hantera renoveringar utan avbrott. Full kapacitet för uppföring av malm till marknivån är därmed säkrad. Även renoveringarna av störschaktet i Kiruna på grund av bergutfall har fortsatt under året, utan att påverka produktionskapaciteten. Framförhållningen i renoveringsarbetet är god, men fortlöpande schaktnenoveringar kommer att krävas då bergspänningarna ökar på större djup. Det finns totalt 38 störschakt i Kirunagruvan och renoveringstakten är tre schakt per år. Fokus ligger därför på att effektivisera arbetet och reducera kostnaderna.

## Division Södra

Renovering av uppföringsschakt samt effekterna av seismisk aktivitet påverkade gruvproduktionen i Malmberget negativt. Samtidigt ökade produktionen i Leveäniemi

dagbrott, vilket till viss del kompenserade. Totalt producerade Division Södra 21,9 miljoner ton råmalm jämfört med 20,2 miljoner ton föregående år.

Renoveringen av stältornet i botten på ett av uppföringsschaktet i Vitåforsgruvan påverkade produktionskapaciteten i Malmberget underjordsgruva negativt både 2017 och 2018. Renoveringen tog totalt fyra månader att genomföra och kostade omkring 200 miljoner kronor. Seismisk aktivitet fortsätter att bromsa produktionstakten i underjordgruvan. Bland annat fick en sprängmedelstation flyttas på grund av efterförstärkningsarbeten. För att hålla Malmbergets förädlingsproduktion igång har rågodsflödena från Leveäniemi i Svappavaara ökat.

Den sista mars 2018 togs Gruvberget dagbrottsgruva i Svappavaara ur drift. Under åtta års produktion har gruvan gett ett utbyte på omkring 14 miljoner ton järnmalm. Det finns fortfarande mineraltillgångar på djupet i Gruvberget, men prospektering kommer att avgöra om fortsatt gruvdrift är ekonomiskt gångbar. Gruvbergets resurser, som till exempel borrhägar, återanvänds nu i andra delar av produktionssystemet, främst i Leveäniemi.

I Leveäniemi har produktionstakten ökat, vilket har inneburit besvär med så kallad diffus damning. I syfte att minska damningen har gråbergsvallar uppförts runt sovringsanläggningen. Sovringsverket har även fått stå stilla då vinden legat på starkt mot Svappavaara by. Under 2019 planeras ytterligare damningsåtgärder i form av inbyggda lager.

## BRYTA

## PRIORITERINGAR

- Säkerställa mål för arbetsmiljö och säkerhet. Läs mer om LKAB:s förebyggande arbete på sidan 45.
- Fortsätta arbetet med bergsförstärkning samt att försöka minska seismisk aktivitet
- Ett mer effektivt utnyttjande av maskiner och anläggningar, samt utveckla ny teknik och nya arbetssätt, för resurseffektiv produktion.
- Samverkan med kommuner samt berörda myndigheter för detaljplaner och tillstånd som krävs för att säkra fortsatt gruvverksamhet.
- Ökad produktion och minskad damning i Leveäniemi.

## PRODUKTION GRUVOR

| ORT         | RÅMALM<br>MILJONER TON |      |
|-------------|------------------------|------|
|             | 2018                   | 2017 |
| Kiruna      | 27,4                   | 27,5 |
| Malmberget  | 13,5                   | 13,2 |
| Svappavaara | 8,4                    | 7,0  |

## VÅRA GRUVOR

LKAB bryter järnmalm på tre verksamhetsorter. I Kiruna och Malmberget sker gruvbrytningen under jord på mer än 1 000 meters djup. I Svappavaara bryts malmen i dagbrott. Att bryta malm under jord är en logistisk utmaning som kräver storskaliga och effektiva brytningsmetoder med hög automation.

### Kiruna

Malkroppen i Kiruna är en lutande skiva av magnetit som är ungefär 80 meter bred och fyra kilometer lång. Nuvarande huvudnivå ligger på 1 365 meters djup. Kirunagruvan är LKAB:s största gruva med en produktion om drygt 85 000 ton järnmalm per dygn.

### Malmberget

I Malmberget består underjordsgruvan av ett 20-tal utspridda malkroppar, varav drygt 10 bryts för närvarande. I östra fältet bryts uteslutande magnetit, i västra fältet också en mindre andel hematit. Nuvarande huvudnivå ligger på 1 250 meters djup.

### Svappavaara

Svappavaara består av tre dagbrottsgruvor. Svappavaara ger LKAB ett flexibelt tillskott av rågods som komplement till malmen från underjordsgruvorna. Idag bryts järnmalm i Leveäniemi, då Gruvberget bröts ut början av 2018. För närvarande sker ingen brytning i Mertainen.



## SÅ BRYTER LKAB MALMEN

Merparten av LKAB:s malm bryts i de två underjordsgruvorna i Kiruna och Malmberget. I Svappavaara bryts malm för närvarande i Leveäniemi dagbrottsgruva.

### Underjordsbrytning

I LKAB:s underjordsgruvor utvinns malmen genom skivrasbrytning. Brytningsmetoden innebär att man genom borrar och sprängning låter malmen rasa ner till underliggande nivåer för vidare urlastning, krossning och transport ovan jord. Skivrasbrytning är en effektiv brytningsmetod vid branta malkroppar som medger maximalt uttag ur malkroppen med hög säkerhet.

### Dagbrottsbrytning

I LKAB:s dagbrottsgruvor utvinns malmen genom pallbrytning. Brytningsmetoden bygger på att bryta malmen i nedåtgående nivåer mot djupet genom borrar och sprängning. Skivornas tjocklek, den så kallade pallhöjden, är 15 meter. Pallbrytning är en effektiv och väletablerad brytningsmetod som medger maximalt uttag ur berget med hög säkerhet.

## TILLGÅNG PÅ MARK FÖR FORTSATT GRUVDRIFT

Tillgången till mark är avgörande för all gruvverksamhet och LKAB:s framtid är beroende av att delar av Kiruna och Malmberget successivt flyttas i takt med att järnmalsbrytningen breder ut sig.

LKAB tar ett stort ansvar för uppbyggnaden av livskraftiga samhällen som kompensation för den samhällsomvandling som är nödvändig för fortsatt gruvbrytning. Samtidigt är det en utmaning att planera och genomföra samhällsomvandlingarna på ett sätt som förenar LKAB:s sociala och miljömässiga ansvar med en rimlig kostnad och en fastställd tidplan. Rätt tidpunkt och till rätt kostnad är avgörande för att gruvverksamheten ska kunna fortsätta.

Ersättningen till de som berörs av samhällsomvandlingarna har sin utgångspunkt i minerallagen och är satt på en nivå som ska kompensera för den påverkan den

medför. I en rapport av Riksrevisionen som granskat samhällsomvandlingarna framkommer bland annat att LKAB har tagit ett större ansvar och tvingats till högre ersättningar än nödvändigt till kommuner och Trafikverket. Det framgår även att ansvarsfördelning mellan stat, kommun och bolag bör förtydligas.<sup>1</sup>

Kommunerna har till uppgift att i översikts- och detaljplaner fastställa hur de nya samhällena ska utvecklas. Fortsatt gruvbrytning är således beroende av hur kommunerna beslutar att marken ska användas liksom att tidplaner tas fram med god framförhållning.



<sup>1</sup> RIR 2017:34 "Omvandlingen av Kiruna och Malmberget - bristande underlag hos regeringen och LKAB"

# Att hitta nya vägar – en del av vårt DNA

→ Om vi ska fortsätta vara ett konkurrenskraftigt företag behöver vi tänka nytt.

När nya utmaningar uppstår krävs kreativitet och samarbete för att ta fram effektiva lösningar. Vi vet att vi i framtiden kommer att behöva bryta på större djup.

Framtidens gruvidrift är koldioxidfri, digitaliserad och autonom. LKAB har under året sjösatt initiativet SUM – Sustainable Underground Mining. Tillsammans med ABB, Epiroc, Combitech och Volvokoncernen är målet att sätta en ny världsstandard för hållbar gruvbrytning på stora djup.

Efter 2030 ska LKAB stå redo att bryta järnmalm djupare ner i gruvorna i Kiruna och Malmberget. Det förutsätter att beslut fattas i mitten på 2020-talet för en av Sveriges största industriinvesteringar någonsin.

– Om vi ska fortsätta vara ett konkurrenskraftigt företag behöver vi tänka nytt. Vi kan inte göra kopior på tidigare huvudnivåer och tidigare produktionssystem, säger Michael Lowther, projektledare för testgruvan i Kiruna.

Framtidens gruva kräver nya styrsystem, ny och utvecklad gruvutrustning samt effektiva ledningssystem som möter kraven på en hållbar industri.

– På sikt ska vi exempelvis fasa ut fossila drivmedel. Om vi ska vara ett hållbart företag måste vi titta på andra lösningar, till exempel batteridrift och autonom utrustning. För att nå dit har vi initierat SUM tillsammans med några av Sveriges ledande industriföretag, där våra partners bidrar med styrkor från sina respektive områden, säger Michael Lowther.

#### Partnerskap för långsiktig konkurrenskraft

Samarbetet är ett av de största i Sverige och kräver en helt ny typ av samverkan, ett digitalt ekosystem där parterna kopplar



## TIDPLAN SUSTAINABLE UNDERGROUND MINING



För mer information se [www.sustainableundergroundmining.com](http://www.sustainableundergroundmining.com)

ihop såväl digitala system som verksamheter. Det förutsätter öppenhet och transparens där information och kunskap delas på ett nytt sätt.

– Gemensamt kan vi snabbare nå lösningar som stärker respektive bolags långsiktiga konkurrenskraft. SUM representerar ett rejält tekniksprång som på sikt även skapar värde i ett bredare perspektiv för utvecklingen av en mer hållbar industri, säger Michael Lowther.

Tillsammans anlägger de fem bolagen en testbädd för nya processer och ny teknik i LKAB:s underjordsgruvor. I Kiruna anläggs en fysisk testgruva och i Malmberget ska tester utföras i befintliga anläggningar. Tester kommer även att genomföras i en virtuell testgruva inom ramen för testbädden. Syftet är att undersöka bästa sättet att bygga ett effektivt och autonomt produktionssystem. Ett system som är koldioxidfritt och håller högsta tänkbara säkerhet när människor och autonoma maskiner arbetar sida vid sida. Den virtuella testgruvan gör det möjligt att

simulera dataflöden och scenarion som inte går att testa i den fysiska testgruvan.

### Innovation en överlevnadsfråga

LKAB:s framtid som ledande industriföretag ligger nu, som tidigare, i förmågan att tänka nytt. Bolaget har en lång tradition av innovationer både vad gäller processer och produkter. Från utvecklingen av storskalig skivrasbrytning, avancerad vatten-driven borrarsteknik och olivinpelletsens introduktion på 70-talet, till de senaste decennierna när allt fler fjärrstyrda och automatiserade processer utvecklats.

– Under en lång tid har vi utvecklat lösningar och metoder som anpassats till våra förutsättningar. Dagens gruvarbete ser inte ut som det gjorde i början på 2000-talet. Framtidens gruvarbete kommer heller inte att se ut som dagens, avslutar Michael Lowther.

# FÖRÄDLA

Hög och jämn produktkvalitet bidrar till att ge våra stålverkskunder stabila processer, lägre miljöbelastning och en ökad produktivitet. För att LKAB ska fortsätta vara en konkurrenskraftig och kvalitetsledande producent är det den egna produktionsstabiliteten och säkerhetsarbetet i förädlingsverksamheten som står i fokus.

”Performance in Ironmaking” är LKAB:s kundlöfte men vår ambition och vårt ansvar är större än så. Inte minst måste vi kunna garantera tryggheten och säkerheten för våra medarbetare.

Den 27 juli 2018 omkom en ung kvinna i en arbetsplatsolycka i Svappavaara pelletsverk. För alla närstående och inblandade är det en outhärlig tragedi. För LKAB, som sätter säkerheten först, är det ett stort misslyckande. Alla ska återvända hem från arbetet friska och trygga. Ett omfattande utredningsarbete pågår parallellt med ökat fokus på säkerhetsrutiner för att förhindra att en liknande olycka händer igen. Läs mer om LKAB:s säkerhetsarbete och åtgärder på sidan 45.

## Division Norra

I Kiruna har produktionen av pellets ökat från föregående år. Vissa problem, främst i pelletsverkens sintringsprocess, gjorde dock att produktionen inte nådde upp

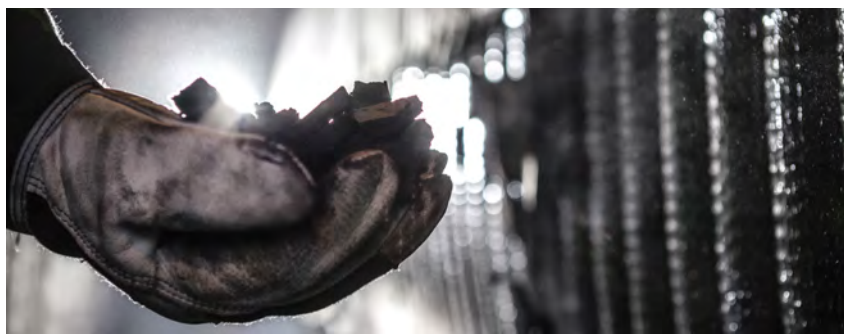
till de volymer som kan förväntas vid en störningsfri produktion. Bland annat har ökade stoftutsläpp från pelletsverket KK3 inneburit ett oplanerat stopp för underhåll av sintringsbandet. Med målet att öka produktionen i befintliga verk, verkställdes ett omfattande program för ökad produktionsstabilitet under 2018 som kommer att fortgå under 2019. Arbetet omfattar en total genomlysning av hela produktions- och underhållssystematiken med fokus på generell kompetensutveckling, systematiskt och förebyggande underhåll, egenkontroll och förbättrade planer vid planerade stopp.

## Division Södra

Förädlingsverksamheten i Malmberget och Svappavaara har överlag uppvisat förbättrad produktionsstabilitet med färre oplanerade stopp under 2018. Större underhållsåtgärder har däremot genomförts i både Svappavaara och Malmberget.

I Malmberget lyftes hela pelletsverket MK3 upp och grunden justerades. Detta genomfördes under ett ordinarie underhålls-stopp. Pelletsverket i Svappavaara togs ur drift hela fjärde kvartalet och en bit in på 2019 för genomgripande renovering av kylsystemets bärande funktion. En åtgärd som orsakade betydande produktionsbortfall, men som delvis kan återhämtas då renoveringen ersätter planerade stopp senare under 2019. För att slippa kostsamma produktionsanpassningar då man byter pelletsprodukt i verken, planeras en permanent produktanpassning av ett pelletsverk i Malmberget för kontinuerlig produktion av en ny pelletsprodukt. Den har varit under utveckling sedan hösten 2016 och körts kampanjvis sedan hösten 2017. Även tillsatsmedelscentralen kommer att byggas ut. Produktionen förväntas vara igång under senare delen av 2019.

I Malmbergets anriktningsverk produceras också ett järnmalmskoncentrat med mycket hög järnhalt och renhet. LKAB Minerals förädlar och marknadsför produkter baserade på detta koncentrat för användning i färger, plaster och för produktion av vattenreningskemikalier. Hög efterfrågan på dessa produkter har medfört en investering i ökad produktionskapacitet med 25 procent. Detta är en del av LKAB:s strategi för marknads- och riskspridning.



## FÖRÄDLA

## PRIORITERINGAR

- Säkerställa mål för arbetsmiljö och säkerhet. Läs mer om LKAB:s förebyggande arbete på sidan 45.
- Förbättrad produktivitet och produktionsstabilitet. Jämn och hög produktion samt kvalitet i hela förädlingskedjan.
- Leverera järnmalmsprodukter med minimal miljöpåverkan.
- Producera fler järnmalmsprodukter för ökad marknadsflexibilitet.
- Fortsätta utveckla efterfrågade och säljbara produkter utifrån tillgängliga malmkvaliteter.

## PRODUKTION FÖRÄDLINGSVERK

| ORT         | FÄRDIGA PRODUKTER<br>MILJONER TON |      |
|-------------|-----------------------------------|------|
|             | 2018                              | 2017 |
| Kiruna      | 15,0                              | 14,8 |
| Malmberget  | 9,4                               | 9,2  |
| Svappavaara | 2,5                               | 3,2  |



## STABIL PRODUKTION GER ÖKAD HÅLLBARHET

Ett lönsamt och konkurrenskraftigt LKAB förutsätter maximalt nyttjande av den tillgängliga kapaciteten i befintliga förädlingsverk. Det innebär att vi måste stabilisera och effektivisera anläggningar, processer och arbetsmetoder.

Driftsstörningar och oplanerade stopp sliter hårt på anläggningarna, ökar utsläpp och energiförbrukning samt påverkar produktionsvolym och kvalitet negativt. LKAB:s mål är att genom en mer stabil produktion och ständiga förbättringar öka

produktionsvolymerna samtidigt som vi blir mer miljö- och resurseffektiva i våra förädlingsverk.

### 517 antal oplanerade stopp

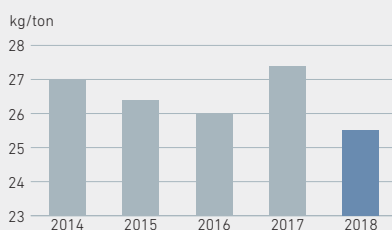
Av de 560 stopp som noterades under 2018 var 517 oplanerade stopp och driftsstörningar och övriga planerade underhållsarbeten.

Att undvika oplanerade stopp i pelletsverken är ett vardagligt förbättringsarbete som har högsta fokus. Varje oplanerat stopp uppmärksammas i den dagliga avstämningen mellan drift och underhåll där åtgärder diskuteras för att undvika samma problematik fortsättningsvis. Därutöver arbetar en analysgrupp med proaktiva åtgärder för ökad driftsäkerhet och optimering av underhållsarbeten.

| ÅR   | STOPP TOTALT ALLA VERK |
|------|------------------------|
| 2014 | 613                    |
| 2015 | 499                    |
| 2016 | 477                    |
| 2017 | 521                    |
| 2018 | 560                    |

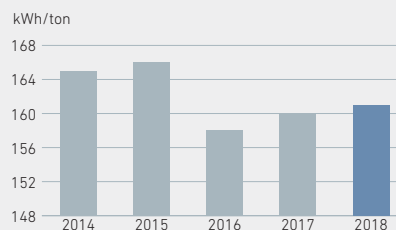
#### KOLDIOXIDUTSLÄPP PER TON

LKAB har som hållbarhetsmål att minska koldioxidutsläppen med 12 procent per ton färdiga produkter, från 27,2 kg år 2015 till 23,9 kg år 2021. Samtidigt ska utsläppen av kväve till luft (NO<sub>x</sub>) minska. Ett mål med stor betydelse för kostnader och miljöpåverkan.



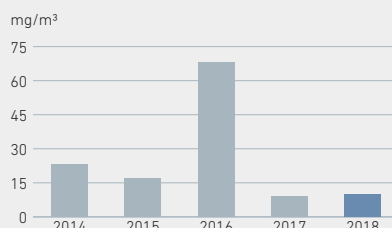
#### ENERGIFÖRBRUKNING PER TON

LKAB har som hållbarhetsmål att minska energintensiteten med 17 procent per ton färdig produkt, från 166 kWh år 2015 till cirka 138 kWh år 2021. Ett mål med stor betydelse för produktionskostnader och miljöpåverkan.



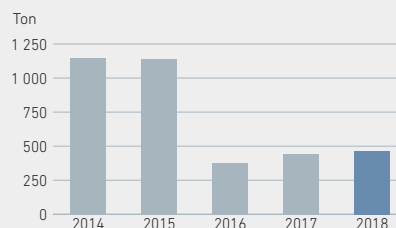
#### UTSLÄPP AV STOFT

LKAB har som hållbarhetsmål att minska utsläppen av stoft till luft från reningsanläggningarna med minst 40 procent, från 17 mg/m<sup>3</sup> ntg år 2015 till 10 mg/m<sup>3</sup> ntg år 2021. Målet omfattar inte de totala utsläppen från pelletsverken, som ökat till 1 340 ton (1 293) på grund av omfattande driftstörningar. Läs mer på sidan 56.



#### SVAVELDIOXIDUTSLÄPP

LKAB har under de senaste åren investerat i rökgasrening i Malmberget och Svappavaara, vilket resulterat i kraftigt minskade utsläppsnivåer. Det förhöjda utsläppet av svaveldioxid under 2018 beror bland annat på störningar i ett av pelletsverkens i Kiruna. Läs mer på sidan 56.



NYTÄNKANDE

Allt kan förbättras om vi  
vågar tänka i nya banor.

# Samarbete för tekniksprång inom svensk ståltillverkning

Tillsammans bildade LKAB, Vattenfall och SSAB samriskbolaget Hybrit Development under 2017. HYBRIT står för Hydrogen Breakthrough Ironmaking Technology. Målet är att ha en helt fossilfri process för ståltillverkning 2035.

En fossilfri stålproduktion startar i gruvan och LKAB arbetar intensivt med utformningen av nästa generations pelletsverk. LKAB:s utmaning och främsta bidrag i HYBRIT är att utveckla koldioxidfria DR-pellets.

– LKAB arbetar även med utveckling av reduktionsprocessen. Idag används kol och koks för att reducera järnmalm till järn. Idén med HYBRIT är att istället använda vätgas, som har producerats av el från svenska fossilfria källor, i reduktionsprocessen. Restprodukten blir vanligt vatten, säger Magnus Tottie, forsknings-specialist på LKAB.

## Gemensamma insatser

För att kunna genomföra projektet krävs betydande nationella insatser från många olika aktörer och ett omfattande samarbete mellan industri, akademi och forskningsinstitut.

Efter en förstudie som pågick 2016–2017 togs den 20 juni 2018 det första spadtaget till en unik pilotanläggning i Luleå. Den väntas stå klar 2020.

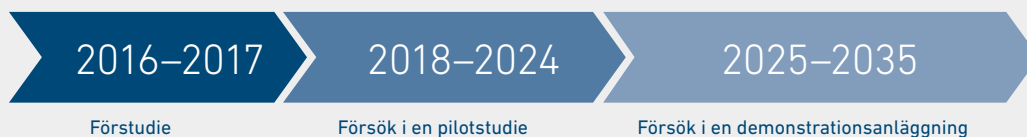
– Initiativet går in i en ny fas. När pilotanläggningen står redo kommer vi att kunna lämna de småskaliga laboratorierna och istället försöka efterlikna den kommande industriella processen för att effektivt producera stål med vätgas i stället för kol och koks, säger Magnus Tottie.

Den andra delen av pilotförsöken syftar till att på sikt övergå till koldioxidfri värmning i LKAB:s pelletsverk. Försöken utförs i LKAB:s experimentanläggning i Luleå och handlar om att utföra förbränningsförsök med vätgas och plasmabrännare.

Initiativet övergår från pilotfas till demonstrationsfas 2025–2035, vilket motsvarar mindre industriell skala. Målet är att ha en industriell fossilfri process för ståltillverkning på plats 2035.

HYBRIT har beviljats finansiellt stöd från Energimyndigheten vid fyra tillfällen, bland annat genom Industrikivet. Senast beviljade Energimyndigheten ett stöd på 528 miljoner kronor till pilotanläggningen. Totalt har initiativet säkrat stöd motsvarande drygt 1,4 miljarder kronor fram till 2024. De tre ägarbolagen investerar lika mycket var i det gemensamma bolaget.

## EXPANSIONSPLAN HYBRIT – HYDROGEN BREAKTHROUGH IRONMAKING TECHNOLOGY



# TRANSPORTERA

Från gruvor och förädlingsverk till hamnarna i Narvik och Luleå hanterar LKAB miljontals ton järnmalsprodukter varje år. Leveranssäkerhet och transportkapacitet i en effektiv logistikkedja är avgörande för ett lönsamt och konkurrenskraftigt LKAB.

Investeringar samt effektiviserings- och utvecklingsprojekt för ökad kapacitet, flexibilitet och leveranssäkerhet fortsatte under 2018. Från och med sommaren tog LKAB också över södra omloppet och därigenom samtliga transporter på Malm-banan, som nu sker med lokförare i egen regi. Den brand som i augusti uppstod i ett snöskydd på den norska sidan innebar ett fem dygn långt totalstopp på leveranserna till Narvik. Logistiktappet kunde dock köras ikapp då produktionen under perioden var lägre och LKAB samtidigt erbjöds extra tåglägen på järnvägen.

## Ökad leveranskapacitet

Leveranskapaciteten på järnvägssträckningen Malmberget – Luleå Malmhamn, har genom tillstånd för högre axellast ökat med cirka 10 procent för varje tågsätt. Under 2018 har LKAB också fått klartecken

från Transportstyrelsen att utvärdera samma kapacitetshöjning på sträckningen Kiruna – Narvik. Ett permanent tillstånd innebär att leveranskapaciteten ökar med cirka 2 miljoner ton med befintliga tåg och vagnar till hamnen i Narvik. Ett program för intrimning av lastning av produkter i vagnarna har genomförts för att säkerställa optimal hantering och rätt lastvikter.

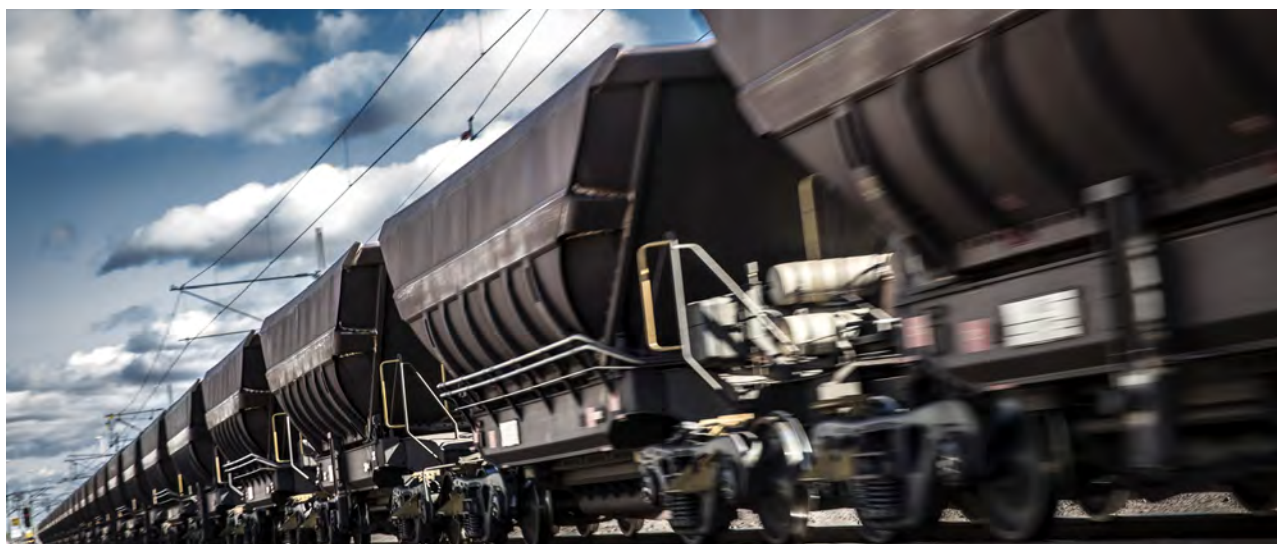
## Stora möjligheter med uppkoppling

Som ett led i maximalt nyttjande av transportkapaciteten har ett nytt system för kontroll av slitage börjat införas på lok och vagnar. En stor mängd sensorer övervakar slitage och levererar kontinuerligt mätdata via wi-fi. Målet är att gå från ett kilometerstyrt underhåll till att mäta faktisk status på tågsätten och därmed maximera användandet, effektivisera underhållet och minska kostnaderna, så kallat tillstånds-

baserat underhåll. Införandet av wi-fi ger stora möjligheter att koppla på mer efterfrågade funktioner och annan utrustning, som fler sensorer samt GPS. Det ger också lokföraren möjlighet att få stöd och hjälp on-line i realtid. Den omfattande dokumentationen runt exempelvis säkerhet, manualer och ruttbeskrivningar, har nu ersatts med en smidig läsplatta.

## Uppgraderingar i befintliga lok och vagnar

I samarbete med Bombardier har arbetet påbörjats att installera ett nytt förarstöds-system som syftar till bättre eco-driving och minskad energiförbrukning. Vi installerar också det nya signalsystemet ERMTS (European Railway Management System) i samtliga lok. ERMTS är ett EU-gemensamt signal- och säkerhetssystem för styrning av tågtrafiken som består av marksystem och ombordutrustning på fordon. På de



## TRANSPORTERA

## PRIORITERINGAR

- Fortsatt optimering och effektivisering, främst genom ökad automation.
- Komma tillrätta med pelletssönderfall och damning.
- Fortsatt stora infrastrukturinvesteringar i logistikkedjan.
- Reinvesteringar i utdaterad och omodernt materiel.

49%  
av all godsfrakt

LKAB står för cirka 49 procent<sup>1</sup> av all godsfrakt på svensk järnväg och är därmed Sveriges största fraktbolag.

<sup>1</sup> Branschföreningen Tågoperatörerna

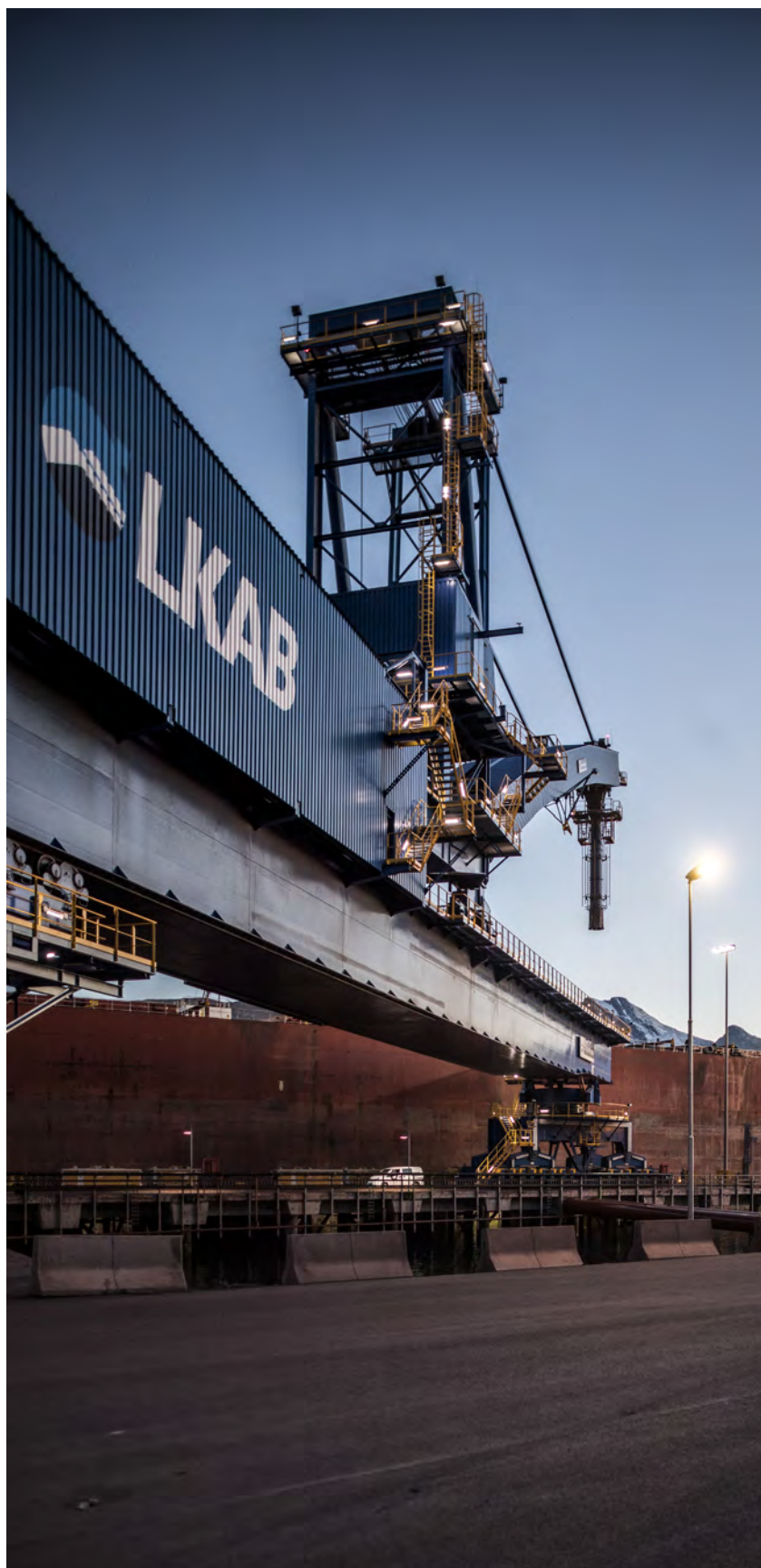
äldsta loken görs även andra uppgraderingar. LKAB har under året moderniserat ett drygt 60-tal äldre järnvägsvagnar som nu kan användas i befintligt logistiksystem. Genom att anpassa lastkorgarna till de produkter vi producerar idag så kan äldre vagnar återutnyttjas för ökad marginalkapacitet och större investeringar skjutas på framtiden. Arbetet med att utveckla nästa generations logistik inom LKAB pågår parallellt med utvecklingsarbetet för gruvbrytning och förädling, där fokus framför allt ligger på ökad automation och ökad kapacitet.

#### Effektiva åtgärder mot damning

Sönderfallande pellets och damning vid lastning och lossning är en stor utmaning både miljömässigt och ekonomiskt. LKAB har vidtagit flera förbättringsåtgärder. Bland annat genom ökad kylning av pelletsen i slutet av produktionen för förbättrad hållfasthet. Att se över fall och stup i logistikkedjan för att undvika stora fallhöjder och sönderfall är också prioriterade åtgärder, exempelvis genom förbättrad styrning för lossning av pellets i lagringssilos. Framgångsrika åtgärder för att hålla miljögränsvärdena har varit dammutsugning, samt att binda dammet med vatten vid lastning till båt.

#### HÅLLBARA MALMTRANSPORTER

- LKAB har idag 17 IORE-lok i drift på Malmбанan. IORE-loken är designade för tunga tågtransporter och med en dragkraft på 1 200 kN är de ett av världens starkaste lok.
- Med hjälp av IORE-lokens asynkronmotorer omvandlas rörelseenergi till elkraft när tågen motorbromsar, vilket möjliggör en nästintill energineutral körning under optimala förhållanden.
- Malmтågen består av 68 malmvagnar med en maximal lastkapacitet på 100 ton per styck vid 30 tons axellast. Varje tåg fraktar cirka 6 500 ton järnmalmsprodukter och är 750 meter långa. Med högre axellast på 32,5 ton kan tågets nettolast öka till cirka 7 150 ton.
- Det avgår 10 tåg per dag till Narviks hamn och 5 tåg per dag till hamnen i Luleå. På returresan fraktas tillsatsmedel till förädlingsprocessen så att logistiksystemet används hållbart och effektivt.



# Värdefulla restprodukter

För att komplettera järnmalmsproduktionen och bättre kunna parera marknadens svängningar behöver LKAB få en ökad bredd i sin affär. Det sker genom Division Specialprodukter som bland annat har till uppgift att utvärdera nya möjligheter att återvinna restprodukter, dels i vår egen värdekedja och dels i våra kunders.

Det råder brist på såväl fosfor som sällsynta jordartsmetaller på världsmarknaden. Bland restprodukterna från LKAB:s gruvor finns både fosfatmineral och så kallade sällsynta jordartsmetaller, material som fram till nu gått till deponi. Nu hoppas LKAB kunna ta tillvara de värdefulla mineralerna med hjälp av ny innovativ teknik.

## Apatit och sällsynta jordartsmetaller

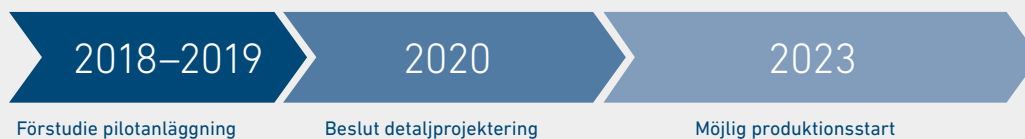
Apatit är ett fosfatmineral som används bland annat för produktion av gödningsmedel och som finns i den malm som bryts i LKAB:s gruvor. Vi har tidigare utvunnit mineralet, men produktionen lades ner i mitten av 80-talet på grund av bristande lönsamhet.

Sedan dess har apatiten varit en restprodukt som hamnar på deponi i dammarna.

Det är här en ny och innovativ teknik från det svenska bolaget EasyMining kommer in i bilden. Deras patenterade process kan användas för att förädla apatitkoncentrat till MAP (Mono Ammonium Phosphate). MAP är en renare och mer koncentrerad produkt som därmed har ett högre värde, vilket ger LKAB möjlighet att nyttja förekomsten av apatit i den befintliga gruvbrytningen i Malmfälten.

– LKAB ansvarar för hela projektet, som fått namnet ReeMAP. Men vi har ett nära samarbete med EasyMining som bidrar med sina kunskaper kring metoden, säger Lars Vikström, teknik- och affärsutvecklingschef på Division Specialprodukter.

## EXPANSIONSPLAN REEMAP





→ För LKAB har det här potential att bli ytterligare ett kompetensområde och en industrigren som vi inte har idag.



Förutom fosfatmineral finns sällsynta jordartsmetaller i materialet som idag hamnar på deponi.

– Det handlar om relativt små mängder, men är likväl intressant för oss. Utmaningen ligger i att sortera ut det som är värdefullt, berättar Ulrika Håkansson, teknisk affärsutvecklare på Division Specialprodukter.

Sällsynta jordartsmetaller produceras idag till 95 procent i Kina och används i bland annat mobiltelefoner, batterier och magneter. Tunga och lätta sällsynta jordartsmetaller samt fosfor finns alla med på EU:s lista över "kritiska råmaterial", det vill säga material med stor vikt för EU:s framtida ekonomi, industri, teknik och miljö, och vars tillgång inte kan ses som stabil. Idag är EU helt importberoende av sällsynta jordartsmetaller. Här finns med andra ord stora möjligheter.

#### Testas i både Kiruna och Malmberget

Efter inledande laboratorieförsök ska en pilotanläggning för utvinning av sällsynta jordartsmetaller byggas för att se om tekniken kan användas i industriell skala.

– Pilotanläggningen är en mobil enhet som kopplas till anrikningsverket. Vi kommer att testa att köra både i Malmberget och Kiruna, för att se på skillnaderna i material och att det fungerar som det ska, säger Ulrika Håkansson.

Förstudien ska vara klar 2019 och hösten 2020 hoppas man kunna fatta beslut om detaljprojektering, för produktionsstart 2023.

– Det är alldeles för tidigt att säga vart det kommer att leda, men vi tror verkligen på det här, säger Leif Boström, direktör för Division Specialprodukter.

#### En del av tillväxtstrategin

ReeMAP är en del av LKAB:s strategi att bredda affären och tillvarata såväl naturresurser som kompetens i värdekedjan på bästa sätt.

– Inom Division Specialprodukter arbetar vi aktivt för att skapa betydande tillväxt, framför allt inom industrimineraler. Förutom att fortsätta växa organiskt och investera i nya projekt, ser vi strategiska förvärv som en möjlig väg för att påskynda vår tillväxt.

#### Förvärv skapar nya möjligheter

Under andra halvan av 2018 förvärvades brittiska Francis Flower. Företaget återvinner masugnsslagg från stålproduktion och förädlar den till mald granulerad masugnsslagg (GGBS), en miljövänlig ersättning för cement i produktionen av betong.

– Cement är en av de större koldioxidbovarna eftersom kalksten bränns i tillverkningen vilket avger oerhört stora mängder koldioxid, säger Leif Boström.

Förvärvet innebär en fördubbling av LKAB Minerals verksamhet i Storbritannien. LKAB breddar därmed produktportföljen

och stärker mineralverksamhetens närvaro inom bygg- och anläggningsmarknaden. Genom att sammanföra Francis Flowers verksamhet med LKAB:s skapar vi en form av cirkulär ekonomi, med en tydlig koppling till LKAB:s försäljning av järnmalm.

LKAB levererar i dag pellets till British Steels stålverk i Storbritannien, där man nu genom det förvärvade bolaget återvinner slaggen från stålproduktionen och förädlar det till GGBS.

Leif Boström hoppas att fler liknade förvärv kan göras av verksamheter i anslutning till andra kunder som LKAB levererar pellets till för stålproduktion.

Granulerad masugnsslagg har även potential att användas i LKAB:s betongproduktion i Malmfälten. Betong behövs bland annat för bergförstärkningar och schaktrenoveringar. LKAB Berg & Betong är idag Sveriges största betongproducent, vilket innebär att det finns stora möjligheter att få ner såväl koldioxidutsläpp som kostnader.

– Vi ser en möjlighet att expandera ut i Europa, till andra än British Steel. Det kan bli fler förvärv, men också organisk tillväxt i och med den teknik och det kunnande som nu byggs upp.

### DIVISION SPECIALPRODUKTER

Divisionen svarar idag för cirka 14 procent av LKAB:s totala försäljning. En del av detta är intern försäljning av produkter och tjänster till järnmalmverksamheten. Målet är att divisionen inom fem år ska stå för en betydligt större del av LKAB:s totala försäljning. På så sätt blir LKAB mer motståndskraftigt mot svängningarna på järnmalmemarknaden.

#### Tillväxt och riskspridning

Exponering mot annan marknad med annan konjunkturcykel samt tillväxt som inte är begränsad av LKAB:s järnmalmproduktion. Tillväxten möjliggörs både genom organisk tillväxt och genom förvärv.

#### Hållbarhet

Förädling och utveckling av biprodukter som ger ökat resursnyttjande från befintlig verksamhet och stärker lönsamheten. Utveckla nya applikationer och affärer med fokus på hållbarhet.

#### Innovation

Fokuserad innovation i konkurrensutsatta enheter inom LKAB där egenutvecklade lösningar och teknik även skapar värde på en extern marknad. Divisionen är en entreprenörmässig verksamhet med fokus på affärsutveckling.

Ett viktigt uppdrag för Division Specialprodukter är utveckling av tjänster och produkter som ökar LKAB:s effektivitet eller minskar kostnaderna, exempelvis framtida borrhysystem och utveckling av nästa generations laddsystem och laddbilar. Divisionen har en central roll i arbetet med testgruvan för utvecklingsprogrammet SUM.

# EFFEKTIVA OCH HÅLLBARA INKÖP

Effektiva och hållbara inköp är centralt i arbetet med att stärka LKAB:s konkurrenskraft. LKAB ska arbeta med konkurrenskraftiga leverantörer som är föredömen inom hållbart företagande. På så vis skapas mervärde för oss och våra kunder.

LKAB ska agera på ett hållbart sätt genom hela sin värdekedja. Ett särskilt fokus läggs på mänskliga rättigheter, arbetsmiljö, miljö och affärsetik/antikorruption. LKAB arbetar framför allt med att utveckla leverantörer där risken för avvikelser i förhållande till leverantörsuppförandekoden bedöms som högre samt att utveckla samarbeten inom inköp med affärskritiska leverantörer.

## Baskrav på leverantörer

Sedan 1 januari 2015 måste LKAB:s leverantörer godkänna bolagets baskrav för att få leverera varor och tjänster. Baskraven för leverantörer är en del av leverantörsuppförandekoden och utgörs av de krav där vi har nolltolerans. Undantaget från att fylla i baskraven är exempelvis prenumerationer, sponsring och statliga avgifter.

Utöver baskraven ska övriga krav i leverantörsuppförandekoden uppfyllas inom, med LKAB, avtalad tid. De cirka 100 leverantörer som bedöms ha en högre risknivå genomför även en självdeklaration baserad på vår leverantörsuppförandekod med 80 detaljerade krav. För att se hur väl kraven uppfylls genomför LKAB också uppföljningar på plats hos leverantörerna som kan leda till gemensamma förbättringsprojekt.

## Riskbaserat arbetssätt

LKAB:s arbete med hållbara inköp utgår ifrån ett riskperspektiv. Det riskbaserade arbetssättet har flera fördelar där avsikten är att förbättringsprojekt leder till minskade verksamhetsrisker, kostnadsbesparingar och innovativa hållbarhetslösningar.

Våra leverantörer kategoriseras och riskklassas med hjälp av ett verktyg med ett eget riskindex – LKAB Supplier Risk Index. Detta index tar hänsyn till geografisk, bransch/produktrisk samt affärskritisk risk.

Under 2018 har LKAB även utfört hållbarhetsrevisioner hos leverantörer i branscher som uppvisar högre risk. Ett exempel är byggbranschen vilken LKAB har många kontakter med genom engagemanget i samhällsomvandlingen. Leverantörerna är oftast baserade i Sverige men branschen som sådan har utmaningar exempelvis inom arbetsmiljö, hälsa och säkerhet på arbetsplatserna. Många leverantörer anlitar också underleverantörer i många led vilket ytterligare höjer risknivån. Prioriterade områden är miljö- och etikfrågor samt arbetsmiljö och säkerhet. Leverantörerna bör arbeta mer förebyggande inom dessa områden genom bland annat tillsättning av resurser och kompetens i de olika projekten.

Vid några av platsbesöken som genomfördes under 2018 identifierades brister i arbets- och anställningsvillkor, avfalls- och kemikaliehantering samt kring roller och ansvar för implementering av krav och områden i vår leverantörsuppförandekod. För mer information, se GRI-appendix.

## Fördel av leverantörssamarbeten

LKAB ser stora fördelar i att utveckla samarbeten med strategiskt viktiga leverantörer, där vi har långa relationer, för att tillsammans hitta mer hållbara produkter och lösningar.

Under 2018 besökte LKAB Kina tillsammans med representanter från en av våra strategiskt viktiga leverantörer. Syftet med besöket var att tillsammans genomlys leverantörens revisionsprocess för att få ökad kunskap i hur de arbetar när de utvärderar sina leverantörer i högriskländer. Genomlysningen visar bland annat att hållbarhetskrav måste inkluderas i utvärderingen av leverantörer. Ambitionen är att tillsammans utveckla leverantörsledet i länder med högre risk.



## LEVERANTÖRER

## PRIORITERINGAR

- Utveckla samarbeten med strategiska leverantörer för att gemensamt hitta mer hållbara produkter och lösningar, exempelvis inom ramen för initiativen HYBRIT och SUM.
- Mänskliga rättigheter är ett fokusområde för hela koncernen. Att ytterligare undersöka hur LKAB som företag påverkar mänskliga rättigheter till exempel arbets- och anställningsförhållanden samt att ställa krav på leverantörer, är fortsatt prioriterat.
- Att sprida information och kunskap kring området hållbara inköp inom hela koncernen.

## LEVERANTÖRER

LKAB är en betydande inköpare med drygt 8 100 leverantörer inom olika branscher.

Inköp av entreprenader, transporter och logistik utgör drygt hälften av inköpsvolymen. Därutöver är inköp av utrustning, råvaror, mineraler och kemikalier samt olika typer av tjänster en väsentlig del. Över 90 procent av det som köps in produceras utanför Sverige.

LKAB:s leverantörer finns i 35 olika länder, huvuddelen i Sverige och Norge men även i övriga världsdelar utanför Europa. Vår ambition är att arbeta med leverantörer som är föredömen inom hållbart företagande och utgör en stabil leverantörsbas som bidrar till minskade verksamhetsrisker och till besparingar.

## INKÖPSKONTOR I ASIEN

Med ett lokalt inköpskontor i Asien kan LKAB rationalisera bort mellan-händer, samtidigt som kostnader sänks, kvaliteten ökar och hållbarhetsriskerna i värdekedjan minimeras. Sedan 2011 har LKAB ett inköpskontor för hela koncernen i Shanghai, Kina. En viktig del av arbetet är att utvärdera leverantörer och följa upp att de uppfyller kraven i LKAB:s leverantörsuppförandekod. Den lokala närvaron underlättar också arbetet med att stötta leverantörer som bedöms ha god utvecklings- och förbättringspotential, exempelvis inom arbetsmiljö, arbetsvillkor, miljö och affärsetik.

## 8 baskrav

baserade på bland annat Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag. Leverantörsuppförandekoden innehåller 80 detaljerade krav inom sju hållbarhetsområden för leverantörer som bedöms ha högre risk.

## 90%

av moderbolagets leverantörer har skrivit under LKAB:s baskrav<sup>1</sup>.

<sup>1</sup> Förändringen från föregående år är att leverantörer som endast nyttjats vid enstaka transaktioner samt privatpersoner och sponsring är exkluderade från beräkningen. För mer information se GRI appendix.

## UPPFÖLJNING PÅ PLATS UTVECKLAR HÅLLBARA ARBETSSÄTT

Bland LKAB:s cirka 8 100 leverantörer har vi identifierat cirka 100 stycken med högre risk för avvikelser från leverantörsuppförandekoden. Genom att följa upp dessa på plats kan vi bidra till att öka medvetenheten och säkerställa leverantörens efterlevnad av kraven.

Under 2018 genomfördes totalt 53 uppföljningar i sju länder (Kina, Grekland, Turkiet, Kanada, Ryssland, Finland och Sverige). Fokus är på uppföljningar av leverantörer där vi bedömt att LKAB tydligt kan minska hållbarhetsriskerna och utveckla leverantörskedjan samtidigt som leverantörerna förbättrar sitt arbete.

Vid platsbesöken genomlyser LKAB verksamheten, går igenom ledningssystem, rutiner, riktlinjer och gör ett fullständigt besök i leverantörens verksamheter, samt intervjuar medarbetare och ledning. Exempel på förbättringsområden och utmaningar som vi har identifierat är bland annat inom mänskliga rättigheter, så som arbets- och anställningsförhållanden,

hälsa och säkerhet samt hantering av farligt avfall och kemikalier som kan påverka miljön och de anställda på ett negativt sätt. Andra förbättringsområden är leverantörers implementering av rutiner och riktlinjer, uppföljning av de egna leverantörerna ur ett hållbarhetsperspektiv, samt inom området affärsetik där företagens affärskod inte är kommunicerad och brister finns i fortlöpande utbildning av denna.

Besöken mynnar ofta ut i konstruktiva diskussioner som leder till ett förbättrat, utvecklat arbetssätt och ökad kunskap för att vi tillsammans med våra leverantörer ska kunna agera på ett hållbart sätt genom hela värdekedjan.



## SAMARBETE KRING MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

LKAB har under 2018 samarbetat med Rädda Barnen och deras enhet Center for Children's Rights i Kina. Arbetet har gått ut på att öka kunskapen och medvetenheten kring mänskliga rättigheter och i synnerhet barns rättigheter. Ett problem för många familjer i Kina är att föräldrar

under långa perioder behöver resa iväg från sina barn för att arbeta. Föreläsningar och workshops har hållits inom området. LKAB vill öka kunskapen om hur vi påverkar och hur vi kan arbeta förebyggande och stödjande med leverantörer på plats.

# MEDARBETARE

Engagerade, nytänkande och ansvarstagande medarbetare är grunden för ett konkurrenskraftigt LKAB. En kultur som kännetecknas av säkerhet, inkludering och goda utvecklingsmöjligheter är prioriterat för att LKAB ska vara en attraktiv arbetsgivare.



Det krävs en bredd av kompetenser för att driva LKAB:s storskaliga järnmalmsgruvor, liksom våra förädlingsverk och omfattande logistik. Inom LKAB finns cirka 200 befattningar, inom olika yrkeskategorier – till exempel bergs- och forskningsingenjörer och automationsingenjörer, bergsarbetare, elektriker, processoperatörer och tjänster inom IT, inköp, logistik och försäljning.

## Kompetensförsörjning och attraktionskraft

Att attrahera och behålla rätt kompetens är avgörande för LKAB:s långsiktiga konkurrenskraft. För att vara en attraktiv arbetsgivare ska LKAB erbjuda tydliga karriärvägar, yrkesmässiga utmaningar och personlig utveckling.

Konkurrensen om kvalificerade medarbetare och den accelererande

digitaliseringen innebär stora utmaningar. Under 2018 har LKAB därför utformat en strategi för företagets kompetensförsörjning. Samtliga enheter har genomfört kompetensinventeringar och definierat vilka nyckelkompetenser och befattningar som behövs för framtiden, samt identifierat vilka utmaningar som finns. Utifrån kartläggningen har LKAB tagit fram en femårig handlingsplan med nyckelaktivi-

## MEDARBETARE

## PRIORITERINGAR

- Kompetensförsörjningen är central för ett framgångsrikt och konkurrenskraftigt LKAB. Tydliga karriärvägar och goda utvecklingsmöjligheter är prioriterat i arbetet för att vara en attraktiv arbetsgivare.
- Säkerhetsarbetet är fortsatt i fokus med arbetsplatsnära insatser, samt kommunikation och utbildning för att öka riskmedvetenheten och förändra attityder och beteenden. LKAB:s ambition är att ständigt förbättra den fysiska, organisatoriska och psykosociala arbetsmiljön.

→ Säkerheten först är benämningen på LKAB:s ständigt pågående arbete för säkra och trygga arbetsplatser.

teter för respektive enhet inom områden som kompetensutveckling, rekrytering och employer branding, hur LKAB uppfattas som arbetsgivare. Ett särskilt fokus läggs på att attrahera fler kvinnor, genom att bland annat lyfta fram kvinnliga förebilder från alla delar av koncernen.

Digitaliseringen leder till ökade behov av tekniker. För att möta det behovet, har tolv mekaniker under 2018 fått möjligheten att påbörja en högskoleutbildning i underhållsteknik, omfattande 30 högskolepoäng för att efter slutförd utbildning kunna ha möjlighet att ta ett arbete som tekniker. Detta initiativ ger medarbetare möjlighet att transformera sin kompetens mot ett annat område. LKAB betalar utbildningslön under utbildningen.

#### Tydligare karriärvägar

För att fortsatt vara en attraktiv arbetsgivare har LKAB initierat ett arbete för att tydliggöra befintliga och framtida karriärvägar inom företaget, framför allt på tjänstemannasidan. Vi har även påbörjat ett projekt i syfte att formulera ett medarbetarlöfte som beskriver vad som karakteriserar LKAB och vårt erbjudande till medarbetarna. Arbetet har initierats under kvartal fyra 2018 genom workshops i fokusgrupper. Medarbetare från alla delar av koncernen kommer att delta i dessa workshops som avslutas under januari 2019.

#### Medarbetarskap och ledarskap

Engagerade och delaktiga medarbetare är nyckeln i LKAB:s arbete med ständiga förbättringar. Medarbetarskap och ledarskap på LKAB handlar om hur vi ska uppträda som individ, teammedlem och ledare. Synsättet ska vara ett stöd i prioriteringar, beslutsfattande och dagliga förbättringar där framgångsrika kunder är slutmålet. I grunden finns hela tiden våra värderingar – engagerad, nytänkande och ansvar.

När det gäller ledarskapet handlar det bland annat om hur LKAB:s ledare visar vägen, skapar förutsättningar, uppmuntrar delaktighet och coachar sina teammed-

lemmar. Medarbetarna i sin tur ansvarar för kvaliteten i det egna arbetet, samt för att ständigt se möjlighet till förbättringar och att leverera i linje med kundernas förväntningar.

Vår syn på medarbetarskap och ledarskap har under 2018 fortsatt att kommuniceras och implementeras genom dialoger och workshops i organisationen.

#### Utveckling av ledare

Under 2018 startade LKAB återigen LIM (LKAB:s international management program). 21 deltagare från hela LKAB går igenom olika steg för att utveckla sitt ledarskap och affärsmannaskap.

Vi har också fokuserat särskilt på produktionschefernas roll under året. Det är den största chefsgruppen inom LKAB och genom en kartläggning har ett antal behov identifierats. Genom bland annat tydligare introduktion, en ny handbok och mentorstöd ska produktionscheferna få en bättre arbetssituation och rollen ges ökad attraktivitet.

#### Säkerhetskulturen i fokus

LKAB arbetar för att nå målet noll olycksfall, en god fysisk och psykosocial arbetsmiljö, och långsiktigt friska medarbetare.

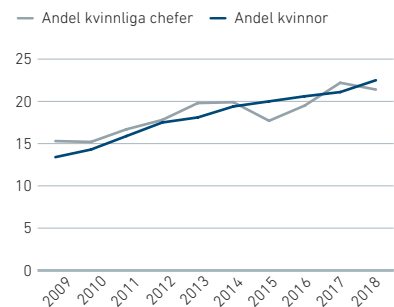
I ett längre perspektiv har antalet olyckor minskat men fortfarande ligger vi alltför långt ifrån nollvisionen. Under 2018 rapporterades fler olycksfall än föregående år. I en av våra verksamheter i Svappavaara inträffade under året en dödsolycka, vilket är ett gravt misslyckande för LKAB. Säkerhetsarbetet är fortsatt starkt prioriterat med särskilt fokus på kommunikation, beteenden, samt riskmedvetenhet och uppföljning. Läs mer om arbetet för att förebygga olyckor på sidan 45.

I början av 2018 certifierades LKAB i enlighet med den internationella arbetsmiljöstandarden OHSAS 18001. LKAB verkar också för en branschövergripande samsyn i arbetsmiljöfrågor genom aktivt deltagande i GRAMKO (gruvornas arbetsmiljökommitté) samt i olika externa samverkans- och forskningsprojekt.



Andelen kvinnor i koncernen är 22,1 procent (21,1) och andelen kvinnliga chefer är 21,4 procent (22,2). Målet är att andelen kvinnor, samt andelen kvinnliga chefer, inom LKAB ska uppgå till 25 procent år 2021.

#### ANDEL KVINNOR I LKAB



Andelen kvinnor inom LKAB ökar. Av totalt 4 259 (4 010) tillsvidareanställda under 2018 var 943 (850) kvinnor och 3 316 (3 160) män.

#### PLAN FÖR ÖKAD MÅNGFALD

Jämställdhet och mångfald bidrar till långsiktig hållbarhet och vi har nolltolerans mot alla former av kränkande särbehandling och trakasserier.

LKAB:s mångfaldsplan 2017–2019 syftar till att skapa förutsättningar för ökad mångfald, samt förebygga och förhindra diskriminering. Resultatet av arbetet mäts kontinuerligt i medarbetarundersökningar.

- Aktiviteter kopplade till mångfald ska ingå i samtliga verksamhetsplaner.
- Samtliga arbetsplatser ska ha framtagna normer och spelregler, där mångfald ingår.
- Mångfaldsfrågor diskuteras på arbetsplatsträffar samt på fortbildningsdagar för skyddsombud.
- Mångfald ingår i ledarutbildningar och chefsseminarier.
- LKAB tar också upp mångfald till diskussion med leverantörer och entreprenörer.
- Under 2018 har 5 fall av diskriminering uppdagats och hanterats av LKAB.
- Andelen utrikesfödda i LKAB är enligt SCB:s analys 7,4 procent (7,0).
- Andelen utrikesfödda bland tjänstemännen är något högre, 10,9 procent (10,2).

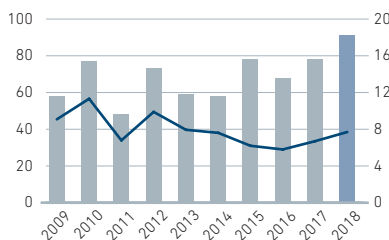
## HÖGT RANKAD SOM ARBETSGIVARE

Än en gång placerade sig LKAB på listan över Sveriges mest populära arbetsgivare i Universums Karriärbarometern 2018<sup>1</sup>, såväl bland civilingenjörer som bland högskoleingenjörer. För sjätte året i rad får LKAB även utmärkelsen "Karriärföretag", som delas ut till de 100 arbetsgivare i Sverige som erbjuder mest spännande karriär- och utvecklingsmöjligheter.

<sup>1</sup> Karriärbarometern är Universums årliga undersökning om arbetsgivare och karriär som vänder sig till yrkesverksamma unga akademiker.

OLYCKSFALL MED FRÅNVARO  
LKAB-KONCERNEN

■ Antal ■ Antal 2018  
— Frekvens/miljon arbetade timmar



## OLYCKSFALL

Den totala olycksfallsfrekvensen ökade under 2018 till 7,7 olycksfall med frånvaro per en miljon arbetade timmar (6,7). De flesta olycksfallen har odramatiska orsaker som halkning och snubbling. En stark säkerhetskultur är fortsatt prioriterat i den pågående satsningen på ledarskap och medarbetarskap inom hela LKAB. Målet 2021 är max 3,5 olycksfall per en miljon arbetade timmar.

## ANSTÄLLDA

Medelantal anställda för 2018, inklusive deltid- och visstidsanställda, var 4 188 personer. Vid utgången av 2018 uppgick antal anställda till 4 624 personer.

- 4 259 personer var tillsvidareanställda, varav 30 deltidanställda
- 365 personer var visstidsanställda

Medarbetare med små barn har möjlighet att välja mellan heltids- och deltidсанställning. Samtliga LKAB:s medarbetare i Sverige och Norge omfattas av kollektivavtal, med undantag för koncernledningen och dotterbolagschefer.

**3,6%**  
sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron ligger på 3,6 procent varav långtidssjukfrånvaron endast utgör 0,6 procent.



ENGAGERAD



NYTÄNKANDE



ANSVAR

## ENGAGERAD, NYTÄNKANDE OCH ANSVAR

Våra värderingar – engagerad, nytänkande och ansvar – handlar om att ta ansvar för bolagets framtid, att vara engagerad i kundernas resultat och vara nytänkande för att hela tiden utvecklas och bli bättre. LKAB:s ambition är att vara ett internationellt föredöme i gruvbranschen när det gäller etik, arbetsmiljö, jämställdhet och mångfald. Vi följer erkända deklarationer

och konventioner, som FN Global Compact 10 principer, "Children's Rights and Business Principles", OECD:s riktlinjer för multinationella företag, samt FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter. För att säkra ansvaret genom hela värdekedjan har vi även en uppförandekod för våra medarbetare och våra leverantörer.



## UTBILDNING I UPPFÖRANDEKODEN

Arbetet med frågor som antikorrupktion och icke-diskriminering har hög prioritet inom LKAB och vi har ett uttalat mål att vår uppförandekod ska efterlevas av hela organisationen. LKAB har en obligatorisk, interaktiv utbildning i uppförandekoden för medarbetare. I slutet av 2018 hade 91 procent av medarbetarna genomgått utbildningen.

LKAB:s visseblåsarprogram, SpeakUp, kompletterar uppförandekoden. Via SpeakUp kan medarbetare anonymt rapportera upplevda missförhållanden. Exempel på frågor som kan rapporteras är brott mot uppförandekoden, ekonomisk brottslighet, såsom mutor, bestickning och bedrägeri, men även säkerhetsbrister, brott mot miljöregler eller diskriminering och trakasserier.

**1**  
fall av korrupktion

Ett fall där anställd utnyttjat sin position för egen vinnings skull, vilket har lett till åtgärder.

**5**  
fall av diskriminering

Fem fall av diskriminering, vilka har lett till åtgärder.

# Ett långsiktigt och uthålligt arbete med säkerhet



Under 2018 sjönk antalet olycksfall inom delar av verksamheten men det allra värsta inträffade samtidigt då en människa miste livet i LKAB:s verksamhet i Svappavaara. Det är ett stort misslyckande och vi fortsätter att prioritera och intensifiera vårt säkerhetsarbete.

Alla som arbetar på LKAB ska känna trygghet, trivas och gå hem oskadda efter en dag på arbetet. För att nå det målet arbetar LKAB både med en säker arbetsmiljö och en kultur där medarbetarna tar ansvar för sin egen och andras säkerhet.

Säkerheten först! är LKAB:s ständigt pågående arbete med att förändra attityder för att nå målet om noll olycksfall. Under 2018 har arbetet fortsatt med arbetsplatsnära insatser, dialoger och utbildning.

– Olyckor orsakas antingen av tekniska brister, mänskliga beteenden eller organisatoriska brister och för att minska antalet måste man arbeta med alla tre delarna. Tekniska orsaker är ovanliga, men oftast enkla att åtgärda. Organisatoriska och mänskliga orsaker är svårare, eftersom människor måste bli medvetna om riskerna som finns och hur man ska agera för att inte utsätta sig själv eller andra för onödiga risker, säger Johanna Nordin, avdelningschef KMA (kvalitet-miljö-arbetsmiljö) Division Norra.

## Chefer har utbildat chefer

För att utveckla och stärka säkerhetskulturen har man bland annat genomfört säkerhetskulturdagar med medarbetare. I stället för att som tidigare anlita konsulter, har de egna cheferna hållit i dagarna.

– På så sätt visar vi tydligt att det är cheferna som är ansvariga för säkerhetsarbetet. Vi har blandat grupper av medarbetare från olika delar av verksamheten vilket har tillfört fler perspektiv, säger Johanna Nordin.

Säkerhetskulturdagarna har genomförts enligt train-the-trainer-principen där divisionschefen först arbetat med sina avdelningschefer som i sin tur lett säkerhetsdagar för resten av medarbetarna. Även skyddsombud från IF Metall har deltagit. Totalt har hela 100 träffar hållits 2018 och över 1 300 personer har deltagit.

## Alla är förebilder

Basen för säkerhetskulturdagarna är densamma som i LKAB:s tidigare utbildningar och fokus har varit att öka medvetenheten om hur man själv kan bidra till en säkrare arbetsmiljö. Diskussioner har förts kring tidigare olycksfall, liksom arbetsmoment med högre risk och områden där rutiner upplevs som otydliga.

– Vi har pratat mycket om varje medarbetares ansvar som förebild – att visa vägen och göra rätt i varje situation. Att påtala brister och bidra till att de åtgärdas är lika viktigt som att följa de säkerhetsregler som finns. Det handlar också om att visa omtanke och skapa en kultur där vi vågar säga till om någon utför ett arbete på ett osäkert sätt, säger Johanna Nordin.

## Fortsatta satsningar

Antalet allvarliga tillbud och olyckor har minskat kraftigt inom de delar av verksamheten som genomfört säkerhetskulturdagar under 2018. Än är det dock för tidigt att säga om det har med satsningen på säkerhet att göra eller inte.

– Det tar lång tid att förändra beteenden och minskningen kan bero på en kombination av orsaker. Men det ser bra ut, säger Johanna Nordin och fortsätter:

– 2019 kommer fler chefer involveras i arbetet som nu blir mer arbetsplatsnära för att fokusera på lokala utmaningar och förhållanden. Vi kommer också att arbeta med lösningar som underlättar för våra medarbetare att efterleva regler – vi ska inte bara ställa krav utan det ska vara lätt att göra rätt.

## Anläggningarnas säkerhet ses över

Sommarens dödsolycka har inneburit att vikten av säkerhet fått ökat fokus på alla nivåer, hos samtliga medarbetare och i samtliga funktioner. Det handlar både om att se över och upprusta anläggningarna men även om att hitta nya och bättre arbetssätt som leder till ökad säkerhet. Arbetet kommer att fortsätta under hela 2019.

# SAMVERKAN OCH ENGAGEMANG

Den rika järnmalmen i norra Sverige är en viktig bidragande orsak till utbyggnaden av samhällena i Malmfälten. Den har lett till utbyggnaden av svensk vattenkraft, 50 mil järnväg från Atlanten till Bottenviken, gett upphov till två malmhamnar, ett stålverk och bidragit till ett av världens nordligaste tekniska universitet.



Dialoger med våra olika intressenter är vägledande när vi prioriterar och redovisar de frågor som är mest väsentliga i vårt hållbarhetsarbete. Läs mer om detta på sidorna 73–75.

## Samverkan och dialog med många intressenter

LKAB:s verksamhet påverkar och påverkas av många olika intressen, där tillgång till mark och samhällspåverkan är två områden där samverkan och dialog är av största vikt.

Renskötseln är central i den samiska kulturen och en markkrävande näring i regionen. För att minimera negativ påverkan på samebyarna och renskötseln har LKAB ingått avtal om samverkan med de tre samebyar som direkt berörs av verk-

samheten och expansionen i Kiruna och Gällivare. Avtalen utgör ramverk för de forum och arbetsformer som behövs för informationsutbyte, beslutsfattande och löpande samråd och ger ökade förutsättningar att hitta lösningar i olika frågor. De bygger i tillämpliga delar på principen FPIC, (Free Prior and Informed Consent) som kommit till uttryck i internationell rätt om urfolksrättigheter.

Samhällsomvandlingarna är en av de enskilt viktigaste frågorna för LKAB och verksamhetsorterna. Att Kiruna och Malmberget/Gällivare fortsätter att vara attraktiva samhällen där människor vill bo och verka är också en förutsättning för att behålla och attrahera kompetens.

På våra närorter vill LKAB bidra till ett samhälle med en bra bostadsmark-

nad, bra skolor, ett brett utbud av kultur och friluftsliv, samt attraktiva offentliga miljöer. LKAB arbetar även med sponsring för attraktiva samhällen. Vårt sponsrings-engagemang är främst inriktat på kultur, idrott och olika evenemang på våra verksamhetsorter.

Öppenhet, tillgänglighet och en ständigt pågående dialog är avgörande för att behålla omgivningens förtroende och ett fungerande samarbete mellan LKAB och boende, kommuner, regionala och lokala näringar, samt markägare och myndigheter. Våra viktigaste kommunikationskanaler är tryckt och digitalt personligt riktad information, webbplatserna [lkab.com](http://lkab.com) och [samhallsomvandling.lkab.com](http://samhallsomvandling.lkab.com), tidningen "LKAB Framtid", sociala medier, samt aktiviteter på verksamhetsorterna. Vi

## SAMHÄLLSANSVAR

## PRIORITERINGAR

- Omvärldens förtroende, liksom samverkan och goda relationer till lokalsamhället är en förutsättning för LKAB:s verksamhet. Stor vikt läggs vid dialog, tillgänglighet och öppenhet.
- Fortsatt arbete för att skapa attraktiva skolor i Malmfälten.
- Ökad samverkan med Luleå tekniska universitet (LTU) kring utformningen av framtida ingenjörsprogram.

LKAB har under 2018 utbildat medarbetare som arbetar med markfrågor i markriktlinjerna. Utbildningen kommer att bli ett årligt inslag för att säkerställa att ett hållbart arbetssätt blir norm i LKAB:s markpåverkande projekt. Utbildningen tar upp både sociala och miljömässiga krav och möjligheter.



kommunicerar i nyhetsmedia och genomför regelbundna publika och enskilda möten och informationsträffar i olika forum.

#### Utbildning, forskning och utveckling – samarbeten för framtiden

LKAB har en lång historia av samverkan inom utbildning, forskning och utveckling. Det är en central del av strategin för att trygga kompetensförsörjningen för framtiden men betyder också mycket för utvecklingen av en mer effektiv och hållbar gruvnäring.

LKAB har ett nära samarbete med bland annat Luleå tekniska universitet i flera program och projekt. Vi är också engagerade i de lokala grund- och gymnasieskolorna, bland annat genom gymnasiets LKAB-profil i Kiruna och Malmberget. Stiftelsen LKAB Akademi stödjer förskolor, grundskolor och gymnasieskolor i Malmfälten och Narvik. Syftet är att stärka intresset för teknik och naturvetenskap bland elever. Under 2018 beviljade stiftelsen drygt en miljon kronor till olika utvecklingsprojekt och hittills har ett femtiotal skolprojekt fått stöd.

## FORTSATT FOKUS PÅ MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

Området mänskliga rättigheter har kommit alltmer i fokus, bland annat i dialogen med LKAB:s intressenter.

LKAB har sedan 2016 en policy för mänskliga rättigheter som ska stödja arbetet med att identifiera och hantera risker kopplade till området genom hela värdekedjan, däribland hos leverantörer.

Under 2017–2018 har en utbildning i mänskliga rättigheter genomförts med totalt 11 grupper inom LKAB bestående av alla nio ledningsgrupper samt två grupper med medarbetarrepresentanter, däribland fackliga företrädare och skyddsombud. Varje grupp har även deltagit i separata riskanalyser för att kartlägga risker och kunskapsbehov avseende kränkningar av mänskliga rättigheter som LKAB kan orsaka. Totalt har 11 riskanalyser genomförts. Resultatet pekar på att LKAB redan arbetar aktivt med de områden där de största riskerna finns, däribland inom arbetsmiljö och säkerhet, samhällsomvandlingarna och relationen till ursprungsbefolkningar.

### EFTERLEVAND AV LKAB:S UPPFÖRANDEKOD OCH DIALOG MED INTRESSENTER 2017–2021

För att bedriva vår verksamhet på ett etiskt sätt i enlighet med riktlinjer och krav samt i samverkan med lokalsamhällena har LKAB antagit en rad sociala hållbarhetsmål. Syftet med målet om efterlevnad av uppförandekoden och dialog med intressenter är att fokusera på en fungerande, respektfull kommunikation, internt och externt. LKAB har valt ut ett antal mätetal som syftar till att visa hur målet efterlevs.

Områden som ingår i mätetalen utgörs bland annat av antal leverantörsuppföljningar och antal medarbetare som genomfört den interaktiva utbildningen i uppförandekoden. Vidare ska säkerställas att det externa och interna visuellblåarsystemet SpeakUp finns på plats och att 100 procent av de fall som kommer in hanteras.

Även LKAB:s arbete med mänskliga rättigheter ingår där andelen utbildade ledningsgrupper och riskanalyser har varit i fokus 2018. LKAB:s fortsatta förtroende i samhällsomvandlingen är ett mätetal och även att vi fortsatt samverkar med de tre samebyar inom vilkas områden vi har verksamhet. För ytterligare information se GRI-appendix.

# Framtidens samhällen växer fram

Samhällsomvandlingarna i Kiruna och Malmberget/Gällivare har pågått i många år, men under 2018 tog byggprojekten fart på allvar och förändringarna i samhällsbilden är påtagliga.

## Tusentals bostäder och lokaler

I Kiruna bygger LKAB, tillsammans med kommunen och andra aktörer, hundratals nya bostäder och kommersiella lokaler de kommande åren. Fram till och med 2018 har 200 lägenheter nyproducerats av LKAB och 260 rivits i Kiruna. Till detta kommer ytterligare lägenheter som LKAB:s flytt av äldre bostadshus tillför. Nya områden som nu planeras är Luossavaara som rymmer 200 bostäder, Jägarskolan med 450 bostäder och kvarteren i Kirunas nya centrum.

– Vi har sedan 2012 ordnat nya bostäder åt över 520 familjer i Malmberget och Kiruna, både i nyproduktion och i äldre bestånd. Vi bygger hela tiden nytt för att se till att alla erbjuds en bostad, säger Siv Aidanpää-Edlert, Vd för LKAB Fastigheter.

## Kiruna centrum tar form

Under året stod det klart att LKAB kommer att bygga fastigheter i Kirunas nya centrum. Det handlar om 47 000 kvadratmeter bostäder, kontor, handelslokaler och parkeringsmöjligheter.

Parallellt pågår en dialog med företagare, kedjor, myndigheter och organisationer i nuvarande centrum om deras framtida lokalisering. Många av Kirunas butiker och kontor kommer att ersättas med nya lokaler i dessa handelskvarter.

Enligt Kiruna kommuns tidplan för utvecklingen i nya Kiruna centrum och LKAB:s tidplan för flytt ska de första tio kvarteren stå klara 2022.

## Byggrusch i Gällivare

I Malmberget har avvecklingen fortsatt och ett stort antal byggnader och kvarter har rivits under året. Förtätningen och expansionen av Gällivare har fortsatt, liksom av Koskullskulle.

– Det känns bra att vi nu kan färdigställa flera byggprojekt och på så sätt bidra till att utveckla samhället. Det är otroligt roligt att se hur dessa nya och fina bostäder och områden växer fram, samt hur de fylls med liv och rörelse, säger Peter Segerstedt, avdelningschef på LKAB:s samhällsomvandling i Malmberget.

## Ny stadsdel byggs

Bland annat byggs ett helt nytt bostadsområde på lågfjället Repisvaara nära Dundret. I ett område där det tidigare bara fanns skog byggs nu en helt ny stadsdel upp rekordsnabbt.

I slutet av våren stod 35 bostadsrätter inflyttningsklara på Repisvaara. Mitt emot de inflyttningsklara bostadsrätterna bygger LKAB 88 hyresrätter med utsikt mot Dundret och Gällivares centrum. I samma område påbörjades under hösten byggnation av 360 lägenheter som ska vara redo för hyresgäster 2019 och ytterligare 100 lägenheter är på gång.

Även villor byggs och totalt har LKAB byggt över hundra villor till fastighetsägare som föredragit nya hus framför pengar. I mitten av Repisvaara medger detaljplanen 120 villor och i Koskullskulle bygger LKAB ett tiotal villor. Ytterligare villor kommer att byggas under 2019.



I augusti lämnade LKAB över Kirunas nya stadshus, Kristallen, till Kiruna kommun och all personal har tagit plats i huset. Den danske arkitekten Henning Larsen har ritat ett stadshus med arkitektonisk kreativitet och hög miljöstandard. Den 13 600 kvadratmeter stora byggnaden rymmer även ett länskonstmuseum. I gengäld fick LKAB tillgång till det gamla stadshuset som ska avvecklas till förmån för gruvbrytning.



# 30

kulturbyggnader har flyttats till nya områden.

# 80%

har hittills valt nya hus istället för pengar i Malmberget.

# 417

LKAB har byggt 417 nya hyresrätter sedan 2013.

# 280<sub>ton</sub>

Största huset som har flyttats vägde 280 ton.

## AVSÄTTNINGAR OCH KOSTNADER FÖR SAMHÄLLSOMVANDLINGARNA

LKAB:s avsättningar för samhällsomvandlingarna i Malmfälten uppgick vid årets slut till 17 625 (11 911) miljoner kronor. Kostnaderna för avsättningar till samhällsomvandlingarna under 2018 uppgick till 2 106 (1 147) miljoner kronor, se även Not 32. Utbetalningar under året uppgick till 1 871 (2 178) miljoner kronor.

Utökad rapportering om LKAB:s samhällsomvandlingar återfinns på [lkab.com](http://lkab.com) och [samhallsomvandling.lkab.com](http://samhallsomvandling.lkab.com). Mer om avsättningar till följd av gruvdrift finns att läsa i Not 32 på sidan 120 samt Not 33 på sidan 121.

Exempel ovan härrör från åren 2012–2013.

# SAMHÄLLSOMVANDLING I SAMFÖRSTÅND

LKAB:s ambition är att underlätta omställningen och kompensera för den påverkan som samhällsomvandlingarna har på de människor och samhällen som berörs.



Utvecklingen för LKAB och verksamhets-orterna förutsätter en väl fungerande dialog och samverkan mellan alla inblandade parter. Tillsammans med kommunerna kommer LKAB överens om tidsplaner för samhällsomvandlingarna. Kommunerna bestämmer hur de nya samhällena ska se ut och enligt minerallagen är det LKAB som står för de kostnader som uppstår när vår gruvbrytning gör omvandlingarna nödvändiga.

## Utveckling före avveckling

Principen om utveckling före avveckling, det vill säga att viktiga samhällsfunktioner är färdiga eller under uppbyggnad innan tidigare bebyggelse avvecklas, är en ledstjärna i hela samhällsomvandlingen.

LKAB är en aktiv part, både som beställare av nya fastigheter och samverkanspartner, för att bidra till att skapa valfrihet i bostadsfrågan. Fastighetsägare erbjuds ett likvärdigt hus eller en summa pengar, motsvarande marknadsvärdet plus 25 procent. Även för industri- och affärsfastigheter söker vi konstruktiva lösningar tillsammans med fastighetsägarna.

För att öka tryggheten för hyresgäster som flyttar i samband med samhällsom-

vandlingarna ändrade LKAB ersättningsmodellen under 2018. LKAB ökar ersättningen vid fysisk flytt, och lägre hyresnivåer i nyproducerade ersättningsbostäder har förhandlats fram med Hyresgästföreningen. Hyrestrappningen kvarstår, det vill säga full hyra utgår först år nio.

LKAB ersätter även företag, organisationer och myndigheter som i dagsläget hyr en lokal i påverkat område. Vi erbjuder ny lokal, ersätter eventuellt resultatbortfall och omlokaliseringskostnader samt erbjuder hyrestrappning upp till år fem under förutsättning att den nya hyran är högre än nuvarande.

## Hög byggaktivitet

Under 2018 fortsatte samhällsomvandlingarna i Kiruna och Gällivare. Nya bostadsområden har tagit form och familjer fortsätter att flytta in i sina nya hem.

Även väg- och markarbeten pågår. Omdragningen av den nya, sju kilometer långa sträckan av väg E10 i Kiruna som påbörjades 2017 tog ny fart. Under sommarmånaderna bröts vägsträckningen i den första etappen. Cirkulationsplatser, gångpassage och en bro över E10 för gående och skidspår byggs också. Belysningen på

broarna har anpassats för att inte störa upplevelsen vid norrsken. LKAB ersätter Trafikverket för befintlig vägsträckning som påverkas av gruvan.

## Flytt av kulturbyggnader

Genom flytten av kulturbyggnader i Kiruna och Malmberget vill LKAB bevara den kulturhistoria som binder samman gruva och samhälle. I Kiruna har sju byggnader flyttats och i Malmberget är det 25 hus

**520**  
hushåll har flyttats

Över 520 hushåll i Kiruna och Malmberget har omflyttats sedan 2012.

**2 Mdkr**  
avtal med Kiruna kommun

Gruvstadsparkavtal 3 ger LKAB tillgång till mark som täcker planerad brytning fram till år 2028.

som fått ny adress. De hus som bevarats och flyttats har valts ut av kommunen, länsstyrelsen och LKAB.

Under året kunde LKAB konstatera att en flytt av Bolagshotellet i Kiruna inte var möjlig. Efter omfattande undersökning av byggnaden drog man slutsatsen att en säker flytt inte kunde säkerställas, varken för dem som arbetar med flytten eller för själva byggnaden.

#### Fjärrvärmens trygghet

Under 2018 tryggades framtiden för fjärrvärmens i både Kiruna och Malmberget. I Kiruna kom LKAB och Tekniska Verken överens om ersättning av fjärrvärmeanläggningarna i de påverkade områdena inom Gruvstadspark 2. Ersättningen uppgår till 148 miljoner kronor vilket motsvarar kostnaden för att bygga motsvarande fjärrvärmenät i nya Kiruna.

LKAB slöt även avtal med Gällivare Energi om ersättning av fjärrvärmeanläggningarna i de områden som påverkas av gruvbrytningen i Malmberget. Här uppgick ersättningen för infrastrukturen till 97,9 miljoner kronor vilket motsvarar kostnaden för nyproduktion av motsvarande fjärrvärmenät.

#### Miljardavtal om Gruvstadspark 3

Under 2018 kom LKAB och Kiruna kommun överens om ett tredje gruvstadsparksavtal motsvarande cirka 2 miljarder kronor, som ger LKAB tillgång till ny mark som omfattar en yta som täcker gruvverksamheten fram till år 2028. Avtalet ska ersätta kostnaden för kommunen att bygga motsvarande infrastruktur som finns i den blivande gruvstadsparken i nya delar av samhället. Utöver den summan tillkommer kostnaderna för de kommunala hyresfastigheter LKAB ersätter med ny byggnad som har motsvarande funktion. Det slutliga beloppet beror bland annat på hur byggkostnaderna utvecklas.

#### Industriområdet i Malmberget utökat

För att säkra gruvdriften med bibehållen trygghet för de boende utökades industriområdet i Malmberget under hösten. Det industristängsel som gränsar till samhället flyttades och en ny sträcka på cirka 1 900 meter drogs om. I samband med den nya stängseldragningen fick en del verksamheter omlokaliseras, däribland LKAB:s gruvmuseum.



## ANSVAR

Vi agerar långsiktigt,  
visar respekt och sätter  
säkerheten först.



# Ekologisk efterbehandling ska få djur och växter att känna sig hemma

Mark som LKAB tar i anspråk ska efterbehandlas efter avslutad verksamhet. Fokus ska framför allt ligga på landskaps- och naturtypsnivå. Detta gäller bland annat det tidigare sandmagasinet i Vitåfors där efterbehandling pågår.

Arbetet tar avstamp i och regleras av miljöbalken, de nationella miljömålen och de globala hållbarhetsmålen. LKAB höjer ribban ytterligare genom koncernövergripande riktlinjer för markanvändning som bygger på strategin om att ansvarsfullt bedriva gruvverksamhet och minimera påverkan på människa, miljö, samhälle och andra näringar.

–Riktlinjerna för markanvändning täcker både de ekologiska och de sociala aspekterna. Vi har möjlighet att göra något bra av det här genom att skapa förutsättningar för biologisk mångfald, återskapa och skapa nya värden i områden vi påverkar genom ekologisk efterbehandling, säger Sandra Lindgren, projektledare på LKAB:s miljöavdelning.

## Variation av naturmiljöer

Som en första del i arbetet har en detaljerad efterbehandlingsplan tagits fram för det gamla sandmagasinet, som ligger mellan Lina älv och Vitåfors industriområde. Planen beskriver målbilden för hur den biologiska mångfalden ska främjas inom området.

–Vi vill bygga upp en variation av naturmiljöer och biologiska strukturer och ge förutsättningar för en mångfald av arter, säger Sandra Lindgren.

Inledningsvis gjordes en inventering av landskapets och sandmagasinets förutsättningar. Området som använts för sanddeponi skiljer sig åt från omgivande mark som till stor del består av barrskog och våtmarker. Därefter gjordes en övergripande målbeskrivning och en detaljerad lista över åtgärdsförslag.

–Till exempel jobbar vi med att gynna lövträd i området, vi placerar även ut död ved och rishögar för att gynna insekter, säger Sandra Lindgren.

## Konstgjord ö blir hem för fåglar

Vissa delar täcks med ett moräntäcke och beroende på hur massorna formas kan olika typer av växtlighet och djur finna sig till rätta. Landskapet på det gamla sandmagasinet ska efterlikna det som skapades av inlandsisens framfart med stenhögar, grus och böljande kullar.

–Ett annat exempel på åtgärd är en liten konstgjord ö som vi har anlagt i den gamla dammen som ligger på området, den behöver bara fixas till lite för att fåglarna ska känna sig hemma. Vi har en ambitiös plan för vårt arbete med efterbehandling och det känns bra att vi jobbar för att på sikt kunna ge tillbaka både till natur och samhälle, säger Sandra Lindgren.

## EFTERBEHANDLING UNDER ÅRET

LKAB har utvecklat sitt arbete med att efterbehandla verksamhetsområden med ekologisk inriktning. Under året har det till exempel tagits fram en detaljerad efterbehandlingsplan för det gamla sandmagasinet i Vitåfors. På platsen har man utifrån den framtagna planen vidtagit åtgärder för att skapa mikrohabitat och önskvärda landskapsformer, genom bland annat utläggning av död ved, gallring och utrensning av ej önskvärda arter.

Vid efterbehandlingsarbete, som görs både successivt och efter avslutad verksamhet, ska hänsyn tas till såväl säkerhets-, miljömässiga, ekonomiska som estetiska aspekter. För uppgifter om avsättningar för efterbehandling se Not 32, sidorna 120-121.

# MILJÖANSVAR

LKAB:s gruvverksamhet medför en väsentlig miljöpåverkan på omgivande landskap och samhällen, främst i form av utsläpp till luft och vatten, buller och vibrationer och markpåverkan.



LKAB är en av Sveriges största energi-användare. Att effektivisera energi-användningen är ett viktigt arbete både för att hålla nere kostnader och begränsa påverkan på miljön. Hållbarhetsmålen driver inriktningen och förbättringsarbetet där såväl energiförbrukning, utsläpp till luft och vatten samt klimatsmarta produkter finns med.

## Tillståndspliktig verksamhet

LKAB:s verksamhet är tillståndspliktig enligt miljöbalken. De mest omfattande tillstånden avser gruvbrytning och järnmalmsförädling, samt deponering av avfallssand och sidoberg. Även täkt- och hamnverksamhet kräver tillstånd. Tillstånden omfattar även avveckling och efterbehandling av verksamheten.

Vi kontrollerar vår miljöpåverkan genom regelbunden uppföljning och mätning för att säkerställa att vi efterlever villkor och andra krav. Detta redovisas i de årliga miljörapporterna, som finns tillgängliga på webbplatsen [lkab.com](http://lkab.com).

LKAB:s huvudsakliga verksamheter är certifierade enligt kvalitets-, energi- och miljöledningssystemen ISO 9001, ISO 50001 och ISO 14001, se GRI-appendix, sidan 5.

I juli 2018 lämnade LKAB in en ansökan om ett nytt miljötillstånd för hela verksamheten i Kiruna, för att kunna vara en fortsatt hållbar järnmalmsproducent. Bakom ansökan ligger grundliga utredningar för att identifiera vilka skyddsåtgärder som behövs för att inte öka påverkan på miljön trots en ökad produktion. Vattenfrågan är ett område som har fått särskilt fokus i denna ansökan.

## Utdragna tillståndprocesser

Oförutsägbara och utdragna tillståndprocesser är en stor utmaning, inte bara för LKAB, utan för hela den svenska gruvnäringen. Svensk gruvnäring ligger i framkant vad gäller miljöprestanda och innovationer, men utdragna tillståndprocesser får konsekvenser då nya gruvor stoppas medan gruvor och smältverk i länder utan samma miljömässiga och sociala krav hålls i gång.

Branschorganisationen SveMin fortsätter att uppmärksamma frågan och efterlyser tydligare reglerade tillståndprocesser samt en helhetssyn i miljöprovningen där även samhällsekonomiska intressen och miljöpåverkan i ett vidare perspektiv vägs in.

## Egenkontroll

Verksamhetens påverkan på den omgivande miljön och på människors hälsa följs upp löpande genom egenkontroll. Huvuddelen av provtagningen och uppföljningen sker avseende verksamhetens utsläpp till luft och vatten. Mätningar sker också bland annat av vibrationer och luftstöt vågor samt markdeformationer och rörelser i bergmassan som kan kännas av i de närliggande samhällena.

Kontroll och uppföljning av markpåverkan och deformationsgränser, regleras genom villkor i miljötillstånden. Mätningarna sker huvudsakligen genom GPS-mätplintar spridda runt om i samhällena i Kiruna och Malmberget. Vibrationer och luftstöt vågor mäts kontinuerligt av onlinemätare på verksamhetsorterna

Kiruna, Malmberget, Svappavaara och Masugnsbyn. Utsläpp till luft följs upp via kontinuerlig mätning och stickprov. Vattenkvalitet i recipienterna övervakas med avseende på kemi och biologi.

Annan omgivningspåverkan som följs upp är buller och nedfallande stoft. Buller mäts årligen vid ett flertal mät-punkter på samtliga verksamhetsorter enligt Naturvårdsverkets riktlinjer för emissionsmätning av externt industri-buller. Nedfallande stoft mäts via NILU-metoden i ett antal mätpunkter i samhällena.

#### Biologisk mångfald

LKAB har som ambition att det inte ska ske någon nettoförlust av biolo-gisk mångfald vid våra verksamheter. Insatserna bygger på de fyra stegen; undvika, minimera, restaurera och i sista hand kompensera för skada på miljön. Arbetet sker i samråd och dialog med berörda intressenter. Ett exempel på LKAB:s arbetssätt är den ekologiska efterbehandlingen där utgångspunkten är platsens möjligheter för biologisk mångfald, antingen genom att efterlikna omgivande landskap eller tillföra nya förutsättningar.

Vårt förhållningssätt ställer krav på stor kunskap om naturtyper och arter samt väl dokumenterade naturvärden, både på land och i vatten. LKAB har under 2018 fortsatt att öka sin kunskap och utveckla metoder bland annat för efterbehandling med ekologisk inriktning. Ett exempel är arbetet vid det tidi-gare sandmagasinet i Vitåfors där LKAB bygger en variation av naturmiljöer och strukturer som ska ge förutsättningar för ökad biologisk mångfald. Se artikel på sidan 53.



## PILOTPROJEKT FÖR RENING AV PROCESSVATTEN

LKAB strävar efter att minimera utsläppen till vatten från gruvverksamheten.

Nitrat och sulfat är två av de ämnen från verksamheten som har störst påverkan på närmiljön och LKAB bedriver en omfattande utredning för att analysera hur påverkan ser ut och hur vi bäst kan minimera den.

I Svappavaara inleddes under 2018 ett pilotprojekt där två olika metoder testas för att rena processvattnet från sulfat. Syftet är att hitta vägar att minimera LKAB:s påverkan på vattenmiljön och samtidigt

förbättra processvattenkvaliteten inom pelletsproduktionen.

Det handlar om att rena sulfat från malm, som kommer in i processvattnet och även i gruvan. En teknik är att fälla ut sulfat genom att tillsätta kemikalier. Den andra tekniken är membranfiltrering där olika ämnen separeras ur processvattnet. Projektet kommer att utvärderas 2018 och pilotförsök med andra renings-tekniker planeras i Kiruna 2019.

## STÖRRE TILLSTÅNDSHÄNDELSE 2018

Vår verksamhet, inklusive den påverkan vi har på omgivningen, regleras av svensk och europeisk lagstiftning och av de tillstånd som gäller för respektive verksamhet. Under 2018 har följande större tillståndshändelser ägt rum:

#### Prövning av hela Kirunaverksamheten

I juli lämnade LKAB in en ansökan till mark- och miljödomstolen gällande ett nytt tillstånd för hela den samlade verksamheten i Kiruna. Ansökan omfattar bland annat brytning av 37 miljoner ton rågods, produktion av 18 miljoner ton pellets, 5 miljoner andra slutprodukter samt deponering av erforderliga mängder sidoberg och anrikningssand.

#### Kapacitetshöjande åtgärder i Malmberget

I april lämnade LKAB in en ansökan till mark- och miljödomstolen om höjning av sandmagasinet i Vitåfors samt en utökning av klarningsmagasinet. Med ansökan vill LKAB utöka lagringskapaciteten för deponering av anrikningssand.

#### Deponering av anrikningssand och rågods från Svappavaara

2016 lämnade LKAB in en ansökan till mark- och miljödomstolen om att få deponera mer anrikningssand än vad grundtillståndet medger samt ta in rågods från Svappavaara. Mark- och miljödomstolen avvisade ansökan med motiveringen att ett Natura 2000-tillstånd för den samlade verksamheten saknades. LKAB överklagade beslutet. Mark- och miljööverdomstolen meddelade prövningstillstånd men avslog överklagandet då man inte ansåg det klarlagt att Natura 2000-tillstånd inte krävdes för den ansökta ändringen. LKAB har överklagat till Högsta domstolen, som ännu inte meddelat om man kommer att ta upp ärendet till prövning.

Ansökan om nytt tillstånd i Kiruna lämnades in i juli 2018 och omfattar bland annat brytning av 37 miljoner ton rågods och produktion av 18 miljoner ton pellets.

37 Mt rågods  
18 Mt pellets

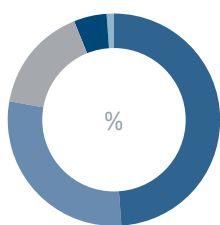
# MILJÖPÅVERKAN OCH RESURSFÖRBRUKNING

LKAB har en uttalad ambition att vara ett av de ledande gruvföretagen i världen när det gäller resurseffektiv produktion och att minimera vår miljöpåverkan. Vår påverkan regleras av gällande lagstiftning och miljötillstånd.

## UTSLÄPP TILL LUFT

LKAB:s utsläpp till luft kommer huvudsakligen från malmförädlingsverken och består främst av koldioxid, kväveoxider, stoft samt sura gaser som svaveldioxid, vätefluorid och väteklorid. LKAB följer även upp diffus damning i samhällena på våra produktionsorter. Vi arbetar för att minska vår negativa miljöpåverkan enligt koncernmålen som handlar om att minska utsläppen av koldioxid, kväve och stoft till 2021.

### KOLDIOXIDUTSLÄPP LKAB-KONCERNEN<sup>1</sup>



| Per energislag     | %           | kton       |
|--------------------|-------------|------------|
| Kol                | 49          | 341        |
| Bränsleolja        | 29          | 204        |
| Tillsatsmedel      | 16          | 113        |
| Dieselolja         | 5           | 32         |
| Övriga bränsleslag | 1           | 10         |
| Elektricitet       | 0           | 0          |
| Fjärrvärme         | 0           | 0,5        |
| Kol i pellets      | -           | -10        |
| <b>TOTALT</b>      | <b>100%</b> | <b>691</b> |

<sup>1</sup> Avser anläggningar i Kiruna, Svappavaara, Malmberget, Luleå, Narvik och elektricitet till malmtåg.

### KOLDIOXIDUTSLÄPP PER TON PRODUKTER<sup>1</sup>

|                              | 2018 | 2017 |
|------------------------------|------|------|
| Koldioxid (kg/ton produkter) | 25,7 | 27,4 |

<sup>1</sup> Avser anläggningar i Kiruna, Svappavaara, Malmberget, Luleå, Narvik och elektricitet till malmtåg.

Under 2018 har LKAB överskridit utsläppsvillkoren för stoft och svaveldioxid i Kiruna. När det gäller stoft berodde detta på förhöjda utsläpp från pelletsverket KK4 på grund av ett skadat transportband. Transportbandet har bytts ut och LKAB planerar även att införa kompletterande stoftrening i pelletsverket. Det förhöjda utsläppet av svaveldioxid beror främst på störningar i KK3 i kombination med en förändrad utsläppsbild, där förbättrad mätning och högre svavelinnehåll än normalt i tillsatsmedel under slutet av året, bidrog till att villkoret överskreds.

### KOLDIOXIDUTSLÄPP LKAB MINERALS, UTANFÖR SVERIGE

|                  | 2018 | 2017 |
|------------------|------|------|
| Koldioxid (kton) | 13,8 | 14,5 |

### UTSLÄPP FRÅN PRODUKTFRAMSTÄLLNING<sup>1</sup>

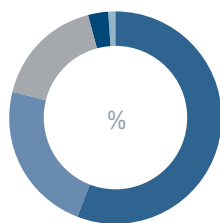
|                          | 2018  | 2017  |
|--------------------------|-------|-------|
| <b>Utsläpp till luft</b> |       |       |
| Stoft (ton) <sup>2</sup> | 1 445 | 1 364 |
| Svaveldioxid (ton)       | 466   | 444   |
| Fluorväte (ton)          | 56    | 44    |
| Väteklorid (ton)         | 94    | 88    |
| Kväveoxid (ton)          | 4 004 | 4 364 |

<sup>1</sup> Avser anläggningar i Kiruna, Svappavaara och Malmberget.

<sup>2</sup> Avser totala utsläpp från pelletsverk samt DU-anläggningar i Kiruna, Svappavaara, Malmberget, Luleå och Narvik

## ENERGIFÖRBRUKNING OCH ENERGIINTENSITET

### ENERGIFÖRBRUKNING FÖR LKAB-KONCERNEN<sup>1</sup>



| Per energislag     | %           | GWh          |
|--------------------|-------------|--------------|
| Elektricitet       | 56          | 2 420        |
| Kol                | 23          | 1 017        |
| Bränsleolja        | 17          | 742          |
| Dieselolja         | 3           | 125          |
| Övriga bränsleslag | 1           | 48           |
| Fjärrvärme         | 0           | 10           |
| Spillvärme         | -           | -34          |
| <b>TOTALT</b>      | <b>100%</b> | <b>4 328</b> |

<sup>1</sup> Avser anläggningar i Kiruna, Svappavaara, Malmberget, Luleå, Narvik och elektricitet till malmtåg.

LKAB är en av Sveriges största energiförbrukare och står för en stor andel av landets totala elförbrukning. Då energi utgör en väsentlig del av våra totala kostnader, har vi en långsiktig strategi för hantering av både energianskaffning och energieffektivisering. LKAB har som mål att minska energiintensiteten med minst 17 procent per ton färdig produkt till år 2021, jämfört med 2015.

### ENERGIINTENSITET PER TON PRODUKTER<sup>1</sup>

|                               | 2018 | 2017 |
|-------------------------------|------|------|
| Energiintensitet (kWh/ton FP) | 161  | 164  |

<sup>1</sup> Avser anläggningar i Kiruna, Svappavaara, Malmberget, Luleå, Narvik och elektricitet till malmtåg.

### ENERGIFÖRBRUKNING LKAB MINERALS, UTANFÖR SVERIGE OCH NORGE

|                         | 2018 | 2017 |
|-------------------------|------|------|
| Energiförbrukning (GWh) | 37,6 | 38,6 |



## RESURSFÖRBRUKNING, AVFALL OCH DEPONI

Huvuddelen av verksamhetsavfallet utgörs av bergarter som inte är malm, så kallat sidoberg, samt anrikningssand. LKAB hanterar också volymer av avfallskalk, skrot, verksamhetsavfall och farligt avfall. Krossat sidoberg samt avfallskalk återanvänds i egen betongproduktion för ökat resursutnyttjande och därmed minskar mängden avfall som deponeras.

| BRUTNA MÄNGDER, INSATSVAROR OCH RESTPRODUKTER |      |      |
|-----------------------------------------------|------|------|
|                                               | 2018 | 2017 |
| <b>Brutna mängder</b>                         |      |      |
| Råmalm magnetit och hematit (Mt)              | 49,3 | 47,9 |
| Huntit (kt)                                   | 32   | 20   |
| Dolomit (kt)                                  | 130  | 198  |
| Färdiga produkter (Mt)                        | 26,9 | 27,2 |
| <b>Insatsvaror</b>                            |      |      |
| Sprängmedel (kt)                              | 22   | 21   |
| Tillverkad betong (10³m³)                     | 260  | 227  |
| Tillsatsmedel (kt)                            | 879  | 900  |
| <b>Restprodukter</b>                          |      |      |
| Sidoberg (Mt)                                 | 26,3 | 25,4 |
| Anrikningssand (Mt)                           | 5,0  | 5,3  |
| Avfallskalk (Mt)                              | 0,1  | 0,1  |
| Övrig deponi LKAB Minerals (kt)               | 2    | 7    |

## UTSLÄPP TILL VATTEN

Malmförädling kräver stora mängder vatten även om 75 procent återanvänds i processen. Överskottsvattnet återförs till älvar och sjöar, varav flera är biflöden till eller ingår i Natura 2000-områden. Egenkontroll av biologiska och kemiska mätningar görs på återfört vatten. Övrigt vatten från produktionen leds till de kommunala avloppsnäten. LKAB har som mål att minska utsläpp av kväve till vatten med minst 20 procent per ton färdig produkt till år 2021, jämfört med 2015.

| UTSLÄPP TILL VATTEN <sup>1</sup> |                  |      |
|----------------------------------|------------------|------|
|                                  | 2018             | 2017 |
| Kväve (ton)                      | 430              | 593  |
| Fosfor (kg)                      | 426 <sup>2</sup> | 631  |
| <b>Utsläpp av spårmetaller</b>   |                  |      |
| Krom (kg)                        | 2                | 2    |
| Kadmium (kg)                     | 0,7              | 0,8  |
| Koppar (kg)                      | 23               | 44   |
| Nickel (kg)                      | 92               | 96   |
| Bly (kg)                         | 0,2              | 0,4  |
| Zink (kg)                        | 75               | 58   |
| Arsenik (kg)                     | 13               | 15   |
| TOTALT Spårmetaller (kg)         | 206              | 216  |

<sup>1</sup>Mängderna är baserade på bräddat vatten från magasin i Kiruna, Svappavaara och Malmberget.  
<sup>2</sup>Mängden fosfor är beräknad på 2017 års halter. Detta då laboratoriets rapporterade fosforhalter under 2018 varit felaktiga.

## LKAB:S HUVUDSAKLIGA RISKER



För att upprätthålla konkurrenskraften idag



För att bibehålla konkurrenskraften i framtiden



För att klara övergången till helt nya omvärldsvillkor

## MARKNADS- OCH OMVÄRLDSRISKER

|                          |   |   |   |
|--------------------------|---|---|---|
| Strukturell marknadsrisk |   | ■ |   |
| Politisk risk            | ■ | ■ |   |
| Miljötillstånd           | ■ | ■ |   |
| Energi                   |   | ■ | ■ |
| Utsläppsrätter           |   | ■ |   |

## VERKSAMHETSRIKES

|                                   |   |   |   |
|-----------------------------------|---|---|---|
| Otillräcklig kompetensförsörjning | ■ | ■ | ■ |
| Leverantörsrisk                   | ■ | ■ |   |
| Otillräckliga mineralreserver     |   | ■ | ■ |
| Kundberoende                      | ■ | ■ |   |
| Olycksfall och ohälsa             | ■ | ■ |   |
| Dammhaveri                        | ■ | ■ |   |
| Oplanerade produktionsstopp       | ■ | ■ |   |
| Låg utvecklingstakt               |   | ■ | ■ |
| Tillgång till mark                | ■ | ■ |   |
| Dataintrång                       | ■ | ■ |   |

## FINANSIELLA RISKER

|                   |   |   |   |
|-------------------|---|---|---|
| Prisrisk          | ■ | ■ |   |
| Valutarisk        | ■ | ■ |   |
| Ränterisk         | ■ | ■ |   |
| Kreditrisk        | ■ | ■ |   |
| Finansieringsrisk | ■ | ■ | ■ |

# RISKER OCH RISKHANTERING

LKAB är exponerat för olika typer av risker som kan få en väsentlig påverkan på koncernens måluppfyllelse såväl på kort som lång sikt. Att identifiera och agera på risker och möjligheter som påverkar LKAB:s konkurrenskraft är avgörande för att vi ska leverera i enlighet med våra strategiska prioriteringar och skapa värde för våra intressenter.

LKAB verkar i en kapitalintensiv bransch med en planeringshorisont som sträcker sig över flera årtionden. Liksom andra gruvbolag, behöver LKAB beakta risker och möjligheter som har bäring på verksamheten som den ser ut idag och ett tiotal år framåt. Men vi behöver också agera idag för att rusta oss för en omställning till helt nya omvärldsvillkor. Konkurrenskraften idag är en förutsättning för att kunna investera i framtiden. Det globala klimathotet innebär att järn- och stålindustrin kommer att behöva förändras i grunden. Detta medför möjligheter, men också risker, för LKAB.

En aktiv koncernövergripande riskhanteringsprocess skapar transparens och medvetenhet om de största riskerna vilket bidrar till bättre underlag för prioritering och beslut. LKAB:s arbete med identifiering och hantering av risker är samordnat med strategi- och affärsplaneringsprocessen och är decentraliserat i enlighet med hur koncernen styrs. Riskerna är indelade i marknads- och omvärldsrisker, verksamhetsrisker och finansiella risker.

Sedan 2018 är tidsperspektivet integrerat i LKAB:s riskanalys för att tydliggöra när risken kan få påverkan på koncernens måluppfyllelse. Samtliga risker är relevanta för att trygga LKAB:s överlevnad och konkurrenskraft. Några av riskerna kan anses vara hanterade i nuläget men fortsätter att utgöra en risk för att bibehålla framtida konkurrenskraft. Utöver detta bedöms vissa risker som särskilt viktiga för att klara omställningen till nya omvärldsvillkor. Detta resonemang framgår av den övergripande risktabellen.

På de följande sidorna presenteras en sammanfattning av LKAB:s huvudsakliga riskområden och hanteringen av dessa på en övergripande nivå.

## Marknads- och omvärldsrisker

LKAB bedriver en konjunkturkänslig verksamhet och är exponerat för ett antal externa risker som är svåra att påverka. För att hantera dessa arbetar LKAB bland annat med omvärldsbevakning och scenarioanalyser, samt med att bygga långsiktiga kundrelationer och flexibilitet i kund- och produktportföljen.

## Verksamhetsrisker

Risker i genomförandet av strategin omfattar faktorer som LKAB har möjlighet att påverka. LKAB är genom sin verksamhet bland annat exponerat mot risker avseende produktionsanläggningar, miljöpåverkan och personal. Risker kopplade till LKAB:s förmåga att säkerställa en säker, stabil och resurseffektiv produktion behöver hanteras parallellt med risker kopplade till den långsiktiga konkurrenskraften och omställningen till nästa generations gruva, förädling och logistik.

## Finansiella risker

LKAB:s finansiella risker är främst kopplade till fluktuationer i det globala järnmalmspriset samt i valutakursen USD/SEK. Sammantaget kan dessa faktorer få en stor inverkan på företagets resultaträkning, balansräkning och kassaflöde.



→ Riskhanteringsprocessen bidrar till bättre underlag för prioriteringar och beslut.



## MARKNADS- OCH OMVÄRLDSRISKER

## STRUKTURELL MARKNADSRISK ↗

## RISK

Kraftiga förändringar i utbud och efterfrågan på järnmalm som förändrar fundamentet i branschen och får långsiktigt negativ påverkan på järnmalmspriset. Risken för "game changers" inom stålbranschen som får stor påverkan på LKAB:s produkter.

## HANTERING

Att andra material ska ersätta behovet av järnmalm har hittills visat sig ha låg sannolikhet. Återanvändning av skrot för stålframställning kan i viss mån ersätta järnmalm, men så länge industrialiseringen av världen fortsätter och världens befolkning ökar kvarstår behovet av järnmalm.

LKAB följer aktivt kundernas teknikutveckling för att säkerställa att de produkter LKAB producerar överensstämmer med kundernas framtida behov. Ett exempel är initiativet HYBRIT som syftar till att utveckla en koldioxidfri järn- och stålframställningsprocess. Detta visar att risken även är en möjlighet.

## POLITISK RISK ○ ↗

De länder där LKAB:s kunder verkar har en varierande grad av politisk och kommersiell stabilitet. Den politiska risken handlar om att oron i ett land eller en region där LKAB:s kunder verkar blir så pass stor att LKAB tvingas avsluta samarbetet mot bakgrund av riktlinjer och policyer som är styrande för LKAB, exempelvis avseende mänskliga rättigheter.

LKAB bedriver en aktiv omvärldsbevakning för att analysera och hantera politisk risk och samarbetar även med nationella och internationella branschorganisationer. Befintliga och potentiella kunder analyseras utifrån politisk, geografisk och kommersiell riskspridning. Potentiella kunder, som kan introduceras om en befintlig kund skulle falla bort, exempelvis på grund av politisk oro, bevakas kontinuerligt.

## MILJÖTILLSTÅND ○ ↗

## RISK

LKAB bedriver tillståndspliktig verksamhet enligt minerallagen och miljöbalken. Om miljötillstånd inte erhålls i tid, eller om miljökrav/gränsvärden överskrids begränsas eller förhindras produktionen. Ett överskridande av tillståndsnivåer skulle även påverka förtroendet för LKAB negativt, och därmed möjligheterna att bedriva verksamheten.

Vidare finns en risk att miljökrav driver höga omställningskostnader som ger LKAB en konkurrensnackdel.

## HANTERING

LKAB:s organisation är anpassad för att tillståndsfrågor ska kunna hanteras med den goda framförhållning som krävs för att kunna säkerställa en effektiv verksamhet.

Långsiktig planering samt en god dialog med tillståndsmyndigheter och andra berörda parter utgör hörnstenar för effektiv hantering av miljötillståndsfrågorna. Utsläppsnivåer av olika slag mäts systematiskt för att säkerställa att påverkan på miljön ligger inom tillståndsgivna nivåer. Även forskning och utveckling utförs för att möta framtida lagar och krav.

## ENERGI ↗ ↻

På kort sikt behöver LKAB lösa frågan kring kol som huvudbränsle i pelletsproduktionen där nuvarande kolspecifikation utestänger många leverantörer. Planerade styrmedel gällande reduktionsplikt för transporter innebär att biodrivmedel kommer att behöva inblandas i transportbränslen i högre grad, vilket medför utmaningar. På längre sikt behöver en konvertering till icke-fossila bränslen ske och en successiv övergång till en helt koldioxidneutral verksamhet.

Fullskaleförsök med alternativa kol och andra alternativa bränslen pågår för att kunna bredda dagens kolspecifikation, men även för att identifiera alternativa bränslen. Avseende drivmedel för LKAB en dialog med SveMin gällande styrmedlets utformning samt bevakar marknaden för andra tänkbara drivmedel.

Initiativet HYBRIT är ett gott exempel på hur LKAB tillsammans med Vattenfall och SSAB arbetar med frågan om en koldioxidfri verksamhet på längre sikt.

## UTSLÄPPSRÄTTER ↗

## RISK

Prognosen idag är att LKAB kommer att behöva komplettera med utsläppsrätter. Den fria tilldelningen gäller fram till nästa handelsperiod som inleds 2021 och sträcker sig till 2030. Förhandlingar för denna handelsperiod pågår. Skulle LKAB förlora den fria tilldelningen innebär det en konkurrensnackdel gentemot konkurrenterna som finns utanför EU:s utsläppshandelssystem. Även inom EU finns utmaningar då LKAB för närvarande är den enda producenten av förädlad järnmalmråvara som inte grupperas med övriga producenter i EU. Därför har nivån för fri tilldelning för dessa kunnat sättas på 171 kilogram koldioxid per producerat ton medan LKAB har en egen nivå på 30,7 kilogram koldioxid per producerat ton.

## HANTERING

LKAB för en dialog med beslutsfattare inom både Sverige och EU kring den framtida modellen för utsläppsrätter. För att klara EU:s och Sveriges långsiktiga klimatmål med nödvändiga investeringar i fortsatt reducerat koldioxidutsläpp behövs en fortsatt fri tilldelning av utsläppsrätter.

## VERKSAMHETSRIKTER

OTILLRÄCKLIG  
KOMPETENSFÖRSÖRJNING  

RISK

Att kunna attrahera och bibehålla medarbetare är en mycket viktig förutsättning för LKAB:s långsiktiga konkurrenskraft.

Ytterligare en viktig fråga är att tidigt identifiera vilka nyckelkompetenser som kommer att behövas i en tid av hög förändringstakt vad gäller teknik och automatik.

HANTERING

LKAB har en lång historia av samverkan med universitet och högskolor och är engagerade i de lokala grund- och gymnasieskolorna på verksamhetsorterna. Genom dessa insatser ökar möjligheterna att rekrytera nödvändig kompetens, både idag och i framtiden. Vidare arbetar LKAB med initiativ för att utveckla och transformera kompetens hos befintliga medarbetare. Inom initiativet SUM (Sustainable Underground Mining) ingår som en viktig del att hitta nya arbetssätt i takt med att den nya tekniken testas och utvecklas. I och med detta kan framtida kärnkompetenser identifieras.

LEVERANTÖRSRISK  

Brister i leverantörskedjan kan få negativ påverkan på LKAB:s verksamhet, anseende och finansiella resultat.

Risken består framförallt av potentiella avbrott i leveranser från leverantörer av produktionskritiskt material och/eller utrustning men även risken för att en leverantör inte uppfyller LKAB:s krav.

LKAB har utvecklat ett eget verktyg för riskgradering av leverantörer där huvudpelarna består av risk kopplat till affärsetik, miljö samt mänskliga rättigheter. Riskerna värderas i förhållande till LKAB:s uppförandekod. Utifrån riskgraderingen utförs hållbarhetsrevisioner hos ett antal identifierade riskleverantörer varje år. Sårbarhetsanalyser inom leverantörskedjan genomförs kontinuerligt för att säkerställa att kritiska leveranser kan fortsätta vid ett avbrott med hjälp av alternativa försörjningskanaler.

OTILLRÄCKLIGA MINERALRESERVER  

RISK

För att trygga LKAB:s mineralreserv krävs fortsatt tillgång till brytbar järnmalm, antingen i befintliga gruvor eller i nya fyndigheter. För att säkerställa information om framtida geologiska förutsättningar för brytning krävs framförhållning om cirka 10–15 år, från prospektering till dess produktionsbrytning kan ske, inklusive de tillstånd som erfordras.

HANTERING

LKAB bedriver ett centraliserat prospekteringsprogram som i dagsläget fokuserar på gruvnära undersökningar. Under 2019 kommer prospekteringen att intensifieras ytterligare kopplat till bolagets LoMP (Life of Mine Plan).

HÖGT KUNDBEROENDE  

Den globala järn- och stålmarknaden kännetecknas av ett fåtal aktörer. Koncentrationen ger varje enskild aktör stort inflytande och medför ett stort ömsesidigt beroende mellan leverantörer och kunder. Kraftiga konjunktursvängningar som påverkar LKAB:s kunder kan även påverka LKAB:s försäljningsvolym.

Genom att säkerställa flexibilitet i produktportfölj, kundportfölj samt produktions- och logistiksystemet skapar LKAB en bättre beredskap för plötsliga konjunktursvängningar. LKAB strävar efter att alltid erbjuda en hög och jämn produktkvalitet samt hög leveranssäkerhet för att skapa konkurrensfördelar. Därutöver bedriver LKAB tekniska kundsamarbeten som skapar mervärde och som stärker relationen till utvalda kunder samt stärker den långsiktiga stabiliteten. Division Specialprodukter har en mer diversifierad kundbas som till viss del dämpar konjunktursvängningarna då olika geografiska områden, segment och mineraler har olika konjunkturcykler.

OLYCKSFALL OCH OHÄLSA  

RISK

LKAB:s medarbetare och entreprenörer exponeras ibland för riskfyllda situationer som kan medföra en förhöjd risk för olycksfall och/eller ohälsa. Risken består även av de negativa effekter som uppstår som resultat av ett ohälsosamt arbetsmiljö mellan människor på arbetsplatsen, så kallad psykosocial arbetsmiljö.

HANTERING

Risken hanteras främst genom det systematiska arbetsmiljöarbetet som bedrivs inom bolaget. Det handlar om att stärka säkerhetskulturen genom ökat fokus på hälsa och säkerhet som en viktig del av ledningsfilosofin men även utifrån att alla ska känna sig inkluderade i arbetsmiljöarbetet. Ett aktivt arbete med normer och spelregler utifrån LKAB:s värderingar pågår på samtliga arbetsplatser. Att löpande säkerställa status i våra anläggningar för att minimera risken för olyckor är också högt prioriterat.

DAMMHAVERI  

Liksom hos andra gruvföretag finns hos LKAB en risk för att ett dammhaveri skulle kunna inträffa. Ett dammhaveri skulle få stora negativa konsekvenser både på bolagets verksamhet, miljön men även intilliggande samhällen.

LKAB bedriver ett proaktivt och systematiskt arbete avseende dammsäkerhet enligt branschens säkerhetsdirektiv, GruvRIDAS. Organisationen som ansvarar för LKAB:s dammar har utökats och ansvaret förtydligats. Medan daglig tillsyn av dammarna hanteras inom divisionerna sker den övergripande planeringen och samordningen av dammsäkerhetsfrågor centralt. LKAB innehar även en dammansvarsförskring för skador på tredje man i händelse av att dammhaveri.

## VERKSAMHETSRISKER

OPLANERADE PRODUKTIONSSTOPP 

## RISK

LKAB:s produktion består till stora delar av kontinuerliga processer där oplanerade stopp snabbt får stor påverkan på bolagets leveranser. Oplanerade stopp kan även få påverkan på produktkvalitet och utsläpp till luft och vatten.

## HANTERING

En effektiv, säker och störningsfri produktion bygger på stor skalighet samt kontinuerliga effektiviseringar. En bra underhållsplanering och tydlighet kring anläggningsägarskapet är viktigt. Revisioner av produktionsanläggningarna sker årligen men även så kallade avbrottsstudier för att bedöma risken för oplanerade stopp i produktionen. Utifrån dessa processer fattas beslut om hur riskerna ska hanteras. Förebyggande arbete inom brand-skydd prioriteras högt mot bakgrund av tidigare händelser. Utöver detta försäkras riskerna för egendomsskador med efterföljande produktionsförluster.

LÅG UTVECKLINGSTAKT 

LKAB:s konkurrenter bryter sin malm i dagbrott, och har därmed avsevärt lägre produktionskostnader i gruvbrytningen. Detta gör att LKAB behöver ligga i framkant vad gäller innovativa lösningar för att hitta kostnadsmässigt och kvalitativt konkurrenskraftiga lösningar i produktionskedjan.

Att hitta effektiviseringar i gruvbrytningen är en viktig framtidsfråga för LKAB. Detta viktiga utvecklingsarbete bedrivs till stor del inom ramen för utvecklingsprogrammet SUM "Sustainable Underground Mining" som etablerades 2018. Initiativet HYBRIT är ytterligare ett exempel på strategiska åtgärder som vidtagits för att möta klimatmålen samtidigt som effektiviteten i produktionsprocessen förbättras.

TILLGÅNG TILL MARK 

## RISK

LKAB:s påverkan på samhällena i Malmfälten innebär att LKAB behöver få tillgång till den mark som påverkas av gruvdriften i rätt tid för att gruvproduktionen inte ska behöva begränsas eller stoppas. Den främsta risken är fördröjningar i processen men även väsentligt högre kostnader.

## HANTERING

Tidplanen för att säkerställa mark tydliggörs genom att löpande anpassa gruvbrytningsplanerna till marktillståndsfrågorna. God framförhållning i tidplanerna för förvärvsprocesser och ansökningsprocesser hos myndigheter är högt prioriterat. Även balansen mellan att utveckla och utveckla nya områden är en viktig förutsättning för att processen ska fungera väl. Ersättningsreglerna för reglering av skada har tagits fram för att säkerställa att sakägare kan gå skadelösa genom processen medan LKAB undviker att betala för stor ersättning.

DATAINTRÅNG 

Digitaliseringen innebär att en allt större andel av alla aktiviteter i koncernen och dess kontakter med olika intressenter är beroende av nätverk och informationssystem. Som resultat av detta ökar informations- och cybersäkerhetsriskerna.

Hot och risker inom det informationsteknologiska området spänner från mindre omfattande risker för den enskilde individen till välplanerade och med precision riktade angrepp mot kritiska delar av företagets funktioner.

Ett systematiskt informationssäkerhetsarbete bedrivs i syfte att säkerställa datasäkerhet inom koncernen. Arbetet omfattar bland annat; kontinuerliga risk- och sårbarhetsanalyser, penetrations-tester, samt en följsam omvärldsbevakning av området.

Utöver detta pågår även aktiviteter för att öka medvetenheten och förmågan hos enskilda användare av LKAB:s IT-system för att minska risken kopplad till den "mänskliga faktorn".

## FINANSIELLA RISKER

PRISRISK 

## RISK

Prissvängningar på den globala järnmalmsmarknaden påverkar LKAB:s resultat och kassaflöde. LKAB:s pris påverkas dels av det underliggande marknadspriset på järnmalm (IODEX 62% Fe CFR North China) men även av de kvalitetspremier som tillkommer på högkvalitativa järnmalmsprodukter. Medan marknadspriset sätts dagligen är premierna en kombination mellan marknadspris samt förhandlingar med LKAB:s kunder.

## HANTERING

LKAB har ett nära samarbete med sina kunder för att säkerställa produkter som skapar mervärde. Enligt koncernens finanspolicy säkrar LKAB normalt sett inte prisrisk, utom i undantagsfall, exempelvis vid bindande kontrakt. Däremot utförs löpande kassaflödesanalyser. I samband med detta genomförs även en känslighetsanalys utifrån förändringar i omvärldsvillkor. I perioder med förväntat höga utflöden kan längre säkringar av järnmalmspriset övervägas.

VALUTARISK 

LKAB är exponerat för olika typer av valutarisker. Den främsta exponeringen härrör från försäljning av järnmalm där marknadsprissättning sker i USD. Denna risk benämns transaktions-exponering.

Valutarisker uppstår också i omräkningen av utländska dotterbolags tillgångar och skulder till moderbolagets valuta. Denna risk benämns omräkningsexponering.

Enligt koncernens finanspolicy säkrar LKAB normalt sett enbart valutarisk i kundfordringar. Däremot utförs löpande kassaflödesanalyser. I samband med detta genomförs även en känslighetsanalys utifrån förändringar i omvärldsvillkor. I perioder med förväntat höga utflöden kan längre valutasäkringar övervägas. De utländska bolagen inom koncernen verkar främst i sina lokala valutor i syfte att reducera valutaexponering. LKAB säkrar normalt sett inte sin omräkningsexponering.

## FINANSIELLA RISKER

## RÄNTERISK ○ ↷

## RISK

Med ränterisk avses risken för hur avkastningen på räntebärande tillgångar eller räntekostnaden på räntebärande skulder påverkar LKAB. Storleken på risken påverkas av räntornas utveckling och storleken på det räntekänsliga kapitalet.

LKAB är främst exponerat för ränterisk vad gäller placeringar och likvida medel.

## HANTERING

Förvaltningen av finansiella placeringar och likvida medel är uppdelad i tre portföljer. Finanspolicyen reglerar den genomsnittliga durationen för respektive tillgångsportfölj. Ramarna sätts i relation till respektive portföljs åtagande och syfte samt i relation till ett antal riskmått och restriktioner. Förvaltningen sker enligt finanspolicyen och rapportering sker löpande till revisionsutskottet. Finanspolicyen ses över minst en gång per år.

## KREDITRISK ○ ↷

LKAB:s kreditrisker är främst förknippade med kundfordringar, derivat och kortfristiga placeringar.

Finanspolicyen innehåller ett regelverk för kreditbedömning av nya och existerande kunder samt ett regelverk för övriga kreditrisker. Efterlevnad av finanspolicyen samt omvärldsbevakning sker kontinuerligt, bland annat i den löpande rapporteringen till revisionsutskottet. Finanspolicyen ses över minst en gång per år.

## FINANSIERINGSRISK ○ ↷ ↻

## RISK

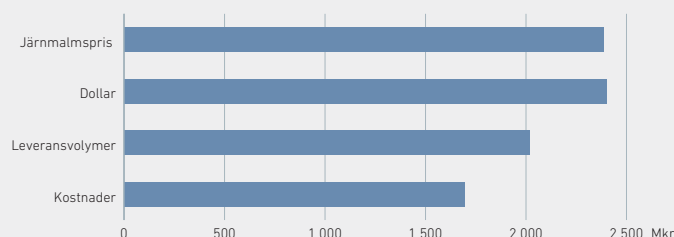
Med finansieringsrisk avses risken att LKAB-koncernen inte kan möta sina åtaganden på grund av brist på likviditet eller oförmåga att ta upp externa lån för löpande verksamhet.

## HANTERING

I koncernens finanspolicy definieras koncernens finansieringsbehov i form av operativt kapital, behov föranlett av fluktuationer i kassaflödet samt planerade utbetalningar för åtaganden inom samhällsomvandling, pensioner och efterbehandling. Koncernens kassaflödesprognos uppdateras en gång per kvartal. Finansieringen som ska vara långsiktig skall minst täcka finansieringsbehovet.

## KÄNSLIGHETSANALYS

Känslighetsanalysen nedan sammanfattar resultat-känsligheten i LKAB vid en hypotetisk förändring av volymer, priser och valutor. Störst påverkan på resultatet ger ändrad valutakurs SEK/USD, marknadspriser och leveransvolymer. I analysen avser leverans- och prisanalysen moderbolaget och resterande faktorer hela koncernen.



## KÄNSLIGHETSANALYS

| Koncernen                 | Förändring | Exponering 2018 | Effekt på rörelse-resultatet 2018 (Mkr) | Exponering 2017 | Effekt på rörelse-resultatet 2017 (Mkr) |
|---------------------------|------------|-----------------|-----------------------------------------|-----------------|-----------------------------------------|
| Järnmalmpris <sup>1</sup> | 10 %       | 23 989 MSEK     | 2 388                                   | 21 250 MSEK     | 2 113                                   |
| Dollarkurs <sup>1</sup>   | 10 %       | 2 748 MUSD      | 2 399                                   | 2 497 MUSD      | 2 125                                   |
| Leveransvolymer           | 10 %       | 26,8 Mt         | 2 018                                   | 27,6 Mt         | 1 732                                   |
| Kostnader <sup>2</sup>    | 10 %       | 16 917 MSEK     | 1 692                                   | 16 295 MSEK     | 1 630                                   |

<sup>1</sup> Effekter av säkringar är ej beaktat.

<sup>2</sup> Exklusive avsättningar för samhällsomvandling och nedskrivning av anläggningstillgångar.

# STYRELSEORDFÖRANDENS KOMMENTAR

Det har varit ett händelserikt år för LKAB och för styrelsen är det fem frågor som har varit särskilt viktiga. Styrelseordförande Göran Persson kommenterar året som gått och LKAB:s roll framåt.

## Vad har varit styrelsens fokus under året?

Det är ett antal saker som har varit, och fortsätter att vara, viktiga för styrelsen. Det första är säkerheten och arbetet med att få ner olycksfallsfrekvensen och stärka säkerhetskulturen. Det är det mest grundläggande för bolagets verksamhet och för vår personal.

Det andra är underhållsfrågorna i bolaget, som bitvis varit eftersatta. LKAB:s omfattande produktions- och logistikapparat är beroende av att alla anläggningar och all utrustning systematiskt underhålls och området har därför fått ökad prioritet under året.

Den tredje frågan är fortsatt kostnadskontroll. Kostnadsutvecklingen i en komplex och tekniskt avancerad verksamhet som LKAB:s är alltid en utmaning och i skydd av goda intäkter är det lätt att förbise kostnaderna. Globala råvarupriser och valutakurser rör vi inte över och vi behöver vara motståndskraftiga även när marknadsvillkoren är mindre gynnsamma.

Osäkerheten vad gäller utbredningen av mineraliseringen under nuvarande huvudnivåer i Kiruna-gruvan och beslutet att satsa ökade resurser på prospektering har givetvis också tagit mycket fokus.

Slutligen har vi ägnat mycket tid till arbetet kopplat till flytten av samhällena i Kiruna och Malmberget. Det är nästan ofattbart stora projekt där många intressen måste samverka för att säkerställa livskraftiga och attraktiva samhällen och en fortsatt gruvverksamhet. 2018 års invigning av det nya stadshuset i Kiruna var en märkesdag, inte bara för Kiruna utan även för LKAB.

## Hur ser du på LKAB:s utmaningar i ett längre perspektiv?

LKAB är ett av Sveriges äldsta industriföretag och har spelat en avgörande roll för utvecklingen av basindustri och infrastruktur. Jag tror att LKAB kan ha minst lika stor betydelse för framtiden.

Så länge det finns ett behov av stål i världen kommer det att behövas någon som bryter järnmalm. Men vi står inför nya krav, framför allt vad gäller klimatfrågan. Det handlar inte bara om stålindustrin utan om stålindustrins kunder, och deras kunder. Den som sätter sig i en bil vill veta att plåtdelarna är tillverkade på ett sätt som inte skadat miljön. Det är därför vi tillsammans med Vattenfall och SSAB lägger tid och resurser på att utveckla en koldioxidfri stålproduktion. Lyckas vi kommer det att vara ett avgörande bidrag till Sveriges klimatmål och på global nivå kan det få ännu större effekter. För vår del är det här den absolut viktigaste framtidsfrågan. Vi bedriver

en verksamhet som har en kraftig påverkan på miljön men allt vi gör i form av investeringar och utvecklingsarbete syftar till att minska det avtrycket. En av de stora utmaningarna är paradoxalt nog att de tillståndsprocesser och den samverkan mellan myndigheter som krävs haltar. På nationell och regional nivå är miljölagstiftningen och miljötillsynen för vår del ramvillkor som måste utformas på ett sådant sätt att vi har möjlighet att utveckla en verksamhet som ger mindre avtryck på miljön. Det ligger i LKAB:s intresse, det ligger i våra verksamhetsorters intresse och det ligger i Sveriges intresse.

Med det sagt är jag hoppfull om att vi gemensamt kommer framåt. Jag vill också rikta ett stort och varmt tack till alla de medarbetare inom koncernen som varje dag går till jobbet och gör skillnad, både här och nu och för framtidens LKAB.

Lulå den 21 mars 2019



Göran Persson  
Styrelseordförande



# BOLAGSSTYRNINGSRAPPORT

## STRUKTUR FÖR BOLAGSSTYRNING

LKAB:s aktieägare, svenska staten, är den som ytterst fattar beslut om bolagets styrning. På årsstämman utser aktieägaren styrelse, styrelsens ordförande och väljer revisor. Styrelsen ansvarar inför ägaren för bolagets organisation och förvaltning av bolagets angelägenheter. Bilden nedan sammanfattar hur styrning och kontroll är organiserad i LKAB. Bolagsorganen beskrivs närmare på sidorna 66–71 i bolagsstyrningsrapporten.



### 1 ÅRSSTÄMMA

Årsstämman är LKAB:s högsta beslutande organ och det forum där aktieägaren formellt utövar sitt inflytande. Årsstämman beslutar bland annat om fastställande av resultat- och balansräkning, ansvarsfrihet för styrelsen, val av styrelse och revisor, ersättning till styrelseledamöter och revisor samt riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare.

Riksdagsledamöter har rätt att närvara vid LKAB:s årsstämmor. Årsstämman är även öppen för allmänheten.

### 2 STYRELSENOMINERING

LKAB har ingen valberedning. Beredning av beslut om nominering av styrelseledamöter sker istället genom en styrelsenomineringsprocess i enlighet med statens ägarpolicy. Arbetet koordineras av Näringsdepartementet.

Se avvikelser från Kodregler på sidan 67.

### 3 REVISOR

Revisorn är ansvarig inför aktieägaren på årsstämman och lämnar en revisionsberättelse över årsredovisningen och styrelsens förvaltning.

Revisorerna rapporterar muntligen och skriftligen löpande till revisionsutskottet om hur revisionen har bedrivits och revisorns bedömning av ordningen och kontrollen i bolaget. En sammanfattande redogörelse för årets revision lämnas också till styrelsen i sin helhet.

### 4 STYRELSE

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltar bolagets angelägenheter för ägarens räkning. Styrelsen ska fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation och se till att bolaget är organiserat så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska förhållanden i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Styrelsen utser även verkställande direktör.

### 5 ERSÄTTNINGsutskott

Utskottet bereder beslut om verkställande direktörens anställningsvillkor och stödjer verkställande direktörens arbete med lönesättning av ledande befattningshavare. Utskottet arbetar även med successionsplanering.

### 6 STRATEGI- OCH SAMHÄLLSOMVANDLINGsutskott

Utskottet bereder och följer upp ärenden relaterade till bolagets strategi och långsiktiga förutsättningar för gruvdriften, och övervakar att bolaget har en effektiv och ändamålsenlig hantering av samhällsomvandlingen.

### 7 REVISIONSUTSKOTT

Utskottet övervakar den finansiella rapporteringen genom att granska alla kritiska redovisningsfrågor och andra förhållanden som kan påverka den finansiella rapporteringens kvalitativa innehåll. Utskottet följer även efterlevnaden av LKAB:s finanspolicy, vilket bland annat innefattar bolagets likviditetsförvaltning, upplåning och säkringar.

### 8 VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR

Verkställande direktör utses av styrelsen. För verkställande direktören gäller, förutom instruktioner från styrelsen, aktiebolagslagen och en rad andra lagar och regler om bolagets bokföring, medelsförvaltning och kontroll över verksamheten.

# STYRANDE POLICYER, RIKTLINJER OCH REGELVERK

## ÄGARKRAV – AFFÄRSIDÉ, VISION, STRATEGI – LKAB:S VÄRDERINGAR "ENA"

Bolagsstyrningen inom LKAB utgår från svensk lagstiftning, svensk kod för bolagsstyrning (Koden), statens ägarpolicy och interna styrdokument. I statens ägarpo-

licy och riktlinjer för företag med statligt ägande redogör regeringen för sina uppdrag och mål, tillämpliga ramverk och sin inställning i viktiga principfrågor avseende

bolagsstyrningen av statligt ägda bolag, se vidare [www.regeringen.se](http://www.regeringen.se).

## UPPFÖRANDEKODEN

Utgör grunden för hur var och en inom koncernen ska agera gentemot interna och externa intressenter. LKAB:s verksamhet ska präglas av hög affärsetik och integritet.

### Kvalitetspolicy

LKAB ska överträffa kundernas nuvarande och framtida förväntningar genom att engagera alla i ständiga förbättringar. Vi ska sträva mot noll fel i allt vi gör och varje anställd är ansvarig för kvaliteten i sitt arbete.

### Arbetsmiljöpolicy

Arbetsplatserna på LKAB ska vara trygga, säkra och utvecklande. Alla medarbetare har och tar ansvar för sin egen och andras säkerhet.

### Miljö- och energipolicy

LKAB har ett ansvar att ständigt förbättra energiprestandan samt förebygga och minimera miljöpåverkan. Målet är en långsiktigt hållbar verksamhet.

### Personalpolicy

Medarbetare och ledning ska bidra till att verksamheten utvecklas genom att uppmuntra initiativtagande, engagemang och goda arbetsinsatser. Vi ställer tydliga krav, ger konstruktiv återkoppling och kontinuerlig kompetensutveckling.

### Finanspolicy

Koncernens samlade finansiella risker ska identifieras, rapporteras och hanteras i enlighet med styrelsens och bolagsledningens instruktioner.

### Kommunikationspolicy

LKAB ska ge omvärlden, medarbetare och andra intressenter en rättvisande bild av företaget och dess verksamheter.

### Policy för mänskliga rättigheter

LKAB ska på ett effektivt sätt identifiera, respektera och hantera risker förknippade med direkta och indirekta brott mot mänskliga rättigheter.

### Insiderpolicy

LKAB ska hantera insiderinformation på ett korrekt sätt och säkerställa att insiderhandel inte förekommer.

LKAB:s värderingar och policyer finns närmare beskrivna på webbplatsen [lkab.com](http://lkab.com).

## AVVIKELSER FRÅN KODEN

I enlighet med statens ägarpolicy tillämpar LKAB Svensk kod för bolagsstyrning (Koden). På följande punkter avviker LKAB:s styrning beträffande räkenskapsåret 2018 från de regler som finns i Koden.

| Kodregel                                                                                                                                             | Avvikelse och förklaring/kommentar                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>PUNKT 1.1</b><br><i>Publicering av information om aktieägares initiativrätt.</i>                                                                  | Syftet med regeln är att ge olika aktieägare möjlighet att i god tid förbereda sig inför årsstämman och få ett ärende upptaget i kallelsen till årsstämman. I statligt helägda bolag saknas skäl att tillämpa regeln och publicering av information om aktieägares initiativrätt sker därför inte.                                                                                                                                                   |
| <b>PUNKT 2</b><br><i>Bolaget ska ha en valberedning som representerar bolagets aktieägare.</i>                                                       | På grund av ägarstrukturen saknar LKAB en valberedning. Styrelsenomineringsprocessen genomförs enligt de principer som beskrivs i statens ägarpolicy och koordineras av Näringsdepartementet. Förslag till val av revisor och revisorsarvode lämnas av styrelsen och tas fram av bolaget med tillämpning av EU:s revisorsförordning. Referenserna till valberedningen i punkt 1.2, 1.3, 4.6, 8.1 och 10.2 i Koden är därmed inte heller tillämpliga. |
| <b>PUNKT 10.2</b><br><i>Bolagsstyrningsrapporten ska innehålla uppgifter om styrelseledamöter är oberoende i förhållande till större aktieägare.</i> | Bestämmelsen syftar i huvudsak till att skydda minoritetsägare i bolag med spritt ägande. I statligt helägda bolag saknas skäl att tillämpa regeln.                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |

## AKTIEÄGARE OCH ÅRSSTÄMMA

### AKTIEÄGARE

LKAB är helägt av svenska staten, företrätt av regeringen via Näringsdepartementet.

Staten utövar sitt ägande genom statens ägarpolicy, nomineringar till styrelsen samt offentliggjorda riktlinjer för rapportering. Statens behov av insyn tillgodoses med direkt ägarrepresentation i styrelsen. Ägaren fastställer vidare ekonomiska mål för bolaget. Vid årsstämman 2017 beslutade ägaren om nya ekonomiska mål avseende kapitalstruktur, lönsamhet och utdelning (se mål och målluppföljning på sidan 5). Rapporter till ägaren är viktiga styrinstrument för löpande uppföljning och utvärdering av bolagen. Statligt ägda företag ska vara minst lika väl genomlysta som företag noterade på börsen.

Styrelsen samordnar, genom ordföranden, sin syn på frågor av avgörande betydelse med företrädare för ägaren. Till sådana frågor hör främst större strategiska förändringar i företagets verksamhet och större förvärv, fusioner eller avyttringar, men även beslut som innebär att företagets riskprofil eller balansräkning förändras på ett avsevärt sätt.

### ÅRSSTÄMMA 2018

LKAB:s årsstämma ägde rum den 26 april 2018 på Vetenskapens Hus i Luleå. Den var öppen för allmänheten, och det gavs möjlighet att ställa frågor till styrelse och bolagsledning. Vid årsstämman närvarade cirka 80 personer. Ägaren företrädades av Anna Magnusson, Näringsdepartementet. Ordförande vid stämman var styrelsens ordförande Göran Persson. Stämman fattade beslut om bland annat följande:

- Utdelning med 4 117 kronor per aktie motsvarande totalt 2 882 000 000 kronor.
- Omval av styrelseledamöterna Göran Persson, Gunnar Axheim, Eva Hamilton, Bjarne Moltke Hansen, Ola Salmén och Gunilla Saltin. Nyval av styrelseledamöterna Lotta Mellström och Per-Olof Wedin.
- Omval av Göran Persson till styrelsens ordförande.
- Arvode till styrelsens ordförande om 640 000 kronor och till övriga av årsstämman valda ledamöter om 280 000 kronor. Arvode utgår inte till styrelseledamöter som är anställd i Regeringskansliet och inte till arbetstagarrepresentanter.

- Omval av det registrerade revisionsbolaget Deloitte AB till revisor för en period om ett år.
- Riktlinjer för ersättning och andra anställningsvillkor för ledande befattningshavare.
- Beslut om statens ägarpolicy och riktlinjer för bolag med statligt ägande.

Protokollet från årsstämman 2018 och de senaste årens stämmoprotokoll finns tillgängliga på LKAB:s webbplats lkab.com.

### STYRELSENOMINERING

LKAB har ingen valberedning, utan istället förbereds valet av ledamöter i enlighet med statens ägarpolicy. Arbetet koordineras av Näringsdepartementet. LKAB:s kompetensbehov analyseras utifrån bolagets verksamhet, situation och framtida utmaningar. Vid sammansättningen vägs mångfaldsaspekter såsom etnisk och kulturell bakgrund in. Regeringen eftersträvar även en jämn könsfördelning såväl i de enskilda bolagsstyrelserna som på portföljnivå. Hänsyn tas också till behov av kvalifikationer med avseende på hållbarhetsfrågor. För att komma i fråga för ett styrelseuppdrag fordras en hög kompetens inom relevant löpande affärsverksamhet, affärsutveckling, branschkunskap, finansiella frågor eller inom andra relevanta områden. Därutöver krävs en stark integritet och förmåga att se till bolagets bästa.

### REVISOR

Revisorn ska på uppdrag av ägaren oberoende granska styrelsens och den verkställande direktörens förvaltning samt bolagets årsredovisning och bokföring. De genomför också en översiktlig granskning av en delårsrapport. Val av revisor beslutas av årsstämman. Revisorer i de statliga bolagen utses för en mandatperiod om ett år. För det fall omval av revisor övervägs, utvärderas alltid revisorns arbete.

Vid årsstämman den 26 april 2018 omvaldes Deloitte AB till revisor för en period om ett år. Auktoriserad revisor Peter Ekberg är huvudansvarig revisor. Ersättning till revisor framgår av Not 8, sidan 108 i årsredovisningen.

## STYRELSE

### STYRELSENS SAMMANSÄTTNING OCH ARBETSFÖRDELNING

LKAB:s styrelse ska enligt bolagsordningen bestå av lägst sex och högst elva stämموالدا ledamöter utan suppleanter. Styrelsen består av åtta stämموالدا ledamöter. De anställda representeras av tre ledamöter samt tre suppleanter i enlighet med lagen om styrelserepresentation för de privatanställda. Styrelsens ledamöter har en bred och omfattande erfarenhet från näringslivet och flertalet upprätthåller andra uppdrag som ledamot i styrelsen för större företag. Styrelsens sammansättning framgår av styrelsepresentationen på sidorna 72–73.

Styrelsen fastställer årligen en arbetsordning för styrelsen, vd-instruktion samt instruktion för den ekonomiska rapporteringen. Dessa dokument klargör den grundläggande ansvars- och kompetensfördelningen mellan styrelsen, styrelsens utskott, ordföranden och verkställande direktören.

### STYRELSEORDFÖRANDE

Ordförandens uppgifter följer av aktiebolagslagen, Koden och ägarpolicy. De preciseras ytterligare i styrelsens arbetsordning. Ordföranden ska bland annat organisera och leda styrelsens arbete, säkerställa att styrelsen fullgör sina uppgifter och att dess beslut verkställs på ett effektivt sätt, samt säkerställa att styrelsen årligen genomför en utvärdering av det egna arbetet.

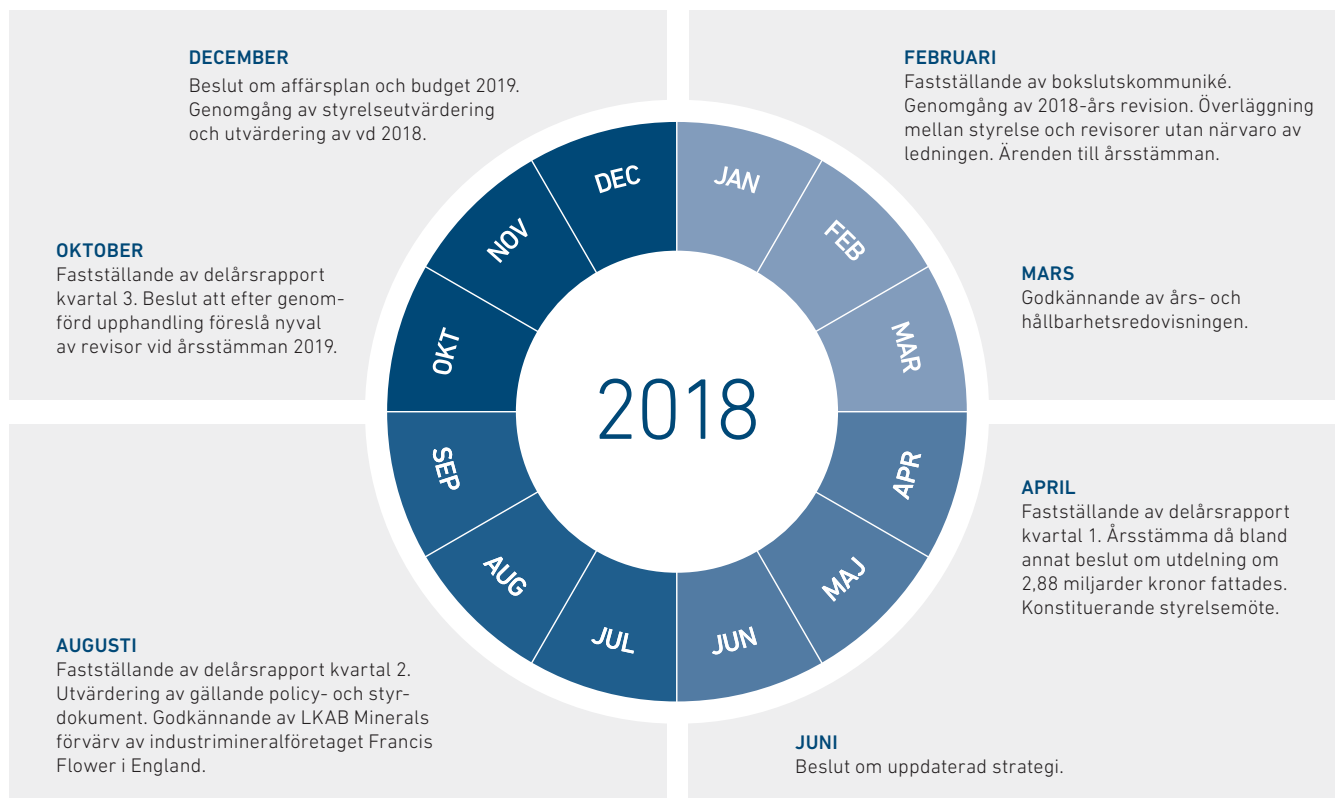
Samordningsansvaret är en särskild uppgift som åligger styrelseordföranden i statliga bolag. Ansvaret innebär att styrelsen genom ordföranden ska samordna sin syn med företrädare för ägaren när bolaget står inför viktiga avgöranden eller strategiska förändringar i företagets verksamhet.

### STYRELSENS ARBETE 2018

Under året har styrelsen hållit nio sammanträden, varav två telefonmöten och ett konstituerande styrelsemöte. Sammanträdena har ägt rum i Luleå och i Stockholm. Mötena följer en fastställd föredragningsplan för att säkerställa styrelsens behov av information. Årets första möte är vanligtvis ett bokslutssammanträde, då även revisorn deltar. Styrelsen håller vid detta möte en överläggning med bolagets revisor utan närvaro av verkställande direktören eller annan person från bolagsledningen. Vid det andra styrelsemötet avhandlas årsredovisningen. Det tredje till sjunde mötet ägnas bland annat åt verksamhets-, strategi- och personalfrågor samt marknadsutvecklingen. Vid årets sista styrelsemöte fattas beslut om budget och affärsplan för nästföljande år.

Viktiga frågor på styrelsens agenda under 2018 har varit arbetet med att stärka säkerhetskulturen och sänka olycksfallsfrekvensen inom bolaget, ökat fokus på systematiskt underhåll av bolagets produktionsanläggningar samt en intensifierad prospektering och kartläggning av mineraliseringen i Kiruna, vilken har en mer komplex geometri mot djupet än vad som tidigare varit känt. God kostnads-kontroll och stabil produktion har också varit angelägna frågor för styrelsen, liksom genomförandet av samhällsomvandlingarna i Malmfälten. Under året har styrelsen genomfört en upphandling av revisorer och beslutat att föreslå nyval av revisor vid årsstämman 2019. Styrelsen har vidare behandlat ärenden relaterade till bolaget samarbeten i HYBRIT (Hydrogen Breakthrough Ironmaking Technology), vilket syftar till att tillsammans med SSAB och Vattenfall utveckla en helt fossilfri process för ståltillverkning, och SUM (Sustainable Underground Mining), där LKAB tillsammans med ABB, Epiroc, Combitech och Volvokoncernen avser att utveckla en ny standard för en koldioxidfri, digitaliserad och autonom gruvbrytning på stora djup.

## STYRELSENS ARBETE 2018



## STYRELSEMÖTEN 2018

|                                | 14/2 | 21/3 | 26/4 | Konst | 13/6 | 10/8 | 29/8 | 25/10 | 12/12 |
|--------------------------------|------|------|------|-------|------|------|------|-------|-------|
| Göran Persson                  | ■    | ■    | ■    | ■     | ■    | ■    | ■    | ■     | ■     |
| Gunnar Axheim                  | –    | ■    | ■    | ■     | ■    | ■    | ■    | ■     | ■     |
| Anders Elenius <sup>1</sup>    |      |      |      |       |      |      |      |       | ■     |
| Dan Hallberg                   | ■    | ■    | ■    | ■     | ■    | ■    | –    | ■     | ■     |
| Eva Hamilton                   | ■    | ■    | –    | –     | ■    | ■    | ■    | ■     | ■     |
| Bjarne Moltke Hansen           | ■    | ■    | ■    | ■     | ■    | ■    | ■    | ■     | ■     |
| Tomas Larsson <sup>2</sup>     |      |      |      |       |      | ■    | ■    | ■     | ■     |
| Lotta Mellström <sup>3</sup>   |      |      |      | ■     | ■    | ■    | ■    | ■     | ■     |
| Ola Salmén                     | ■    | ■    | ■    | ■     | ■    | ■    | ■    | ■     | ■     |
| Gunilla Saltin                 | ■    | ■    | ■    | ■     | ■    | ■    | ■    | ■     | ■     |
| Per-Olof Wedin <sup>3</sup>    |      |      |      | ■     | ■    | ■    | ■    | ■     | ■     |
| Pentti Rahkonen                | ■    | –    | ■    | ■     | ■    | ■    | ■    | ■     | ■     |
| Peter Skoggård <sup>4</sup>    |      |      |      | ■     | ■    | ■    | ■    | ■     | ■     |
| Björn Åström                   | ■    | ■    | ■    | ■     | ■    | ■    | ■    | ■     | ■     |
| Hanna Lagercrantz <sup>5</sup> | ■    | ■    | ■    |       |      |      |      |       |       |
| Leif Darner <sup>5</sup>       | ■    | ■    | –    |       |      |      |      |       |       |
| Tomas Strömberg <sup>6</sup>   | ■    | ■    | ■    |       |      |      |      |       |       |
| Tommy Wettainen <sup>5</sup>   | ■    | ■    | ■    |       |      |      |      |       |       |
| Conny Väliälä <sup>5</sup>     | ■    | ■    | ■    |       |      |      |      |       |       |

<sup>1</sup> Tillträdde efter mötet 25 oktober<sup>2</sup> Tillträdde efter mötet 13 juni<sup>3</sup> Valdes in vid årsstämman 2018<sup>4</sup> Tillträdde efter årsstämman 2018<sup>5</sup> Avgick vid årsstämman 2018<sup>6</sup> Avgick i maj<sup>7</sup> Tillträdde vid konstituerande styrelsemöte<sup>8</sup> Avgick vid konstituerande styrelsemöte

## STRATEGI- OCH SAMHÄLLSOMVANDLINGSUTSKOTT 2018

|                      | 21/5 | 23/8 | 4/10 | 5/12 |
|----------------------|------|------|------|------|
| Göran Persson        | ■    | ■    | ■    | ■    |
| Gunnar Axheim        | ■    | ■    | ■    | ■    |
| Gunilla Saltin       | ■    | ■    | –    | ■    |
| Bjarne Moltke Hansen | ■    | ■    | ■    | ■    |

## REVISIONSUTSKOTT 2018

|                                | 5/2 | 16/3 | 20/4 | 15/6 | 7/8 | 27/9 | 12/10 | 19/10 | 10/12 |
|--------------------------------|-----|------|------|------|-----|------|-------|-------|-------|
| Ola Salmén                     | ■   | ■    | ■    | ■    | ■   | ■    | ■     | ■     | ■     |
| Eva Hamilton <sup>7</sup>      |     |      |      | ■    | ■   | ■    | ■     | ■     | ■     |
| Lotta Mellström <sup>7</sup>   |     |      |      | ■    | ■   | ■    | ■     | ■     | ■     |
| Dan Hallberg                   | ■   | ■    | ■    | ■    | ■   | –    | ■     | ■     | ■     |
| Leif Darner <sup>5</sup>       | ■   | ■    | ■    |      |     |      |       |       |       |
| Hanna Lagercrantz <sup>5</sup> | ■   | –    | ■    |      |     |      |       |       |       |

## ERSÄTTNINGSPOLITIK 2018

|                                   | 30/1 | 4/6 | 2/10 | 20/11 |
|-----------------------------------|------|-----|------|-------|
| Göran Persson                     | ■    | ■   | ■    | ■     |
| Per-Olof Wedin <sup>7</sup>       |      | ■   | ■    | ■     |
| Lotta Mellström <sup>7</sup>      |      | ■   | ■    | ■     |
| Bjarne Moltke Hansen <sup>8</sup> | ■    |     |      |       |
| Hanna Lagercrantz <sup>8</sup>    | ■    |     |      |       |
| Tomas Strömberg <sup>6</sup>      | ■    |     |      |       |

Vid styrelsens sammanträden deltar suppleanterna till arbetstagarnas representanter. Verkställande direktören ingår inte i styrelsen, men deltar i styrelsens sammanträden. Ledamöternas närvaro vid 2018 års styrelsemöten och utskottsmöten framgår av tabellen på sidan 69.

## UTSKOTT

Enligt statens ägarpolicy är det styrelsens ansvar att bedöma behovet av att inrätta särskilda utskott. LKAB:s styrelse har under 2018 slagit samman tidigare finansutskott med revisionsutskottet och har inrättat ett nytt strategi- och samhällsomvandlingsutskott. Styrelsen har således ett revisionsutskott, ett strategi- och samhällsomvandlingsutskott och ett ersättningsutskott. Utskottens arbete är i huvudsak av beredande och rådgivande karaktär. Styrelsen kan dock i särskilda fall delegera beslutsbefogenheter till utskotten. Utskottens ledamöter och ordförande utses vid det konstituerande styrelsesammanträdet efter årsstämman varje år.

## Revisionsutskott

Revisionsutskottet har fyra ledamöter; Ola Salmén, ordförande, Lotta Mellström, Eva Hamilton och Dan Hallberg. Vid sammanträdena deltar även ekonomidirektören, finanschefen och bolagets revisor. Utskottets arbete syftar till att kvalitetssäkra LKAB:s finansiella rapportering och att säkerställa att bolaget har en ändamålsenlig riskhantering, att fastlagda principer för finansiell rapportering och intern kontroll efterlevs samt att LKAB har en kvalificerad, effektiv och oberoende revision. Revisionsutskottet ansvarar för

upphandlingen av revisor och tar fram ett motiverat förslag till val av revisor inför årsstämman, samt bereder styrelsens förslag till vinstdisposition för verksamhetsåret. I utskottets uppgifter ingår vidare att följa att bolagets likviditetsförvaltning, finansiering och sättningsaktiviteter avseende valuta (USD), järnmalmpris och elpris sker i enlighet med av styrelsen beslutad finanspolicy, samt att i övrigt bereda ärenden som fordrar styrelsebeslut i finansiella frågor. Under 2018 har utskottet även arbetat med bland annat ett flertal olika frågor kopplade till samhällsomvandlingarna i Kiruna och Malmberget. Under året har revisionsutskottet hållit nio sammanträden.

## Strategi- och samhällsomvandlingsutskott

Strategi- och samhällsomvandlingsutskottet har fyra ledamöter; Göran Persson, ordförande, Gunnar Axheim, Bjarne Moltke Hansen och Gunilla Saltin. Vid sammanträdena deltar även verkställande direktören och direktör för samhällsomvandling.

I strategi- och samhällsomvandlingsutskottets uppgifter ingår bland annat att följa bolagets strategiarbete och övervaka framdrift inom prioriterade aktiviteter, att fördjupat diskutera förutsättningarna för att skapa ett långsiktigt hållbart och konkurrenskraftigt bolag, att följa bolagets hantering av frågor av särskilt strategisk betydelse för gruvdriften, så som tillgång till mark samt effektiva och rättssäkra tillståndprocesser, samt att bereda ärenden inom och följa bolagets hantering av samhällsomvandlingen.

Utskottet har hållit fyra sammanträden under året.

### Ersättningsutskottet

Ersättningsutskottet har tre ledamöter; Göran Persson, ordförande, Lotta Mellström och Per-Olof Wedin. Vid sammanträdena deltar även personaldirektören.

I ersättningsutskottets uppgifter ingår bland annat att bereda och utvärdera ersättningsvillkoren för verkställande direktören och lönesättningsprinciperna för personerna i bolagets koncernledning samt att årligen utvärdera bolagets belöningssystem för anställda.

Under året har ersättningsutskottet hållit fyra sammanträden.

## UTVÄRDERING

### UTVÄRDERING AV STYRELSEN

Utvärdering av styrelsens arbete sker en gång per år med frågor kring hur styrelsen som kollektiv och de enskilda ledamöterna uppfyller sin uppgift. Utvärderingen används i styrelsens interna arbete. Ordföranden ansvarar för behandlingen av resultatet, så att det kan bilda en grund för diskussioner och förbättringar. Utvärderingen 2018 har skett i form av en enkätundersökning. Resultatet och analysen av utvärderingen har presenterats för hela styrelsen, liksom för verkställande direktören i tillämpliga delar. Styrelsens ordförande delger ägaren resultatet av utvärderingen inför arbetet med val av nya ledamöter.

### UTVÄRDERING AV VERKSTÄLLANDE DIREKTÖREN

Utvärderingen av verkställande direktören är en grundläggande uppgift för styrelsen. Styrelsen utvärderar löpande verkställande direktörens arbete och har regelbundet överläggning utan närvaro av bolagsledningen i samband med styrelsesammanträdena. Utvärderingen 2018 har skett i form av en enkätundersökning. Resultatet och analysen av utvärderingen har presenterats för hela styrelsen, liksom för verkställande direktören.

## ERSÄTTNINGSPRINCIPER

### RIKTLINJER

Årsstämman 2018 beslutade om ersättningsnivåer till styrelseledamöter och revisorer samt riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare. För koncernledningen har årsstämman beslutat att regeringens Riktlinjer för ersättning och andra anställningsvillkor för ledande befattningshavare i företag med statligt ägande daterad den 22 december 2016 ska tillämpas. Den totala ersättningen är baserad på en fast ersättning, förmåner och pension. Ingen rörlig ersättning utgår till ledande befattningshavare som ingår i koncernledningen.

De av årsstämman beslutade riktlinjerna för 2018 samt redovisning av ersättning till ledande befattningshavare, framgår av Not 7 på sidorna 106–108.

Styrelsen föreslår årsstämman den 25 april 2019 att besluta att regeringens Riktlinjer för ersättning och andra anställningsvillkor för ledande befattningshavare i företag med statligt ägande daterad den 22 december 2016 ska tillämpas. Styrelsens förslag är utformat för att säkerställa att LKAB-koncernen kan erbjuda en marknadsmässig och konkurrenskraftig kompensation som förmår attrahera och behålla kvalificerade medarbetare till LKAB:s koncernledning.

### ERSÄTTNING TILL STYRELSEN

Det sammanlagda arvudet till de bolagsstämmovalda styrelseledamöterna uppgår år 2018 till 2 563 000 kronor. Se Not 7 på sidorna 106–108.

### BELÖNINGSSYSTEM

LKAB:s belöningssystem för koncernens medarbetare är utformat för att stödja koncernens strategiska plan och övergripande mål. Ingående parametrar är uppföljning mot mål avseende olycksfall, produktions- och leveransvolym, kostnader och lönsamhet. Belöningen kan maximalt uppgå till 40 000 kronor per person och år. En förutsättning för utfall av belöning är att LKAB-koncernen redovisar ett positivt resultat för året. Ledande befattningshavare omfattas inte av belöningssystemet.

## LKAB:S LEDNING

### KONCERNLEDNING OCH KONCERNLEDNINGSSTRUKTUR

Vd, som också är koncernchef för LKAB-koncernen, ansvarar för den löpande förvaltningen i enlighet med aktiebolagslagen. Det allmänna ansvaret för vd framgår av vd-instruktionen och styrelsens arbetsordning.

LKAB:s verksamhet delas in i tre divisioner; Division Norra, Division Södra och Division Specialprodukter. Division Norra består av gruva och förädlingsverk i Kiruna och Division Södra består av gruvor och förädlingsverk i Malmberget och Svappavaara. Division Specialprodukter består av dotterbolagen LKAB Minerals AB som producerar och säljer industrimineraler, LKAB Berg & Betong AB samt borrhälsföretaget LKAB Wassara AB. Som stöd till divisionerna finns koncernfunktioner i form av Ekonomi och finans, HR och hållbarhet, Teknik- och processutveckling, Försäljning och logistik, Kommunikation och samhällskontakter, Samhällsomvandling samt Prospektering, strategi och affärsutveckling. Enheten Prospektering, strategi och affärsutveckling bildades under 2018, där prospekteringsverksamheten lyftes ut från enheten Teknik- och processutveckling och integrerades med den tidigare enheten för affärsutveckling.

De stora dotterbolagen styrs genom att bolagen ingår i en division eller enhet där koncernledningens medlemmar har ordförandeskapet i dotterbolagens styrelser. Dotterbolagen bedriver självständigt sina verksamheter i enlighet med bolagets uppdrag i koncernen så som det formulerats i dotterbolagets bolagsordning.

Ansvar och befogenheter har inom koncernen tilldelats enskilda befattningshavare, snarare än grupper och kommittéer.

Information om medlemmarna i koncernledningen framgår på sidan 74.

## INTERN KONTROLL AVSEENDE DEN FINANSIELLA RAPPORTERINGEN

Styrelsens ansvar för intern styrning och kontroll regleras i aktiebolagslagen, årsredovisningslagen och koden för bolagsstyrning. Styrelsen har det övergripande ansvaret för den finansiella rapporteringen och i dess arbetsordning regleras styrelsens och revisionsutskottets inbördes arbetsfördelning. Kvalitetssäkringen av bolagets finansiella rapportering sker genom att styrelsen, efter beredning i revisionsutskottet, behandlar väsentliga redovisningsfrågor och de finansiella rapporter som bolaget lämnar. Styrelsen behandlar även frågor rörande intern kontroll, regelefterlevnad, väsentlig osäkerhet i redovisade värden, ej korrigerade felaktigheter, händelser efter balansdagen, ändringar i uppskattningar och bedömningar, eventuellt konstaterade oegentligheter samt andra förhållanden som påverkar de finansiella rapporternas kvalitet.

### KONTROLLMILJÖ

LKAB:s struktur för den interna kontrollen baseras på en definierad ansvarsfördelning mellan styrelse, styrelsens utskott samt verkställande direktör. Vidare bygger den interna kontrollstrukturen på koncernens organisation och på det sätt affärsverksamheten bedrivs, vilket innefattar väldefinierade roller och ansvarsområden, delegering av befogenheter, styrande dokument som exempelvis policyer samt tydligt definierade ledningsprocesser. Verksamhetsansvariga i alla delar av organisationen har i uppdrag att bedöma, kontrollera och reducera risker i den löpande verksamheten. Som stöd för implementering av metoder för hantering och rapportering avseende finansiella risker finns decentraliserade och centrala ekonomi- och controllerresurser, som vid behov även genomför interna granskningar inom identifierade riskområden avseende finansiell rapportering.

De mest väsentliga delarna av kontrollmiljön avseende den finansiella rapporteringen behandlas i koncerngemensamma styrande dokument avseende redovisning, finansiella transaktioner och befogenhetsreglering. Koncerngemensamma riktlinjer samt system för inrapportering och konsolidering av koncernens räkenskaper syftar till att säkerställa riktigheten i den finansiella rapporteringen.

### RISKBEDÖMNING

Som ett led i arbetet med intern styrning och kontroll genomförs årligen en övergripande riskanalys avseende finansiell rapportering. Med utgångspunkt i den övergripande riskanalysen identifieras ett antal prioriterade processer, för vilka ett strukturerat arbete med processkartläggning inklusive dokumentation av risker och kontroller genomförs. Det sker i syfte att säkerställa löpande hantering och minimera identifierade risker. Under 2018 har ett antal områden identifierats, bland annat avseende redovisningsfrågor kopplade till efterbehandling samt processen för att säkerställa bedömning av livslängder och värde på materiella anläggningstillgångar.

Andra mer generella risker är förlust eller förskingring av tillgångar samt andra väsentliga fel i bolagets redovisning, exempelvis avseende bokföring och värdering av balansräkningsposter, fullständighet avseende resultaträkningens poster eller avvikelser från upplysningskrav.

### KONTROLLAKTIVITETER

Viktiga delar i LKAB:s kontrollstruktur är kontroller avseende godkännande av affärstransaktioner (attestinstruktioner), befogenhetsbeskrivningar och bokslutsinstruktioner.

För upprättandet av koncernredovisningen har LKAB ett koncerngemensamt konsolideringssystem där divisionernas och bolagens ekonomichefer ansvarar för riktigheten i den rapporterade finansiella informationen. Därutöver finns kontroller avseende bokslutsprocessen och processerna för delårsbokslut och årsredovisning som tar hand om mer unikt förekommande risker för fel i den finansiella rapporteringen. Tillsammans med den övergripande analys som utförs på koncernnivå syftar detta bland annat till att begränsa risken för väsentliga fel i den finansiella rapporteringen.

### INFORMATION OCH KOMMUNIKATION

Information om styrdokument så som policyer, riktlinjer och rutiner finns tillgängliga på LKAB:s intranät. Förändringar avseende riktlinjer för den finansiella rapporteringen uppdateras löpande och kommuniceras till berörda funktioner och verksamheter via e-mail, intranätet samt via möten.

För kommunikation med externa parter finns en kommunikationspolicy som ger riktlinjer för hur information ska presenteras. Syftet med policyn är att säkerställa att alla informationsskyldigheter efterlevs på ett korrekt och fullständigt sätt. Extern finansiell kommunikation lämnas via årsredovisning, delårsrapporter, bokslutskommuniké, pressmeddelanden samt via lkab.com.

### UPPFÖLJNING

Den koncerngemensamma ekonomifunktionen genomför själva eller med stöd av externa resurser granskningsinsatser avseende de verksamhetsprocesser som bedöms ha väsentlig påverkan på den finansiella rapporteringen.

Under 2018 har fokus legat på uppföljning av prioriterade interna processer, bland annat avseende processen för inköp till betalning. Resultaten från genomförda granskningar sammanfattas i granskningsrapporter och återkoppling sker till berörda verksamheter. Efterlevnad av beslutade åtgärder efter genomförda granskningar följs upp löpande av den koncerngemensamma ekonomifunktionen.

### INTERNREVISION

Den struktur för uppföljning av den interna kontrollen som finns idag inom LKAB bedöms uppfylla styrelsens krav, varför ingen separat internrevisionsfunktion finns upprättad. Beslutet om internrevision omprövas årligen av styrelsen.

Luleå den 21 mars 2019

Styrelsen genom ordförande



Göran Persson

# STYRELSEN



## GÖRAN PERSSON

**FÖDD** 1949

**BEFATTNING** Styrelsens ordförande

**LEDAMOT I STYRELSEN SEDAN** 2017

**UTBILDNING** Studier vid Högskolan i Örebro 1969–1971.

**BAKGRUND** Sveriges statsminister 1996–2006, ordförande i ministerrådet i EU 2001, Sveriges finansminister 1994–1996, Sveriges skolminister 1989–1991, partiledare Socialdemokraterna 1996–2007, styrelseordförande i Sveaskog AB 2008–2015.

**ÖVRIGA STYRELSEUPPDRAG** Styrelseledamot i Ålandsbanken Abp (Finland). Styrelseordförande i Pegroco Invest AB, Cambio Healthcare Systems AB, Cambio Holding AB och Scandinavian Biogas Fuels International AB. Styrelseordförande i Think Forest vid European Forest Institute.

**ERSÄTTNING** 705 000 kr



## GUNNAR AXHEIM

**FÖDD** 1951

**BEFATTNING** Vd på Axheimconsult AB

**LEDAMOT I STYRELSEN SEDAN** 2017

**UTBILDNING** Civilingenjör, Luleå tekniska högskola.

**BAKGRUND** Bu-chef Vattenfall Hydro och vd Vattenfall Vattenkraft 2007–2013. Bu-chef Vattenfall Tjänster 1998–2007. Chefspositioner inom Boliden 1989–1998, Holmen 1986–1989 och LKAB 1976–1986.

**ÖVRIGA STYRELSEUPPDRAG** Styrelseordförande i BC Luleå, Läkarjouren i Norrland AB, Narco Polo AS och GeoVista AB. Styrelseledamot i Exeri AB.

**ERSÄTTNING** 325 000 kr



## EVA HAMILTON

**FÖDD** 1954

**LEDAMOT I STYRELSEN SEDAN** 2015

**UTBILDNING** Dag Hammarskiöld College, nationalekonomi Uppsala universitet 1974, Journalisthögskolan i Stockholm 1976.

**BAKGRUND** Styrelseordförande Radiotjänst i Kiruna 2006–2015. Vd SVT 2006–2014. Chef för SVT/Fiktion 2004–2006. Chef för SVT Nyheter och Sport 2000–2004. Journalist på Sydsvenska Dagbladet, Sundsvalls Tidning, Aftonbladet, SvD, Dagens Industri och Rapport/SVT.

**ÖVRIGA STYRELSEUPPDRAG** Styrelseordförande för Film & Tv-producenterna och Nexiko Media AB. Styrelseledamot i Fortum Oyj, Stockmann Oyj Abp och Kungliga Dramatiska teatern AB. Styrelseordförande för IVA:s näringslivsråd och ledamot i IVA:s presidium.

**ERSÄTTNING** 330 000 kr



## LOTTA MELLSTRÖM

**FÖDD** 1970

**BEFATTNING** Ämnesråd och förvaltare vid Enheten för bolag med statligt ägande på Näringsdepartementet.

**LEDAMOT I STYRELSEN SEDAN** 2018

**UTBILDNING** Civilekonom, Lunds universitet.

**BAKGRUND** Inom Regeringskansliet sedan 2001. Analytiker vid Enheten för bolag med statligt ägande på Näringsdepartementet/Finansdepartementet (2001–2008), management-konsult Resco AB (2000–2001), controller Sydskraft Försäljning AB (1998–2000), management trainee och controllerbefattningar inom ABB-koncernen (1993–1998).

**ÖVRIGA STYRELSEUPPDRAG** Styrelseledamot i Swedavia AB och Jernhusen AB.

**ERSÄTTNING** 0 kr



## BJARNE MOLTKE HANSEN

**FÖDD** 1961

**LEDAMOT I STYRELSEN SEDAN** 2016

**UTBILDNING** BSc Engineering

**BAKGRUND:** Inom FLSmidth & Co. A/S-koncernen sedan 1984: Group Executive Vice President (Koncerndirektör), Product Companies Division, FLSmidth & Co. A/S 2015–2017, Group Executive Vice President, Customer Services Division, FLSmidth 2002–2015, VD Aalborg Portland Holding A/S 2000–2002, VD Cembrit Holding A/S 1992–2000, olika chefsbefattningar i Unicon A/S 1984–1995.

**ÖVRIGA STYRELSEUPPDRAG** Styrelseordförande i Aalborg Portland Holding A/S, Bladt Industries A/S och Pindstrup Mosebrug A/S. Vice ordförande i RMIG A/S. Styrelseledamot i BWSC A/S, Per Aarsleff Holding A/S och Danish SGD Investment Fund, Investment Committee.

**ERSÄTTNING** 325 000 kr



## OLA SALMÉN

**FÖDD** 1954

**LEDAMOT I STYRELSEN SEDAN** 2016

**UTBILDNING** Civilekonom, Stockholms universitet.

**BAKGRUND** CFO Sandvik AB, Vin & Sprit AB och Adcore AB. Ekonomichef Handelsbanken Markets. Ekonomichefs- och controllerbefattningar inom koncernerna Swedish Match och STORA.

**ÖVRIGA STYRELSEUPPDRAG** Styrelseledamot Lernia AB, Teracom AB och Arla Plast AB.

**ERSÄTTNING** 355 000 kr



## GUNILLA SALTIN

**FÖDD** 1965

**BEFATTNING** Executive Vice President Södra Cell

**LEDAMOT I STYRELSEN SEDAN** 2017

**UTBILDNING** Civilingenjör kemi, Kungliga Tekniska Högskolan (KTH), Ph.D. Chemical Engineering University of Idaho, MBA Handelshögskolan Stockholm.

**BAKGRUND** Inom Södra-koncernen sedan 2000, bland annat som platschef Södra Cell Värö. Forskningsingenjör och processingenjör MoDo 1994–2000.

**ÖVRIGA STYRELSEUPPDRAG** Styrelseledamot i Linnéuniversitetet och Holtab AB.

**ERSÄTTNING** 325 000 kr



## PER-OLOF WEDIN

**FÖDD** 1955

**BEFATTNING** Vd och koncernchef Sveaskog AB sedan 2011

**LEDAMOT I STYRELSEN SEDAN** 2018

**UTBILDNING** Civilingenjör, Kungliga Tekniska Högskolan (KTH)

**BAKGRUND** Vd Svevia 2008–2011, chef Stora Enso affärsområde Obestrutet Magasinspapper och Massa samt enheten Transport och Distribution 2001–2008, vd Stora Enso Grycksbo AB 1998–2001. Ledande befattningar inom SCA och Modo 1982–1998.

**ÖVRIGA STYRELSEUPPDRAG** Styrelseledamot i Setra Group AB. Ordförande The European State Forest Association (Eustaför). Ledamot i Kungliga Skogs- och Lantbruksakademien (KSLA), Skogsavdelningen och Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA), avdelning Skogsnärings teknik.

**ERSÄTTNING** 280 000 kr

## STYRELSENS ARBETSTAGARREPRESENTANTER ORDINARIE / SUPPLEANTER



**DAN HALLBERG / ORDINARIE**

**FÖDD** 1965

**BEFATTNING** Projektledare

**LEDAMOT SEDAN** 2017 (suppleant 2014–2017)

**UTBILDNING** Kandidatexamen Kemiteknik, Luleå tekniska universitet.

**BAKGRUND** Anställd i LKAB sedan 1990.

**ÖVRIGA STYRELSEUPPDRAG** Styrelseledamot i Unionens klubb för Luleå & Malmberget.

**ERSÄTTNING** 0 kr



**ANDERS ELENIUS / ORDINARIE**

**FÖDD** 1965

**BEFATTNING** Rasborrare

**LEDAMOT SEDAN** 2018

**UTBILDNING** Gymnasieutbildning.

**BAKGRUND** Anställd i LKAB sedan 1990.

**ÖVRIGA STYRELSEUPPDRAG** Ordförande i klubb Gruv 12:an, IF Metall Malmfältén.

**ERSÄTTNING** 0 kr



**TOMAS LARSSON / ORDINARIE**

**FÖDD** 1983

**BEFATTNING** Skyddsskrotare

**LEDAMOT SEDAN** 2018

**UTBILDNING** Gymnasieutbildning.

**BAKGRUND** Anställd i LKAB sedan 2003.

**ÖVRIGA STYRELSEUPPDRAG** Ordförande i klubb Gruv 4:an, IF Metall Malmfältén.

**ERSÄTTNING** 0 kr

### REVISOR OCH SEKRETERARE

#### REVISOR

Deloitte AB

**Peter Ekberg**

Auktoriserad revisor

#### SEKRETERARE

Malin Sundvall

Chefsjurist LKAB

Styrelsens sekreterare sedan 2008

### FÖRÄNDRINGAR I STYRELSEN

**Lotta Mellström**

Valdes in vid årsstämman 2018

**Per-Olof Wedin**

Valdes in vid årsstämman 2018

**Tomas Larsson**

Tillträdde i juni 2018

**Anders Elenius**

Tillträdde i oktober 2018



**PENTTI RAHKONEN / SUPPLEANT**

**FÖDD** 1965

**BEFATTNING** Processoperatör

**SUPPLEANT SEDAN** 2010

**UTBILDNING** Gymnasieutbildning, fackliga utbildningar.

**BAKGRUND** Anställd i LKAB sedan 1987.

**ÖVRIGA STYRELSEUPPDRAG** Ordförande i klubb Gruv 135:an, IF Metall Malmfältén. Styrelseledamot i Gruvarbetarnas branschforum.

**ERSÄTTNING** 0 kr



**PETER SKOGGÅRD / SUPPLEANT**

**FÖDD** 1988

**BEFATTNING** Driftmekaniker

**SUPPLEANT SEDAN** 2018

**UTBILDNING** BSc Business and Economics vid Luleå tekniska universitet.

**BAKGRUND** Anställd i LKAB sedan 2017

**ÖVRIGA STYRELSEUPPDRAG** Ordförande IF Metall Klubb Svartöstaden. Suppleant i Gruvarbetarnas branschforum. Ledamot i LKAB:s lönesättningskommitté.

**ERSÄTTNING** 0 kr



**BJÖRN ÅSTRÖM / SUPPLEANT**

**FÖDD** 1972

**BEFATTNING** Projektchef

**SUPPLEANT SEDAN** 2017

**UTBILDNING** Fyraårigt tekniskt gymnasium. Teknisk officer och Teknologie kandidatexamen projektingenjör.

**BAKGRUND** Teknisk officer vid Ing 3, projektledare LKAB, verksamhetschef Terminalen LKAB Malmtrafik, projektchef Transporter och Logistik LKAB, projektchef Strategisk Produktionsutveckling LKAB, projektchef Process och produktutveckling LKAB.

**ÖVRIGA STYRELSEUPPDRAG** Styrelseledamot Akademikerföreningen Kiruna och Svappavaara.

**ERSÄTTNING** 0 kr

# KONCERNLEDNINGEN



## JAN MOSTRÖM<sup>1</sup>

FÖDD 1959

**BEFATTNING** Verkställande direktör och koncernchef.  
**UTBILDNING:** Gruvingenjör, Bergsskolan Filipstad, 1983.

**ANSTÄLLNINGSÅR:** 2015

**ANDRA UPPDRAG:** Ledamot i SveMin och GAF, SGU insynsråd.

**BAKGRUND:** Boliden 2000–2015, Skellefteå kommun 1998–2000, Boliden 1979–1998.



## MAGNUS ARNKVIST

FÖDD 1967

**BEFATTNING** Division Södra Direktör.

**UTBILDNING:** Gruvingenjör, Bergsskolan Filipstad, 1994.

**ANSTÄLLNINGSÅR:** 2016

**BAKGRUND:** Bergteamet AB 2013–2015, Kiruna Iron 2012–2013, Boliden Tara Mines 2008–2012, Rapallo Pty Ltd 2006–2007, Boliden Mineral AB 2001–2006, Bergteamet AB 2000–2001, Boliden Mineral AB 1989–2000.



## LEIF BOSTRÖM

FÖDD 1959

**BEFATTNING** Division Specialprodukter Direktör.

**UTBILDNING:** Civilekonom, Luleå tekniska universitet, 1990.

**ANSTÄLLNINGSÅR:** 1992

**BAKGRUND:** NCC 1980–1992



## PETER HANSSON

FÖDD 1970

**BEFATTNING** Ekonomi och finans Direktör.

**UTBILDNING:** Civilekonom, Luleå tekniska universitet, 2000

**ANSTÄLLNINGSÅR:** 2016

**BAKGRUND:** Boliden Mineral AB 2002–2015, Riksskatteverket 2000–2002, Skatteverket 1991–2000



## PIERRE HEEROMA

FÖDD 1957

**BEFATTNING** Prospektering, strategi och affärsutveckling Direktör.

**UTBILDNING:** Bachelor i Naturvetenskap med inriktning berggrundgeologi, mineralogi och tektonik och doktorandstudier inom strukturgeologi vid Uppsala Universitet, 1984.

**ANSTÄLLNINGSÅR:** 2018

**BAKGRUND:** Boliden 2006–2018, Aрева Frankrike 2004–2006, Cogema 1992–2004, Nämnden för Statens Gruvegendom 1988–1992, Boliden 1981–1988.



## MICHAEL PALO

FÖDD 1977

**BEFATTNING** Division Norra Direktör.

**UTBILDNING:** Civilingenjör, Luleå tekniska universitet, 2004.

**ANSTÄLLNINGSÅR:** 2018

**BAKGRUND:** Boliden 2011–2018, Pon Equipment 2010–2011, LKAB 2005–2010.



## MARKUS PETÄJÄNEMI

FÖDD 1959

**BEFATTNING** Försäljning och logistik Direktör, Teknik- och processutveckling, Tf direktör

**UTBILDNING:** Civilingenjör samhällsbyggnadsteknik med inriktning teknisk miljövård, Luleå tekniska universitet, 1985.

**ANSTÄLLNINGSÅR:** 2005

**BAKGRUND:** NAB 1985–1988, Kiruna Värmeverk 1988–1995, De-Icing Systems 1995–1996, Sema/Schlumberger/Atos Origin/WMDData, 1996–2005.



## GRETE SOLVANG STOLTZ

FÖDD 1970

**BEFATTNING** HR och hållbarhet Direktör.

**UTBILDNING:** Magisterexamen Ekonomi, Luleå tekniska universitet, 1993.

**ANSTÄLLNINGSÅR:** 2009

**ANDRA UPPDRAG:** Ordförande Karriärcentrum vid Luleå tekniska universitet, ledamot i SveMin.  
**BAKGRUND:** LKAB 1993–1995, SCA 1995–2008, Northland Resources 2008–2009.

## FÖRÄNDRINGAR I KONCERNLEDNINGEN

### Åsa Sundqvist

Ävrig från koncernledningen  
2018-12-31

### Stefan Romedahl

Ävrig från koncernledningen  
2018-07-31

För ersättning till koncernledningen 2018, se not 7 sidorna 106–108.

<sup>1</sup> Vd, eller honom närstående fysisk eller juridisk person, har inte väsentligt aktieinnehav eller delägarskap i företag som LKAB har betydande affärsförbindelse med.

# LKAB:S VÄSENTLIGA OMRÅDEN

LKAB:s arbete för att bedriva en hållbar verksamhet utgår ifrån breda och kontinuerliga intressent-, omvärlds- samt risk- och möjlighetsanalyser. Vartannat år genomförs även en djupare väsentlighetsanalys. Resultatet mynnar ut i väsentliga områden som är prioriterade utifrån LKAB:s möjlighet och ansvar att påverka hållbar utveckling för samhället i stort.

LKAB ska i enlighet med ägarkraven agera föredömligt inom området hållbart företagande och arbetar brett med omvärldsbevakning för att kunna identifiera best practice. Genom ansvarsfullt och transparent agerande i hela vår värdekedja, från våra lokala verksamhetsorter ut i globala leverantörskedjor och i nära samarbete med våra kunder, ska vi minimera risken för negativ påverkan och tillvarata möjligheter till hållbart värdeskapande och innovativa affärsmodeller.

LKAB har en direkt och indirekt påverkan på omvärlden genom att verka för en hållbar gruvbransch både nationellt och internationellt samt genom att ställa krav i värdekedjan för social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet.

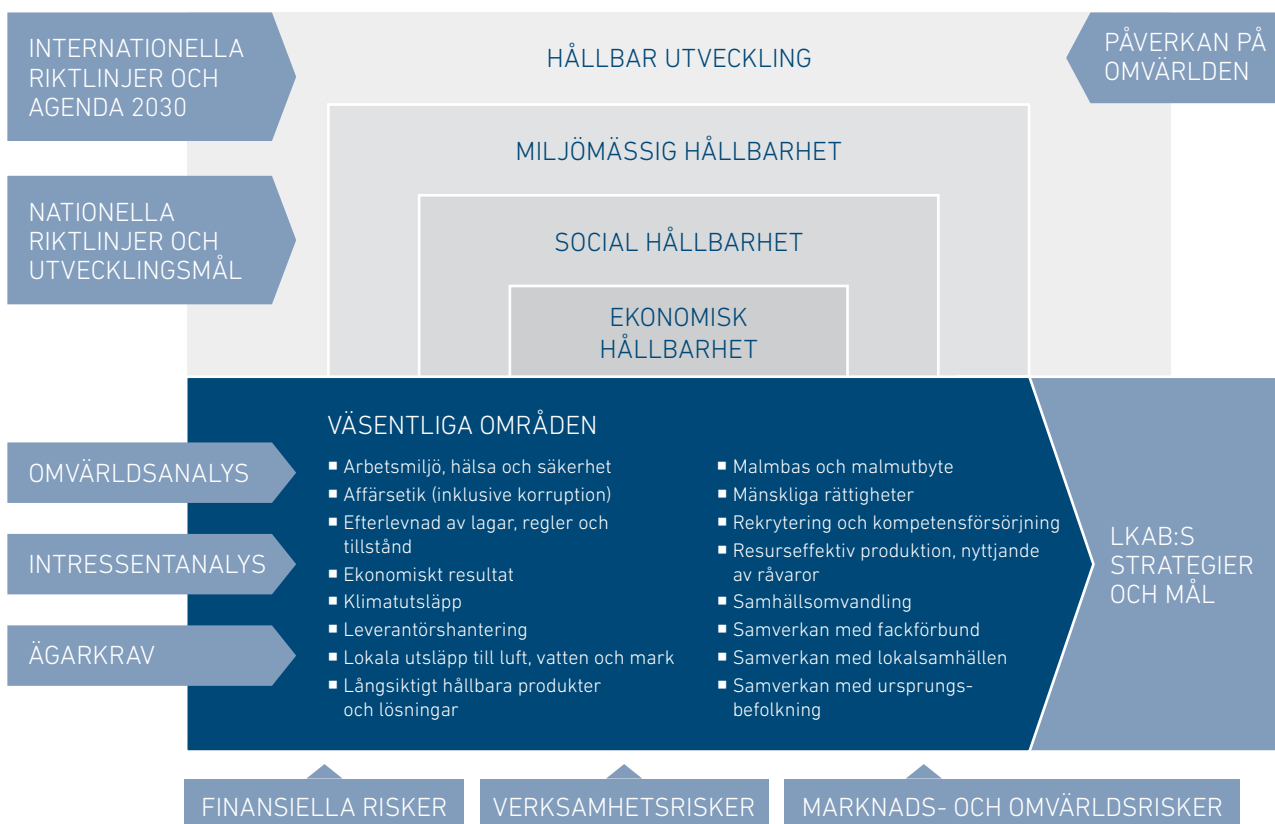
För att främja det samarbete som krävs för att bedriva en hållbar gruvverksamhet lägger LKAB stor vikt vid att vara tillgängliga, lyhörda och transparenta. Intressentdialoger, både interna och externa, ligger till grund för att identifiera vilka områden LKAB förväntas redovisa arbetssätt och resultat för.

På alla nivåer inom företaget genomförs risk- och möjlighetsanalyser för att identifiera, värdera och hantera bolagets risker och möjligheter. Ytterligare viktiga drivkrafter utgörs av nationell lagstiftning och statliga utvecklingsmål samt efterlevnad av internationella riktlinjer om miljöhänsyn, mänskliga rättigheter, arbetsvillkor och affärsetik. Vi arbetar även aktivt för att bidra till FN:s globala hållbarhetsmål, även kända som Agenda 2030.

LKAB bedriver en omfattande diversifierad verksamhet och väsentlighetsanalysen har identifierat 16 väsentliga områden där bolaget har störst skyldighet och möjlighet att minimera negativ påverkan och störst möjlighet att maximera hållbar utveckling. LKAB arbetar och redovisar i enlighet med GRI Standards och nedan presenteras resultatet från gällande väsentlighetsanalys. Utformningen av resultatet från väsentlighetsanalysen har justerats i denna års- och hållbarhetsredovisning, men de väsentliga områdena är oförändrade jämfört med 2017.

Områdena presenteras i sin korthet på sidorna 74-75. Utförligare information återfinns i GRI-appendix tillsammans med upplysningar för respektive område.

## VÄSENTLIGHETSANALYS



## LKAB:S VÄSENTLIGA HÅLLBARHETSFRÅGOR KOPPLADE TILL AGENDA 2030

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>AFFÄRSETIK INKLUSIVE ANTIKORRUPTION</b> <p>Hög affärsetik och en affärsmissig inställning skapar förtroende för LKAB vilket i sin tur lägger grunden för en framgångsrik affärsverksamhet. I LKAB:s uppförandekod specificeras hur vi arbetar med att säkerställa hög affärsetik och hur vi motverkar korruption i affärer genom förebyggande arbete, transparenta system och uppföljning.</p>                                                                                                                                                                             | <b>KLIMATUTSLÄPP OCH ENERGIANVÄNDNING</b> <p>Klimatpåverkan är ett globalt problem där följderna av att inte agera kan bli katastrofala. LKAB arbetar med flera åtgärder för att minska förbrukning av energi och fossila bränslen. Detta genom effektivare användning av energi i vår verksamhet samt genom samarbetsprojekt. LKAB ser stor affärsnytta med att ytterligare energieffektivisera produkter och processer.</p>                                                                                                                                                                                                               |
| <b>ARBETSMILJÖ, HÄLSA OCH SÄKERHET</b> <p>Kontinuerligt och förebyggande arbete för att säkerställa en säker arbetsmiljö och friska medarbetare är en nödvändighet. Det är oacceptabelt att människor skadas på jobbet och LKAB strävar efter arbetsplatser som är fysiskt och psykosocialt trygga. Detta genom normer och spelregler som accepteras och efterlevs av alla vilket leder till hållbara och produktiva arbetsplatser.</p>                                                  | <b>LEVERANTÖRSHANTERING</b> <p>Tillförlitliga leverantörer av kvalitativa produkter och tjänster är ett måste för att LKAB:s verksamhet ska fungera smidigt. Genom ansvarsfulla inköp, där LKAB ställer krav på att leverantörer arbetar med rättvisa arbetsvillkor och minskad miljö- och samhällspåverkan, reduceras riskerna för störningar i produktionskedjan hos LKAB:s leverantörer och genom detta i förlängningen även i LKAB:s verksamhet.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <b>EFTERLEVNAD AV LAGAR, REGLER OCH TILLSTÅND</b> <p>Gruvdriften är en väl reglerad och tillståndspliktig verksamhet där samhällspåverkan, miljöpåverkan och arbetsmiljö måste hållas inom tillståndens villkor. Nyprövningar av tillstånd och förändringar i lagstiftning sker regelbundet och förändringar behöver bevakas för att omställningar till nya krav ska kunna säkerställas.</p>                                                                                             | <b>LOKALA UTSLÄPP OCH PÅVERKAN PÅ LUFT, VATTEN OCH MARK</b> <p>LKAB påverkar miljön på olika sätt i produktionskedjan från gruvbrytning och förädling till transporter och efterbehandling. Därför pågår ett kontinuerligt arbete med ansvarstagande i fokus för att minimera påverkan, efterleva nuvarande tillstånd och förbereda för framtida miljökrav. Genom investeringar i teknikutveckling och reningsanläggningar, utveckling av efterbehandlingsarbetet och strategiska partnerskap, arbetar LKAB proaktivt för att undvika, minimera, restaurera och i vissa fall kompensera för negativ påverkan på naturresurser.</p>    |
| <b>EKONOMISKT RESULTAT</b> <p>I en volatil marknad med hög kapitalintensitet är hög konkurrenskraft basen för att säkerställa ett hållbart LKAB. LKAB:s strategiska inriktning är kostnadseffektiv expansion och tillväxt med långsiktig och hållbar lönsamhet. Ambitionen är att, inom ramen för LKAB:s målbild om ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet, optimera och effektivisera befintlig verksamhet och med det som bas säkerställa fortsatt verksamhet i framtiden.</p>   | <b>LÅNGSIKTIGT HÅLLBARA PRODUKTER OCH LÖSNINGAR</b> <p>Stål är jordens mest återvunna material och kan användas om och om igen. LKAB arbetar oavbrutet med att utveckla och erbjuda produkter och tjänster som ger våra kunder långsiktigt mervärde vilket ökar vår konkurrenskraft.</p>                                                                                                                                                                                                                                                         |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>MALMBAS OCH MALMUTBYTE</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | <b>SAMHÄLLSOMVANDLING</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <p>En god kännedom om mineralreserven är en grundförutsättning för stora och långsiktiga investeringsbeslut. Mineralreservens storlek och kvalitet har avgörande betydelse för produktkvalitet, produktionsvolym och kostnader. Prospektering har en central roll i LKAB:s långsiktiga tillväxt, värdeskapande och konkurrenskraft.</p>                                                                                             | <p>Stegvis och ansvarsfull flytt av samhällen för att möjliggöra gruvdrift är en överlevnadsfråga för LKAB. Transparens, planering, förhandlingsvilja och öppen dialog samt tillgång till information i ett tidigt skede är en förutsättning för samförstånd och framgång.</p>                                                                                                                                                                   |
|                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <b>MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | <b>SAMVERKAN MED FACKFÖRBUND</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <p>Den svenska staten är ansvarig för att de mänskliga rättigheterna efterlevs i Sverige. Detta ställer i sin tur höga krav på statliga bolag att respektera och efterleva de mänskliga rättigheterna. LKAB arbetar bland annat löpande med utbildning av medarbetare och riskanalyser för att identifiera och hantera direkta och indirekta risker, både internt och externt, för negativ påverkan och kränkningar.</p>            | <p>Aktiva och konstruktiva dialoger med fackliga representanter för att säkerställa medbestämmande och att medarbetares intressen höras.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <b>REKRYTERING OCH KOMPETENSFÖRSÖRJNING</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | <b>SAMVERKAN MED LOKALSAMHÄLLENA</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <p>Ansvarstagande för arbetsvillkor som innebär trygghet och god anställning samt möjlighet till utveckling inom företaget påverkar i förlängningen rekryteringsmöjligheter och kompetensförsörjning. Främjande av mångfald, säkerställande av lika möjligheter och nolltolerans mot diskriminering leder dels till en bredare rekryteringsbas, dels till hälsosamma arbetsplatskulturer och ett attraktivt företag.</p>            | <p>Respekt och förutsättningar för andra näringar och intressen ligger till grund för LKAB:s principer för samverkan med lokalsamhällen. Denna skapas direkt och indirekt exempelvis via leverantörssamarbeten, sponsring, friluftslivssatsningar och utbildningsinsatser. Vidare strävar LKAB efter en öppen och systematisk hantering av inkommande frågor och synpunkter på verksamhetens påverkan på markanvändning, miljö och samhälle.</p> |
|                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <b>RESURSEFFEKTIVT NYTTJANDE AV RÅVAROR</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | <b>SAMVERKAN MED URSPRUNGSBEFOLKNING</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <p>Ett resurseffektivt nyttjande av råvaror genom högt utbyte av järnmalm och mineraler samt effektivt nyttjande av insatsvaror som energi, är av största vikt då det ökar konkurrenskraften och är miljö- och samhällsekonomiskt riktigt.</p>                                                                                                                                                                                      | <p>Pågående verksamhet påverkar möjligheten till renskötsel för de samebyar som verkar i området. I enlighet med internationella normer och riktlinjer arbetar LKAB med samverkan och tidig dialog för att så långt det är möjligt minimera och kompensera för den negativa påverkan som sker i samband med gruvverksamheten. Detta för att säkerställa att både gruvor och renskötsel ska kunna bedrivas sida vid sida.</p>                     |
|      |                                                                                                                                                                                                                                                                            |

## REDOVISNINGSPRINCIPER OCH GRI-INDEX

LKAB har sedan 2008 årligen upprättat en hållbarhetsredovisning enligt riktlinjerna i Global Reporting Initiative, GRI. För rapporteringsåret 2018 tillämpas version Standards. En redovisning enligt GRI:s riktlinjer ska täcka de tre hållbarhetsområdena ekonomi, miljö och socialt ansvar och redogöra för både styrning och resultat av företagets hållbarhetsarbete. Redovisningen ska ge en balanserad och rättvisande bild av hållbarhetsarbetet och beskriva både det som är positivt och sådant som utgör utmaningar för verksamheten.

Sedan 2012 är hållbarhetsredovisningen integrerad med årsredovisningen, vilket reflekterar hållbarhetsfrågornas integrering i den löpande verksamheten. Redovisningen har också beaktat det

branschspecifika tillägget för gruva och metaller, Mining and Metals Sector Supplement (MM). I enlighet med riktlinjerna för statligt ägda bolag är hållbarhetsredovisningen granskad av externa revisorer. Eftersom hållbarhetsredovisningen är granskad i sin helhet redovisas inte extern granskning per informationspunkt i GRI-index nedan. Bestyrkanderapporten finns på sidan 80.

### OMFATTNING, AVGRÄNSNING OCH APPENDIX

Redovisningen har liksom föregående år en tyngdpunkt i den nordiska verksamheten med järnmalsverksamheten i Sverige och Norge i fokus. Division Norra och Division Södra utgör tillsammans huvuddelen av verksamheten med cirka 90 procent av koncernens

#### ALLA UPPLYSNINGAR AVSER GRI STANDARDS SOM PUBLICERADES 2016

| INDEX                      | BESKRIVNING                                                                 | SIDA            |
|----------------------------|-----------------------------------------------------------------------------|-----------------|
| <b>ALLMÄN INFORMATION</b>  |                                                                             |                 |
| <b>Organisationsprofil</b> |                                                                             |                 |
| 102-1                      | Organisationens namn                                                        | 1               |
| 102-2                      | Aktiviteter, varumärken, produkter och tjänster                             | 18–19           |
| 102-3                      | Huvudkontorets lokalisering                                                 | Baksida         |
| 102-4                      | Verksamhetens lokalisering                                                  | Insidan         |
| 102-5                      | Ägarstruktur och bolagsform                                                 | Insidan         |
| 102-6                      | Marknader som organisationen är verksam på                                  | 20–21           |
| 102-7                      | Organisationens storlek                                                     | Appendix        |
| 102-8                      | Information om anställda och andra arbetare                                 | 42–44, Appendix |
| 102-9                      | Leverantörskedja                                                            | 40–41           |
| 102-10                     | Väsentliga förändringar gällande organisationen eller dess leverantörskedja | 2               |
| 102-11                     | Försiktighetsprincipens tillämpning                                         | Appendix        |
| 102-12                     | Externa initiativ                                                           | Appendix        |
| 102-13                     | Medlemskap i organisationer                                                 | Appendix        |
| <b>Strategi</b>            |                                                                             |                 |
| 102-14                     | Uttalande från vd                                                           | 6–8             |
| <b>Etik och integritet</b> |                                                                             |                 |
| 102-16                     | Värderingar, principer, standarder och etiska riktlinjer                    | 9, 44, 66       |
| <b>Styrning</b>            |                                                                             |                 |
| 102-18                     | Bolagsstyrning                                                              | 64–71           |
| <b>Intressentdialog</b>    |                                                                             |                 |
| 102-40                     | Lista över intressentgrupper                                                | 10–11, Appendix |
| 102-41                     | Kollektivavtal                                                              | Appendix        |
| 102-42                     | Identifiering och urval av intressenter                                     | Appendix        |
| 102-43                     | Tillvägagångssätt vid intressentdialog                                      | 46, Appendix    |
| 102-44                     | Viktiga frågor som lyfts i dialog med intressenter                          | Appendix        |

| INDEX                   | BESKRIVNING                                                                   | SIDA                  |
|-------------------------|-------------------------------------------------------------------------------|-----------------------|
| <b>Om redovisningen</b> |                                                                               |                       |
| 102-45                  | Enheter som inkluderas i den finansiella redovisningen                        | 78–79                 |
| 102-46                  | Process för att definiera redovisningens innehåll och frågornas avgränsningar | 75, Appendix          |
| 102-47                  | Lista över väsentliga frågor                                                  | 75–77, Appendix       |
| 102-48                  | Justeringar av tidigare lämnad information                                    | Appendix              |
| 102-49                  | Förändringar i redovisningen                                                  | Appendix              |
| 102-50                  | Redovisningsperiod                                                            | Innehålls-förteckning |
| 102-51                  | Datum för publicering av senaste redovisningen                                | 140                   |
| 102-52                  | Redovisningscykel                                                             | Insidan               |
| 102-53                  | Kontaktperson för frågor angående redovisningen                               | 79, 140               |
| 102-54                  | Rapportering i enlighet med GRI Standards                                     | 78                    |
| 102-55                  | GRI-index                                                                     | 78–79, Appendix       |
| 102-56                  | Extern bestyrkande                                                            | 78, 80, Appendix      |

#### SÄRSKILDA UPPLYSNINGAR, VÄSENTLIGA FRÅGOR

|                                       |                                                         |                 |
|---------------------------------------|---------------------------------------------------------|-----------------|
| <b>GRI 200: EKONOMISKA STANDARDER</b> |                                                         |                 |
| <b>Ekonomiskt resultat</b>            |                                                         |                 |
| 103-1–103-3                           | Beskrivning av väsentlighet, avgränsningar och styrning | 5, 16, Appendix |
| 201-1 + MM                            | Skapat och distribuerat direkt ekonomiskt värde         | Appendix        |
| 201-3                                 | Organisationens förmånsbestämda åtaganden               | 118–120         |
| <b>Indirekt ekonomisk påverkan</b>    |                                                         |                 |
| 103-1–103-3                           | Beskrivning av väsentlighet, avgränsningar och styrning | Appendix        |
| 203-2                                 | Betydande indirekt ekonomisk påverkan                   | 10–11, 49       |
| <b>Anti-korruption</b>                |                                                         |                 |
| 103-1–103-3                           | Beskrivning av väsentlighet, avgränsningar och styrning | Appendix        |
| 205-3                                 | Bekräftade fall av korruption och vidtagna åtgärder     | 44              |
| <b>GRI 300: MILJÖSTANDARDER</b>       |                                                         |                 |
| <b>Material</b>                       |                                                         |                 |
| 103-1–103-3                           | Beskrivning av väsentlighet, avgränsningar och styrning | Appendix        |
| 301-1                                 | Materialanvändning i vikt eller volym                   | 57              |
| <b>Energi</b>                         |                                                         |                 |
| 103-1–103-3                           | Beskrivning av väsentlighet, avgränsningar och styrning | Appendix        |
| 302-1                                 | Energiförbrukning i organisationen                      | 56              |
| 302-3                                 | Energiintensitet                                        | 56              |

totala omsättning. Utöver det ingår till viss del underlag från Division Specialprodukter, dotterbolagen LKAB Minerals och LKAB Wassara. Dessa har verksamhet utomlands, framförallt från LKAB Minerals är detta bedömt vara relevant. Det framgår löpande i rapporten i samband med rapportering av data vilka enheter som omfattas. Förändringar vad gäller avgränsning, omfattning eller mätmetoder jämfört med föregående år förklaras i redovisningen i anslutning till data eller i separat GRI-appendix.

På samma sätt som föregående år finns ett separat GRI-appendix på LKAB:s hemsida i anslutning till års- och hållbarhetsredovisningen.

I appendix finns samlade förklaringar till förändringar, en utförlig beskrivning av processen för att ta fram väsentlighetsanalysen samt de mer detaljerade beskrivningarna av hållbarhetsstyrning för relevanta områden.

I appendix beskrivs även eventuella avsteg som görs i rapporteringen i enlighet med GRI Standards krav. I GRI-indexet nedan anges om informationen finns i års- och hållbarhetsredovisningen, och/eller i appendix.

## KONTAKT

Kontaktperson för LKAB:s hållbarhetsredovisning är Grete Solvang Stoltz, direktör HR och hållbarhet, grete.solvang.stoltz@lkab.com.

| INDEX                                          | BESKRIVNING                                                                                        | SIDA             |
|------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|
| <b>Biologisk mångfald</b>                      |                                                                                                    |                  |
| 103-1–103-3                                    | Beskrivning av väsentlighet, avgränsningar och styrning                                            | Appendix         |
| 304-2 + MM                                     | Väsentlig påverkan från aktiviteter, produkter och tjänster på den biologiska mångfalden           | 53, 55, Appendix |
| MM2                                            | Verksamheter med krav om beredskapsplan för biologisk mångfald                                     | 54–55, Appendix  |
| <b>Utsläpp:</b>                                |                                                                                                    |                  |
| 103-1–103-3                                    | Beskrivning av väsentlighet, avgränsningar och styrning                                            | Appendix         |
| 305-1                                          | Direkta utsläpp av växthusgaser                                                                    | 56, Appendix     |
| 305-2                                          | Indirekta utsläpp av växthusgaser                                                                  | 56, Appendix     |
| 305-7 + MM                                     | NOx, SOx samt andra väsentliga utsläpp till luft + avsteg mobila och stationära källor             | 56, Appendix     |
| <b>Utsläpp till vatten, spill och avfall</b>   |                                                                                                    |                  |
| 103-1–103-3                                    | Beskrivning av väsentlighet, avgränsningar och styrning                                            | Appendix         |
| 306-3 + MM                                     | Väsentligt spill                                                                                   | 57, Appendix     |
| MM3                                            | Volym jordmassor, gråberg, gruvavfall och slam,                                                    | 57               |
| <b>Efterlevnad av miljölagar</b>               |                                                                                                    |                  |
| 103-1–103-3                                    | Beskrivning av väsentlighet, avgränsningar och styrning                                            | Appendix         |
| 307-1                                          | Brott mot miljölagstiftning och bestämmelser                                                       | Appendix         |
| <b>Leverantörsutvärdering – Miljö</b>          |                                                                                                    |                  |
| 103-1–103-3                                    | Beskrivning av väsentlighet, avgränsningar och styrning                                            | Appendix         |
| 308-2                                          | Negativ miljöpåverkan i leverantörsledet och vidtagna åtgärder                                     | 40–41, Appendix  |
| <b>GRI 400: SOCIALA STANDARDER</b>             |                                                                                                    |                  |
| <b>Anställning</b>                             |                                                                                                    |                  |
| 103-1–103-3                                    | Beskrivning av väsentlighet, avgränsningar och styrning                                            | Appendix         |
| 401-1                                          | Personalomsättning                                                                                 | Appendix         |
| <b>Relationer mellan anställda och ledning</b> |                                                                                                    |                  |
| 103-1–103-3                                    | Beskrivning av väsentlighet, avgränsningar och styrning                                            | Appendix         |
| 402-1                                          | Minsta varselstid angående förändringar i verksamheten                                             | Appendix         |
| <b>Hälsa och säkerhet på arbetsplatsen</b>     |                                                                                                    |                  |
| 103-1–103-3                                    | Beskrivning av väsentlighet, avgränsningar och styrning                                            | Appendix         |
| 403-2 + MM                                     | Arbetskadorna, olycksfallsfrekvens, sjukdomar, förlorade arbetsdagar, sjukfrånvaro och dödsolyckor | 43–44, Appendix  |

| INDEX                                                   | BESKRIVNING                                                                                                            | SIDA                |
|---------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|
| <b>Mångfald och jämställdhet</b>                        |                                                                                                                        |                     |
| 103-1–103-3                                             | Beskrivning av väsentlighet, avgränsningar och styrning                                                                | Appendix            |
| 405-1                                                   | Mångfald i styrande organ och bland medarbetare                                                                        | 43, 72–74, Appendix |
| <b>Icke-diskriminering</b>                              |                                                                                                                        |                     |
| 103-1–103-3                                             | Beskrivning av väsentlighet, avgränsningar och styrning                                                                | Appendix            |
| 406-1                                                   | Fall av diskriminering och vidtagna åtgärder                                                                           | 44                  |
| <b>Ursprungsbefolkningars rättigheter</b>               |                                                                                                                        |                     |
| 103-1–103-3                                             | Beskrivning av väsentlighet, avgränsningar och styrning                                                                | Appendix            |
| 411-1                                                   | Kränkningar mot ursprungsbefolkningars rättigheter                                                                     | 46, Appendix        |
| MM5                                                     | Verksamhet i anslutning till ursprungsbefolkningars traditionella områden, och överenskommer med ursprungsbefolkningar | 46, Appendix        |
| <b>Granskning/genomlysning av mänskliga rättigheter</b> |                                                                                                                        |                     |
| 103-1–103-3                                             | Beskrivning av väsentlighet, avgränsningar och styrning                                                                | Appendix            |
| 412-1                                                   | Verksamheter som granskats med avseende på mänskliga rättigheter                                                       | 40–41, 47 Appendix  |
| <b>Leverantörsutvärdering – Socialt</b>                 |                                                                                                                        |                     |
| 103-1–103-3                                             | Beskrivning av väsentlighet, avgränsningar och styrning                                                                | Appendix            |
| 414-2                                                   | Negativ social påverkan i leverantörsledet och vidtagna åtgärder                                                       | 40–41, Appendix     |
| <b>Lokalsamhälle</b>                                    |                                                                                                                        |                     |
| 103-1–103-3                                             | Beskrivning av väsentlighet, avgränsningar och styrning                                                                | Appendix            |
| 413-2                                                   | Väsentlig, faktisk eller potentiell negativ påverkan på lokala samhällen                                               | 46–51, Appendix     |
| <b>Förflyttning (bosättning)</b>                        |                                                                                                                        |                     |
| 103-1–103-3                                             | Beskrivning av väsentlighet, avgränsningar och styrning                                                                | Appendix            |
| MM9                                                     | Hushåll som omfattas av flytt, samt påverkan på uppehälle                                                              | 48–51, Appendix     |
| <b>Plan för stängning</b>                               |                                                                                                                        |                     |
| 103-1–103-3                                             | Beskrivning av väsentlighet, avgränsningar och styrning                                                                | Appendix            |
| MM10                                                    | Verksamheter med stängningsplaner på plats                                                                             | 54–55 Appendix      |
| <b>Krisberedskap</b>                                    |                                                                                                                        |                     |
| 103-1–103-3                                             | Beskrivning av väsentlighet, avgränsningar och styrning                                                                | Appendix            |

# REVISORS RAPPORT ÖVER ÖVERSIKTLIG GRANSKNING AV HÅLLBARHETSREDOVISNING

Till Luossavaara-Kiirunavaara AB (publ),  
organisationsnummer 556001-5835

## INLEDNING

Vi har fått i uppdrag av styrelsen i Luossavaara-Kiirunavaara AB ("LKAB") att översiktligt granska LKAB:s hållbarhetsredovisning för år 2018. Företaget har definierat hållbarhetsredovisningens omfattning i anslutning till innehållsförteckningen på omslagets insida.

## STYRELSENS OCH FÖRETAGSLEDNINGENS ANSVAR FÖR HÅLLBARHETSREDOVISNINGEN

Det är styrelsen och företagsledningen som har ansvaret för att upprätta hållbarhetsredovisningen i enlighet med tillämpliga kriterier, vilka framgår på sidorna 78–79 i hållbarhetsredovisningen, och utgörs av de delar av Sustainability Reporting Guidelines (utgivna av The Global Reporting Initiative (GRI)) som är tillämpliga för hållbarhetsredovisningen, samt av företagets egna framtagna redovisnings- och beräkningsprinciper. Detta ansvar innefattar även den interna kontroll som bedöms nödvändig för att upprätta en hållbarhetsredovisning som inte innehåller väsentliga fel, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

## REVISORNS ANSVAR

Vårt ansvar är att uttala en slutsats om hållbarhetsredovisningen grundad på vår översiktliga granskning.

Vi har utfört vår översiktliga granskning i enlighet med ISAE 3000 *Andra bestyrkandeuppdrag än revisioner och översiktliga granskningar av historisk finansiell information*. En översiktlig granskning består av att göra förfrågningar, i första hand till personer som är ansvariga för upprättandet av hållbarhetsredovisningen, att utföra analytisk granskning och att vidta andra översiktliga granskningsåtgärder. En översiktlig granskning har en annan inriktning och en betydligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt IAASBs standarder för revision och god revisions- sed i övrigt har.

Revisionsföretaget tillämpar ISQC 1 (International Standard on Quality Control) och har därmed ett allsidigt system för kvalitets- kontroll vilket innefattar dokumenterade riktlinjer och rutiner

avseende efterlevnad av yrkesetiska krav, standarder för yrkes- utövningen och tillämpliga krav i lagar och andra författningar. Vi är oberoende i förhållande till LKAB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

De granskningsåtgärder som vidtas vid en översiktlig granskning gör det inte möjligt för oss att skaffa oss en sådan säkerhet att vi blir medvetna om alla viktiga omständigheter som skulle kunna ha blivit identifierade om en revision utförts.

Den uttalade slutsatsen grundad på en översiktlig granskning har därför inte den säkerhet som en uttalad slutsats grundad på en revision har.

Vår granskning utgår från de av styrelsen och företagsledningen valda kriterier, som definieras ovan. Vi anser att dessa kriterier är lämpliga för upprättande av hållbarhetsredovisningen.

Vi anser att de bevis som vi skaffat under vår granskning är tillräckliga och ändamålsenliga i syfte att ge oss grund för vårt uttalande nedan.

## UTTALANDE

Grundat på vår översiktliga granskning har det inte kommit fram några omständigheter som ger oss anledning att anse att hållbar- hetsredovisningen inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med de ovan av styrelsen och företagsledningen angivna kriterierna.

Stockholm den 21 mars 2019

Deloitte AB



Peter Ekberg  
Auktoriserad revisor



Lennart Nordqvist  
Specialistmedlem i FAR

# KONCERNÖVERSIKT

## KONCERNEN

Styrning och uppföljning av verksamheten sker i tre divisioner: Division Norra, Division Södra och Division Specialprodukter. Koncerngemensamma funktioner följs upp i Övriga segment som innefattar stödjande verksamheter såsom koncerngemensamma funktioner och viss verksamhet som bedrivs i dotterbolag. De levererar i huvudsak produkter och tjänster inom koncernen.

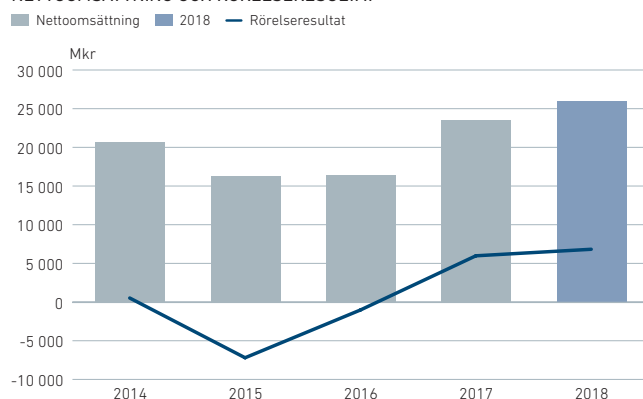
Koncernens resultat samt beskrivning av hur resultatet fördelas mellan olika rörelsesegment, beskrivs nedan samt i Not 2 och Not 3 på sidorna 103–105.

## EKONOMISK ÖVERSIKT

| KONCERNEN I SAMMANDRAG (MKR)                     | 2018         | 2017         |
|--------------------------------------------------|--------------|--------------|
| Nettoomsättning                                  | 25 892       | 23 367       |
| Underliggande rörelseresultat <sup>1</sup>       | 8 975        | 7 148        |
| Kostnader för avsättning till samhällsomvandling | -2 106       | -1 147       |
| Nedskrivning av anläggningstillgångar            |              | -26          |
| Rörelseresultat                                  | 6 869        | 5 975        |
| Finansnetto                                      | -185         | 290          |
| Resultat före skatt                              | 6 685        | 6 266        |
| <b>Årets resultat</b>                            | <b>5 274</b> | <b>4 803</b> |

<sup>1</sup> Underliggande rörelseresultat definieras i Not 46, sidan 129.

### NETTOOMSÄTTNING OCH RÖRELSERESULTAT



| ANALYS AV FÖRÄNDRING RÖRELSERESULTAT (MKR)             | 2018         |
|--------------------------------------------------------|--------------|
| <b>Rörelseresultat 2017</b>                            | <b>5 975</b> |
| Priser järnmalm                                        | 1 567        |
| Valutaeffekt järnmalm inkl säkringar av kundfordringar | 642          |
| Säkringar av valuta och järnmalmspris                  | 1 220        |
| Volym och mix järnmalm                                 | -396         |
| Volym, pris och valuta industrimineraler               | -60          |
| Kostnad för avsättning samhällsomvandling              | -959         |
| Nedskrivning anläggningstillgångar                     | 26           |
| Avskrivningar                                          | 30           |
| Övriga intäkter och kostnader                          | -1 176       |
| <b>Rörelseresultat 2018</b>                            | <b>6 869</b> |

Omsättningen för 2018 ökade med elva procent jämfört med föregående år, främst till följd av högre marknadspriser på högförädlade järnmalmsprodukter, ett bättre utfall för säkringar av pris och valuta samt starkare dollarkurs. Rörelseresultatet för året ökade med 15 procent jämfört med föregående år. Omsättningsökningen motverkades av högre kostnader för avsättningar för samhällsomvandling. Även högre energipris, högre personalkostnader, produktionsstörningar, högre kostnader för rågodsförsörjning samt ökad prospektering påverkade resultatet negativt för året. Försäljning av delar av maskinparken i Mertainen under tredje kvartalet 2017 påverkar också jämförelsen mellan åren.

Finansnettot för 2018 uppgick till -185 (290) Mkr, där främst den negativa börsutvecklingen under slutet av året påverkade avkastning på finansiella placeringar jämfört med föregående år.

## FINANSIELL STÄLLNING

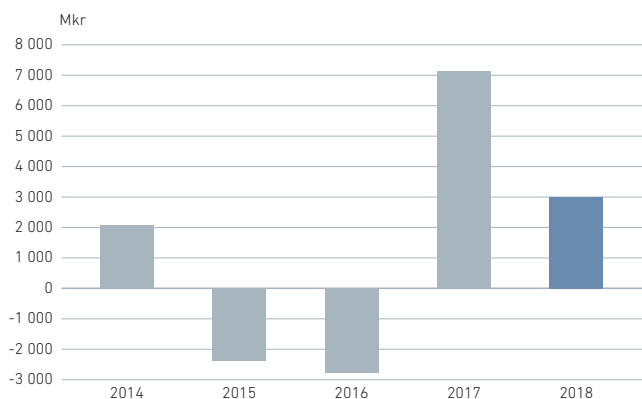
| FINANSIELL NETTOSKULD (MKR)     | 2018         | 2017          |
|---------------------------------|--------------|---------------|
| Låneskulder                     | 5 003        | 4 170         |
| Avsättningar till pensioner     | 1 647        | 1 642         |
| Avsättningar samhällsomvandling | 17 625       | 11 911        |
| Avsättningar efterbehandling    | 1 346        | 1 290         |
| Avgår:                          |              |               |
| Likvida medel                   | -2 290       | -2 051        |
| Kortfristiga placeringar        | -18 753      | -18 041       |
| Finansiella placeringar         | -1 026       | -1 303        |
| <b>Finansiell nettoskuld</b>    | <b>3 552</b> | <b>-2 382</b> |

| NETTOSKULDSÄTTNINGSGRAD (MKR)     | 2018       | 2017        |
|-----------------------------------|------------|-------------|
| Finansiell nettoskuld, Mkr        | 3 552      | -2 382      |
| Eget kapital, Mkr                 | 38 573     | 36 348      |
| <b>Nettoskuldsättningsgrad, %</b> | <b>9,2</b> | <b>-6,6</b> |

Nettoskuldsättningsgraden uppgick till 9,2 (-6,6) procent, en ökning jämfört med föregående år, främst till följd av ökade avsättningar för samhällsomvandling.

## OPERATIVT KASSAFLÖDE OCH INVESTERINGAR

## OPERATIVT KASSAFLÖDE



| OPERATIVT KASSAFLÖDE (MKR)               | 2018   | 2017   |
|------------------------------------------|--------|--------|
| Kassaflöde från den löpande verksamheten | 7 559  | 6 970  |
| Förändring rörelsekapital                | -831   | 1 890  |
| Investeringsutbetalningar (netto)        | -2 446 | -1 724 |
| Förvärv av dotterbolag                   | -1 146 |        |
| Förvärv av finansiella tillgångar        | -11    |        |
| Operativt kassaflöde                     | 3 126  | 7 136  |

Operativt kassaflöde för 2018 uppgick till 3 126 (7 136) Mkr. Ett förbättrat resultat samt lägre utbetalningar för samhällsomvandling påverkade positivt. Förvärvet av Francis Flower, ökad rörelsekapitalbindning i lager och kundfordringar samt förra årets resultat från ställda säkerheter på utestående säkringspositioner påverkade negativt. Även högre utbetalningar för investeringar bidrog till det lägre kassaflödet för året.

| INVESTERINGAR, TOTALT OCH PER DIVISION (MKR) | 2018  | 2017  |
|----------------------------------------------|-------|-------|
| <b>Koncernen</b>                             | 2 455 | 2 008 |
| Division Norra                               | 616   | 748   |
| Division Södra                               | 1 151 | 956   |
| Division Specialprodukter                    | 85    | 35    |
| Övriga segment                               | 603   | 270   |

Årets investeringar uppgick till 2 455 Mkr varav huvuddelen avser investeringar för att säkra framtida produktionskapacitet. Årets investeringar i miljöskydd och dammanläggningar uppgår till 93 (207) Mkr.

## MODERBOLAGET

Moderbolaget LKAB består av Division Norra och Division Södra och de koncernstaber som redovisas under Övriga segment. I moderbolaget finns huvuddelen av LKAB:s rörelsedrivande verksamhet samt koncernens finansiella verksamhet.

| MODERBOLAGET I SAMMANDRAG (MKR)                  | 2018   | 2017   |
|--------------------------------------------------|--------|--------|
| Nettoomsättning                                  | 24 194 | 21 489 |
| Underliggande rörelseresultat <sup>1</sup>       | 8 269  | 6 373  |
| Kostnader för samhällsomvandling                 | -2 106 | -1 147 |
| Rörelseresultat                                  | 6 163  | 5 225  |
| Investeringar i materiella anläggningstillgångar | 2 256  | 1 860  |
| Avskrivningar                                    | -2 272 | -2 365 |
| Leveranser järnmalm, Mt                          | 26,8   | 27,6   |
| Produktion järnmalm, Mt                          | 26,9   | 27,2   |

<sup>1</sup> Underliggande rörelseresultat definieras i Not 46, sidan 129.

## UTSIKTER 2019

LKAB bedömer att överutbudssituationen inom järnmalmsfines kommer att bestå, vilket sätter press på järnmalmspriserna samtidigt som premien för högförädlade järnmalmsprodukter bedöms vara fortsatt hög. Efterfrågan på LKAB:s pellets är fortsatt stark. LKAB fortsätter arbetet med fokus på stabilitet, lönsamhet och produktivitetsförbättringar för ökad konkurrenskraft. Arbetet med samhällsomvandlingen är inne i en intensiv fas med ökat antal förvärv, vilket innebär ökade utbetalningar under det kommande året.

Att säkerställa tillgång till malm efter 2030, när nuvarande huvudnivåer beräknas vara utbrutna, är grunden till nästa generations LKAB, varför prospekteringsarbetet intensifieras ytterligare. Parallellt med de utökade prospekteringsinsatserna fortsätter LKAB det omfattande utvecklingsarbetet för nästa generations produktssystem.

## DIVISIONER

## DIVISION NORRA

Divisionen producerar både masugnspelletts och pellets för stål-tillverkning via direktreduktion, DR-pellets, i gruvor och förädlingsverk i Kiruna. De förädlade järnmalmsprodukterna transporteras på Malmbanan och Ofofbanens järnväg till hamnen i Narvik för utskeppning till stålverkskunder runt om i världen.

| MKR                                              | 2018         | 2017         |
|--------------------------------------------------|--------------|--------------|
| Nettoomsättning <sup>2</sup>                     | 14 278       | 13 473       |
| Underliggande rörelseresultat <sup>1,2</sup>     | 6 016        | 5 241        |
| Kostnader för avsättning till samhällsomvandling | -1 914       | -1 060       |
| <b>Rörelseresultat<sup>2</sup></b>               | <b>4 102</b> | <b>4 181</b> |
| Investeringar i materiella anläggningstillgångar | 616          | 748          |
| Avskrivningar                                    | -1 229       | -1 344       |
| Leveranser järnmalmsprodukter, Mt <sup>2</sup>   | 15,2         | 15,2         |
| Pelletsandel leveranser, % <sup>2</sup>          | 85           | 86           |
| Produktion järnmalmsprodukter, Mt <sup>2</sup>   | 15,0         | 14,8         |

<sup>1</sup> Underliggande rörelseresultat definieras i Not 46, sidan 129.

<sup>2</sup> Modellen för intern resultatfördelning mellan Division Norra och Division Södra har förändrats för 2018. En omräkning har skett av tidigare perioder i enlighet med förändringen.

Omsättningen för året ökade med sex procent främst på grund av högre marknadspris på järnmalm och starkare dollarkurs. Rörelseresultatet för året var lägre än motsvarande period föregående år där främst högre kostnader för avsättning för samhällsomvandling påverkade. Underliggande rörelseresultat ökade med femton procent och uppgick till 6 016 (5 241) Mkr.

## DIVISION SPECIALPRODUKTER

Division Specialprodukter omfattar LKAB Minerals AB som säljer mineraler för industriell användning, LKAB Wassara AB som säljer borrhäls tekniska system till gruv- och anläggningsindustrin samt LKAB Berg & Betong AB, LKAB Kimit AB och LKAB Mekaniska AB som tillhandahåller entreprenad- och bergarbeten, betong, sprängmedel samt mekaniska tjänster.

| MKR                                              | 2018       | 2017       |
|--------------------------------------------------|------------|------------|
| Nettoomsättning                                  | 3 806      | 3 936      |
| Underliggande rörelseresultat <sup>1</sup>       | 330        | 417        |
| Nedskrivning av anläggningstillgångar            |            | -26        |
| <b>Rörelseresultat</b>                           | <b>330</b> | <b>391</b> |
| Investeringar i materiella anläggningstillgångar | 85         | 35         |
| Avskrivningar                                    | -62        | -57        |

<sup>1</sup> Underliggande rörelseresultat definieras i Not 46, sidan 129.

Nettoomsättningen för året var tre procent lägre än föregående år främst på grund av lägre försäljning av industrimineraler. Rörelseresultatet för året var 16 procent lägre än föregående år och uppgick till 330 (391) Mkr, vilket främst beror på lägre försäljning av magnetit. Även ökade kostnader till följd av nyförvärv samt pågående forsknings- och utvecklingsprojekt påverkade resultatet negativt för året.

## DIVISION SÖDRA

Divisionen producerar både masugnspelletts och pellets för stål-tillverkning via direktreduktion, DR-pellets samt fines i gruvor och förädlingsverk i Malmberget och Svappavaara. De förädlade järnmalmsprodukterna transporteras på Malmbanan främst till hamnen i Luleå för utskeppning till europeiska stålverkskunder.

| MKR                                              | 2018         | 2017         |
|--------------------------------------------------|--------------|--------------|
| Nettoomsättning                                  | 10 534       | 9 999        |
| Underliggande rörelseresultat <sup>1</sup>       | 2 991        | 2 746        |
| Kostnader för avsättning till samhällsomvandling | -192         | -87          |
| <b>Rörelseresultat</b>                           | <b>2 799</b> | <b>2 659</b> |
| Investeringar i materiella anläggningstillgångar | 1 151        | 956          |
| Avskrivningar                                    | -903         | -868         |
| Leveranser järnmalmsprodukter, Mt                | 11,6         | 12,4         |
| Pelletsandel leveranser, %                       | 80           | 80           |
| Produktion järnmalmsprodukter, Mt                | 11,9         | 12,4         |

<sup>1</sup> Underliggande rörelseresultat definieras i Not 46, sidan 129.

<sup>2</sup> Modellen för intern resultatfördelning mellan Division Norra och Division Södra har förändrats för 2018. En omräkning har skett av tidigare perioder i enlighet med förändringen.

Omsättningen för året ökade med fem procent främst på grund av högre marknadspris på järnmalm och starkare dollarkurs. Kostnaderna var högre beroende på prisökningar för energi, ökade personalkostnader samt högre kostnader för rågodsförsörjning. Underliggande rörelseresultat ökade med nio procent och uppgick till 2 991 Mkr (2 746) Mkr.

## ÖVRIGA SEGMENT

Övriga segment innefattar stödjande verksamheter såsom koncern-gemensamma funktioner och viss verksamhet som bedrivs i dotterbolag. I övriga segment ingår även den finansiella verksamheten inklusive de transaktioner och resultat som avser finansiella säkringar för järnmalmspris, valuta och inköp av el.

| MKR                                              | 2018        | 2017          |
|--------------------------------------------------|-------------|---------------|
| Nettoomsättning exkl säkringar                   | 196         | 157           |
| Nettoomsättning säkringar                        | -80         | -1 119        |
| Totalt nettoomsättning                           | 116         | -962          |
| <b>Rörelseresultat</b>                           | <b>-378</b> | <b>-1 315</b> |
| Investeringar i materiella anläggningstillgångar | 603         | 270           |
| Avskrivningar                                    | -663        | -620          |

Resultatförbättringen för året beror främst på ett förbättrat utfall för säkringsverksamheten jämfört med föregående år. LKAB har en säkringsstrategi som innebär att pris och valutarisk i koncernens prognosticerade försäljning i normalfallet inte säkras. Däremot säkras utestående kundfordringar. Kostnaderna för året ökade något bland annat till följd av ökad prospektering samt att arbetet med de strategiska utvecklingsprogrammen för att säkra långsiktig konkurrenskraft intensifierades under året.

# FINANSIELLA RAPPORTER



# INNEHÅLL

|                                                                                   |           |        |                                                                                               |
|-----------------------------------------------------------------------------------|-----------|--------|-----------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>FINANSIELLA RAPPORTER – KONCERNEN</b>                                          | <b>86</b> |        |                                                                                               |
| Rapport över resultat                                                             | 86        | Not 17 | Materiella anläggningstillgångar<br>sambäddningsomvandling                                    |
| Rapport över totalresultat                                                        | 86        | Not 18 | Andelar i intresseföretag och joint ventures                                                  |
| Rapport över finansiell ställning                                                 | 87        | Not 19 | Innehav i gemensam verksamhet                                                                 |
| Rapport över förändringar i eget kapital                                          | 88        | Not 20 | Moderbolagets andelar i intresseföretag<br>och gemensamt styrda företag                       |
| Rapport över kassaflöden                                                          | 89        | Not 21 | Fordringar hos koncernföretag och intresseföretag                                             |
| <b>FINANSIELLA RAPPORTER – MODERBOLAGET</b>                                       | <b>90</b> | Not 22 | Finansiella placeringar                                                                       |
| Resultaträkning                                                                   | 90        | Not 23 | Andra långfristiga värdepappersinnehav                                                        |
| Rapport över totalresultat                                                        | 90        | Not 24 | Långfristiga fordringar och övriga fordringar                                                 |
| Balansräkning                                                                     | 91        | Not 25 | Varulager                                                                                     |
| Rapport över förändringar i eget kapital                                          | 93        | Not 26 | Kundfordringar                                                                                |
| Kassaflödesanalys                                                                 | 94        | Not 27 | Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter                                                  |
| <b>NOTER</b>                                                                      | <b>95</b> | Not 28 | Eget kapital                                                                                  |
| Not 1 Väsentliga redovisningsprinciper                                            | 95        | Not 29 | Räntebärande skulder                                                                          |
| Not 2 Segmentsrapportering                                                        | 103       | Not 30 | Skulder till kreditinstitut                                                                   |
| Not 3 Intäkter                                                                    | 105       | Not 31 | Pensioner                                                                                     |
| Not 4 Förvärv av rörelse                                                          | 105       | Not 32 | Avsättningar                                                                                  |
| Not 5 Övriga rörelseintäkter                                                      | 106       | Not 33 | Samhällsomvandling                                                                            |
| Not 6 Övriga rörelsekostnader                                                     | 106       | Not 34 | Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter                                                  |
| Not 7 Anställda, personalkostnader och<br>ledande befattningshavares ersättningar | 106       | Not 35 | Värdering av finansiella tillgångar och skulder<br>till verkligt värde samt kategoriindelning |
| Not 8 Arvode och kostnadsersättning till revisorer                                | 108       | Not 36 | Finansiella risker och riskhantering                                                          |
| Not 9 Rörelsens kostnader fördelade på kostnadslag                                | 108       | Not 37 | Operationell leasing                                                                          |
| Not 10 Nedskrivningar immateriella och<br>materiella anläggningstillgångar        | 108       | Not 38 | Investeringsåtaganden                                                                         |
| Not 11 Finansnetto                                                                | 109       | Not 39 | Ställda säkerheter och eventualförpliktelser                                                  |
| Not 12 Bokslutsdispositioner                                                      | 109       | Not 40 | Närstående                                                                                    |
| Not 13 Skatter                                                                    | 110       | Not 41 | Koncernföretag                                                                                |
| Not 14 Resultat per aktie                                                         | 112       | Not 42 | Obeskattade reserver                                                                          |
| Not 15 Immateriella anläggningstillgångar                                         | 112       | Not 43 | Specifikationer till rapport över kassaflöden                                                 |
| Not 16 Materiella anläggningstillgångar drift                                     | 113       | Not 44 | Händelser efter balansdagen                                                                   |
|                                                                                   |           | Not 45 | Förslag till disposition beträffande bolagets vinst                                           |
|                                                                                   |           | Not 46 | Nyckeltal – upplysningar                                                                      |

## RAPPORT ÖVER RESULTAT FÖR KONCERNEN

1 januari–31 december

| Mkr                                               | Not            | 2018         | 2017         |
|---------------------------------------------------|----------------|--------------|--------------|
|                                                   | 1              |              |              |
| Nettoomsättning                                   | 2, 3           | 25 892       | 23 367       |
| Kostnad för sålda varor                           | 15, 16, 17, 33 | -17 989      | -16 563      |
| <b>Bruttoresultat</b>                             |                | <b>7 903</b> | <b>6 804</b> |
| Försäljningskostnader                             |                | -135         | -124         |
| Administrationskostnader                          |                | -478         | -440         |
| Forsknings- och utvecklingskostnader              |                | -386         | -398         |
| Övriga rörelseintäkter                            | 5              | 382          | 486          |
| Övriga rörelsekostnader                           | 6              | -416         | -352         |
| <b>Rörelseresultat</b>                            | 2, 7, 8, 9, 10 | <b>6 869</b> | <b>5 975</b> |
| Finansiella intäkter                              |                | 429          | 515          |
| Finansiella kostnader                             |                | -614         | -225         |
| <b>Finansnetto</b>                                | 11             | <b>-185</b>  | <b>290</b>   |
| <b>Resultat före skatt</b>                        |                | <b>6 685</b> | <b>6 266</b> |
| Skatt                                             | 13             | -1 411       | -1 462       |
| <b>Årets resultat</b>                             |                | <b>5 274</b> | <b>4 803</b> |
| Hänförligt till moderbolagets aktieägare          | 14             | 5 274        | 4 803        |
| Resultat per aktie före och efter utspädning (kr) | 14             | 7 534        | 6 862        |
| Antal aktier                                      |                | 700 000      | 700 000      |

## RAPPORT ÖVER TOTALRESULTAT FÖR KONCERNEN

| Mkr                                                                                | Not | 2018         | 2017         |
|------------------------------------------------------------------------------------|-----|--------------|--------------|
| <b>Årets resultat</b>                                                              |     | <b>5 274</b> | <b>4 803</b> |
| Övrigt totalresultat                                                               |     |              |              |
| Poster som inte kan omföras till årets resultat                                    |     |              |              |
| Omvärdering av förmånsbestämda pensionsplaner                                      |     | -20          | 123          |
| Skatt hänförlig till aktuariella vinster och förluster                             |     | -9           | -27          |
|                                                                                    |     | -29          | 96           |
| Poster som har omförts eller kan omföras till årets resultat                       |     |              |              |
| Årets omräkningsdifferenser vid omräkning av utländska verksamheter                | 28  | 60           | -139         |
| Årets förändringar i verkligt värde på finansiella tillgångar som kan säljas       | 28  | -304         | 212          |
| Årets förändringar i verkligt värde på kassaflödessäkringar                        | 28  | 140          | 40           |
| Förändringar i verkligt värde på kassaflödessäkringar överfört till årets resultat | 28  | -6           | 1 017        |
| Skatt hänförlig till komponenter i kassaflödessäkringar                            | 28  | -29          | -232         |
| Summa poster som återförs till årets resultat                                      |     | <b>-139</b>  | <b>898</b>   |
| <b>Årets övrigt totalresultat</b>                                                  |     | <b>-168</b>  | <b>994</b>   |
| <b>Årets totalresultat hänförligt till moderbolagets aktieägare:</b>               |     | <b>5 106</b> | <b>5 797</b> |

## RAPPORT ÖVER FINANSIELL STÄLLNING FÖR KONCERNEN

| Mkr                                                          | Not              | 2018-12-31    | 2017-12-31    |
|--------------------------------------------------------------|------------------|---------------|---------------|
|                                                              | 1, 4, 19, 35, 36 |               |               |
| Tillgångar                                                   | 37, 38, 40       |               |               |
| Anläggningstillgångar                                        |                  |               |               |
| Immateriella anläggningstillgångar                           | 15               | 1 326         | 167           |
| Materiella anläggningstillgångar drift                       | 16               | 30 776        | 30 882        |
| Materiella anläggningstillgångar samhällsomvandling          | 17               | 7 376         | 1 890         |
| Andelar i intresseföretag och joint ventures                 | 18               | 31            | 39            |
| Finansiella placeringar                                      | 22               | 1 026         | 1 303         |
| Långfristiga fordringar                                      |                  | 2             | 0             |
| Uppskjutna skattefordringar                                  | 13               | 25            | 28            |
| <b>Summa anläggningstillgångar</b>                           |                  | <b>40 562</b> | <b>34 309</b> |
| Omsättningstillgångar                                        |                  |               |               |
| Varulager                                                    | 25               | 3 344         | 2 602         |
| Kundfordringar                                               | 3, 26            | 2 217         | 1 948         |
| Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter                 | 27               | 251           | 145           |
| Övriga kortfristiga fordringar                               | 3, 24            | 1 544         | 1 203         |
| Kortfristiga placeringar                                     | 22, 43           | 18 753        | 18 041        |
| Likvida medel                                                | 43               | 2 290         | 2 051         |
| <b>Summa omsättningstillgångar</b>                           |                  | <b>28 399</b> | <b>25 990</b> |
| <b>Summa tillgångar</b>                                      |                  | <b>68 961</b> | <b>60 298</b> |
| Eget kapital och skulder                                     |                  |               |               |
| Eget kapital                                                 | 28, 45           |               |               |
| Aktiekapital                                                 |                  | 700           | 700           |
| Reserver                                                     |                  | 386           | 525           |
| Balanserade vinstmedel inklusive årets resultat              |                  | 37 487        | 35 124        |
| <b>Eget kapital hänförligt till moderbolagets aktieägare</b> |                  | <b>38 573</b> | <b>36 348</b> |
| <b>Summa eget kapital</b>                                    |                  | <b>38 573</b> | <b>36 348</b> |
| Långfristiga skulder                                         |                  |               |               |
| Långfristiga räntebärande skulder                            | 29               | 1 247         | 3 235         |
| Övriga långfristiga skulder                                  |                  | 11            | 3             |
| Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser        | 31               | 1 647         | 1 642         |
| Avsättningar Samhällsomvandling                              | 32, 33           | 14 378        | 9 198         |
| Övriga avsättningar                                          | 32               | 1 219         | 1 211         |
| Uppskjutna skatteskulder                                     | 13               | 1 538         | 1 851         |
| <b>Summa långfristiga skulder</b>                            |                  | <b>20 040</b> | <b>17 139</b> |
| Kortfristiga skulder                                         |                  |               |               |
| Kortfristiga räntebärande skulder                            | 29               | 3 756         | 935           |
| Leverantörsskulder                                           |                  | 1 581         | 1 320         |
| Skatteskulder                                                |                  | 156           | 542           |
| Övriga kortfristiga skulder                                  | 3                | 320           | 230           |
| Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter                 | 34               | 1 087         | 926           |
| Avsättningar Samhällsomvandling                              | 32, 33           | 3 247         | 2 713         |
| Övriga avsättningar                                          | 32               | 199           | 147           |
| <b>Summa kortfristiga skulder</b>                            |                  | <b>10 347</b> | <b>6 811</b>  |
| <b>Summa skulder</b>                                         |                  | <b>30 388</b> | <b>23 950</b> |
| <b>Summa eget kapital och skulder</b>                        |                  | <b>68 961</b> | <b>60 298</b> |

## RAPPORT ÖVER FÖRÄNDRINGAR I EGET KAPITAL FÖR KONCERNEN

### Eget kapital hänförligt till moderbolagets aktieägare

|                                         | Aktiekapital | Reserver              |                         |                     | Balanserade<br>vinstmedel inkl<br>årets resultat | Totalt eget<br>kapital |
|-----------------------------------------|--------------|-----------------------|-------------------------|---------------------|--------------------------------------------------|------------------------|
|                                         |              | Omräknings-<br>reserv | Verkligt<br>värdereserv | Säkrings-<br>reserv |                                                  |                        |
| <b>2017</b>                             |              |                       |                         |                     |                                                  |                        |
| <b>Mkr</b>                              |              |                       |                         |                     |                                                  |                        |
| Ingående eget kapital 2017-01-01        | 700          | -83                   | 542                     | -832                | 30 224                                           | 30 551                 |
| Årets resultat                          |              |                       |                         |                     | 4 803                                            | 4 803                  |
| Årets övrigt totalresultat              |              | -139                  | 212                     | 825                 | 96                                               | 994                    |
| Årets totalresultat                     |              | -139                  | 212                     | 825                 | 4 900                                            | 5 797                  |
| Utdelning                               |              |                       |                         |                     |                                                  |                        |
| <b>Utgående eget kapital 2017-12-31</b> | <b>700</b>   | <b>-222</b>           | <b>754</b>              | <b>-7</b>           | <b>35 124</b>                                    | <b>36 348</b>          |

Se Not 28

### Eget kapital hänförligt till moderbolagets aktieägare

|                                         | Aktiekapital | Reserver              |                         |                                                          | Balanserade<br>vinstmedel inkl<br>årets resultat | Totalt eget<br>kapital |
|-----------------------------------------|--------------|-----------------------|-------------------------|----------------------------------------------------------|--------------------------------------------------|------------------------|
|                                         |              | Omräknings-<br>reserv | Verkligt<br>värdereserv | Säkrings-<br>reserv inkl.<br>säkrings-<br>kostnadsreserv |                                                  |                        |
| <b>2018</b>                             |              |                       |                         |                                                          |                                                  |                        |
| <b>Mkr</b>                              |              |                       |                         |                                                          |                                                  |                        |
| Ingående eget kapital 2018-01-01        | 700          | -222                  | 754                     | -7                                                       | 35 124                                           | 36 348                 |
| Årets resultat                          |              |                       |                         |                                                          | 5 274                                            | 5 274                  |
| Årets övrigt totalresultat              |              | 60                    | -304                    | 105                                                      | -29                                              | -168                   |
| Årets totalresultat                     |              | 60                    | -304                    | 105                                                      | 5 245                                            | 5 106                  |
| Utdelning                               |              |                       |                         |                                                          | -2 882                                           | -2 882                 |
| <b>Utgående eget kapital 2018-12-31</b> | <b>700</b>   | <b>-162</b>           | <b>450</b>              | <b>98</b>                                                | <b>37 487</b>                                    | <b>38 573</b>          |

Se Not 28

## RAPPORT ÖVER KASSAFLÖDEN FÖR KONCERNEN

1 januari–31 december

| Mkr                                                                                 | Not    | 2018          | 2017          |
|-------------------------------------------------------------------------------------|--------|---------------|---------------|
|                                                                                     | 1, 43  |               |               |
| Den löpande verksamheten                                                            |        |               |               |
| Resultat före skatt                                                                 |        | 6 685         | 6 266         |
| Justering för poster som inte ingår i kassaflödet                                   |        | 4 988         | 3 783         |
| Betald inkomstskatt                                                                 |        | -2 228        | -879          |
| Utbetalning samhällsomvandling                                                      | 32, 33 | -1 871        | -2 178        |
| Utbetalning övriga avsättningar                                                     | 32     | -14           | -22           |
| <b>Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital</b> |        | <b>7 559</b>  | <b>6 970</b>  |
| Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital                                       |        |               |               |
| Ökning (-)/Minskning (+) av varulager                                               |        | -702          | 234           |
| Ökning (-)/Minskning (+) av rörelsefordringar                                       |        | -331          | 1 648         |
| Ökning (+)/Minskning (-) av rörelseskulder                                          |        | 202           | 8             |
| <b>Förändring av rörelsekapital</b>                                                 |        | <b>-831</b>   | <b>1 890</b>  |
| <b>Kassaflöde från den löpande verksamheten</b>                                     |        | <b>6 729</b>  | <b>8 860</b>  |
| Investeringsverksamheten                                                            |        |               |               |
| Förvärv av materiella anläggningstillgångar                                         | 16     | -2 455        | -2 008        |
| Avyttring av materiella anläggningstillgångar                                       |        | 9             | 284           |
| Förvärv av dotterföretag                                                            |        | -1 146        |               |
| Avyttringar/investeringar (netto) i kortfristiga placeringar                        |        | -712          | -6 770        |
| Förvärv av övriga finansiella tillgångar                                            |        | -11           |               |
| <b>Kassaflöde från investeringsverksamheten</b>                                     |        | <b>-4 315</b> | <b>-8 494</b> |
| Finansieringsverksamheten                                                           |        |               |               |
| Amortering/upplåning återköpsavtal                                                  |        | 833           | -337          |
| Amortering av lån                                                                   |        |               | -600          |
| Lösen av lån vid förvärv av rörelse                                                 |        | -128          |               |
| Utbetald utdelning till moderbolagets aktieägare                                    | 28     | -2 882        |               |
| <b>Kassaflöde från finansieringsverksamheten</b>                                    |        | <b>-2 177</b> | <b>-937</b>   |
| <b>Årets kassaflöde</b>                                                             |        | <b>237</b>    | <b>-571</b>   |
| Likvida medel vid årets början                                                      |        | 2 051         | 2 624         |
| Valutakursdifferens i likvida medel                                                 |        | 3             | -2            |
| <b>Likvida medel vid årets slut</b>                                                 |        | <b>2 290</b>  | <b>2 051</b>  |
| <b>Koncernen – operativt kassaflöde</b>                                             |        |               |               |
| <b>Kassaflöde från den löpande verksamheten</b>                                     |        | <b>6 729</b>  | <b>8 860</b>  |
| Förvärv av materiella anläggningstillgångar                                         |        | -2 455        | -2 008        |
| Avyttring av materiella anläggningstillgångar                                       |        | 9             | 284           |
| Förvärv av dotterföretag                                                            |        | -1 146        |               |
| Förvärv av övriga finansiella tillgångar                                            |        | -11           |               |
| <b>Operativt kassaflöde (exklusive kortfristiga placeringar)</b>                    |        | <b>3 126</b>  | <b>7 136</b>  |
| Förvärv/avyttring av finansiella tillgångar (netto)                                 |        | -712          | -6 770        |
| <b>Kassaflöde efter investeringsverksamheten</b>                                    |        | <b>2 414</b>  | <b>366</b>    |
| Kassaflöde från finansieringsverksamheten                                           |        | -2 177        | -937          |
| <b>Årets kassaflöde</b>                                                             |        | <b>237</b>    | <b>-571</b>   |

## RESULTATRÄKNING FÖR MODERBOLAGET

1 januari–31 december

| Mkr                                                                          | Not        | 2018         | 2017         |
|------------------------------------------------------------------------------|------------|--------------|--------------|
|                                                                              | 1, 40      |              |              |
| Nettoomsättning                                                              | 2, 3       | 24 194       | 21 489       |
| Kostnad för sålda varor                                                      | 16, 17, 33 | -17 309      | -15 794      |
| <b>Bruttoresultat</b>                                                        |            | <b>6 885</b> | <b>5 695</b> |
| Försäljningskostnader                                                        |            | -38          | -33          |
| Administrationskostnader                                                     |            | -305         | -269         |
| Forsknings- och utvecklingskostnader                                         |            | -372         | -381         |
| Övriga rörelseintäkter                                                       | 5          | 29           | 231          |
| Övriga rörelsekostnader                                                      | 6          | -37          | -18          |
| <b>Rörelseresultat</b>                                                       | 7, 8, 9    | <b>6 163</b> | <b>5 225</b> |
| Resultat från finansiella poster:                                            |            |              |              |
| Resultat från andelar i koncernföretag                                       |            | 719          | 135          |
| Resultat från andelar i intresseföretag                                      |            | -20          |              |
| Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar |            | 105          | 78           |
| Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter                             |            | 445          | 252          |
| Räntekostnader och liknande resultatposter                                   |            | -107         | -230         |
| <b>Resultat efter finansiella poster</b>                                     | 11         | <b>7 304</b> | <b>5 460</b> |
| Bokslutsdispositioner                                                        | 12         | 2 093        | 2 842        |
| <b>Resultat före skatt</b>                                                   |            | <b>9 397</b> | <b>8 302</b> |
| Skatt                                                                        | 13         | -2 022       | -1 895       |
| <b>Årets resultat</b>                                                        |            | <b>7 376</b> | <b>6 406</b> |

## RAPPORT ÖVER TOTALRESULTAT FÖR MODERBOLAGET

| Mkr                        | 2018         | 2017         |
|----------------------------|--------------|--------------|
| Årets resultat             | 7 376        | 6 406        |
| Årets övrigt totalresultat |              |              |
| <b>Årets totalresultat</b> | <b>7 376</b> | <b>6 406</b> |

## BALANSRÄKNING FÖR MODERBOLAGET

| Mkr                                                    | Not           | 2018-12-31    | 2017-12-31    |
|--------------------------------------------------------|---------------|---------------|---------------|
|                                                        | 1, 35, 36, 37 |               |               |
| Tillgångar                                             | 38            |               |               |
| Anläggningstillgångar                                  |               |               |               |
| Immateriella anläggningstillgångar                     | 15            | 72            | 34            |
| Materiella anläggningstillgångar drift                 | 16            | 25 624        | 25 688        |
| Materiella anläggningstillgångar samhällsomvandling    | 17            | 7 376         | 1 890         |
| Finansiella anläggningstillgångar                      |               |               |               |
| Andelar i koncernföretag                               | 41            | 2 388         | 2 390         |
| Andelar i intresseföretag och gemensamt styrda företag | 20            | 32            | 41            |
| Fordringar hos koncernföretag                          | 21, 40        | 3 874         | 2 419         |
| Andra långfristiga värdepappersinnehav                 | 23            | 248           | 246           |
| Andra långfristiga fordringar                          | 24            | 115           | 112           |
| Uppskjuten skattefordran                               | 13            | 1 594         | 1 817         |
| <b>Summa finansiella anläggningstillgångar</b>         |               | <b>8 251</b>  | <b>7 026</b>  |
| <b>Summa anläggningstillgångar</b>                     |               | <b>41 323</b> | <b>34 637</b> |
| Omsättningstillgångar                                  |               |               |               |
| Varulager                                              | 25            | 2 622         | 2 119         |
| Kortfristiga fordringar                                |               |               |               |
| Kundfordringar                                         | 3, 26         | 1 848         | 1 596         |
| Fordringar hos koncernföretag                          | 40            | 619           | 161           |
| Övriga kortfristiga fordringar                         | 3, 24         | 1 303         | 1 080         |
| Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter           | 27            | 131           | 106           |
| <b>Summa kortfristiga fordringar</b>                   |               | <b>3 901</b>  | <b>2 942</b>  |
| Kortfristiga placeringar                               | 43            | 18 826        | 17 572        |
| Kassa och bank                                         | 43            | 1 767         | 1 719         |
| <b>Summa omsättningstillgångar</b>                     |               | <b>27 115</b> | <b>24 352</b> |
| <b>Summa tillgångar</b>                                |               | <b>68 438</b> | <b>58 989</b> |

## BALANSRÄKNING FÖR MODERBOLAGET

| Mkr                                          | Not           | 2018-12-31    | 2017-12-31    |
|----------------------------------------------|---------------|---------------|---------------|
| Eget kapital och skulder                     | 1, 35, 36, 37 |               |               |
| Eget kapital                                 | 28, 45        |               |               |
| Bundet eget kapital                          |               |               |               |
| Aktiekapital (700 000 st)                    |               | 700           | 700           |
| Reservfond                                   |               | 697           | 697           |
| Fritt eget kapital                           | 42            |               |               |
| Balanserat resultat                          |               | 17 684        | 14 160        |
| Årets resultat                               |               | 7 376         | 6 406         |
| <b>Summa eget kapital</b>                    |               | <b>26 457</b> | <b>21 964</b> |
| Obeskattade reserver                         | 42            | 13 650        | 15 263        |
| Avsättningar                                 |               |               |               |
| Avsättningar Samhällsomvandling              | 32, 33        | 14 378        | 9 198         |
| Övriga avsättningar                          | 31, 32        | 1 452         | 1 464         |
| <b>Summa avsättningar</b>                    |               | <b>15 831</b> | <b>10 661</b> |
| Långfristiga skulder                         |               |               |               |
| Obligationslån                               | 30            | 1 247         | 3 235         |
| Övriga långfristiga skulder                  |               |               | 3             |
| <b>Summa långfristiga skulder</b>            |               | <b>1 247</b>  | <b>3 238</b>  |
| Kortfristiga skulder                         |               |               |               |
| Skulder till kreditinstitut                  | 30            | 3 756         | 935           |
| Leverantörsskulder                           |               | 1 021         | 949           |
| Skulder till koncernföretag                  | 40            | 1 896         | 1 765         |
| Aktuella skatteskulder                       |               | 126           | 510           |
| Övriga kortfristiga skulder                  |               | 242           | 140           |
| Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter | 34            | 766           | 706           |
| Avsättningar Samhällsomvandling              | 32, 33        | 3 247         | 2 713         |
| Övriga avsättningar                          | 32            | 199           | 147           |
| <b>Summa kortfristiga skulder</b>            |               | <b>11 253</b> | <b>7 864</b>  |
| <b>Summa eget kapital och skulder</b>        |               | <b>68 438</b> | <b>58 989</b> |

## RAPPORT ÖVER FÖRÄNDRINGAR I EGET KAPITAL FÖR MODERBOLAGET

| 2017<br>Mkr                             | Bundet eget kapital |             | Fritt eget kapital  |                | Totalt eget kapital |
|-----------------------------------------|---------------------|-------------|---------------------|----------------|---------------------|
|                                         | Aktie-kapital       | Reserv-fond | Balanserat resultat | Årets resultat |                     |
| Ingående eget kapital 2017-01-01        | 700                 | 697         | 14 160              |                | 15 557              |
| Årets resultat                          |                     |             |                     | 6 406          | 6 406               |
| Utdelning                               |                     |             |                     |                |                     |
| <b>Utgående eget kapital 2017-12-31</b> | <b>700</b>          | <b>697</b>  | <b>14 160</b>       | <b>6 406</b>   | <b>21 964</b>       |

Se Not 28

| 2018<br>Mkr                             | Bundet eget kapital |             | Fritt eget kapital  |                | Totalt eget kapital |
|-----------------------------------------|---------------------|-------------|---------------------|----------------|---------------------|
|                                         | Aktie-kapital       | Reserv-fond | Balanserat resultat | Årets resultat |                     |
| Ingående eget kapital 2018-01-01        | 700                 | 697         | 20 566              |                | 21 964              |
| Årets resultat                          |                     |             |                     | 7 376          | 7 376               |
| Utdelning                               |                     |             | -2 882              |                | -2 882              |
| <b>Utgående eget kapital 2018-12-31</b> | <b>700</b>          | <b>697</b>  | <b>17 684</b>       | <b>7 376</b>   | <b>26 458</b>       |

Se Not 28

## KASSAFLÖDESANALYS FÖR MODERBOLAGET

1 januari–31 december

| Mkr                                                                                 | Not    | 2018          | 2017          |
|-------------------------------------------------------------------------------------|--------|---------------|---------------|
|                                                                                     | 1, 43  |               |               |
| Den löpande verksamheten                                                            |        |               |               |
| Resultat efter finansiella poster                                                   |        | 7 304         | 5 460         |
| Justering för poster som inte ingår i kassaflödet                                   |        | 4 417         | 3 396         |
| Betald inkomstskatt                                                                 |        | -2 182        | -826          |
| Utbetalning samhällsomvandling                                                      | 32, 33 | -1 871        | -2 178        |
| Utbetalning övriga avsättningar                                                     | 32     | -14           | -22           |
| <b>Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital</b> |        | <b>7 654</b>  | <b>5 830</b>  |
| Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital                                       |        |               |               |
| Ökning (-)/Minskning (+) av varulager                                               |        | -502          | 214           |
| Ökning (-)/Minskning (+) av rörelsefordringar                                       |        | -505          | 2 686         |
| Ökning (+)/Minskning (-) av rörelseskulder                                          |        | -92           | 381           |
| <b>Förändring av rörelsekapital</b>                                                 |        | <b>-1 099</b> | <b>3 281</b>  |
| <b>Kassaflöde från den löpande verksamheten</b>                                     |        | <b>6 555</b>  | <b>9 111</b>  |
| Investeringsverksamheten                                                            |        |               |               |
| Förvärv av materiella anläggningstillgångar                                         |        | -2 256        | -1 860        |
| Avyttring av materiella anläggningstillgångar                                       |        | 35            | 382           |
| Lämnade aktieägartillskott                                                          |        |               | -270          |
| Förändring av finansiella anläggningstillgångar                                     |        | -1 466        | -817          |
| Avyttringar/investeringar (netto) i kortfristiga placeringar                        |        | -1 154        | -6 557        |
| <b>Kassaflöde från investeringsverksamheten</b>                                     |        | <b>-4 841</b> | <b>-9 122</b> |
| Finansieringsverksamheten                                                           |        |               |               |
| Amortering/ upplåning återköpsavtal                                                 |        | 833           | -337          |
| Amortering av lån                                                                   |        |               | -600          |
| Erhållna koncernbidrag                                                              |        | 480           | 442           |
| Utbetald utdelning till moderbolagets aktieägare                                    |        | -2 882        |               |
| <b>Kassaflöde från finansieringsverksamheten</b>                                    |        | <b>-1 569</b> | <b>-495</b>   |
| <b>Årets kassaflöde</b>                                                             |        | <b>145</b>    | <b>-504</b>   |
| Likvida medel vid årets början                                                      |        | 1 719         | 2 224         |
| Valutakursdifferens i likvida medel                                                 |        | 3             | -2            |
| <b>Likvida medel vid årets slut</b>                                                 |        | <b>1 867</b>  | <b>1 719</b>  |

# NOTER TILL DE FINANSIELLA RAPPORTERNA

## NOT 1 VÄSENTLIGA REDOVISNINGSPRINCIPER

### 1 Överensstämmelse med normgivning och lag

Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS) utgivna av International Accounting Standards Board (IASB) sådana de antagits av EU. Vidare har Rådet för finansiell rapporterings rekommendation RFR 1 Kompletterande redovisningsregler för koncerner tillämpats.

Moderbolaget tillämpar samma redovisningsprinciper som koncernen utom i de fall som anges nedan under avsnittet "Moderbolagets redovisningsprinciper".

Årsredovisningen och koncernredovisningen har godkänts för utfärdande av styrelsen och vd den 21 mars 2019. Koncernens rapport över resultat och övrigt totalresultat och rapport över finansiell ställning och moderbolagets resultat- och balansräkningar blir föremål för fastställelse på årsstämman den 25 april 2019.

### 2 Värderingsgrunder tillämpade vid upprättandet av de finansiella rapporterna

Tillgångar och skulder är redovisade till historiska anskaffningsvärden, förutom vissa finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde. Finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde består av derivatinstrument, finansiella instrument värderade till verkligt värde via resultatet samt skuld- och egetkapitalinstrument värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat.

En förmånsbestämd pensionsskuld/tillgång redovisas till nettot av verkligt värde på förvaltningsstillgångar och nuvärdet av den förmånsbestämda skulden, justerat för eventuella tillgångs begränsningar.

### 3 Funktionell valuta och rapporteringsvaluta

Moderbolagets funktionella valuta är svenska kronor som även utgör rapporteringsvalutan för moderbolaget och för koncernen. Det innebär att de finansiella rapporterna presenteras i svenska kronor. Samtliga belopp är, om inte annat anges, avrundade till närmaste miljoner kronor.

### 4 Bedömningar och uppskattningar i de finansiella rapporterna

Att upprätta de finansiella rapporterna i enlighet med IFRS kräver att företagsledningen gör bedömningar och uppskattningar samt gör antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Verkliga utfallet kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar.

Upskattningarna och antagandena ses över regelbundet. Ändringar av uppskattningar redovisas i den period ändringen görs om ändringen endast påverkat denna period, eller i den period ändringen görs och framtida perioder om ändringen påverkar både aktuell period och framtida perioder.

Bedömningar gjorda av företagsledningen vid tillämpningen av IFRS som har en betydande inverkan på de finansiella rapporterna och gjorda uppskattningar som kan medföra väsentliga justeringar i det påföljande årets finansiella rapporter beskrivs närmare i avsnittet 28 Viktiga uppskattningar och bedömningar.

### 5 Väsentliga tillämpade redovisningsprinciper

De nedan angivna redovisningsprinciperna för koncernen har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i koncernens finansiella rapporter, om inte annat framgår. Koncernens redovisningsprinciper har tillämpats konsekvent på rapportering och konsolidering av moderbolag, dotterföretag och gemensam verksamhet.

Vissa jämförelsetal har omklassificerats för att överensstämma med presentationen i innevarande års finansiella rapporter, se närmare beskrivning i avsnitt 6.1.1 och 6.1.2 nedan.

### 6 Förändringar 2018

#### 6.1 Ändrade redovisningsprinciper föranledda av nya eller ändrade IFRS

Nedan beskrivs vilka ändrade redovisningsprinciper som koncernen tillämpar från och med 1 januari 2018. Övriga ändringar av IFRS med tillämpning från och med 1 januari 2018 har inte haft någon väsentlig effekt på koncernens redovisning.

#### 6.1.1 IFRS 9 Finansiella instrument

IFRS 9 ersätter IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering och innehåller regler för redovisning, klassificering och värdering, nedskrivningar, bortbokning och allmänna regler för säkringsredovisning. Följdändringar i IFRS 7 Finansiella Instrument: Upplysningar tillämpas på upplysningar för 2018.

#### Klassificering och värdering

Finansiella tillgångar klassificeras i tre kategorier; där värdering antingen sker till upplupet anskaffningsvärde, verkligt värde via övrigt totalresultat eller verkligt värde via resultatet. Avgörande för i vilken värderingskategori en finansiell tillgång hänförs sig till beror dels på företagets affärsmodell (syftet med innehavet av tillgången), dels den finansiella tillgångens kontraktssliga kassaflöden.

IFRS 9 eliminerar därmed de tidigare IAS 39-kategorierna investeringar som hålls till förfall, lånefordringar och kundfordringar, samt finansiella tillgångar som kan säljas.

Reglerna för klassificering och värdering av finansiella skulder är i stort sett oförändrade jämfört med IAS 39.

För en förklaring av hur koncernen klassificerar och värderar finansiella instrument och relaterade vinster och förluster enligt IFRS 9, se avsnitt 16 nedan. Se även Not 35 Värdering av finansiella tillgångar och skulder till verkligt värde samt kategoriindelning.

Den förändrade klassificeringen i IFRS 9 har, förutom vissa förändringar av benämningar för finansiella tillgångar, inte inneburit några väsentliga förändringar av redovisningsprinciper för finansiella instrument.

#### Nedskrivning

Nedskrivning av finansiella tillgångar sker enligt en modell baserad på förväntade framtida kreditförluster ("expected credit loss model") jämfört med tidigare "inträffad förlusthändelsemodellen" ("incurred loss model"). Ett års förväntad förlust reserveras redan vid den initiala redovisningen. Vid en väsentlig ökning av kreditrisken ska nedskrivningsbeloppet motsvara de kreditförluster som förväntas uppkomma under den återstående löptiden.

Den nya nedskrivningsmodellen tillämpas på finansiella tillgångar som värderas till upplupet anskaffningsvärde, vilket för LKAB avser kundfordringar.

För närmare beskrivning av redovisningsprinciperna hänvisas till avsnitt 21.3 nedan. Ytterligare information om hur koncernen värderar reserver för nedskrivning beskrivs i Not 36 Finansiella risker och riskhantering.

Baserat på historik för kundförluster och framåtblickande information redovisas inte några nedskrivningar per den 1 januari 2018.

#### Säkringsredovisning

De nya reglerna för säkringsredovisning tillåter företag att på ett bättre sätt reflektera företagets riskhanteringsaktiviteter i de finansiella rapporterna och introducerar mindre detaljerade regler för hur effektiviteten av säkringarna ska bedömas.

LKAB har valt att i enlighet med IFRS 9 redovisa forwardpunkterna i valutatermins-kontrakt för säkring av kassaflöden för järnmalmförsäljning separat som en kostnad för säkring. Det innebär att förändringarna i forwardpunkter redovisas i övrigt totalresultat och ackumuleras i en reserv för säkringskostnader inom eget kapital. För 2018 redovisades värdeförändringar på räntekomponenten hänförliga till valutaterminer direkt i resultatet.

För en förklaring till hur koncernen tillämpar säkringsredovisning enligt IFRS 9, se avsnitt 17 nedan.

Den nya redovisningen tillämpas framåtriktat. Per den 1 januari 2018 uppgick säkringskostnaderna till 5 Mkr. Från och med 2018 redovisas säkringskostnaderna i nettoomsättningen i stället för som finansiell kostnad. Jämförelsesiffrorna för 2017 har omräknats med 49 Mkr i enlighet med den förändrade redovisningen. Övergången till IFRS 9 har inte inneburit några justeringsposter över eget kapital.

#### 6.1.2 IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder

IFRS 15 är en heltäckande standard för att bestämma hur stora intäkter som ska redovisas och när dessa intäkter ska redovisas. Den ersätter existerande IFRS relaterade till intäktsredovisning.

Intäkter från avtal med kunder redovisas i årets resultat när kontrollen av en vara eller tjänst överförs till kunden. Grundprincipen är att ett företag redovisar intäkter avseende överföring av utlovade varor eller tjänster till kunder till ett belopp som återspeglar den ersättning som företaget förväntar sig att ha rätt till i utbyte mot dessa varor eller tjänster. Redovisningen av intäkter bestäms utifrån en femstegsmodell:

- Steg 1 Identifiera avtal med kund
- Steg 2 Identifiera prestationsåtaganden (löften) i avtalet
- Steg 3 Fastställa transaktionspriset
- Steg 4 Fördela transaktionspriset till prestationsåtaganden (löften)
- Steg 5 Redovisa intäkt när (eller allt eftersom) företaget uppfyller prestationsåtagandet

Koncernen tillämpar IFRS 15 retroaktivt med den sammanlagda effekten per den 1 januari 2018, den s.k. "kumulativa metoden". Övergången har inte inneburit några justeringsposter som redovisas över eget kapital.

Övergången till IFRS 15 har inneburit en förändrad redovisning av demurrage, det vill säga kostnad avseende försenad båtlastning. I enlighet med IFRS 15 påverkar kostnaden transaktionspriset och redovisas som en del av nettoomsättningen avseende varuförsäljning av järnmalm i stället för som kostnad för sålda varor. Jämförelsesiffrorna för 2017 har omräknats med 76 Mkr i enlighet med den förändrade redovisningen.

## 7 Nya IFRS som ännu inte börjat tillämpas

Nedan sammanfattas de nya eller ändrade IFRS som träder ikraft först under kommande räkenskapsår och som bedöms kunna vara tillämpliga för LKAB. Förtidstillämpning har inte skett vid upprättandet av dessa finansiella rapporter.

| Standarder                                                                                                                              | Tillämpas för räkenskapsår som börjar: |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------|
| IFRS 16 Leasingavtal                                                                                                                    | 1 januari 2019 eller senare            |
| Ändringar i IAS 28 Innehav i intresseföretag och joint ventures: Långfristiga innehav i intresseföretag och joint ventures <sup>1</sup> | 1 januari 2019 eller senare            |
| Förbättringar av IFRS 2015-2017 <sup>1</sup>                                                                                            | 1 januari 2019 eller senare            |
| Ändringar i IAS 19: planändring, reducering eller reglering <sup>1</sup>                                                                | 1 januari 2019 eller senare            |
| IFRIC 23 Osäkerhet i hantering av inkomstskatter                                                                                        | 1 januari 2019 eller senare            |
| Ändringar av referenser till föreställningsram (Conceptual Framework) i IFRS-standarder <sup>1</sup>                                    | 1 januari 2019 eller senare            |
| Ändring i IFRS 3 Rörelseförvärv: definition av en rörelse <sup>1</sup>                                                                  | 1 januari 2019 eller senare            |
| Ändringar i IAS 1 och IAS 8: Definition av väsentlighet*                                                                                | 1 januari 2019 eller senare            |
| IFRS 17 Försäkringsavtal <sup>1</sup>                                                                                                   | 1 januari 2019 eller senare            |

<sup>1</sup> Ej godkända för tillämpning inom EU ännu.

Nedan beskrivs de nya och ändrade standarder och tolkningar som bedöms få påverkan på koncernens finansiella rapporter den period de tillämpas för första gången. Övriga nya och ändrade standarder och tolkningar som inte har trätt ikraft bedöms av företagsledningen inte få någon väsentlig påverkan på koncernens finansiella rapporter när de tillämpas för första gången.

### 7.1 IFRS 16 Leasingavtal

Koncernen kommer att tillämpa IFRS 16 Leasingavtal från och med 1 januari 2019. IFRS 16 ersätter existerande IFRS relaterade till redovisning av leasingavtal, vilket främst avser IAS 17 Leasingavtal. IFRS 16 innebär för leasetagaren att i stort sett samtliga leasingavtal ska redovisas i rapporten över finansiell ställning. Leasetagaren redovisar en nyttjanderättstillgång som representerar en rätt att använda den underliggande tillgången och en leasingsskuld som representerar en skyldighet att betala leasingavgifter. Undantagna är leasingkontrakt av mindre värde samt kontrakt som har en löptid på högst 12 månader. I resultaträkningen redovisas avskrivningar på nyttjanderättstillgången och räntekostnader för leasingsskuden. Tidigare redovisade koncernen operationell leasingkostnad linjärt över leasingperioden.

Större tillgångar och skulder avseende operationella leasingavtal avser bogserbåtar, produktionslokaler och mark, kontorslokaler samt IT-utrustning. Vid fastställande av rimligt säker leasingperiod har möjlighet till förlängning av leasingavtalen bedömts. Som diskonteringsränta används LKAB-koncernens marginella låneränta, vilket avser koncernens upplåningskostnad baserad på referensränta för ränteswappar.

#### Övergång och lättnadsregler

Koncernen kommer att tillämpa den modifierade retroaktiva metoden, vilket innebär att den ackumulerade effekten av att IFRS 16 införs kommer att redovisas i balanserat resultat i öppningsbalansen per 1 januari 2019 utan omräkning av jämförelsesiffror.

Nyttjanderättstillgångarna hänförliga till tidigare operationella leasingavtal kommer i huvudsak att redovisas till avskrivet värde från avtalsstart.

Leasingavtal av lågt värde kommer inte att inkluderas i leasingsskuden utan fortsätta att redovisas med linjär kostnadsföring över leasingperioden.

Förekomsten av leasingavtal med en leasingperiod om maximalt 12 månader, så kallade korttidsleasingavtal, bedöms inte vara väsentlig i koncernen.

Baserat på den information som finns tillgänglig beräknar koncernen att den kommer att redovisa leasingsskulder på 404 Mkr, nyttjanderättstillgångar på 398 Mkr och uppskjuten skattefordran (netto) på 1 Mkr, vilket netto reducerar eget kapital med 5 Mkr per den 1 januari 2019.

Koncernen förväntar sig att rörelseresultatet för 2019 kommer att öka med 11 Mkr jämfört med om tidigare redovisningsprinciper hade använts, med anledning av att en del av leasingkostnaderna kommer att redovisas som räntekostnad. Effekten på resultat efter skatt förväntas bli oväsentlig. Kassaflödet från löpande verksamhet förväntas öka och från finansieringsverksamhet minska med 83 Mkr, med anledning av att leasingavgifternas amorteringsdel kommer att redovisas som utbetalning i finansieringsverksamheten.

Operationella leasingåtaganden enligt IAS 17 uppgår till 498 Mkr per 2018-12-31 (se Not 37). Skillnaden mellan leasingsskulder per den 1 januari 2019 enligt IFRS 16 uppgår till 94 Mkr, varav 68 Mkr avser effekt av diskontering och 26 Mkr leasingavtal av mindre värde.

## 8 Klassificering m.m.

Anläggningstillgångar och långfristiga skulder består i allt väsentligt av belopp som förväntas återvinnas eller betalas efter mer än tolv månader räknat från balansdagen. Omättningstillgångar och kortfristiga skulder består i allt väsentligt av belopp som förväntas återvinnas eller betalas inom 12 månader räknat från balansdagen.

## 9 Rörelsesegmentrapportering

Ett rörelsesegment är en del av koncernen som bedriver affärsverksamhet från vilken den kan generera intäkter och ådrar sig kostnader och för vilka det finns fristående finansiell information tillgänglig. Ett rörelsesegments resultat följs vidare upp av företagets högste verkställande beslutsfattare, vilket är koncernledningen, för att utvärdera resultatet samt för att kunna allokera resurser till rörelsesegmentet. Se Not 2 för ytterligare beskrivning av indelningen och presentationen av rörelsesegment.

## 10 Konsolideringsprinciper och rörelseförvärv

### 10.1 Dotterföretag

Dotterföretag är företag som står under ett bestämmande inflytande från moderbolaget. Bestämmande inflytande föreligger om moderbolaget har inflytande över investeringsobjektet, är exponerad för eller har rätt till rörlig avkastning från sitt engagemang samt kan använda sitt inflytande över investeringen till att påverka avkastningen. Vid bedömningen om ett bestämmande inflytande föreligger, beaktas potentiella röstberättigande aktier samt om de facto control föreligger.

Dotterföretag redovisas enligt förvärvsmetoden. Metoden innebär att förvärv av ett dotterföretag betraktas som en transaktion varigenom koncernen indirekt förvärvat dotterföretagets tillgångar och övertar dess skulder. I förvärsanalysen fastställs det verkliga värdet på förvärvsdagen av förvärvade identifierbara tillgångar och övertagna skulder samt eventuella innehav utan bestämmande inflytande.

Vid rörelseförvärv där överförd ersättning, eventuellt innehav utan bestämmande inflytande och verkligt värde på tidigare ägd andel (vid stegvisa förvärv) överstiger det verkliga värdet av förvärvade tillgångar och övertagna skulder, redovisas skillnaden som goodwill. När skillnaden är negativ, så kallade förvärv till lågt pris, redovisas denna direkt i årets resultat.

### 10.2 Intresseföretag

Intresseföretag är företag över vilka koncernen har ett betydande, men inte ett bestämmande, inflytande över den driftsmässiga och finansiella styrningen, vanligtvis genom andelsinnehav mellan 20 och 50 % av röstetalet. Från och med den tidpunkt som det betydande inflytandet erhålls redovisas andelar i intresseföretag enligt kapitalandelsmetoden i koncernredovisningen. Kapitalandelsmetoden innebär att det i koncernen redovisade värdet på andelar i intresseföretag motsvaras av koncernens andel i intresseföretagens eget kapital. Koncernens andel i intresseföretags resultat redovisas i finansnetto. Dessa resultatandelar utgör förändringen av det redovisade värdet på andelar i intresseföretag.

### 10.3 Joint ventures

Joint ventures är redovisningsmässigt de företag för vilka koncernen genom samarbetsavtal med en eller flera parter har ett gemensamt bestämmande inflytande där koncernen har rätt till nettotillgångarna istället för direkt rätt till tillgångar och åtaganden i skulder. I koncernredovisningen konsolideras innehav i joint ventures enligt kapitalandelsmetoden, se ovan avseende intresseföretag.

### 10.4 Transaktioner som elimineras vid konsolidering

Koncerninterna fordringar och skulder, intäkter eller kostnader och realiserade vinster eller förluster som uppkommer från koncerninterna transaktioner mellan koncernföretag, elimineras i sin helhet vid upprättandet av koncernredovisningen.

## 11 Utländsk valuta

### 11.1 Transaktioner i utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta omräknas till den funktionella valutan till den valutakurs som föreligger på transaktionsdagen. Funktionell valuta är valutan i de primära ekonomiska miljöer bolagen bedriver sin verksamhet. Monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta räknas om till den funktionella valutan till den valutakurs som föreligger på balansdagen. Valutakursdifferenser som uppstår vid omräkningarna redovisas i årets resultat. Icke-monetära tillgångar och skulder som redovisas till historiska anskaffningsvärden omräknas till valutakurs vid transaktionstillfället. Icke-monetära tillgångar och skulder som redovisas till verkliga värden omräknas till den funktionella valutan till den kurs som råder vid tidpunkten för värdering till verkligt värde.

### 11.2 Utländska verksamheters finansiella rapporter

Tillgångar och skulder i utlandsverksamheter, inklusive goodwill och andra koncernmässiga över- och undervärden, omräknas från utlandsverksamhetens funktionella valuta till koncernens rapporteringsvaluta, svenska kronor, till den valutakurs som råder på balansdagen. Intäkter och kostnader i en utlandsverksamhet omräknas till svenska kronor till en genomsnittskurs som utgör en approximation av de valutakurser som förelegat vid respektive transaktionstidpunkt. Omräkningsdifferenser som uppstår vid valutaomräkning av utlandsverksamheter redovisas i övrigt totalresultat och ackumuleras i en separat komponent i eget kapital, benämnd omräkningsreserv.

När bestämmande inflytande upphör för en utlandsverksamhet realiseras de till verksamheten hänförliga ackumulerade omräkningsdifferenserna, varvid de omklassificeras från omräkningsreserven i eget kapital till årets resultat.

### 11.3 Nettoinvestering i en utlandsverksamhet

Monetära långfristiga fordringar och skulder till en utlandsverksamhet för vilken reglering inte är planerad eller troligen inte kommer att ske inom överskådlig framtid, är i praktiken en del av företagets nettoinvestering i utlandsverksamheten. En valuta-kursdifferens som uppstår på den monetära långfristiga fordran eller skulden redovisas i övrigt totalresultat och ackumuleras i en separat komponent i eget kapital, benämnd omräkningsreserv.

### 12 Intäkter

#### 12.1 Prestationsåtaganden och intäktsredovisningsprinciper

Intäkt värderas utifrån den ersättning som specificeras i avtalet med kunden. Koncernen redovisar intäkten när kontroll över en vara eller tjänst överförs till kunden. Information om karaktären på och tidpunkten för uppfyllande av prestationsåtaganden i avtal med kunder och tillhörande intäktsredovisningsprinciper sammanfattas nedan.

##### 12.1.1 Försäljning av järnmalm

Handeln med järnmalm sker i US-dollar. LKAB prissätter järnmalm enligt en rörlig prismodell med ett indexerat pris baserat på spotpriset.

I den rörliga prismodellen gäller huvudsakligen kvartalspriser, vilket innebär att priset bestäms i efterhand när kvartalet har passerat. Priset påverkas huvudsakligen av innevarande kvartals genomsnitt av 62%/65% sinterfines CFR i Kina. Under kvartalet baseras intäkten på ett preliminärt pris. Vid kvartalets slut redovisas prisjustering utifrån fastställda kvartalspriser. I övrigt gäller månadspriser, som fastställs till föregående månads pris.

Kunden får kontroll över varorna när godset har levererats i enlighet med försäljningsvillkoren. Fakturor upprättas och redovisas vid denna tidpunkt. Omräkning sker enligt gällande valutakurs. Om försäljningen är valutaterminssäkrad sker omräkning till terminssäkrad valutakurs.

Lämnade rabatter reserveras löpande och minskar nettoomsättningen.

I transaktionspriset ingår även kostnad avseende försenad båtlastning, så kallad demurrage, som redovisas som en del av nettoomsättningen.

##### 12.1.2 Försäljning av industrimineraler

Minerals-koncernen bedriver handel med en rad olika mineraler, både mineraler i egen ägo, exempelvis magnetit, huntit och mica, men även externa mineraler som antingen processas vidare inom koncernen eller säljs vidare i oförändrat skick till slutkund. Handeln med industrimineraler sker antingen i landets lokala valuta eller i någon av de större valutorna, exempelvis USD och EUR.

Kunden får kontroll över varorna när godset har levererats i enlighet med uppgjorda försäljningsvillkor. Fakturering sker normalt vid leveranstillfället och intäkten redovisas vid denna tidpunkt.

Lämnade rabatter reserveras i förekommande fall löpande och minskar nettoomsättningen.

### 12.2 Hyresintäkter

Hyresintäkter från fastigheter redovisas linjärt i årets resultat baserat på villkoren i hyres- (leasing) avtalet. Intäkterna redovisas som övriga rörelseintäkter.

### 12.3 Statliga stöd

Statliga bidrag redovisas i rapport över finansiell ställning som upplupen intäkt när det föreligger rimlig säkerhet att bidraget kommer att erhållas och att koncernen kommer att uppfylla de villkor som är förknippade med bidraget. Bidrag periodiseras systematiskt i årets resultat på samma sätt och över samma perioder som de kostnader bidragen är avsedda att kompensera för. Statliga bidrag relaterade till tillgångar redovisas som en reduktion av tillgångens redovisade värde.

### 13 Leasing

Till och med 2018 klassificeras leasing i koncernredovisningen antingen som finansiell eller operationell leasing. Finansiell leasing föreligger då de ekonomiska riskerna och förmånerna som är förknippade med ägandet i allt väsentligt är överförda till leasetagaren. Om så ej är fallet är det fråga om operationell leasing. Koncernens leasingavtal är i allt väsentligt operationella.

Kostnader avseende operationella leasingavtal redovisas i årets resultat linjärt över leasingperioden. Variabla avgifter kostnadsförs i de perioder de uppkommer.

### 14 Finansiella intäkter och kostnader

Finansiella intäkter inkluderar ränteutgifter på investerade medel, utdelningar, vinst vid avyttring av finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat, vinst vid värdeförändring på finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet, avkastning på förvaltningstillgångar samt sådana vinster på säkringsinstrument som redovisas i finansnettot.

Finansiella kostnader inkluderar räntekostnader på lån, avsättningar och förmånsbestämda pensionsförpliktelser, förlust vid värdeförändring på finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet, nedskrivning av finansiella tillgångar samt sådana förluster på säkringsinstrument som redovisas i finansnettot.

Valutakursvinster/-förluster på finansiella tillgångar och finansiella skulder inklusive valutaderivat redovisas netto.

Ränteutgifter och räntekostnader redovisas enligt effektivräntemetoden. Utdelningar redovisas när rätt till betalning fastställs. Resultat från avyttring av ett finansiellt instrument redovisas då de risker och fördelar som är förknippade med ägandet av instrumentet överförs till köparen och koncernen inte längre har kontroll över instrumentet.

Effektivräntan är den ränta som diskonterar uppskattade framtida in- och utbetalningar under förväntad räntebindningstid till redovisat bruttovärde för den finansiella tillgången, eller upplupet anskaffningsvärde för den finansiella skulden. Beräkningen innefattar alla avgifter som erlagts eller erhållits av avtalsparterna som är en del av effektivräntan, transaktionskostnader och alla andra över- och underkurser.

### 15 Skatter

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i årets resultat utom då underliggande transaktion redovisats i övrigt totalresultat eller i eget kapital varvid tillhörande skatteeffekt redovisas i övrigt totalresultat eller i eget kapital.

Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen, hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder.

Temporära skillnader beaktas inte i koncernmässig goodwill och inte heller för skillnad som uppkommit vid första redovisningen av tillgångar och skulder som inte är rörelseförvärv som vid tidpunkten för transaktionen inte påverkar vare sig redovisat eller skattepliktigt resultat. Vidare beaktas inte heller temporära skillnader hänförliga till andelar i dotter- och intresseföretag som inte förväntas bli återförda inom överskådlig framtid.

Värderingen av uppskjuten skatt baserar sig på hur redovisade värden på tillgångar eller skulder förväntas bli realiserade eller reglerade. Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen.

Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas endast i den mån det är sannolikt att dessa kommer att kunna utnyttjas. Värdet på uppskjutna skattefordringar reduceras när det inte längre bedöms sannolikt att de kan utnyttjas.

### 16 Finansiella instrument

Finansiella instrument som redovisas i rapport över finansiell ställning inkluderar på tillgångssidan finansiella placeringar, kortfristiga placeringar, likvida medel, lånefordringar, kundfordringar samt derivat. På skuldsidan återfinns leverantörsskulder, låneskulder samt derivat.

#### 16.1 Principer som tillämpas från den 1 januari 2018

##### 16.1.1 Redovisning och första värdering

Kundfordringar och utfärdade skuldinstrument redovisas när de är utgivna. Övriga finansiella tillgångar och finansiella skulder redovisas när koncernen blir part i instrumentets avtalsmässiga villkor.

En finansiell tillgång eller finansiell skuld värderas vid första redovisningstillfället till verkligt värde. För finansiella instrument som inte värderas till verkligt värde via resultatet inkluderas transaktionskostnader som är direkt hänförliga till förvärvet eller emissionen. En kundfordran värderas till transaktionspriset.

##### 16.1.2 Klassificering och efterföljande värdering – finansiella tillgångar

Vid första redovisningstillfället klassificeras en finansiell tillgång som värderad till: upplupet anskaffningsvärde; verkligt värde via övrigt totalresultat – skuldinstrumentsinvestering; verkligt värde via övrigt totalresultat – egetkapitalinvestering; eller verkligt värde via resultatet.

Finansiella tillgångar omklassificeras inte efter det första redovisningstillfället förutom om koncernen byter affärsmodell för förvaltningen av de finansiella tillgångarna, i vilket fall alla berörda finansiella tillgångar omklassificeras per den första dagen i den första rapporteringsperioden efter förändringen av affärsmodellen.

För skuldinstrument baseras klassificeringen på två kriterier; företagets affärsmodell för att hantera den finansiella tillgången och instrumentets kontraktsenliga kassaflöden.

Skuldinstrument som innehas för handel eller förvaltas och vars resultat utvärderas baserat på verkligt värde värderas till verkligt värde via resultatet. Bedömning görs på portföljnivå eftersom detta bäst återspeglar hur affärerna hanteras och hur information delges ledningen. Den information som tas i beaktande omfattar bland annat fastställda policys och mål för portföljen och hur affärsmodellens resultat bedöms och rapporteras till koncernens ledning.

En finansiell tillgång värderas till upplupet anskaffningsvärde om den uppfyller båda följande villkor och inte identifierats som värderad till verkligt värde via resultatet:

- den innehas inom ramen för en affärsmodell vars mål är att inneha finansiella tillgångar i syfte att erhålla avtalsenliga kassaflöden, och
- de avtalade villkoren för den finansiella tillgången ger vid bestämda tidpunkter upphov till kassaflöden som endast är betalningar av kapitalbelopp och ränta på det utestående kapitalbeloppet.

Ett skuldinstrument värderas till verkligt värde via övrigt totalresultat om den uppfyller båda följande villkor och inte identifierats som värderat till verkligt värde via resultatet:

- det innehas enligt en affärsmodell vars mål kan uppnås både genom att erhålla avtalsenliga kassaflöden och sälja finansiella tillgångar, och
- dess avtalade villkor ger vid bestämda tidpunkter upphov till kassaflöden som endast är betalningar av kapitalbelopp och ränta på det utestående kapitalbeloppet.

För eget kapitalinstrument är huvudregeln att de värderas till verkligt värde via resultaträkningen. Vid första redovisningstillfället kan koncernen dock göra ett oåterkalleligt val att i övrigt totalresultat redovisa efterföljande förändringar av det verkliga värdet för en investering i ett eget kapitalinstrument som inte innehas för handel. Detta val görs investering för investering.

Samtliga derivat värderas till verkligt värde via resultatet.

Till vilken kategori koncernens finansiella tillgångar och skulder klassificerats framgår av Not 35 Värdering av finansiella tillgångar och skulder till verkligt värde samt kategoriindelning.

#### Finansiella tillgångar – Efterföljande värdering och vinster och förluster

|                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|--------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet</b>           | Värdering till verkligt värde. Nettovinster- och förluster, inklusive ränte- och utdelningsintäkter, redovisas i resultatet. Se Not 36 för derivat identifierade som säkringsinstrument.                                                                             |
| <b>Finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde</b>              | Värdering till upplupet anskaffningsvärde med effektivräntemetoden. Det upplupna anskaffningsvärdet minskas med nedskrivningar. Ränteutgifter, valutakursvinster och -förluster, nedskrivningar samt vinster eller förluster vid bortbokning redovisas i resultatet. |
| <b>Eget kapitalinstrument värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat</b> | Värdering till verkligt värde. Utdelningar redovisas som intäkt i resultatet. Övriga nettovinster och -förluster redovisas i övrigt totalresultat och ackumuleras i verkligt värdereserven och omklassificeras aldrig till resultatet.                               |

#### 16.1.3 Klassificering och efterföljande värdering – finansiella skulder

Finansiella skulder klassificeras som värderade till upplupet anskaffningsvärde eller verkligt värde via resultatet. En finansiell skuld klassificeras till verkligt värde via resultatet om den innehas för handelsändamål, är ett derivat eller har blivit identifierad som sådan vid första redovisningstillfället.

Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultatet värderas till verkligt värde och nettovinster och förluster, inklusive räntekostnader, redovisas i resultatet. Se Not 36 för derivat identifierade som säkringsinstrument.

Värdering av övriga finansiella skulder sker till upplupet anskaffningsvärde med effektivräntemetoden. Räntekostnader och valutakursvinster och -förluster redovisas i resultatet. Vinster eller förluster vid bortbokning redovisas också i resultatet.

#### 16.1.4 Upplysningar om värdering till verkligt värde

Upplysningar om finansiella tillgångar och skulder som är värderade till verkligt värde lämnas utifrån en verkligt värdehierarki i tre nivåer.

Nivå 1: Noterade priser (ojusterade) på aktiva marknader för identiska tillgångar eller skulder.

Nivå 2: Andra observerbara indata än noterade priser ingående i Nivå 1, antingen direkt (som prisnoteringar) eller indirekt (härledda från prisnoteringar).

Nivå 3: Indata för tillgången eller skulden som inte baseras på observerbara marknadsdata.

#### Räntebärande instrument

Räntebärande instrument värderas med marknadsdata från räntemarknaden, hämtad från Bloomberg.

#### Aktier och alternativa investeringar

Dessa placeringar värderas med marknadsdata från aktiemarknaden eller direkt från mäklare.

#### Derivat

Verkliga värden för derivatkontrakten är beräknade med utgångspunkt från officiella marknadsnoteringar hämtade från Bloomberg.

#### 16.1.5 Borttagande från rapport över finansiell ställning

En finansiell tillgång tas bort från rapporten över finansiell ställning när de avtalsenliga rättigheterna till kassaflödena från den finansiella tillgången upphör.

En finansiell skuld bokas bort från rapporten över finansiell ställning när de åtaganden som anges i avtalet fullgörs, annulleras eller upphör.

#### 16.1.6 Kvittning

Finansiella tillgångar och finansiella skulder kvittas och redovisas med ett nettobelopp i rapporten över finansiell ställning endast när koncernen har en legal rätt att kvitta de redovisade beloppen och har för avsikt att reglera posterna med ett nettobelopp eller att samtidigt realisera tillgången och reglera skulden.

#### 16.2 Principer som tillämpas före den 1 januari 2018

Nedan sammanfattas skillnader i principer jämfört med de som tillämpas från och med 2018. I övrigt gäller principer beskrivna ovan.

##### 16.2.1 Klassificering och efterföljande värdering – finansiella tillgångar

Koncernen klassificerade sina finansiella tillgångar till en av följande kategorier:

- värderade till verkligt värde via resultatet, och inom denna kategori som innehav för handelsändamål, derivat säkringsinstrument eller initialt identifierade som värderade till verkligt värde,
- låne- och kundfordringar, och
- finansiella tillgångar som kan säljas

#### Finansiella tillgångar – efterföljande värdering och vinster och förluster

|                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|----------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet</b> | Värdering till verkligt värde. Nettovinster- och förluster, inklusive ränte- och utdelningsintäkter, redovisades i resultatet. Se Not 36 för derivat identifierade som säkringsinstrument.                                                                                                                                      |
| <b>Låne- och kundfordringar</b>                                            | Värdering till upplupet anskaffningsvärde med effektivräntemetoden. Ränteutgifter, valutakursvinster och -förluster samt nedskrivningar redovisades i resultatet.                                                                                                                                                               |
| <b>Finansiella tillgångar som kan säljas</b>                               | Värdering till verkligt värde. Förändringar, förutom nedskrivningar, ränteutgifter och valutakursdifferenser på skuldinstrument, redovisades i övrigt totalresultat och ackumulerades i verkligt värdereserven. När dessa tillgångar togs bort från redovisningen omklassificerades ackumulerad vinst/ förlust till resultatet. |

Till vilken kategori koncernens finansiella tillgångar och skulder klassificerades framgår av Not 35 Värdering av finansiella tillgångar och skulder till verkligt värde samt kategoriindelning.

#### 17 Derivat och säkringsredovisning

##### 17.1 Principer som tillämpas från den 1 januari 2018

Koncernen innehar finansiella derivatinstrument för att ekonomiskt säkra en del av de kassaflödesrisker som koncernen är utsatt för; risker för valutakurs exponeringar samt förändringar i energipriser.

Derivat redovisas vid första redovisningstillfället till verkligt värde. Därefter sker värdering till verkligt värde och värdeförändringar redovisas på sätt som beskrivs nedan.

När koncernen initialt identifierar säkringsförhållanden dokumenteras målen med riskhantering och strategin med säkringen. Koncernen dokumenterar också det ekonomiska förhållandet mellan den säkrade posten och säkringsinstrumentet, inklusive huruvida förändringar i kassaflödet hos den säkrade posten och säkringsinstrumentet förväntas ta ut varandra.

##### 17.1.1 Fordringar och skulder i utländsk valuta

För skydd mot valutarisk tillämpas inte säkringsredovisning eftersom en ekonomisk säkring avspeglas i redovisningen genom att både den underliggande fordran eller skulden och säkringsinstrumentet redovisas till balansdagens valutakurs och valutakursförändringarna redovisas över årets resultat.

Valutakursförändringar avseende rörelserelaterade fordringar och skulder redovisas i rörelseresultatet medan valutakursförändringar avseende finansiella fordringar och skulder redovisas i finansnettot.

##### 17.1.2 Kassaflödessäkringar av osäkerhet i prognosticerad försäljning i utländsk valuta

När ett derivat identifieras som ett kassaflödessäkringsinstrument, redovisas den effektiva delen av förändringar i det verkliga värdet hos derivatet i övrigt totalresultat och ackumuleras i säkringsreserven.

Koncernen identifierar bara förändringar i verkligt värde i spotelementet i valutaterminskontrakten som säkringsinstrument i kassaflödessäkringsförhållandet. Förändringar i verkligt värde av terminselementet hos valutaterminskontraktet ("terminspunkter") redovisas separat som en säkringskostnad och redovisas i säkringskostnadsreserven i eget kapital.

När det säkrade förväntade kassaflödet påverkar resultatet omklassificeras säkringsinstrumentets ackumulerade värdeförändring i säkringsreserv och säkringskostnadsreserv till resultatet. Det innebär att vinster och förluster avseende säkringar redovisas i årets resultat vid samma tidpunkt som vinster och förluster för de poster som säkrats.

##### 17.2 Principer som tillämpas före den 1 januari 2018

Principerna som tillämpades för jämförelseåret 2017 är i stort sett desamma som tillämpas från och med 2018.

Före 2018 valde LKAB att i enlighet med IAS 39 inte inkludera räntekomponenten i valutaterminskontrakt i säkringsförhållandena vid tillämpning av säkringsredovisning. Värdeförändringar på räntekomponenten hänförliga till valutaterminer redovisade direkt i resultatet.

## 18 Materiella anläggningstillgångar

### 18.1 Ägda tillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår inköpspriset samt kostnader direkt hänförliga till tillgången för att bringa den på plats och i skick för att utnyttjas i enlighet med syftet med anskaffningen. Anskaffningsvärdet för egentillverkade anläggningstillgångar inkluderar utgifter för material, utgifter för ersättningar till anställda, om tillämpligt andra tillverkningskostnader som anses vara direkt hänförliga till anläggningstillgången.

Materiella anläggningstillgångar består av delar med olika nyttjandeperioder behandlas som separata komponenter.

Det redovisade värdet för en materiell anläggningstillgång tas bort ur rapport över finansiell ställning vid utrangering eller avyttring. Vinst eller förlust som uppkommer vid avyttring eller utrangering av en tillgång utgörs av skillnaden mellan försäljningspriset och tillgångens redovisade värde med avdrag för direkta försäljningskostnader. Vinst och förlust redovisas som övrig rörelseintäkt/kostnad.

### 18.2 Prospekterings- och utvärderingsutgifter

Ökad kännedom om järnmalmssydfyndigheternas utvidgning är nödvändig för att ersätta utbrutna mängder och lägga grund för fortsatt utveckling av verksamheten. Genom undersökningsarbeten med borrhningar, främst från ortar i anknytning till malmkroppen, kartläggs och definieras järnmalmssydfyndigheterna. Undersökningsarbeten av malmfyndigheterna såväl i befintliga områden som i framtida områden inom gruvorna kostnadsförs. Denna princip tillämpas även vid prospektering av områden utanför nuvarande gruvor.

Utvärderingsarbeten av befintliga mineraltillgångar sker i mindre omfattning, främst för att ta fram underlag till en så kallad brytningsplan för mineraltillgångarna, och dessa arbeten kostnadsförs.

### 18.3 Anläggningar under jord

Anläggningar under jord, varifrån järnmalm utvinns, kan indelas i gräbergsbrytning (utvecklingsfas) och järnmalmsbrytning (produktionsfas).

Gräbergsbrytning utgörs dels av arbeten för att frilägga malmkroppen i samband med anläggandet av en ny huvudnivå, dels av anläggningar avseende transport- och underhållsfunktioner såsom järnvägar, vägar, ortar, schakt, snedbanor (ett system för bil- och busstrafik från markplanet till arbetsplatserna under jord) samt anläggningar för service och el- och luftdistribution. Dessa utgifter för anläggningar, som är avsedda att nyttjas under längre tid än ett år, aktiveras i rapport över finansiell ställning. Avskrivning sker på ett systematiskt sätt under aktuell huvudnivås nyttjandeperiod.

Järnmalmsbrytning utgörs i huvudsak av aktiviteterna tillredning, rasbörning, raslastning, transport och uppföring av malmen. Utgifter för dessa aktiviteter har en nyttjandeperiod av högst ett år varför de kostnadsförs löpande.

### 18.4 Dagbrott

Järnmalmsbrytning ovan jord sker i så kallade dagbrott. För att frilägga malmkroppen sker en jordavrymning där bland annat morän och sidoberg tas bort, så kallad sidobergsbrytning.

Under utvecklingsfasen aktiveras utgifterna som en del av anskaffningsvärdet för gruvan och avskrivning sker på ett systematiskt sätt under gruvans nyttjandeperiod.

Utgifter för sidobergsbrytning under produktionsfasen som ger en förbättrad tillgång till malm för kommande brytning redovisas som tillgång och avskrivs enligt produktionsbaserad metod.

### 18.5 Efterbehandling

Framtida utgifter för nedmontering och bortforsling av tillgångar och återställande av plats eller område där dessa finns (efterbehandlingskostnader) avseende pågående verksamheter balanseras. Balanserat belopp utgörs av nuvärdesberäknade uppskattade utgifter som samtidigt redovisas som avsättning.

### 18.6 Tillkommande utgifter

Tillkommande utgifter läggs till anskaffningsvärdet endast om det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelar som är förknippade med tillgången kommer att komma företaget till del och anskaffningsvärdet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Alla andra tillkommande utgifter redovisas som kostnad i den period de uppkommer.

En tillkommande utgift läggs till anskaffningsvärdet om utgiften avser utbyten av identifierade komponenter eller delar därav. Även i de fall ny komponent tillskaffas läggs utgiften till anskaffningsvärdet. Eventuella oavskrivna redovisade värden på utbytta komponenter, eller delar av komponenter, utrangeras och kostnadsförs i samband med utbytet. Reparationer kostnadsförs löpande.

### 18.7 Avskrivningsprinciper

Avskrivning sker över tillgångens beräknade nyttjandeperiod, mark skrivs inte av. Koncernen tillämpar komponentavskrivning vilket innebär att komponenternas bedömda nyttjandeperiod ligger till grund för avskrivningen. Anläggningar och utrustningar som nyttjas i dagbrott skrivs normalt av över den lägsta av förväntad nyttjandeperiod och nyttjandeperioden på den gruva som de hänförs till.

Följande nyttjandeperioder tillämpas för materiella anläggningstillgångar inklusive framtida efterbehandlingskostnader:

|                                                      |                                                                                                   |
|------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Rörelsefastigheter, hyresfastigheter                 | 15–100 år                                                                                         |
| Maskiner och andra tekniska anläggningar dagbrott    | Produktionsbaserat                                                                                |
| Övriga maskiner och andra tekniska anläggningar      | 5–20 år                                                                                           |
| Inventarier, verktyg och installationer              | 5–20 år                                                                                           |
| Anläggningar under jord                              | 12–20 år                                                                                          |
| Dagbrottsanläggningar                                | I takt med malmutttag                                                                             |
| Aktiverade efterbehandlingskostnader gräbergssupplag | I takt med ianspråktagen areal för upplag                                                         |
| Aktiverade efterbehandlingskostnader – övriga        | Bedömd nyttjandeperiod för nuvarande produktionsstruktur. Omprövas när nya huvudnivåer tas i bruk |

Rörelsefastigheternas huvudindelning är byggnad, markanläggning och mark. Byggnader och markanläggningar består av flera komponenter vars indelningsgrund utgörs av funktion, till exempel vägar, beläggning, serviceanläggningar, förädlingsverk med mera.

Hyresfastigheterna består av ett antal komponenter med olika nyttjandeperioder. Huvudindelningen är byggnader och mark. Byggnaderna indelas i flera komponenter vars nyttjandeperioder varierar.

Följande huvudgrupper av komponenter har identifierats och ligger till grund för avskrivningen på hyresfastigheter.

|                                    |        |
|------------------------------------|--------|
| Stommar, grund och innerväggar     | 100 år |
| Vatten, avlopp, el och värmesystem | 50 år  |
| Ytterfasad                         | 40 år  |
| Fönster                            | 50 år  |
| Ytskikt och vitvaror               | 15 år  |

Bedömning av avskrivningsmetoder, restvärden och nyttjandeperioder görs vid varje års slut och justering sker vid behov.

## 18.8 Samhällsomvandling

### 18.8.1 Förvärv av fastigheter

Vid förvärv av en fastighet inom ramen för samhällsomvandlingen uppdelas anskaffningsvärdet i byggnadskomponent och gruvkomponent. Uppdelningen bygger på antagandet att byggnaden kan användas för tillfällig uthyrning under en begränsad period från förvärvet fram till utrymning. Byggnadskomponenten beräknas som nuvärdet av nettokassaflöden från uthyrningen. Gruvkomponenten definieras som fastighetens totala anskaffningsvärde med avdrag för byggnadskomponenten.

Byggnadskomponenten kostnadsförs under den period som byggnaden bedöms kunna nyttjas.

Gruvkomponenten kostnadsförs omedelbart vid förvärv av fastighet innanför påverkanslinjen då LKAB redan har konsumerat de ekonomiska fördelarna av fastigheten.

Vid förvärv av fastighet utanför påverkanslinjen och i ett område för framtida brytning gäller i stället att gruvkomponenten kostnadsförs när påverkanslinjen tangerar fastigheten i fråga för att matcha underliggande produktion/konsumtion av de ekonomiska fördelarna.

För ytterligare beskrivning av redovisningsprinciper för samhällsomvandling hänvisas till princip 28.1.1.

### 18.8.2 Gruvtillgång

Gruvtillgång avseende framtida brytning redovisas för Kiruna. I de fall som det finns ett avtal eller tydlig informell förpliktelse som definierar ett åtagande avseende framtida påverkansområde, redovisas avsättning i enlighet med en avtalslinje.

Området mellan avtalslinjen och påverkanslinjen utgör en gruvtillgång för framtida brytning. Gruvtillgången kostnadsförs i enlighet med påverkanslinjens förflyttning, det vill säga när fastigheter, infrastruktur med mera tangeras av påverkanslinjen.

### 18.8.3 Ersättningsfastigheter

Till ägare av hyreshus och småhus erbjuds två ersättningsalternativ, en ersättningsfastighet som är likvärdig befintlig fastighet eller en ekonomisk ersättning. För de som väljer alternativet ersättningsfastighet redovisas samtliga utgifter för uppförande av ersättningsfastigheten som materiell anläggningstillgång. När fastigheten överlämnas sker avräkning mot avsättning för åtagandet, se även Not 33. För de som väljer alternativet ekonomisk ersättning avräknas ersättningen mot avsättning för åtagandet.

## 19 Immateriella tillgångar

### 19.1 Goodwill

Goodwill värderas till anskaffningsvärde med avdrag för eventuella ackumulerade nedskrivningar. Goodwill fördelas till kassagenererande enheter och provas årligen för nedskrivningsbehov, se redovisningsprincip i kapitel 21.1.

### 19.2 Brytningsrättigheter

Brytningsrättigheter värderas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar.

### 19.3 Forskning och utveckling

Utgifter för forskning som syftar till att erhålla ny vetenskaplig eller teknisk kunskap redovisas som kostnad då de uppkommer.

Utgifter för utveckling, där forskningsresultatet eller annan kunskap tillämpas för att åstadkomma nya eller förbättrade produkter eller processer, redovisas som tillgång i rapport över finansiell ställning. Detta förutsätter att produkten eller processen är tekniskt och kommersiellt användbar och företaget har tillräckliga resurser att fullfölja utvecklingen och därefter använda eller sälja den immateriella tillgången. I värdet inkluderas direkt hänförliga utgifter, exempelvis varor och tjänster samt ersättningar till anställda. Om inte ovanstående kriterier är uppfyllda kostnadsförs utgifterna. Hittills har inga utvecklingsutgifter uppfyllt kriterierna ovan varför LKAB kostnadsfört samtliga utgifter för utveckling när de uppstått.

### 19.4 Övriga immateriella tillgångar

Övriga förvärfvade immateriella tillgångar utgörs huvudsakligen av utsläppsrätter och leverantörskontrakt och redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar (se nedan) och eventuella nedskrivningar.

#### 19.4.1 Utsläppsrätter

LKAB deltar i EU:s system för handel av utsläppsrätter, som avser rättighet att göra utsläpp av koldioxid. Tilldelning av rätter sker över den europeiska marknaden. Vid tilldelning redovisas tilldelade utsläppsrätter som immateriell tillgång och förutbetalda intäkt, då företaget inte har tjänat in några rätter vid tilldelningen. Värdering sker till anskaffningsvärde, vilket för tilldelade rätter motsvarar marknadspris vid tilldelningen.

Intjänandet görs i samma takt som faktiska utsläpp, då också en skuld att leverera utsläppsrätter uppstår. Kostnad för utsläpp och avsättning för utsläppsrätter uppbokas. Samtidigt omförs motsvarande belopp från förutbetalda intäkter till intäkter för bidrag utsläpp. Värdering sker till genomsnittligt anskaffningsvärde för tilldelade utsläppsrätter.

När utsläppsrätten rapporteras ska motsvarande antal utsläppsrätter levereras in. Därmed förbrukas den immateriella anläggningstillgången och avsättningen för gjorda utsläpp regleras. Om skulden att leverera utsläppsrätter överstiger kvarvarande tilldelning av utsläppsrätter skuldförs överskjutande belopp, värderat till aktuellt marknadsvärde för det antal utsläppsrätter som krävs för att kunna reglera åtagandet. För information om belopp se Not 32.

### 19.5 Tillkommande utgifter

Tillkommande utgifter för aktiverade immateriella tillgångar redovisas som en tillgång i rapport över finansiell ställning endast då de ökar de framtida ekonomiska fördelarna för den specifika tillgången till vilka de hänförs. Alla andra utgifter kostnadsförs när de uppkommer.

### 19.6 Avskrivningsprinciper

Avskrivningar redovisas i årets resultat linjärt över immateriella tillgångars beräknade nyttjandeperioder. Avskrivningsbara immateriella tillgångar skrivs av från det datum då de är tillgängliga för användning. De beräknade nyttjandeperioderna är:

|                      |          |
|----------------------|----------|
| Brytningsrättigheter | 30–50 år |
| Inköpskontrakt       | 10 år    |
| Programvaror         | 5 år     |

Bedömning av avskrivningsmetod, restvärden och nyttjandeperioder görs vid varje års slut och justering sker vid behov.

## 20 Varulager

Varulager värderas till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet. Anskaffningsvärdet för varulager beräknas genom tillämpning av först in, först utmetoden (FIFU) och inkluderar utgifter som uppkommit vid förvärvet av lagertillgångarna och transport av dem till deras nuvarande plats och skick. För tillverkade varor och pågående arbete inkluderar anskaffningsvärdet en rimlig andel av indirekta kostnader baserad på en normal kapacitet.

Nettoförsäljningsvärdet är det uppskattade försäljningspriset i den löpande verksamheten, efter avdrag för uppskattade kostnader för färdigställande och för att åstadkomma en försäljning.

## 21 Nedskrivningar

Koncernens redovisade tillgångar bedöms vid varje balansdag för att avgöra om det finns indikation på nedskrivningsbehov. IAS 36 tillämpas avseende nedskrivningar av tillgångar som inte behandlas i annan IFRS-standard.

### 21.1 Nedskrivning av materiella och immateriella tillgångar samt andelar i intresseföretag och joint ventures

Om indikation på nedskrivningsbehov finns, beräknas tillgångens återvinningsvärde.

För goodwill beräknas återvinningsvärdet dessutom årligen. Om det inte går att fastställa väsentligen oberoende kassaflöden till en enskild tillgång grupperas tillgångarna till den lägsta nivå där det går att identifiera väsentligen oberoende kassaflöden – en så kallad kassagenererande enhet.

Återvinningsvärdet är det högsta av verkligt värde med avdrag för försäljningskostnader och nyttjandevärde. Vid beräkning av nyttjandevärdet diskonteras framtida kassaflöden med en diskonteringsfaktor som beaktar riskfri ränta och den risk som är förknippad med den specifika tillgången.

En nedskrivning redovisas när en tillgångs eller kassagenererande enhets redovisade värde överstiger återvinningsvärdet. En nedskrivning belastar årets resultat. Då nedskrivningsbehov identifierats för en kassagenererande enhet fördelas nedskrivningsbeloppet i första hand till goodwill. Därefter görs en proportionell nedskrivning av övriga tillgångar som ingår i enheten.

### 21.2 Återföring av nedskrivningar

En nedskrivning av tillgångar som ingår i IAS 36 tillämpningsområde återförs om det både finns indikation på att nedskrivningsbehovet inte längre föreligger och det har skett en förändring i de antaganden som låg till grund för beräkningen av återvinningsvärdet när tillgången skrevs ned. Nedskrivning av goodwill återförs dock aldrig. En återföring görs endast i den utsträckning som tillgångens redovisade värde efter återföring inte överstiger det redovisade värde som skulle ha redovisats, med avdrag för avskrivning där så är aktuellt, om ingen nedskrivning gjorts.

### 21.3 Nedskrivning av finansiella tillgångar

#### 21.3.1 Principer som tillämpas från den 1 januari 2018

Koncernen redovisar förlustreserver för förväntade kreditförluster på finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde, vilket i stort sett avser kundfordringar. Förlustreserven värderas till ett belopp motsvarande förväntade kreditförluster för återstående löptid.

Bedömning av om en finansiell tillgångs kreditrisk har ökat väsentligt sedan första redovisningstillfället och beräkning av förväntade kreditförluster baseras på koncernens historiska erfarenheter och kreditbedömning och inkluderar framåtblickande information.

Koncernen bedömer att en finansiell tillgång är i fallissemang när det är osannolikt att låntagaren kommer att betala hela sina kreditåtaganden till koncernen, utan att koncernen har regressrätt som att realisera en säkerhet.

Förväntade kreditförluster värderas som nuvärdet av underskott i kassaflöden (d.v.s. skillnaden mellan bolagets kassaflöde i enlighet med avtalet och kassaflödet som koncernen förväntar sig att få). Förväntade kreditförluster diskonteras med effektivräntan på den finansiella tillgången.

Vid varje balansdag bedömer koncernen utifrån observerbara uppgifter om finansiella tillgångar redovisade till upplupet anskaffningsvärde är kreditförsämrade.

Förlustreserver för finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde redovisas som en minskning av tillgångarnas bruttovärde.

En finansiell tillgångs redovisade bruttovärde skrivs bort när koncernen utifrån individuella bedömningar inte har några rimliga förväntningar på att återvinna en finansiell tillgång i sin helhet eller en del av den.

#### 21.3.2 Principer som tillämpas före den 1 januari 2018

Finansiella tillgångar som inte klassificerades som värderade till verkligt värde via resultatet utvärderades varje balansdag för att bedöma om det fanns objektiva omständigheter som tydde på att tillgången behövde skrivas ned.

Fordringarnas nedskrivningsbehov fastställdes utifrån historiska erfarenheter av kundförluster på liknande fordringar. Kundfordringar med nedskrivningsbehov redovisades till nuvärdet av förväntade framtida kassaflöden. Fordringar med kort löptid diskonterades dock inte.

Nedskrivningar av lånefordringar och kundfordringar återfördes i resultatet om de tidigare skälen till nedskrivningar inte längre förelåg och att full betalning från kunden förväntades erhållas.

## 22 Utbetalning av kapital till ägarerna

### 22.1 Utdelningar

Utdelningar redovisas som skuld efter det att årsstämman godkänt utdelningen.

### 23 Resultat per aktie

Beräkningen av resultat per aktie baseras på årets resultat i koncernen hänförligt till moderbolagets aktieägare och på det vägda genomsnittliga antalet aktier utestående under året.

## 24 Ersättningar till anställda

### 24.1 Avgiftsbestämda pensionsplaner

Som avgiftsbestämda pensionsplaner klassificeras de planer där företagets förpliktelse är begränsad till de avgifter företaget åtagit sig att betala. I sådant fall beror storleken på den anställdes pension på de avgifter som företaget betalar till planen eller till ett försäkringsbolag och den kapitalavkastning som avgifterna ger. Följaktligen är det den anställda som bär den aktuariella risken (att ersättningen blir lägre än förväntat) och investeringsrisken (att de investerade tillgångarna kommer att vara otillräckliga för att ge de förväntade ersättningarna). Företagets förpliktelser avseende avgifter till avgiftsbestämda planer redovisas som en kostnad i årets resultat i den takt de intjänas genom att de anställda utfört tjänster åt företaget under en period.

### 24.2 Förmånsbestämda pensionsplaner

Förmånsbestämda planer är andra planer för ersättningar efter avslutad anställning än avgiftsbestämda planer. Koncernens nettoförpliktelse avseende förmånsbestämda pensionsplaner beräknas separat för varje plan genom en uppskattning av den framtida ersättning som de anställda intjänat genom sin anställning i både innevarande och tidigare perioder. Denna ersättning diskonteras till ett nuvärde. Diskonteringsräntan är räntan på balansdagen på en förstklassig företagsobligation, inklusive bostadsobligation, med en löptid som motsvarar koncernens pensionsförpliktelser. När det inte finns en fungerande marknad för sådana företagsobligationer används istället marknadsräntan på statsoptioner med en motsvarande löptid. Beräkningen utförs av en kvalificerad aktuarie med användande av den så kallade Projected Unit Credit Method. Vidare beräknas det verkliga värdet av eventuella förvaltningstillgångar per rapportdagen.

Koncernens nettoförpliktelse utgörs av nuvärdet av förpliktelserna, med avdrag för verkligt värde på förvaltningstillgångarna justerat för eventuella tillgångsbegränsningar.

Räntekostnaden/intäkten netto på den förmånsbestämda förpliktelserna/tillgången redovisas i årets resultat under finansnettot. Räntenettot är baserat på den ränta som uppkommer vid diskontering av nettoförpliktelserna, det vill säga ränta på förpliktelserna, förvaltningstillgångar och ränta på effekt av eventuella tillgångsbegränsningar. Övriga komponenter redovisas i rörelseresultatet.

Omvärderingseffekter utgörs av aktuariella vinster och förluster, skillnad mellan faktisk avkastning på förvaltningstillgångar och den summa som inkluderas i räntenettot och eventuella ändringar av effekter för tillgångsbegränsningar (exklusive ränta som inkluderas i räntenettot). Aktuariella vinster och förluster uppkommer antingen genom att verkligt utfall avviker från tidigare gjorda antaganden eller genom att antagandena ändras. Omvärderingseffekterna redovisas i övrigt totalresultat.

När beräkningen leder till en tillgång för koncernen begränsas det redovisade värdet på tillgången till det lägsta av överskottet i planen och tillgångsbegränsningen beräknad med hjälp av diskonteringsräntan. Tillgångsbegränsningen utgörs av nuvärdet av de framtida ekonomiska fördelarna i form av minskade framtida avgifter eller kontant återbetalning. Vid beräkning av nuvärdet av framtida återbetalningar eller inbetalningar beaktas eventuella krav på minimifondering.

Ändringar eller reduceringar av en förmånsbestämd plan redovisas vid den tidigaste av följande tidpunkter; a) när ändringen i planen eller reduceringen inträffar eller b) när företaget redovisar relaterade omstruktureringsskostnader och ersättningar vid uppsägning. Ändringarna/reduceringarna redovisas direkt i årets resultat.

Den särskilda löneskatten utgör en del av de aktuariella antagandena. Särskild löneskatt avseende skillnad mellan hur pensionsförpliktelserna fastställs i juridisk person och koncern redovisas som en del av nettoförpliktelserna. Avsättningen eller fordran nuvärdesberäknas inte. Den del av särskild löneskatt som är beräknad utifrån trygghetslagen i juridisk person redovisas av förenklingskäl som upplupen kostnad istället för som del av nettoförpliktelserna/-tillgången.

### 24.3 Kortfristiga ersättningar

Kortfristiga ersättningar till anställda beräknas utan diskontering och redovisas som kostnad när de relaterade tjänsterna erhålls.

En kortfristig skuld redovisas för den förväntade kostnaden för vinstandels- och bonusbetalningar när koncernen har en gällande rättslig eller informell förpliktelse att göra sådana betalningar till följd av att tjänster erhållits från anställda och förpliktelserna kan beräknas tillförlitligt.

### 24.4 Ersättningar vid uppsägning

En kostnad för ersättningar i samband med uppsägningar av personal redovisas vid den tidigaste tidpunkten när företaget inte längre kan dra tillbaka erbjudandet till de anställda eller när företaget redovisar kostnader för omstrukturering.

## 25 Avsättningar

En avsättning skiljer sig från andra skulder genom att det råder osäkerhet om betalningstidpunkt eller beloppets storlek för att reglera avsättningen. En avsättning redovisas i rapporten över finansiell ställning när det finns en befintlig legal eller informell förpliktelse som en följd av en inträffad händelse, och det är troligt att ett utflöde av ekonomiska resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelserna samt en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras.

Avsättningar görs med det belopp som är den bästa uppskattningen av det som krävs för att reglera den befintliga förpliktelserna på balansdagen. Där effekten av när i tiden betalning sker är väsentlig, beräknas avsättningar genom diskontering av det förväntade framtida kassaflödet till en räntesats före skatt som återspeglar aktuella marknadsbedömningar av pengars tidvärde och, om det är tillämpligt, de risker som är förknippade med skulden.

### 25.1 Avsättningar för samhällsomvandling

Se punkt 28.1.1 nedan.

### 25.2 Avsättningar för efterbehandling

Se punkt 28.1.2 nedan.

## 26 Eventualförpliktelser

Upplysning om eventualförpliktelse lämnas när det finns ett möjligt åtagande som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser utom koncernens kontroll eller när det finns ett åtagande som inte redovisas som en skuld eller avsättning på grund av det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas eller inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet.

## 27 Moderbolagets redovisningsprinciper

Moderbolaget har upprättat sin årsredovisning enligt årsredovisningslagen (1995:1554) och Rådet för finansiell rapporterings rekommendation RFR 2 Redovisning för juridiska personer. Rådet för finansiell rapportering utgiva uttalanden för noterade företag tillämpas också. RFR 2 innebär att moderbolaget i årsredovisningen för den juridiska personen ska tillämpa samtliga av EU antagna IFRS och uttalanden så långt detta är möjligt inom ramen för årsredovisningslagen, tryggandelagen och med hänsyn till sambandet mellan redovisning och beskattning. Rekommendationen anger vilka undantag från och tillägg till IFRS som ska göras.

### 27.1 Skillnader mellan koncernens och moderbolagets redovisningsprinciper

Skillnaderna mellan koncernens och moderbolagets redovisningsprinciper framgår nedan. De angivna redovisningsprinciperna för moderbolaget har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i moderbolagets finansiella rapporter.

### 27.2 Ändrade redovisningsprinciper 2018

Om inte annat anges nedan har moderbolagets redovisningsprinciper under 2018 förändrats i enlighet med vad som anges ovan för koncernen.

#### IFRS 9 Finansiella instrument

Ändringarna i RFR 2 avseende IFRS 9 ska tillämpas från och med den 1 januari 2018. Moderbolaget har valt att inte tillämpa IFRS 9 för finansiella instrument. Delar av principerna i IFRS 9 är dock ändå tillämpliga – såsom avseende nedskrivningar, uppbokning/bortbokning, kriterier för att säkringsredovisning ska få tillämpas och effektivräntemetoden för ränteintäkter och räntekostnader. För närmare beskrivning av IFRS 9 hänvisas till avsnitt 16 ovan för koncernen.

Vid valutasäkring med terminskontrakt av fordringar i utländsk valuta avseende järnmalmförsäljning används från och med den 1 januari 2018 terminskursen för att värdera säkrad fordran. Forwardpunkterna i valutaterminskontraktet redovisas i nettoomsättningen.

Före den 1 januari 2018 användes avistakursen den dag då valutasäkringen gjordes vid värdering av fordringar i utländsk valuta avseende järnmalmförsäljning. Skillnaden mellan terminskurs och avistakurs vid kontraktets ingående (termins-premien) periodiserades över terminskontraktets löptid och redovisades i finansnettot. Jämförelsesiffrorna för 2017 har justerats vilket innebär att 39 Mkr redovisas som en minskning av nettoomsättningen i stället för som finansiell kostnad.

#### IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder

Ändringarna i RFR 2 avseende IFRS 15 ska tillämpas från och med den 1 januari 2018. För närmare beskrivning av IFRS 15 hänvisas till avsnitt 6.1.2 ovan för koncernen.

### 27.3 Ändringar av RFR 2 som ännu inte börjat tillämpas

På grund av sambandet mellan redovisning och beskattning kommer reglerna i IFRS 16 inte att tillämpas i juridisk person. I RFR 2 anges dock ett antal punkter, främst upplysningar, som ska lämnas för moderbolaget avseende denna rekommendation. Ändringarna i RFR 2 avseende IFRS 16 ska tillämpas från och med den 1 januari 2019.

Övriga ändringar i RFR 2 väntas inte få någon väsentlig påverkan på moderföretagets finansiella rapporter när de tillämpas för första gången.

### 27.4 Klassificering och uppställningsformer

För moderbolaget används benämningarna resultaträkning, balansräkning respektive kassaflödesanalys för de rapporter som i koncernen har benämningarna rapport över resultat, rapport över finansiell ställning respektive rapport över kassaflöden. Resultaträkning och balansräkning för moderbolaget är uppställda enligt årsredovisningslagens scheman, medan motsvarande rapporter för koncernen baseras på IAS 1 Utformning av finansiella rapporter respektive IAS 7 Rapport över kassaflöden. De väsentligaste skillnaderna mot koncernens rapporter avser främst redovisning av finansiella intäkter och kostnader, finansiella anläggningstillgångar, eget kapital samt att avsättningar redovisas som egen rubrik i balansräkningen.

### 27.5 Dotterföretag och intresseföretag

Andelar i dotterföretag, intresseföretag och gemensamt styrda företag redovisas i moderbolaget enligt anskaffningsvärdemetoden. Detta innebär att transaktionsutgifter inkluderas i det redovisade värdet för innehav i dotterföretag, intresseföretag och gemensamt styrda företag.

### 27.6 Utvidgad investering

Kursdifferenser på monetära poster som utgör en del av moderbolagets nettoinvestering i en utlandsverksamhet ska redovisas i resultatet.

### 27.7 Finansiella instrument och säkringsredovisning

I moderbolaget värderas finansiella anläggningstillgångar till anskaffningsvärde med avdrag för eventuell nedskrivning.

Finansiella omsättningstillgångar värderas enligt lägsta värdets princip. Värderingen av räntebärande värdepapper, aktier och alternativa investeringar respektive råvaruderivat görs på portföljnivå. Det innebär att för instrument som ingår i samma portfölj avräknas realiserade vinster mot realiserade förluster. Överskjutande förlust redovisas som minskning av räntetäckerna på raden "Övriga räntetäckter och liknande poster". Överskjutande vinst redovisas inte.

Finansiella skulder värderas till upplupet anskaffningsvärde.

Derivatinstrument för säkring av prognostiserade kassaflöden för vilka säkringsredovisning tillämpas tas inte upp i balansräkningen. Värdeförändringar på derivaten redovisas i samma period som det säkrade flödet.

Derivatinstrument med negativt värde som inte ingår i en värdepappersportfölj eller för vilka säkringsredovisning inte tillämpas redovisas som finansiella skulder (övriga kortfristiga skulder) och värderas till det belopp som för företaget är mest förmånligt om förpliktelsen regleras eller överläts på balansdagen.

Valutasäkring med terminskontrakt av fordringar i utländsk valuta avseende järnmalmförsäljning används terminkursen för att värdera säkrad fordran. Forwardpunkterna i valutaterminskontraktet redovisas i nettoomsättningen.

### 27.8 Finansiella garantier

Moderbolagets finansiella garantiavtal består i huvudsak av borgensförbindelser till förmån för dotterföretag. Finansiella garantier innebär att bolaget har ett åtagande att ersätta innehavaren av ett skuldinstrument för förluster som denne ådrar sig på grund av att en angiven gäldenär inte fullgör betalning vid förfall enligt avtalsvillkoren. För redovisning av finansiella garantiavtal tillämpar moderbolaget en av Rådet för finansiell rapportering tillåten lättnadsregel jämfört med reglerna i IAS 39 när det gäller finansiella garantiavtal utställda till förmån för dotterföretag. Moderbolaget redovisar finansiella garantiavtal som avsättning i balansräkningen när bolaget har ett åtagande för vilket betalning sannolikt erfordras för att reglera åtagandet.

### 27.9 Anticiperade utdelningar

Anticiperad utdelning från dotterföretag redovisas i de fall moderföretaget ensamt har rätt att besluta om utdelningens storlek och moderföretaget har fattat beslut om utdelningens storlek innan moderföretaget publicerat sina finansiella rapporter.

### 27.10 Rörelsesegment

Moderbolaget redovisar inte segment enligt samma fördelning och samma omfattning som koncernen, utan upplyser om nettoomsättningens fördelning på moderbolagets verksamhetsgrenar.

### 27.11 Materiella anläggningstillgångar

Med hänvisning till RFR 2 IAS 16 p 4 aktiveras inte beräknade framtida utgifter för nedmontering och bortforsling av tillgångarna och återställande av plats eller område där dessa finns (efterbehandlingskostnader) i juridisk person. Avsättningen för dessa utgifter görs i stället successivt över nyttjandeperioden.

### 27.12 Immateriella anläggningstillgångar

#### 27.12.1 Forskning och utveckling

I moderföretaget redovisas samtliga utgifter för forskning och utveckling som kostnad i resultaträkningen.

### 27.13 Ersättningar till anställda

#### 27.13.1 Förmånsbestämda planer

Moderbolaget redovisar förmånsbestämd plan som en avgiftsbestämd plan, i det fall en pensionspremie betalas till ett försäkringsbolag.

I moderbolaget tillämpas andra grunder för beräkning av förmånsbestämda planer än de som anges i IAS 19. Moderbolaget följer trygghandelagens bestämmelser och Finansinspektionens föreskrifter eftersom detta är en förutsättning för skattemässig avdragsrätt. De väsentligaste skillnaderna jämfört med reglerna i IAS 19 är hur diskonteringsräntan fastställs, att beräkning av den förmånsbestämda förpliktelsen sker utifrån nuvarande lönenivå utan antagande om framtida löneökningar, och att alla aktuariella vinster och förluster redovisas i resultaträkningen.

Pensionsförpliktelser som tryggs genom överföring av medel till en pensionsstiftelse redovisas som avsättning i moderbolaget endast om stiftelsens förmågenhet värderad till marknadsvärde understiger förpliktelsen. Överstiger stiftelsens förmågenhet förpliktelserna redovisas inte någon tillgång. Värdet på företagets förpliktelser att i framtiden utbetala pension ska beräknas i enlighet med stycke 2 ovan.

### 27.14 Skatter

I moderbolaget redovisas i balansräkningen obeskattade reserver utan uppdelning på eget kapital och uppskjuten skatteskuld, till skillnad mot i koncernen. I resultaträkningen görs i moderbolaget på motsvarande sätt ingen fördelning av del av bokslutsdispositioner till uppskjuten skatt.

### 27.15 Koncernbidrag och aktieägartillskott

Koncernbidrag redovisas som bokslutsdisposition.

Lämnade aktieägartillskott redovisas som en ökning av Andelar i koncernföretag hos givaren.

### 28 Viktiga uppskattningar och bedömningar

Vid upprättande av de finansiella rapporterna måste företagsledningen och styrelsen göra bedömningar och antaganden som påverkar redovisade tillgångar, skulder, intäkter och kostnader samt övrig lämnad information, exempelvis eventalförpliktelser.

Nedan redogörs för de uppskattningar och bedömningar som bedöms vara de viktigaste för en förståelse av de finansiella rapporterna. Förutsättningar för LKAB:s verksamhet ändras successivt vilket medför att dessa bedömningar förändras.

#### 28.1 Avsättningar till följd av gruvidrift

##### 28.1.1 Avsättningar för samhällsomvandling

LKAB har utvunnit järnmalm i mer än 120 år i Norrbotten. Den teknik som används vid malmbrytning i underjordsgruvor leder till deformationer i form av sprickbildning av den mark där brytningen bedrivs. Deformationerna är redan eller kommer att bli så pass omfattande att det är nödvändigt att successivt flytta delar av Kiruna och Malmberget.

Även om det finns stora likheter mellan förhållandena i Kiruna och Malmberget skiljer sig de geologiska förutsättningarna åt. I Kiruna sker en successiv spridning av deformationerna med fortlöpande sprickbildning medan det i Malmberget sker en långtgående underminering av marken där samhällets centrala del är belägen. Deformationerna är en direkt följd av den bedrivna gruvidriften.

LKAB har haft, och kommer att ha, betydande utgifter med anledning av denna samhällsomvandling. Bland annat kommer LKAB att ha utgifter för att förvärva fastigheter samt kommunal infrastruktur såsom el, vatten och avlopp i berörda områden. Utgifterna beror på att LKAB enligt lag är skyldigt att ersätta skada som uppkommer genom gruvidriften.

Avsättning för de skador som deformationerna förorsakar görs för redan uppkomna konstaterade skador samt skador som ännu inte konstaterats, men som kommer att uppstå med något års fördröjning till följd av brytningen.

LKAB redovisar en avsättning när:

1. det finns en befintlig legal eller informell förpliktelse gentemot extern part,
2. till följd av inträffade händelser,
3. som förväntas medföra ett utflöde av ekonomiska resurser från bolaget vid reglering
4. och en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras.

I de fall som det finns ett avtal eller en tydlig informell förpliktelse som definierar ett åtagande avseende framtida påverkansområde redovisas en avsättning. I övriga fall redovisas ett åtagande först när den så kallade påverkanslinjen tangerar den berörda fasthetsgränsen eller infrastrukturen. Påverkanslinjen är den gräns för ersättningsgrundande påverkan av hittillsvarande brytning som har definierats av LKAB.

Avsättningens storlek beräknas utifrån objektiva värderingsmetoder för respektive tillgångsslag (bostadsfastigheter, markområden, infrastruktur etc.) och åsätts ett nuvärde.

För de avsättningar som avser åtaganden för områden utanför påverkanslinjen (gräns för ersättningsgrundande påverkan av hittillsvarande brytning) definieras detta område som en gruvtillgång avseende framtida brytning.

I Kiruna är utgångspunkten för påverkanslinjen den existerande miljövillkorlinjen enligt dom från miljödomstolen. Tillägg görs för säkerhetszon, motsvarande två år, för rörelser som förväntas tillkomma även om brytningen skulle upphöra. Vidare görs tillägg för så kallad gruvstadspark vilket motsvarar cirka sju års konverteringstid från stadsbebyggelse, via gruvstadspark till industriområde.

Påverkanslinjen förflyttas årligen för att motsvara utbredningen av markdeformationerna. Förflyttningen av påverkanslinjen kopplas till deformationsprognoser för att hantera effekten av att markdeformationerna inte sker kontinuerligt. Prognostiserad rörelse enligt aktuell deformationsprognos fördelas lika över den period som prognosen omfattar. Avstämning görs mot uppdaterade prognoser över markdeformationer.

Samtliga skador/ersättningsanspråk som ligger inom det område som avgränsas av påverkanslinjen beräknas och redovisas som kostnad i resultaträkningen, detta mot bakgrund av att LKAB konsumerat de ekonomiska fördelar som gruvidriften genererat. För varje år sker kostnadsföring motsvarande påverkanslinjens förflyttning, antingen genom kostnadsföring av gruvtillgången eller ökning av avsättningar.

För Kiruna redovisas avsättningar för samtliga bedömda åtaganden inom påverkansområdet för nuvarande huvudnivå enligt aktuell deformationsprognos.

Vad gäller Malmberget finns fastställda miljövillkor enligt dom i mark- och miljödomstolen. Påverkansområdet från gruvidriften från flera olika malmkroppar i stort sett har ringat in Malmbergets centrum, vilket innebär att Malmbergets centrala delar inte längre är ett fullt fungerande samhälle. Avsatta medel finns för hela avvecklingsområdet enligt aktuell deformationsprognos.

Påverkan kommer att ske under en lång följd av år, där osäkerhet kommer att råda bland annat kring de geologiska konsekvenserna, antaganden om bland annat marknadsvärden och rivnings- och deponiutgifter med mera. Den osäkerhet som finns i hittills gjorda beräkningar kommer att minska i takt med att vunna erfarenheter beaktas i kommande beräkningar.

Avsättningar för samhällsomvandlingen uppgår vid årets slut till 17 625 (11 911) Mkr.

##### 28.1.2 Avsättningar för efterbehandling

Förpliktelser för efterbehandling, nedmontering eller miljösanering som gruvidriften skapar uppkommer huvudsakligen till följd av legala krav inom miljöområdet. Koncernen redovisar avsättningar för efterbehandlingskostnader för samtliga legala och informella förpliktelser.

Framtida utgifter för efterbehandling avser dels utgifter till följd av avslutade verksamheter, dels för pågående verksamheter. Samverkan sker med tillsynsmyndigheten för att utforma långsiktiga planer för efterbehandling av gruvområdena. För pågående verksamheter baseras avsättningen på dessa efterbehandlingsplaner.

Avsättningens storlek beräknas utifrån arealer och en bedömning av framtida utgifter med utgångspunkt i dagens teknik och förutsättningar i övrigt. Avsättningen åsätts ett nuvärde. Framtida utgifter för avslutade verksamheter kostnadsförs för att matcha underliggande produktion/konsumtion av de ekonomiska fördelarna. Framtida utgifter för pågående verksamheter aktiveras och avskrivs under nyttjandeperioden.

Omprövning och uppdatering av avsättningarna görs vid behov när gruvtillgångarnas bedömda nyttjandeperiod, kostnader, tekniska förutsättningar, regelverk eller andra förutsättningar förändras.

Den osäkerhet som finns i hittills gjorda beräkningar kommer att minska i takt med att vunna erfarenheter beaktas i kommande beräkningar.

Avsättningar för efterbehandling uppgår vid årets slut till 1 346 (1 290) Mkr.

### 28.2 Prövning av nedskrivningsbehov för materiella anläggningstillgångar

Koncernen redovisar betydande värden i balansräkningen avseende materiella anläggningstillgångar. Dessa testas för nedskrivningsbehov i enlighet med de redovisningsprinciper som beskrivs i avsnitt 21.1 ovan.

Återvinningsvärden för kassagenererande enheter fastställs genom beräkning av nyttjandevärden. De kassaflödesprognoser på vilka nyttjandevärdena beräknas baseras på uppskattningar avseende framtida kassaflöden och antaganden om bland annat långsiktiga järnmalmspriser, USD/SEK valutakurs och investeringsnivåer. Nyttjandevärdesberäkningen visar på stor känslighet för förändringar i antagandena.

Koncernen har för 2018 redovisat nedskrivningar på – (26) Mkr, se ytterligare beskrivning i Not 10 Nedskrivningar materiella anläggningstillgångar.

### 28.3 Nyttjandeperiod och avskrivningsmetod avseende materiella anläggningstillgångar

Avskrivningstider på huvudnivåer, anläggningar och utrustningar i gruvor är beroende av framtida malmuttag och gruvans nyttjandeperiod. Det är väsentligt att förändringar i produktion och malmbas avspeglas i tillämpad avskrivningsmetod och nyttjandeperiod, vilket är av särskild vikt vid beslut om nya huvudnivåer. För att uppnå detta sker kontinuerligt ombedomning av nyttjandeperioder och avskrivningsmetoder. Ändrade bedömningar kan ha en väsentlig påverkan på koncernens resultat och finansiella ställning.

Vid årets utgång uppgår redovisat värde för materiella anläggningstillgångar drift till 30 776 (30 882) Mkr. Årets avskrivningar uppgår till 2 853 (2 887) Mkr.

### 28.4 Pensionsförmåner

Ett flertal antaganden är viktiga inslag i de aktuariella metoder som används för att beräkna pensionsåtaganden som kan ha en väsentlig inverkan på redovisat nettoförpliktelse och den årliga pensionskostnaden. Diskonteringsräntan och den förväntade avkastningen på förvaltningstillgångar är två kritiska antaganden som används i beräkningen av årets pensionskostnad samt nuvärdet av pensionsförpliktelserna. Dessa antaganden bedöms varje år för varje pensionsplan i respektive land.

Diskonteringsräntan gör det möjligt att mäta framtida kassautflöden till nuvärde vid mättdpunkten. Denna ränta ska motsvara avkastningen på förstklassiga företagsobligationslån inklusive bostadsobligation eller, om en fungerande marknad för sådana inte finns, statsobligationer. En sänkt diskonteringsränta ökar nuvärdet av pensionsskulden och den årliga kostnaden.

För att bestämma den förväntade avkastningen på förvaltningstillgångarna tar LKAB i beaktande tillgångarnas nuvarande och förväntade kategorifördelning och historisk såväl som förväntad avkastning på de olika kategorierna av tillgångar.

Ett flertal faktorer ändras inte lika ofta, exempelvis personalomsättning och pensionsålder. Det verkliga utfallet avviker ofta från de aktuariella antagandena av ekonomiska och andra orsaker.

Avsättningar för pensioner uppgår vid årets slut till 1 647 (1 642) Mkr.

### 28.5 Skatter

Väsentliga bedömningar görs för att bestämma aktuella skattefordringar och -skulder, likväl som uppskjutna skattefordringar och -skulder. LKAB måste bedöma sannolikheten för att de uppskjutna skattefordringarna kommer att utnyttjas för avräkning mot framtida beskattningsbara vinster. Det verkliga utfallet kan avvika från bedömningarna, bland annat genom ändrade skatteregler eller utfallet av myndigheters eller skattedomstolars ännu ej slutförda granskningar av lämnade deklarationer.

Vid årets utgång redovisas en uppskjuten skatteskuld (netto) på -1 513 (-1 823) Mkr. Motsvarande belopp för aktuell skatt är en skatteskuld netto på 156 (538) Mkr.

### 28.6 Twister

LKAB är involverat i ett antal twister och rättsliga förfaranden inom ramen för den löpande verksamheten. Ledningen rådgör med juridisk expertis i frågor rörande rättstvister och med andra experter såväl inom som utanför bolaget i frågor rörande den löpande affärsverksamheten. Enligt bästa bedömning är varken moderbolaget eller något dotterföretag för närvarande involverat i något rättsligt förfarande eller skiljeförfarande som bedöms komma att ha någon väsentlig effekt på verksamheten, den finansiella ställningen eller resultatet av verksamheten.

## NOT 2 SEGMENTSRAPPORTERING

### Segmentinformation

Koncernens verksamhet delas upp i rörelsesegment baserat på vilka delar av verksamheten företagets högste verkställande beslutsfattare följer upp, så kallad "management approach" eller företagsledningsperspektiv. Koncernledningen följer upp verksamhetens resultat och beslutar om resursfördelning utifrån de produkter koncernen tillverkar och säljer och dessa verksamheter utgör koncernens rörelsesegment. Varje rörelsesegment har en chef som är ansvarig för den dagliga verksamheten och som regelbundet rapporterar utfallet av rörelsesegmentets prestationer samt behov av resurser till koncernledningen. Koncernens interna rapportering är uppbyggd så att koncernledningen kan följa upp rörelsesegmentens prestationer och resultat.

I rörelsesegmentens resultat, tillgångar och skulder har inkluderats direkt hänförliga poster samt poster som kan fördelas på segmenten på ett rimligt och tillförlitligt sätt.

Internpris mellan koncernens olika segment är satta utifrån principen om "armslängds avstånd" det vill säga mellan parter som är oberoende av varandra, välinformerade och med ett intresse av att transaktionerna genomförs.

I resultaträkningen har samtliga poster förutom finansnetto och skattekostnader fördelats på rörelsesegment. Tillgångar som har fördelats ut avser materiella anläggningstillgångar medan övriga tillgångar inte har fördelats. Vad gäller skulder har avsättningar för samhällsomvandling och efterbehandling fördelats och övriga skulder har inte fördelats. I segmentens investeringar i materiella anläggningstillgångar ingår samtliga materiella investeringar.

Koncernen består av följande rörelsesegment:

**Division Norra.** Division Norra bryter och förädlar järnmalmsprodukter i Kiruna.

Divisionen producerar både masugnspellet och pellets för ståltillverkning via direktreduktion, DR-pellets.

**Division Södra.** Division Södra bryter och förädlar järnmalmsprodukter i Malmberget och Svappavaara. Divisionen tillverkar masugnspellet och fines.

**Division Specialprodukter.** Division Specialprodukter omfattar LKAB Minerals, LKAB Wassara, LKAB Berg & Betong, LKAB Kimit och LKAB Mekaniska. Divisionen utvecklar och marknadsför industrimineraler, borrhäls och fullservicelösningar för gruv- och anläggningsindustrin.

**Övriga segment.** Övriga segment innefattar stödande verksamheter såsom koncerngemensamma funktioner (HR, kommunikation, ekonomi samt strategisk FoU och prospektering) och viss verksamhet som bedrivs i dotterföretag. I övriga segment ingår även den finansiella verksamheten inklusive de transaktioner och resultat som avser finansiella säkringar för järnmalmspris, valuta och inköp av el.

## Not 2 fortsättning

| Rörelsesegment                                   | Division Norra |               | Division Södra |              | Division Special-produkter |              | Övriga segment |               | Totalt        |               | Koncernmässiga justeringar och eliminerings <sup>1</sup> |               | Koncernen     |               |
|--------------------------------------------------|----------------|---------------|----------------|--------------|----------------------------|--------------|----------------|---------------|---------------|---------------|----------------------------------------------------------|---------------|---------------|---------------|
| Koncernen                                        | 2018           | 2017          | 2018           | 2017         | 2018                       | 2017         | 2018           | 2017          | 2018          | 2017          | 2018                                                     | 2017          | 2018          | 2017          |
| <b>Mkr</b>                                       |                |               |                |              |                            |              |                |               |               |               |                                                          |               |               |               |
| Externa intäkter                                 | 13 190         | 13 180        | 10 280         | 8 563        | 2 371                      | 2 634        | 51             | -961          | 25 892        | 23 367        |                                                          |               | 25 892        | 23 367        |
| Interna intäkter                                 | 1 088          | 293           | 254            | 1 436        | 1 434                      | 1 302        | 65             | 48            | 2 841         | 3 079         | -2 841                                                   | -3 079        |               |               |
| <b>Totala intäkter</b>                           | <b>14 278</b>  | <b>13 473</b> | <b>10 534</b>  | <b>9 999</b> | <b>3 805</b>               | <b>3 936</b> | <b>116</b>     | <b>-912</b>   | <b>28 733</b> | <b>26 446</b> | <b>-2 841</b>                                            | <b>-3 079</b> | <b>25 892</b> | <b>23 367</b> |
| <b>Rörelseresultat</b>                           | <b>4 102</b>   | <b>4 181</b>  | <b>2 799</b>   | <b>2 659</b> | <b>330</b>                 | <b>391</b>   | <b>-377</b>    | <b>-1 266</b> | <b>6 854</b>  | <b>5 916</b>  | <b>16</b>                                                | <b>59</b>     | <b>6 870</b>  | <b>5 975</b>  |
| Finansnetto                                      |                |               |                |              |                            |              |                |               |               |               |                                                          |               | -185          | 290           |
| <b>Resultat före skatt</b>                       |                |               |                |              |                            |              |                |               |               |               |                                                          |               | <b>6 685</b>  | <b>6 265</b>  |
| Skatt                                            |                |               |                |              |                            |              |                |               |               |               |                                                          |               | -1 411        | -1 462        |
| <b>Årets resultat</b>                            |                |               |                |              |                            |              |                |               |               |               |                                                          |               | <b>5 274</b>  | <b>4 803</b>  |
| Väsentliga icke kassaflödespåverkande poster     |                |               |                |              |                            |              |                |               |               |               |                                                          |               |               |               |
| Avskrivningar anläggningstillgångar              | -1 229         | -1 344        | -903           | -868         | -62                        | -57          | 663            | -618          | -2 857        | -2 887        |                                                          |               | -2 857        | -2 887        |
| Nedskrivningar anläggningstillgångar             |                |               |                |              |                            | -26          |                |               |               | -26           |                                                          |               |               | -26           |
| Kostnad för avsättning samhällsomvandling        | -1 914         | -1 060        | -192           | -87          |                            |              |                |               | -2 106        | -1 147        |                                                          |               | -2 106        | -1 147        |
| Tillgångar                                       | 19 943         | 15 089        | 11 006         | 10 546       | 631                        | 389          | 6 572          | 6 748         | 38 152        | 32 772        |                                                          |               | 38 152        | 32 772        |
| Ofördelade tillgångar                            |                |               |                |              |                            |              |                |               |               |               |                                                          |               | 30 809        | 27 526        |
| <b>Summa tillgångar</b>                          |                |               |                |              |                            |              |                |               |               |               |                                                          |               | <b>68 961</b> | <b>60 298</b> |
| Investeringar i materiella anläggningstillgångar | 616            | 748           | 1 151          | 956          | 85                         | 35           | 603            | 270           | 2 455         | 2 008         |                                                          |               | 2 455         | 2 008         |
| Skulder                                          | 13 944         | 7 745         | 4 663          | 5 091        |                            |              | 364            | 366           | 18 971        | 13 201        |                                                          |               | 18 971        | 13 201        |
| Ofördelade skulder                               |                |               |                |              |                            |              |                |               |               |               |                                                          |               | 11 417        | 10 749        |
| <b>Summa skulder</b>                             |                |               |                |              |                            |              |                |               |               |               |                                                          |               | <b>30 388</b> | <b>23 950</b> |

<sup>1</sup> Avser koncerninterna transaktioner och koncernmässiga justeringar, som bland annat avser justering av koncernens pensionsskuld enligt IAS 19 och internvinster.

## Geografiska områden

Koncernens försäljning sker i all väsentlighet från Sverige och därmed de svenska bolagen. Tillverkning av koncernens produkter har skett nästan uteslutande i Sverige. Investeringar har huvudsakligen genomförts i Sverige. Redovisat värde på tillgångarna per land/region sker efter var tillgångarna är belägna och intäkterna för koncernen redovisas med utgångspunkt varifrån kunderna är lokaliserade.

| Koncernen                                        | Sverige |        | Övriga Europa |        | Mellanöstern & Nordafrika |       | Övriga världen |       |
|--------------------------------------------------|---------|--------|---------------|--------|---------------------------|-------|----------------|-------|
| <b>Mkr</b>                                       | 2018    | 2017   | 2018          | 2017   | 2018                      | 2017  | 2018           | 2017  |
| Externa intäkter                                 | 4 521   | 2 983  | 13 043        | 12 217 | 5 393                     | 5 493 | 2 935          | 2 674 |
| Materiella anläggningstillgångar                 | 35 041  | 29 769 | 3 102         | 2 993  |                           |       | 9              | 10    |
| Investeringar i materiella anläggningstillgångar | 2 329   | 1 887  | 123           | 120    |                           |       | 3              | 1     |

## Information om större kunder

Enligt IFRS 8 ska företag ange information om större kunder. LKAB-koncernen har fem större kunder som var och en står för mer än tio procent av koncernens omsättning. Omsättningen för dessa kunder uppgick till 25 (23)%, 12 (12)%, 10 (13)%, 10 (12)% samt 10 (12)% och redovisas i rörelsesegmenten Division Norra och Division Södra.

| Moderbolaget                           | Division Norra |        | Division Södra            |       | Övriga segment |       | Totalt Moderbolaget |        |
|----------------------------------------|----------------|--------|---------------------------|-------|----------------|-------|---------------------|--------|
| <b>Mkr</b>                             | 2018           | 2017   | 2018                      | 2017  | 2018           | 2017  | 2018                | 2017   |
| Nettoomsättning                        | 13 546         | 13 601 | 10 536                    | 8 793 | 112            | -905  | 24 194              | 21 489 |
| Moderbolaget                           | Europa         |        | Mellanöstern & Nordafrika |       | Övriga världen |       | Moderbolaget        |        |
| <b>Mkr</b>                             | 2018           | 2017   | 2018                      | 2017  | 2018           | 2017  | 2018                | 2017   |
| Nettoomsättning per geografisk marknad | 16 692         | 14 302 | 5 381                     | 5 493 | 2 121          | 1 694 | 24 194              | 21 489 |

### NOT 3 INTÄKTER

Effekten av övergången till IFRS 15 på koncernens intäkter från avtal med kunder beskrivs i Not 1 Väsentliga redovisningsprinciper. Den övergångsmetod som koncernen har valt att tillämpa vid övergången till IFRS 15 innebär att den jämförande informationen inte räknats om för att återspegla de nya kraven.

#### Fördelning av intäkter från avtal med kunder

Fördelningen av intäkter från avtal med kunder på större produkt- och tjänstområden samt huvudsakliga geografiska marknader sammanfattas nedan. Tabellen innehåller även en avstämning mellan intäktsfördelningen och koncernens totala externa intäkter för rörelsesegment enligt Not 2.

|                               | Division Norra |               | Division Södra |              | Division Specialprodukter |              | Övriga segment |            | Koncernen     |               |
|-------------------------------|----------------|---------------|----------------|--------------|---------------------------|--------------|----------------|------------|---------------|---------------|
| Mkr                           | 2018           | 2017          | 2018           | 2017         | 2018                      | 2017         | 2018           | 2017       | 2018          | 2017          |
| <b>Produkt/tjänstområde</b>   |                |               |                |              |                           |              |                |            |               |               |
| Pellets                       | 12 117         | 12 230        | 8 813          | 7 318        |                           |              |                |            | 20 930        | 19 548        |
| Fines                         | 903            | 803           | 1 456          | 1 231        |                           |              |                |            | 2 359         | 2 034         |
| Magnetit                      |                |               |                |              | 1 032                     | 1 102        |                |            | 1 032         | 1 102         |
| Mineralsand                   |                |               |                |              | 550                       | 734          |                |            | 550           | 734           |
| Övriga industrimineraler      |                |               |                |              | 600                       | 581          |                |            | 600           | 581           |
| Gruv- och anläggningstjänster |                |               |                |              | 189                       | 217          |                |            | 189           | 217           |
| Övrigt                        | 170            | 147           | 11             | 14           |                           |              | 131            | 109        | 312           | 270           |
| <b>Summa</b>                  | <b>13 190</b>  | <b>13 180</b> | <b>10 280</b>  | <b>8 563</b> | <b>2 371</b>              | <b>2 634</b> | <b>131</b>     | <b>109</b> | <b>25 972</b> | <b>24 486</b> |

#### Region

|                                    |               |               |               |              |              |              |            |               |               |               |
|------------------------------------|---------------|---------------|---------------|--------------|--------------|--------------|------------|---------------|---------------|---------------|
| Europa                             | 6 512         | 6 188         | 9 456         | 8 368        | 1 546        | 1 654        | 131        | 109           | 17 644        | 16 319        |
| MENA                               | 5 002         | 5 457         | 379           | 36           | 12           |              |            |               | 5 393         | 5 493         |
| Övrigt världen                     | 1 676         | 1 535         | 445           | 159          | 813          | 980          |            |               | 2 935         | 2 674         |
| <b>Summa</b>                       | <b>13 190</b> | <b>13 180</b> | <b>10 280</b> | <b>8 563</b> | <b>2 317</b> | <b>2 634</b> | <b>131</b> | <b>109</b>    | <b>25 972</b> | <b>24 486</b> |
| Intäkter från avtal med kunder     | 13 190        | 13 180        | 10 280        | 8 563        | 2 371        | 2 634        | 131        | 109           | 25 972        | 24 486        |
| Övriga intäkter – finansverksamhet |               |               |               |              |              |              | -80        | -1 119        | -80           | -1 119        |
| <b>Summa externa intäkter</b>      | <b>13 190</b> | <b>13 180</b> | <b>10 280</b> | <b>8 563</b> | <b>2 371</b> | <b>2 634</b> | <b>51</b>  | <b>-1 010</b> | <b>25 892</b> | <b>23 367</b> |

#### Kontraktssbalanser

Information om fordringar och avtalsskulder från avtal med kunder sammanfattas nedan.

|                                                                  |                   |                   |
|------------------------------------------------------------------|-------------------|-------------------|
| Koncernen                                                        |                   |                   |
| <b>Mkr</b>                                                       | <b>2018-12-31</b> | <b>2018-01-01</b> |
| Forordningar, vilka ingår i Kundfordringar och Övriga fordringar | 3 123             | 2 742             |
| Avtalsskulder, ingår i Övriga kortfristiga skulder               | 36                | 8                 |

#### Moderbolaget

|                                                                |                   |                   |
|----------------------------------------------------------------|-------------------|-------------------|
| <b>Mkr</b>                                                     | <b>2018-12-31</b> | <b>2018-01-01</b> |
| Fordringar, vilka ingår i Kundfordringar och Övriga fordringar | 2 898             | 2 717             |

Avtalsskulder avser främst förskott som erhållits från en kund avseende industrimineraler, för vilka intäkter redovisas över tid. De 8 Mkr som redovisas som avtalsskuld vid periodens början har redovisats som intäkt under 2018.

### NOT 4 FÖRVÄRV AV RÖRELSE

Den 3 december 2018 förvärvade koncernen 100% av aktierna i de privatägda brittiska bolagen Francis Flower (Northern) Ltd samt Gurney Slade & Lime Stone Ltd för 1 277 Mkr och betalade kontant. Företagen vidareförädlar och distribuerar mineralprodukter. Koncernen förväntas genom förvärvet skapa en betydande tillväxt inom affärsområdet industrimineraler samt stärka LKAB som helhet genom en bredare produktportfölj. Förvärvet väntas även ge synergieffekter genom samordning av befintliga mineralverksamheter i både England och Sverige. Under månaden fram till 31 december 2018 bidrog dotterföretaget med 44 Mkr till koncernens intäkter och -2 Mkr till koncernens resultat efter skatt. Om förvärvet hade inträffat per den 1 januari 2018, uppskattar företagsledningen att koncernens intäkter skulle ha ökat med ca 800 Mkr och årets resultat skulle ha ökat med ca 50 Mkr.

Förvärvsanalysen är preliminär i avvaktan på slutlig beräkning av verkliga värden av förvärvade tillgångar och skulder vid förvärvstidpunkten. Av total köpeskilling har 34 Mkr bibehållits, som kommer att regleras när slutliga värden fastställts.

I goodwillvärdet ingår synergieffekter av att slå samman den förvärvade verksamheten med befintlig verksamhet främst inom produktion, logistik, och personal. Ingen del av goodwillvärdet förväntas vara skattemässigt avdragsgill.

Förvärvsrelaterade utgifter uppgår till 18 Mkr och avser arvoden till konsulter. Dessa utgifter har redovisats som administrationskostnader i rapport över resultat för koncernen.

#### Preliminär förvärvsanalys

Det förvärvade företagets nettotillgångar vid förvärvstidpunkten:

|                                              |             |
|----------------------------------------------|-------------|
| <b>Mkr</b>                                   | <b>2018</b> |
| Immateriella tillgångar                      | 417         |
| Materiella anläggningstillgångar             | 215         |
| Varulager                                    | 40          |
| Kundfordringar och övriga fordringar         | 179         |
| Likvida medel                                | 131         |
| Räntebärande skulder                         | -139        |
| Leverantörsskulder och övriga rörelseskulder | -209        |
| Uppskjutet skatteskuld                       | -85         |
| Netto identifierbara tillgångar och skulder  | 549         |
| Koncerngoodwill                              | 728         |
| Överförd ersättning                          | 1 277       |

**NOT 5 ÖVRIGA RÖRELSEINTÄKTER**

| Mkr                                                  | Koncernen  |            | Moderbolaget |            |
|------------------------------------------------------|------------|------------|--------------|------------|
|                                                      | 2018       | 2017       | 2018         | 2017       |
| Hysesintäkter fastigheter                            | 234        | 227        |              |            |
| Vinst vid försäljning av anläggningstillgångar       | 5          | 209        | 1            | 207        |
| Kursvinster på fordringar/skulder av rörelsekaraktär | 39         | 29         | 12           | 6          |
| Miljökompensation för godstransporter på järnväg     | 82         |            |              |            |
| Övrigt                                               | 22         | 21         | 16           | 18         |
| <b>Totalt</b>                                        | <b>382</b> | <b>486</b> | <b>29</b>    | <b>231</b> |

**NOT 6 ÖVRIGA RÖRELSEKOSTNADER**

| Mkr                                                  | Koncernen  |            | Moderbolaget |           |
|------------------------------------------------------|------------|------------|--------------|-----------|
|                                                      | 2018       | 2017       | 2018         | 2017      |
| Fastighetskostnader                                  | 238        | 188        |              |           |
| Förlust vid försäljning av anläggningstillgångar     | 19         | 6          | 14           | 1         |
| Kursförlust på fordringar/skulder av rörelsekaraktär | 48         | 34         | 16           | 3         |
| Försäkringskostnader                                 | 102        | 94         |              |           |
| Övrigt                                               | 9          | 30         | 7            | 14        |
| <b>Totalt</b>                                        | <b>416</b> | <b>352</b> | <b>37</b>    | <b>18</b> |

**NOT 7 ANSTÄLLDA, PERSONALKOSTNADER OCH LEDANDE BEFATTNINGSHAVARES ERSÄTTNINGAR**

| Medelantalet anställda      | 2018         |  | varav kvinnor | varav män  | 2017         |  | varav kvinnor | varav män  |
|-----------------------------|--------------|--|---------------|------------|--------------|--|---------------|------------|
| Moderbolaget                |              |  |               |            |              |  |               |            |
| Sverige                     | 3 214        |  | 22%           | 78%        | 3 159        |  | 21%           | 79%        |
| <b>Totalt moderbolaget</b>  | <b>3 214</b> |  | <b>22%</b>    | <b>78%</b> | <b>3 159</b> |  | <b>21%</b>    | <b>79%</b> |
| Dotterbolag                 |              |  |               |            |              |  |               |            |
| Sverige                     | 535          |  | 22%           | 78%        | 498          |  | 20%           | 80%        |
| Kina                        | 10           |  | 50%           | 50%        | 30           |  | 37%           | 63%        |
| Nederländerna               | 21           |  | 38%           | 62%        | 19           |  | 42%           | 58%        |
| Norge                       | 190          |  | 12%           | 88%        | 181          |  | 12%           | 88%        |
| Storbritannien              | 162          |  | 24%           | 76%        | 150          |  | 23%           | 77%        |
| Tyskland                    | 13           |  | 54%           | 46%        | 18           |  | 39%           | 61%        |
| Övriga länder               | 43           |  | 31%           | 69%        | 63           |  | 19%           | 81%        |
| <b>Totalt i dotterbolag</b> | <b>974</b>   |  | <b>22%</b>    | <b>78%</b> | <b>959</b>   |  | <b>20%</b>    | <b>80%</b> |
| <b>Koncernen totalt</b>     | <b>4 188</b> |  | <b>22%</b>    | <b>78%</b> | <b>4 118</b> |  | <b>21%</b>    | <b>79%</b> |

Könsfördelning i företagsledningen per den 31 december

|                                  | 2018-12-31<br>Andel kvinnor | 2018-12-31<br>Andel män | 2017-12-31<br>Andel kvinnor | 2017-12-31<br>Andel män |
|----------------------------------|-----------------------------|-------------------------|-----------------------------|-------------------------|
| Moderbolaget                     |                             |                         |                             |                         |
| Styrelsen                        | 27%                         | 73%                     | 27%                         | 73%                     |
| Övriga ledande befattningshavare | 22%                         | 78%                     | 25%                         | 75%                     |

Löner och andra ersättningar fördelade mellan ledande befattningshavare och övriga anställda samt sociala kostnader i moderbolaget

| Moderbolaget                         | 2018                                    |                  |              | 2017                                    |                  |              |
|--------------------------------------|-----------------------------------------|------------------|--------------|-----------------------------------------|------------------|--------------|
|                                      | Ledande befattningshavare (20 personer) | Övriga anställda | Summa        | Ledande befattningshavare (19 personer) | Övriga anställda | Summa        |
| <b>Mkr</b>                           |                                         |                  |              |                                         |                  |              |
| Löner och andra ersättningar         |                                         |                  |              |                                         |                  |              |
| Sverige                              | 28                                      | 1 862            | 1 890        | 25                                      | 1 721            | 1 746        |
| <b>Moderbolaget totalt</b>           |                                         |                  | <b>1 890</b> | <b>25</b>                               | <b>1 721</b>     | <b>1 746</b> |
| Sociala kostnader <sup>1</sup>       |                                         |                  | 1 005        |                                         |                  | 897          |
| <sup>1</sup> varav pensionskostnader |                                         |                  | 402          |                                         |                  | 345          |

## Not 7 fortsättning

**Ledande befattningshavares ersättningar****Ledande befattningshavare**

Med ledande befattningshavare avses styrelseledamöter, verkställande direktören och de tjänstemän som ingår i koncernledningen tillsammans med verkställande direktören.

**Riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare**

Till styrelsens ordförande och ledamöter utgår arvode enligt årsstämmans beslut. Årsstämman 2018 beslutade om arvode till styrelsens ordförande om 640 000 kronor och till övriga av årsstämman valda ledamöter om 280 000 kronor. För arbete inom revisionsutskottet utgår arvode om 75 000 kronor till utskottets ordförande och 50 000 kronor till utskottsledamot. För arbete inom strategi- och samhällsomvandlingsutskottet utgår arvode om 65 000 kronor till utskottets ordförande och 45 000 kronor till utskottsledamot. Arvode utgår inte för arbete inom ersättningsutskottet. Arvode utgår inte till styrelseledamot som är anställd i Regeringskansliet och inte till arbets-tagarrepresentanter.

Årsstämman 2018 har antagit riktlinjer för ersättningar och andra anställningsvillkor till företagsledningen. Riktlinjerna innebär att LKAB tillämpar de av regeringen fastställda "Riktlinjer för ersättning och andra anställningsvillkor för ledande befattningshavare i bolag med statligt ägande" daterade den 22 december 2016. Riktlinjerna tillämpas för avtal tecknade efter årsstämman 2017.

**Berednings- och beslutsprocess vid fastställande av ersättningar till ledande befattningshavare**

Ersättningsvillkoren för verkställande direktören och lönesättningsprinciperna för personerna i bolagets koncernledning bereds i ett ersättningsutskott som utses av styrelsen. Utskottet består av tre styrelseledamöter. Styrelsen fattar beslut på förslag av utskottet. För övriga personer i koncernledningen bekräftas den årliga lönerrevisionen av styrelsens ordförande.

**Principer för ersättningar till ledande befattningshavare**

Till verkställande direktören samt övriga personer i koncernledningen utgår fast ersättning. Ersättningen är pensionsgrundande.

Vd Jan Moströms ersättning har varit 504 900 kr per månad. Pensionsålder för vd är 65 år. Vd:s pensionslösning är premiebestämd där LKAB årligen avsätter 30 procent av vd:s aktuella fasta lön per år till ett pensionsarrangemang, valt av vd, vilket kan inkludera ITP-planen. Den del av premieutrymmet som inte åtgår för att täcka premier till ITP-planen kan vd använda för en kompletterande pensionslösning.

För övriga ledande befattningshavare är pensionsåldern 65 år. Premien är avgiftsbestämd där LKAB avsätter årligen 30 procent av aktuell fast lön per år.

För gruppen ledande befattningshavare med avtal ingångna före årsstämman 2017 gäller en uppsägningstid av sex månader för båda parter. Vid uppsägning från företagets sida utgår därutöver ett avgångsvederlag om 18 månadslöner. Vid avtal tecknade efter årsstämman 2017 gäller en uppsägningstid av sex månader för båda parter. Vid uppsägning från företagets sida utgår därutöver ett avgångsvederlag om 12 månads-löner. För ytterligare information, se tabell "Ersättningar och övriga förmåner till ledamöter i koncernledningen under 2018".

## Ersättningar och övriga förmåner till styrelsen

| Tkr                                                     | 2018<br>Styrelsearvode | 2017<br>Styrelsearvode |
|---------------------------------------------------------|------------------------|------------------------|
| Styrelsens ordförande Göran Persson <sup>1</sup>        | 675                    | 410                    |
| Styrelseledamot Gunnar Axheim <sup>1</sup>              | 307                    | 180                    |
| Styrelseledamot Eva Hamilton <sup>2</sup>               | 310                    | 270                    |
| Styrelseledamot Lotta Mellström <sup>3</sup>            |                        |                        |
| Styrelseledamot Bjarne Moltke Hansen <sup>1</sup>       | 307                    | 270                    |
| Styrelseledamot Ola Salmén <sup>2</sup>                 | 358                    | 353                    |
| Styrelseledamot Gunilla Saltin <sup>1</sup>             | 307                    | 180                    |
| Styrelseledamot Per-Olof Wedin                          | 186                    |                        |
| Styrelsens tidigare ordförande Sten Jakobsson           |                        | 205                    |
| Tidigare styrelseledamot Leif Darner                    | 113                    | 317                    |
| Tidigare styrelseledamot Majja Liisa Friman             |                        | 90                     |
| Tidigare styrelseledamot Lars-Åke Helgesson             |                        | 117                    |
| Tidigare styrelseledamot Hanna Lagerkrantz <sup>3</sup> |                        |                        |
| <b>Totalt</b>                                           | <b>2 563</b>           | <b>2 392</b>           |

<sup>1</sup> I arvodet ingår även ersättning för arbete inom strategi- och samhällsomvandlingsutskottet

<sup>2</sup> I arvodet ingår även ersättning för arbete inom ersättningsutskottet

<sup>3</sup> För representanter från näringsdepartementet utgår inget styrelsearvode

## Ersättningar och övriga förmåner till ledamöter i koncernledningen under 2018

| Tkr                                     | Grundlön      | Övriga<br>förmåner <sup>1</sup> | Pensions-<br>kostnad | Summa         |
|-----------------------------------------|---------------|---------------------------------|----------------------|---------------|
| Vd Jan Moström                          | 6 194         | 148                             | 1 871                | 8 213         |
| Direktör Magnus Arnkvist                | 3 080         | 92                              | 901                  | 4 073         |
| Direktör Leif Boström                   | 2 674         | 110                             | 810                  | 3 594         |
| Direktör Peter Hansson <sup>2</sup>     | 2 741         | 153                             | 807                  | 3 701         |
| Direktör Pierre Heeroma <sup>3</sup>    | 1 443         | 65                              | 470                  | 1 978         |
| Direktör Michael Palo <sup>2,4</sup>    | 955           | 54                              | 340                  | 1 349         |
| Direktör Markus Petäjaniemi             | 2 892         | 124                             | 885                  | 3 901         |
| Direktör Stefan Romedahl <sup>2,5</sup> | 1 874         | 174                             | 526                  | 2 574         |
| Direktör Grete Solvang Stoltz           | 2 263         | 97                              | 692                  | 3 052         |
| Direktör Åsa Sundqvist <sup>6</sup>     | 2 883         | 16                              | 817                  | 3 716         |
| <b>Totalt</b>                           | <b>26 999</b> | <b>1 033</b>                    | <b>8 119</b>         | <b>36 151</b> |

<sup>1</sup> I övriga förmåner ingår bil-, kost- samt liv- och sjukförsäkringsförmåner

<sup>2</sup> Bostadsförmån

<sup>3</sup> Från 2018-05-01

<sup>4</sup> Från 2018-08-15

<sup>5</sup> Till 2018-07-31

<sup>6</sup> Till 2018-12-31

## Not 7 fortsättning

Ersättningar och övriga förmåner till ledamöter i koncernledningen under 2017

| Tkr           |                      | Grundlön      | Övriga förmåner <sup>1</sup> | Pensionskostnad | Summa         |
|---------------|----------------------|---------------|------------------------------|-----------------|---------------|
| Vd            | Jan Moström          | 5 462         | 100                          | 1 670           | 7 232         |
| Direktör      | Magnus Arnkvist      | 2 896         | 80                           | 864             | 3 840         |
| Direktör      | Leif Boström         | 2 617         | 94                           | 785             | 3 496         |
| Direktör      | Peter Hansson        | 2 582         | 137                          | 799             | 3 518         |
| Direktör      | Markus Petäjaniemi   | 2 873         | 120                          | 872             | 3 865         |
| Direktör      | Stefan Romedahl      | 2 865         | 183                          | 896             | 3 944         |
| Direktör      | Grete Solvang Stoltz | 2 203         | 89                           | 679             | 2 971         |
| Direktör      | Åsa Sundqvist        | 2 758         | 9                            | 794             | 3 561         |
| <b>Totalt</b> |                      | <b>24 256</b> | <b>812</b>                   | <b>7 359</b>    | <b>32 427</b> |

<sup>1</sup> I övriga förmåner ingår bil-, kost- och livförsäkringsförmåner.

För information om bland annat ersättningar till anställda efter avslutad anställning, se Not 31 Pensioner.

**NOT 8 ARVODE OCH KOSTNADERSÄTTNING TILL REVISORER**

| Mkr                              | Koncernen |      | Moderbolaget |      |
|----------------------------------|-----------|------|--------------|------|
|                                  | 2018      | 2017 | 2018         | 2017 |
| Deloitte                         |           |      |              |      |
| Revisionsuppdrag                 | 7         | 6    | 4            | 3    |
| Revision utöver revisionsuppdrag | 0         | 0    |              |      |
| Skatterådgivning                 | 1         | 2    | 0            | 2    |
| Övriga tjänster                  | 0         | 1    | 0            |      |
| Övriga revisorer                 |           |      |              |      |
| Revisionsuppdrag                 | 0         | 0    |              |      |

Med revisionsuppdrag avses lagstadgad revision av års- och koncernredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning samt revision och annan granskning utförd i enlighet med överenskommelse eller avtal.

Detta inkluderar övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter.

**NOT 9 RÖRELSENS KOSTNADER FÖRDELADE PÅ KOSTNADSSLAG**

| Mkr                                 | Koncernen     |               | Moderbolaget  |               |
|-------------------------------------|---------------|---------------|---------------|---------------|
|                                     | 2018          | 2017          | 2018          | 2017          |
| Personalkostnader                   | 3 740         | 3 407         | 2 963         | 2 694         |
| Material m.m.                       | 2 423         | 3 671         | 3 012         | 2 727         |
| Energi                              | 1 924         | 1 525         | 1 756         | 1 375         |
| Transporter                         | 284           | 196           | 1 789         | 1 714         |
| Avsättningar för samhällsomvandling | 2 106         | 1 147         | 2 106         | 1 147         |
| Av- och nedskrivningar              | 2 858         | 2 913         | 2 273         | 2 365         |
| Övriga rörelsekostnader             | 6 069         | 5 018         | 4 162         | 4 473         |
| <b>Totalt</b>                       | <b>19 404</b> | <b>17 877</b> | <b>18 061</b> | <b>16 495</b> |

**NOT 10 NEDSKRIVNINGAR IMMATERIELLA OCH MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR**

Nedskrivningar av immateriella och materiella anläggningstillgångar fördelas på kassagenererande enheter per division enligt nedan.

| Mkr                          | Koncernen |            | Moderbolaget |      |
|------------------------------|-----------|------------|--------------|------|
|                              | 2018      | 2017       | 2018         | 2017 |
| Division Norra               |           |            |              |      |
| Division Södra               |           |            |              |      |
| Division Specialprodukter    |           | -26        |              |      |
| <b>Rörelseresultateffekt</b> |           | <b>-26</b> |              |      |
| Skatteeffekt                 |           | 6          |              |      |
| <b>Årets resultateffekt</b>  |           | <b>-20</b> |              |      |

Fördelningen per tillgångsslag inom immateriella och materiella anläggningstillgångar framgår av Noterna 15 och 16.

LKAB:s tillgångar är föremål för test om nedskrivningsbehov föreligger, eller närhelst det finns en indikation på att tillgångarna minskat i värde. Under året har inga nedskrivningar skett.

## NOT 11 FINANSNETTO

| Koncernen                                                                              |             |             |
|----------------------------------------------------------------------------------------|-------------|-------------|
| Mkr                                                                                    | 2018        | 2017        |
| Finansiella intäkter                                                                   |             |             |
| Tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet                                |             |             |
| - Räntebärande värdepapper – nettovinst                                                | 149         | 161         |
| - Aktier och alternativa investeringar – nettovinst                                    |             | 299         |
| Utdelning på aktier värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat             | 23          |             |
| Övriga ränteintäkter, finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde | 4           | 2           |
| Avkastning på förvaltningstillgångar                                                   | 61          | 53          |
| Valutakursförändringar inklusive valutaderivat (netto)                                 | 192         |             |
| <b>Summa finansiella intäkter</b>                                                      | <b>429</b>  | <b>515</b>  |
| Finansiella kostnader                                                                  |             |             |
| Tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet                                |             |             |
| - Aktier och alternativa investeringar – nettoförlust                                  | -363        |             |
| - Råvaruportfölj – nettoförlust                                                        | -27         |             |
| Räntekostnader, finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde          |             |             |
| - Räntebärande skulder                                                                 | -39         | -39         |
| - Avsättning efterbehandlingskostnader                                                 | -37         | -33         |
| - Övriga räntekostnader                                                                | -2          | -4          |
| Räntekostnad förmånsbestämd pensionsförpliktelse                                       | -89         | -82         |
| Avgifter lånefacilitet                                                                 | -13         | -12         |
| Övriga finansiella kostnader                                                           | -25         | -14         |
| Resultat från andelar i koncernföretag                                                 |             | -16         |
| Andelar i intresseföretags resultat                                                    | -19         | 0           |
| Valutakursförändringar inklusive valutaderivat (netto)                                 |             | -25         |
| <b>Totalt finansiella kostnader</b>                                                    | <b>-614</b> | <b>-225</b> |
| <b>Finansnetto</b>                                                                     | <b>-185</b> | <b>290</b>  |

Valutadifferenser avser främst omvärdering av fordringar i utländsk valuta samt aktier och alternativa investeringar inklusive relaterade valutaderivat.

Övriga finansiella kostnader avser främst transaktionskostnader derivat samt bank- och förvaltningskostnader.

| Moderbolaget                      | Resultat från andelar i koncernföretag |            | Resultat från andelar i intresseföretag |          |
|-----------------------------------|----------------------------------------|------------|-----------------------------------------|----------|
| Mkr                               | 2018                                   | 2017       | 2018                                    | 2017     |
| Utdelning                         | 708                                    | 135        |                                         |          |
| Resultat vid avyttring av andelar | 11                                     |            |                                         |          |
| Nedskrivning                      |                                        |            | -20                                     |          |
| <b>Totalt</b>                     | <b>719</b>                             | <b>135</b> | <b>-20</b>                              | <b>0</b> |

| Moderbolaget                                           | Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggnings-tillgångar |           | Övriga ränte-intäkter och liknande resultatposter |            |
|--------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------|-----------|---------------------------------------------------|------------|
| Mkr                                                    | 2018                                                                          | 2017      | 2018                                              | 2017       |
| Ränteintäkter, koncernföretag                          | 82                                                                            | 78        | 8                                                 | 4          |
| Ränteintäkter, övriga                                  |                                                                               |           | 152                                               | 162        |
| Avkastning aktier och alternativa investeringar        |                                                                               |           | 79                                                | 86         |
| Avkastning råvaruportfölj                              |                                                                               |           | -27                                               | 0          |
| Utdelning, aktier                                      | 23                                                                            |           |                                                   |            |
| Valutakursförändringar inklusive valutaderivat (netto) |                                                                               |           | 233                                               |            |
| <b>Totalt</b>                                          | <b>105</b>                                                                    | <b>78</b> | <b>445</b>                                        | <b>252</b> |

Utdelning som är aktier avser innehavet i SSAB.

I Ränteintäkter och liknande resultatposter ingår avkastning på räntebärande värdepapper med 149 (161) Mkr.

| Moderbolaget                                           | Räntekostnader och liknande resultatposter |             |
|--------------------------------------------------------|--------------------------------------------|-------------|
| Mkr                                                    | 2018                                       | 2017        |
| Räntekostnader, koncernföretag                         | -1                                         | -1          |
| Räntekostnader räntebärande skulder                    | -39                                        | -39         |
| Räntekostnader efterbehandlingskostnader               | -28                                        | -27         |
| Räntekostnader övriga                                  | -1                                         | -3          |
| Kostnader optioner (netto)                             |                                            | -2          |
| Avgifter lånefacilitet                                 | -13                                        | -12         |
| Övriga finansiella kostnader                           | -25                                        | -14         |
| Valutakursförändringar inklusive valutaderivat (netto) |                                            | -132        |
| <b>Totalt</b>                                          | <b>-107</b>                                | <b>-230</b> |

Valutadifferenser avser främst omvärdering av fordringar i utländsk valuta samt aktier och alternativa investeringar inklusive relaterade valutaderivat. Övriga finansiella kostnader avser främst av transaktionskostnader derivat samt bank- och förvaltningskostnader.

## NOT 12 BOKSLUTSDISPOSITIONER

| Moderbolaget                                                       | 2018         | 2017         |
|--------------------------------------------------------------------|--------------|--------------|
| Mkr                                                                |              |              |
| Skillnad mellan redovisad avskrivning och avskrivning enligt plan: |              |              |
| Byggnader och mark                                                 | 3            |              |
| Maskiner och inventarier                                           | -1 350       | -1 200       |
| Periodiseringsfond, årets återföring                               | 2 960        | 3 600        |
| Koncernbidrag, erhållna                                            | 480          | 442          |
| Koncernbidrag, lämnade                                             |              | 0            |
| <b>Totalt</b>                                                      | <b>2 093</b> | <b>2 842</b> |

Uppskjuten skatt på bokslutsdispositioner (exklusive koncernbidrag) uppgår till 332 (528) Mkr. Den uppskjutna skatten på bokslutsdispositioner redovisas endast i koncernens resultaträkning.

## NOT 13 SKATTER

Redovisat i rapporten över resultatet

| Koncernen                                                 |               |               |
|-----------------------------------------------------------|---------------|---------------|
| Mkr                                                       | 2018          | 2017          |
| Aktuell skattekostnad (-)                                 |               |               |
| Årets skattekostnad                                       | -1 858        | -1 378        |
| Justering av skatt hänförlig till tidigare år             | 12            | 0             |
|                                                           | <b>-1 846</b> | <b>-1 378</b> |
| Uppskjuten skattekostnad (-)/skatteintäkt (+)             |               |               |
| Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader            | 357           | -84           |
| Uppskjuten skatt till följd av förändringar av skattesats | 78            |               |
|                                                           | <b>435</b>    | <b>-84</b>    |
| <b>Totalt redovisad skatt i koncernen</b>                 | <b>-1 411</b> | <b>-1 462</b> |

| Moderbolaget                                              |               |               |
|-----------------------------------------------------------|---------------|---------------|
| Mkr                                                       | 2018          | 2017          |
| Aktuell skattekostnad (-)                                 |               |               |
| Årets skattekostnad                                       | -1 812        | -1 332        |
| Justering av skatt hänförlig till tidigare år             | 13            | 0             |
|                                                           | <b>-1 799</b> | <b>-1 332</b> |
| Uppskjuten skattekostnad (-)/skatteintäkt (+)             |               |               |
| Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader            | -130          | -563          |
| Uppskjuten skatt till följd av förändringar av skattesats | -93           |               |
|                                                           | <b>-223</b>   | <b>-563</b>   |
| <b>Totalt redovisad skatt i moderbolaget</b>              | <b>-2 022</b> | <b>-1 895</b> |

Avstämning av effektiv skatt

| Koncernen                                         |              |               |              |               |
|---------------------------------------------------|--------------|---------------|--------------|---------------|
| Mkr                                               | 2018 (%)     | 2018          | 2017 (%)     | 2017          |
| <b>Resultat före skatt</b>                        |              | <b>6 685</b>  |              | <b>6 266</b>  |
| Skatt enligt gällande skattesats för moderbolaget | 22,0%        | -1 471        | 22,0%        | -1 379        |
| Ej avdragsgilla kostnader                         | 0,3%         | -21           | 0,2%         | -10           |
| Ej skattepliktiga intäkter                        | -0,2%        | 13            | -0,1%        | 7             |
| Skatt hänförlig till tidigare år                  | -0,2%        | 13            | -0,5%        | 31            |
| Effekt av ändrad skattesats                       | -1,2%        | 78            |              |               |
| Schablonränta på periodiseringsfond               | 0,1%         | -4            | 0,1%         | -7            |
| Skatteeffekt omklassificering nedskrivningar      | 0,1%         | -10           | 1,8%         | -114          |
| Övrigt                                            | 0,2%         | -9            | -0,2%        | 10            |
| <b>Redovisad effektiv skatt</b>                   | <b>21,1%</b> | <b>-1 411</b> | <b>23,3%</b> | <b>-1 462</b> |

| Moderbolaget                                      |              |               |              |               |
|---------------------------------------------------|--------------|---------------|--------------|---------------|
| Mkr                                               | 2018 (%)     | 2018          | 2017 (%)     | 2017          |
| <b>Resultat före skatt</b>                        |              | <b>9 397</b>  |              | <b>8 302</b>  |
| Skatt enligt gällande skattesats för moderbolaget | 22,0%        | -2 067        | 22,0%        | -1 826        |
| Ej avdragsgilla kostnader                         | 0,1%         | -11           | 0,0%         | -2            |
| Ej skattepliktiga intäkter                        | -1,7%        | 163           | -0,4%        | 30            |
| Skatt hänförlig till tidigare år                  | -0,1%        | 14            | -0,4%        | 30            |
| Effekt av ändrad skattesats                       | 1,0%         | -93           |              |               |
| Schablonränta på periodiseringsfond               | 0,0%         | -4            | 0,1%         | -7            |
| Skatteeffekt omklassificering nedskrivningar      | 0,1%         | -10           | 1,4%         | -114          |
| Övrigt                                            | 0,1%         | -14           | 0,1%         | -6            |
| <b>Redovisad effektiv skatt</b>                   | <b>21,5%</b> | <b>-2 022</b> | <b>22,8%</b> | <b>-1 895</b> |

Skatt hänförlig till övrigt totalresultat

| Koncernen                                          |            |             |
|----------------------------------------------------|------------|-------------|
| Mkr                                                | 2018       | 2017        |
| Kassaflödessäkringar inkl säkerhets-kostnadsreserv | -29        | -232        |
| Omvärdering av förmånsbestämda pensionsplaner      | -9         | -27         |
| <b>Totalt</b>                                      | <b>-38</b> | <b>-259</b> |

## Redovisad i rapport över finansiell ställning och balansräkningen

Redovisade uppskjutna skattefordringar och -skulder.

Uppskjutna skattefordringar och -skulder hänför sig till följande:

| Koncernen                               | Uppskjuten skattefordran |              | Uppskjuten skatteskuld |               | Netto         |               |
|-----------------------------------------|--------------------------|--------------|------------------------|---------------|---------------|---------------|
| Mkr                                     | 2018-12-31               | 2017-12-31   | 2018-12-31             | 2017-12-31    | 2018-12-31    | 2017-12-31    |
| Immateriella anläggningstillgångar      |                          |              | -78                    |               | -78           |               |
| Materiella anläggningstillgångar        | 604                      | 639          | -2 712                 | -2 593        | -2 108        | -1 954        |
| Kortfristiga placeringar                |                          |              | -6                     | -109          | -6            | -109          |
| Periodiseringsfonder                    |                          | 3            | -552                   | -1 202        | -552          | -1 199        |
| Säkerhetsreserv                         |                          |              | -80                    | -85           | -80           | -85           |
| Pensionsavsättningar                    | 281                      | 299          |                        |               | 281           | 299           |
| Avsättningar samhällsomvandling         | 979                      | 1 132        |                        |               | 979           | 1 132         |
| Övriga avsättningar                     | 68                       | 71           | -1                     | -1            | 67            | 70            |
| Kassaflödessäkringar                    | 1                        | 4            | -28                    |               | -27           | 4             |
| Underskottsavdrag                       | 1                        | 3            |                        |               | 1             | 3             |
| Övrigt                                  | 16                       | 16           | -6                     |               | 10            | 16            |
| <b>Skattefordringar/-skulder</b>        | <b>1 950</b>             | <b>2 167</b> | <b>-3 463</b>          | <b>-3 990</b> | <b>-1 513</b> | <b>-1 823</b> |
| Kvittning                               | -1 925                   | -2 139       | 1 925                  | 2 139         |               |               |
| <b>Skattefordringar/-skulder, netto</b> | <b>25</b>                | <b>28</b>    | <b>-1 538</b>          | <b>-1 851</b> | <b>-1 513</b> | <b>-1 823</b> |

## Not 13 fortsättning

| Materbolaget<br>Mkr              | Uppskjuten skattefordran |              | Uppskjuten skatteskuld |            | Netto        |              |
|----------------------------------|--------------------------|--------------|------------------------|------------|--------------|--------------|
|                                  | 2018-12-31               | 2017-12-31   | 2018-12-31             | 2017-12-31 | 2018-12-31   | 2017-12-31   |
| Materiella anläggningstillgångar | 448                      | 504          |                        |            | 448          | 504          |
| Pensionsavsättningar             | 129                      | 134          |                        |            | 129          | 134          |
| Avsättningar samhällsomvandling  | 979                      | 1 132        |                        |            | 979          | 1 132        |
| Övrigt                           | 38                       | 47           |                        |            | 38           | 47           |
| <b>Skattefordringar/-skulder</b> | <b>1 594</b>             | <b>1 817</b> |                        |            | <b>1 594</b> | <b>1 817</b> |

Förändring av uppskjuten skatt i temporära skillnader och underskottsavdrag

| Koncernen<br>Mkr                 | Balans per<br>2017-01-01 | Redovisat över<br>resultaträkningen | Redovisat mot<br>övrigt totalresultat | Övriga<br>förändringar | Balans per<br>2017-12-31 |
|----------------------------------|--------------------------|-------------------------------------|---------------------------------------|------------------------|--------------------------|
| Materiella anläggningstillgångar | -1 601                   | -353                                |                                       |                        | -1 954                   |
| Kortfristiga placeringar         | -59                      | -50                                 |                                       |                        | -109                     |
| Periodiseringsfonder             | -1 991                   | 792                                 |                                       |                        | -1 199                   |
| Säkerhetsreserv                  | -85                      |                                     |                                       |                        | -85                      |
| Pensionsavsättningar             | 321                      | 5                                   | -27                                   |                        | 299                      |
| Avsättningar samhällsomvandling  | 1 124                    | 8                                   |                                       |                        | 1 132                    |
| Övriga avsättningar              | 72                       | -2                                  |                                       |                        | 70                       |
| Kassaflödessäkringar             | 232                      | 4                                   | -232                                  |                        | 4                        |
| Underskottsavdrag                | 494                      | -491                                |                                       |                        | 3                        |
| Övrigt                           | 11                       | 3                                   |                                       | 2                      | 16                       |
| <b>Totalt</b>                    | <b>-1 482</b>            | <b>-84</b>                          | <b>-259</b>                           | <b>2</b>               | <b>-1 823</b>            |

| Koncernen<br>Mkr                   | Balans per<br>2018-01-01 | Redovisat över<br>resultaträkningen | Redovisat mot<br>övrigt totalresultat | Förvärv av<br>rörelse | Övriga<br>förändringar | Balans per<br>2018-12-31 |
|------------------------------------|--------------------------|-------------------------------------|---------------------------------------|-----------------------|------------------------|--------------------------|
| Immateriella anläggningstillgångar |                          | 2                                   |                                       | -80                   |                        | -78                      |
| Materiella anläggningstillgångar   | -1 954                   | -149                                |                                       | -5                    |                        | -2 108                   |
| Kortfristiga placeringar           | -109                     | 103                                 |                                       |                       |                        | -6                       |
| Periodiseringsfonder               | -1 199                   | 647                                 |                                       |                       |                        | -552                     |
| Säkerhetsreserv                    | -85                      | 5                                   |                                       |                       |                        | -80                      |
| Pensionsavsättningar               | 299                      | -9                                  | -9                                    |                       |                        | 281                      |
| Avsättningar samhällsomvandling    | 1 132                    | -153                                |                                       |                       |                        | 979                      |
| Övriga avsättningar                | 70                       | -3                                  |                                       |                       |                        | 67                       |
| Kassaflödessäkringar               | 4                        | -2                                  | -29                                   |                       |                        | -27                      |
| Underskottsavdrag                  | 3                        | -2                                  |                                       |                       |                        | 1                        |
| Övrigt                             | 16                       | -4                                  |                                       |                       | -2                     | 10                       |
| <b>Totalt</b>                      | <b>-1 823</b>            | <b>435</b>                          | <b>-38</b>                            | <b>-85</b>            | <b>-2</b>              | <b>-1 513</b>            |

| Materbolaget<br>Mkr              | Balans per<br>2017-01-01 | Redovisat över<br>resultaträkningen | Balans per<br>2017-12-31 |
|----------------------------------|--------------------------|-------------------------------------|--------------------------|
| Materiella anläggningstillgångar | 565                      | -61                                 | 504                      |
| Pensionsavsättningar             | 142                      | -8                                  | 134                      |
| Avsättningar samhällsomvandling  | 1 124                    | 8                                   | 1 132                    |
| Underskottsavdrag                | 494                      | -494                                |                          |
| Övrigt                           | 55                       | -8                                  | 47                       |
| <b>Totalt</b>                    | <b>2 380</b>             | <b>-563</b>                         | <b>1 817</b>             |

| Materbolaget<br>Mkr              | Balans per<br>2018-01-01 | Redovisat över<br>resultaträkningen | Balans per<br>2018-12-31 |
|----------------------------------|--------------------------|-------------------------------------|--------------------------|
| Materiella anläggningstillgångar | 504                      | -56                                 | 448                      |
| Pensionsavsättningar             | 134                      | -5                                  | 129                      |
| Avsättningar samhällsomvandling  | 1 132                    | -153                                | 979                      |
| Övrigt                           | 47                       | -9                                  | 38                       |
| <b>Totalt</b>                    | <b>1 817</b>             | <b>-223</b>                         | <b>1 594</b>             |

## Förändrad skattesats

Fr o m 1 januari 2019 är skattesatsen i Sverige 21,4% för företag med räkenskapsår som börjar 1 januari 2019 eller senare. Skattesatsen sänks till 20,6 % för räkenskapsår som börjar 1 januari 2021 eller senare.

**NOT 14 RESULTAT PER AKTIE**

Antalet aktier uppgår till 700 000 stycken för året 2018 respektive 2017. Resultat hänförligt till moderbolagets aktieägare uppgår till 5 274 (4 803) Mkr. Resultat per aktie blir därmed 7 534 (6 862) kronor per aktie. Inga optioner eller potentiella stamaktier finns, varför ingen utspädning återfinns.

**NOT 15 IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR**

Samtliga immateriella anläggningstillgångar i koncernen är förvärvade.

| Koncernen<br>Mkr                  | Goodwill   | Brytnings-<br>rättigheter | Övrigt     | Totalt       |
|-----------------------------------|------------|---------------------------|------------|--------------|
| <b>Anskaffningsvärden</b>         |            |                           |            |              |
| Ingående balans 2017-01-01        | 203        | 281                       | 67         | 551          |
| Förändring av utsläppsrätter      |            |                           | -14        | -14          |
| Avyttringar och utrangeringar     |            |                           | -4         | -4           |
| Valutakursdifferenser             | 1          |                           | -1         | 0            |
| <b>Utgående balans 2017-12-31</b> | <b>204</b> | <b>281</b>                | <b>48</b>  | <b>533</b>   |
| Ingående balans 2018-01-01        | 204        | 281                       | 48         | 533          |
| Rörelseförvärv <sup>1</sup>       | 728        |                           | 417        | 1 145        |
| Förändring av utsläppsrätter      |            |                           | 38         | 38           |
| Avyttringar och utrangeringar     |            |                           |            |              |
| Valutakursdifferenser             | -10        |                           | -5         | -15          |
| <b>Utgående balans 2018-12-31</b> | <b>922</b> | <b>281</b>                | <b>498</b> | <b>1 701</b> |
| <b>Avskrivningar</b>              |            |                           |            |              |
| Ingående balans 2017-01-01        | -9         | -177                      | -17        | -203         |
| Årets avskrivning                 |            |                           | -1         | -1           |
| Avyttringar och utrangeringar     |            |                           | 4          | 4            |
| Valutakursdifferenser             | -1         | -1                        |            | -2           |
| <b>Utgående balans 2017-12-31</b> | <b>-10</b> | <b>-178</b>               | <b>-14</b> | <b>-202</b>  |
| Ingående balans 2018-01-01        | -10        | -178                      | -14        | -202         |
| Årets avskrivning                 |            |                           | -4         | -4           |
| Avyttringar och utrangeringar     |            |                           |            |              |
| Valutakursdifferenser             |            | -2                        | -2         | -4           |
| <b>Utgående balans 2018-12-31</b> | <b>-10</b> | <b>-180</b>               | <b>-20</b> | <b>-210</b>  |
| <b>Nedskrivningar</b>             |            |                           |            |              |
| Ingående balans 2017-01-01        | -43        | -93                       |            | -136         |
| Årets nedskrivning                | -24        |                           |            | -24          |
| Valutakursdifferenser             | -4         |                           |            | -2           |
| <b>Utgående balans 2017-12-31</b> | <b>-71</b> | <b>-93</b>                |            | <b>-164</b>  |
| Ingående balans 2018-01-01        | -71        | -93                       |            | -164         |
| Valutakursdifferenser             | -1         |                           |            | -1           |
| <b>Utgående balans 2018-12-31</b> | <b>-72</b> | <b>-93</b>                |            | <b>-165</b>  |
| <b>Redovisade värden</b>          |            |                           |            |              |
| Per 2017-01-01                    | 151        | 11                        | 50         | 212          |
| <b>Per 2017-12-31</b>             | <b>123</b> | <b>10</b>                 | <b>34</b>  | <b>167</b>   |
| Per 2018-01-01                    | 123        | 10                        | 34         | 167          |
| <b>Per 2018-12-31</b>             | <b>840</b> | <b>8</b>                  | <b>478</b> | <b>1 326</b> |

<sup>1</sup>Se Not 4 Förvärv av rörelse för mer information.

Fjölårets nedskrivningar 24 Mkr avser nedskrivningar av goodwillvärden och anläggningstillgångar kopplade till marknadsområdet Refractory & Foundries inom divisionen Specialprodukter.

Av- och nedskrivningar ingår i följande rader i resultaträkningen

| Koncernen<br>Mkr         | 2018      | 2017       |
|--------------------------|-----------|------------|
| Kostnad sålda varor      | -4        | -1         |
| Administrationskostnader |           | -24        |
| Varav nedskrivningar     |           | -24        |
|                          | <b>-4</b> | <b>-25</b> |

| Moderbolaget<br>Mkr               | Brytnings-<br>rättigheter | Övrigt    | Totalt     |
|-----------------------------------|---------------------------|-----------|------------|
| <b>Anskaffningsvärden</b>         |                           |           |            |
| Ingående balans 2017-01-01        | 161                       | 61        | 222        |
| Förändring av utsläppsrätter      |                           | -14       | -14        |
| Avyttringar och utrangeringar     |                           | -4        | -4         |
| <b>Utgående balans 2017-12-31</b> | <b>161</b>                | <b>43</b> | <b>204</b> |

|                                   |            |           |            |
|-----------------------------------|------------|-----------|------------|
| Ingående balans 2018-01-01        | 161        | 43        | 204        |
| Förändring av utsläppsrätter      |            | 38        | 38         |
| <b>Utgående balans 2018-12-31</b> | <b>161</b> | <b>81</b> | <b>242</b> |

|                                   |             |           |             |
|-----------------------------------|-------------|-----------|-------------|
| <b>Avskrivningar</b>              |             |           |             |
| Ingående balans 2017-01-01        | -161        | -13       | -174        |
| Avyttringar och utrangeringar     |             | 4         | 4           |
| <b>Utgående balans 2017-12-31</b> | <b>-161</b> | <b>-9</b> | <b>-170</b> |

|                                   |             |           |             |
|-----------------------------------|-------------|-----------|-------------|
| Ingående balans 2018-01-01        | -161        | -9        | -170        |
| <b>Utgående balans 2018-12-31</b> | <b>-161</b> | <b>-9</b> | <b>-170</b> |

|                          |  |           |           |
|--------------------------|--|-----------|-----------|
| <b>Redovisade värden</b> |  |           |           |
| Per 2017-01-01           |  | 48        | 48        |
| <b>Per 2017-12-31</b>    |  | <b>34</b> | <b>34</b> |

|                       |  |           |           |
|-----------------------|--|-----------|-----------|
| Per 2018-01-01        |  | 34        | 34        |
| <b>Per 2018-12-31</b> |  | <b>72</b> | <b>72</b> |

Förvärvad goodwill avseende novembers förvärv av Francis Flower (Northern) Ltd, Gurney Slade & Lime Stone Ltd till Divisionen Specialprodukter kommer att nedskrivningsprövas från och med 2019.

**Specifikation Goodwill**

| Mkr                                                          | 2018-12-31 | 2017-12-31 |
|--------------------------------------------------------------|------------|------------|
| Francis Flower (Northern) Ltd, Gurney Slade & Lime Stone Ltd | 728        |            |
| LKAB Minerals Ltd                                            | 104        | 104        |
| Enheter utan betydande goodwillvärden, sammantagna           | 9          | 19         |
| <b>Totalt</b>                                                | <b>840</b> | <b>123</b> |

**Nedskrivningsprövningar för kassagenererande enheter innehållande goodwill (exklusive nyförvärven Francis Flower (Northern) Ltd, Gurney Slade & Lime Stone Ltd)**

De kassagenererande enheternas återvinningsvärden baseras på samma viktiga antaganden.

Nedskrivningsprövningen baseras på beräkning av nyttjandevärde. Detta värde bygger på kassaflödesprognoser där de tre första åren baseras på den treåriga affärsplan som fastställts av företagsledningen för Division Specialprodukter. Prognosperiodens totala längd motsvarar nyttjandeperioden för enheternas viktigaste tillgångar. De kassaflöden som prognostiserats efter de första tre åren har baserats på en årlig tillväxttakt på 2-3 (2-3) %, vilket motsvarar den långsiktiga tillväxttakten på enheternas marknader. De prognostiserade kassaflödena har nuvärdesberäknats med en individuell diskonteringsränta (WACC). Antaganden som är viktiga i den treåriga affärsplanen beskrivs nedan.

**Viktiga variabler      Metod för att skatta värden**

|                   |                                                                                                                                                                                                             |
|-------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Marknadstillväxt  | Efterfrågan på dessa produkter har historiskt följt konjunktur-utvecklingen. Förväntad marknadstillväxt baseras på en övergång från rådande konjunktursituation till den förväntade långsiktiga tillväxten. |
| Personalkostnader | Prognosen för personalkostnader baseras på förväntad inflation och viss reallöneökning. Prognosen överensstämmer med tidigare erfarenheter.                                                                 |

Återvinningsvärdet för den kassagenererande enheten LKAB Minerals Ltd överstiger det redovisade värdet med 2 Mkr. Diskonteringsräntan före skatt uppgår till 10,68 (11,25)%. Återvinningsvärde för den kassagenererande enheten skulle vara lika stort som det redovisade värdet om tillväxttakten antas gå från 2-3 % till 1,5 % eller diskonteringsräntan från 10,68 % till 10,80 %

**NOT 16 MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR DRIFT**

| Koncernen<br>Mkr                  | Byggnader<br>och mark | Anläggningar<br>under jord | Maskiner och<br>andra tekniska<br>anläggningar | Inventarier,<br>verktyg och<br>installationer | Pågående<br>nyanläggningar | Totalt         |
|-----------------------------------|-----------------------|----------------------------|------------------------------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------|----------------|
| <b>Anskaffningsvärden</b>         |                       |                            |                                                |                                               |                            |                |
| Ingående balans 2017-01-01        | 10 318                | 7 371                      | 39 651                                         | 7 284                                         | 8 134                      | 72 758         |
| Förvärv                           | 180                   |                            | 258                                            | 15                                            | 1 555                      | 2 008          |
| Omklassificeringar                | 1 437                 | 289                        | 2 057                                          | 116                                           | -3 869                     | 30             |
| Avyttringar och utrangeringar     |                       |                            | -107                                           | -104                                          | -406                       | -617           |
| Valutakursdifferenser             | -113                  |                            | -62                                            | -5                                            | -26                        | -206           |
| <b>Utgående balans 2017-12-31</b> | <b>11 822</b>         | <b>7 660</b>               | <b>41 797</b>                                  | <b>7 306</b>                                  | <b>5 388</b>               | <b>73 973</b>  |
| Ingående balans 2018-01-01        | 11 822                | 7 660                      | 41 797                                         | 7 306                                         | 5 388                      | 73 973         |
| Rörelseförvärv <sup>1</sup>       | 25                    |                            | 302                                            | 11                                            |                            | 338            |
| Förvärv                           | 181                   | 54                         | 200                                            | 65                                            | 1 955                      | 2 455          |
| Aktivering efterbehandling        | 41                    |                            |                                                |                                               |                            | 41             |
| Omklassificeringar                | 106                   | 264                        | 942                                            | 127                                           | -1 439                     | 0              |
| Avyttringar och utrangeringar     | -29                   |                            | -98                                            | -104                                          | -2                         | -233           |
| Valutakursdifferenser             | 66                    |                            | 27                                             | 3                                             | -3                         | 93             |
| <b>Utgående balans 2018-12-31</b> | <b>12 212</b>         | <b>7 978</b>               | <b>43 170</b>                                  | <b>7 408</b>                                  | <b>5 899</b>               | <b>76 667</b>  |
| <b>Avskrivningar</b>              |                       |                            |                                                |                                               |                            |                |
| Ingående balans 2017-01-01        | -3 902                | -4 396                     | -18 528                                        | -4 312                                        |                            | -31 138        |
| Årets avskrivningar               | -364                  | -229                       | -1 889                                         | -405                                          |                            | -2 887         |
| Omklassificeringar                | -71                   |                            | 14                                             | 29                                            |                            | -28            |
| Avyttringar och utrangeringar     | -2                    |                            | 59                                             | 96                                            |                            | 153            |
| Valutakursdifferenser             | 27                    |                            | 28                                             | 5                                             |                            | 60             |
| <b>Utgående balans 2017-12-31</b> | <b>-4 312</b>         | <b>-4 625</b>              | <b>-20 316</b>                                 | <b>-4 587</b>                                 |                            | <b>-33 840</b> |
| Ingående balans 2018-01-01        | -4 312                | -4 625                     | -20 316                                        | -4 587                                        |                            | -33 840        |
| Rörelseförvärv                    | -10                   |                            | -106                                           | -7                                            |                            | -123           |
| Årets avskrivningar               | -385                  | -244                       | -1 857                                         | -367                                          |                            | -2 853         |
| Omklassificeringar                |                       |                            | 16                                             | -16                                           |                            | 0              |
| Avyttringar och utrangeringar     | 18                    |                            | 81                                             | 101                                           |                            | 200            |
| Valutakursdifferenser             | -11                   |                            | -11                                            | -2                                            |                            | -24            |
| <b>Utgående balans 2018-12-31</b> | <b>-4 700</b>         | <b>-4 869</b>              | <b>-22 193</b>                                 | <b>-4 878</b>                                 |                            | <b>-36 640</b> |
| <b>Nedskrivningar</b>             |                       |                            |                                                |                                               |                            |                |
| Ingående balans 2017-01-01        | -1 602                | -852                       | -3 851                                         | -579                                          | -2 660                     | -9 544         |
| Årets nedskrivningar              |                       |                            | -1                                             |                                               |                            | -1             |
| Omklassificeringar                | -56                   | -11                        | -490                                           | -4                                            | 559                        | -2             |
| Avyttringar och utrangeringar     |                       |                            |                                                |                                               | 296                        | 296            |
| <b>Utgående balans 2017-12-31</b> | <b>-1 658</b>         | <b>-863</b>                | <b>-4 342</b>                                  | <b>-583</b>                                   | <b>-1 805</b>              | <b>-9 251</b>  |
| Ingående balans 2018-01-01        | -1 658                | -863                       | -4 342                                         | -583                                          | -1 805                     | -9 251         |
| Årets nedskrivningar              |                       | -1                         |                                                |                                               |                            | -1             |
| Omklassificeringar                | -150                  |                            | -67                                            | 6                                             | 211                        | 0              |
| Avyttringar och utrangeringar     |                       |                            |                                                | 1                                             |                            | 1              |
| <b>Utgående balans 2018-12-31</b> | <b>-1 808</b>         | <b>-864</b>                | <b>-4 409</b>                                  | <b>-576</b>                                   | <b>-1 594</b>              | <b>-9 251</b>  |
| <b>Redovisade värden</b>          |                       |                            |                                                |                                               |                            |                |
| Per 2017-01-01                    | 4 814                 | 2 123                      | 17 272                                         | 2 393                                         | 5 474                      | 32 076         |
| <b>Per 2017-12-31</b>             | <b>5 852</b>          | <b>2 172</b>               | <b>17 139</b>                                  | <b>2 136</b>                                  | <b>3 583</b>               | <b>30 882</b>  |
| Per 2018-01-01                    | 5 852                 | 2 172                      | 17 139                                         | 2 136                                         | 3 583                      | 30 882         |
| <b>Per 2018-12-31</b>             | <b>5 704</b>          | <b>2 245</b>               | <b>16 568</b>                                  | <b>1 954</b>                                  | <b>4 305</b>               | <b>30 776</b>  |

Aktiverade efterbehandlingskostnader uppgår till 849 (817 Mkr, ackumulerade av- och nedskrivningar uppgår till -626 ( -609) Mkr.  
Av nettobeloppet 227 (208) Mkr redovisas 204 (172) Mkr som Byggnader och mark och 22 (36) Mkr som Maskiner och andra tekniska anläggningar.

<sup>1</sup>Se Not 4 Förvärv av rörelse för mer information.

## Not 16 fortsättning

Av- och nedskrivningar fördelar sig på nedanstående rader i resultaträkningen

| Koncernen                | 2018          | 2017          |
|--------------------------|---------------|---------------|
| <b>Mkr</b>               |               |               |
| Kostnad för sålda varor  | -2 829        | -2 859        |
| Varav nedskrivningar     | -1            |               |
| Försäljningskostnader    | -3            | -4            |
| Administrationskostnader | -5            | -7            |
| Varav nedskrivningar     |               | -1            |
| Forskning och utveckling | -7            | -8            |
| Övriga rörelsekostnader  | -10           | -10           |
| <b>Totalt</b>            | <b>-2 854</b> | <b>-2 888</b> |

| Moderbolaget                      | Byggnader<br>och mark | Anläggningar<br>under jord | Maskiner och<br>andra tekniska<br>anläggningar | Inventarier,<br>verktyg och<br>installationer | Pågående<br>nyanläggningar | Totalt         |
|-----------------------------------|-----------------------|----------------------------|------------------------------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------|----------------|
| <b>Mkr</b>                        |                       |                            |                                                |                                               |                            |                |
| Anskaffningsvärden                |                       |                            |                                                |                                               |                            |                |
| Ingående balans 2017-01-01        | 7 140                 | 7 371                      | 38 063                                         | 1 365                                         | 6 530                      | 60 469         |
| Förvärv                           | 179                   |                            | 235                                            | 3                                             | 1 443                      | 1 860          |
| Omklassificeringar                | 356                   | 289                        | 1 396                                          | 91                                            | -2 132                     | 0              |
| Avyttringar och utrangeringar     | -1                    |                            | -97                                            | -76                                           | -513                       | -687           |
| <b>Utgående balans 2017-12-31</b> | <b>7 674</b>          | <b>7 660</b>               | <b>39 597</b>                                  | <b>1 383</b>                                  | <b>5 328</b>               | <b>61 642</b>  |
| Ingående balans 2018-01-01        | 7 674                 | 7 660                      | 39 597                                         | 1 383                                         | 5 328                      | 61 642         |
| Förvärv                           | 178                   | 53                         | 181                                            | 40                                            | 1 804                      | 2 256          |
| Omklassificeringar                | 104                   | 265                        | 945                                            | 75                                            | -1 389                     | 0              |
| Avyttringar och utrangeringar     | -9                    |                            | -98                                            | -65                                           | -28                        | -200           |
| <b>Utgående balans 2018-12-31</b> | <b>7 947</b>          | <b>7 978</b>               | <b>40 625</b>                                  | <b>1 433</b>                                  | <b>5 715</b>               | <b>63 698</b>  |
| Avskrivningar                     |                       |                            |                                                |                                               |                            |                |
| Ingående balans 2017-01-01        | -2 627                | -4 396                     | -17 465                                        | -1 037                                        |                            | -25 525        |
| Årets avskrivningar               | -263                  | -229                       | -1 790                                         | -82                                           |                            | -2 364         |
| Avyttringar och utrangeringar     | 1                     |                            | 51                                             | 75                                            |                            | 127            |
| <b>Utgående balans 2017-12-31</b> | <b>-2 889</b>         | <b>-4 625</b>              | <b>-19 204</b>                                 | <b>-1 044</b>                                 |                            | <b>-27 762</b> |
| Ingående balans 2018-01-01        | -2 889                | -4 625                     | -19 204                                        | -1 044                                        |                            | -27 762        |
| Årets avskrivningar               | -252                  | -244                       | -1 691                                         | -85                                           |                            | -2 272         |
| Avyttringar och utrangeringar     | 8                     |                            | 80                                             | 65                                            |                            | 153            |
| <b>Utgående balans 2018-12-31</b> | <b>-3 133</b>         | <b>-4 869</b>              | <b>-20 815</b>                                 | <b>-1 064</b>                                 |                            | <b>-29 881</b> |
| Nedskrivningar                    |                       |                            |                                                |                                               |                            |                |
| Ingående balans 2017-01-01        | -1 317                | -852                       | -3 767                                         | -83                                           | -2 476                     | -8 495         |
| Omklassificeringar                | -56                   | -11                        | -488                                           | -4                                            | 559                        | 0              |
| Avyttringar och utrangeringar     |                       |                            |                                                |                                               | 303                        | 303            |
| <b>Utgående balans 2017-12-31</b> | <b>-1 373</b>         | <b>-863</b>                | <b>-4 255</b>                                  | <b>-87</b>                                    | <b>-1 614</b>              | <b>-8 192</b>  |
| Ingående balans 2018-01-01        | -1 373                | -863                       | -4 255                                         | -87                                           | -1 614                     | -8 192         |
| Årets nedskrivningar              |                       | -1                         |                                                |                                               |                            | -1             |
| Omklassificeringar                | -1                    |                            | -17                                            | -2                                            | 20                         | 0              |
| <b>Utgående balans 2018-12-31</b> | <b>-1 374</b>         | <b>-864</b>                | <b>-4 272</b>                                  | <b>-89</b>                                    | <b>-1 594</b>              | <b>-8 193</b>  |
| Redovisade värden                 |                       |                            |                                                |                                               |                            |                |
| Per 2017-01-01                    | 3 196                 | 2 123                      | 16 831                                         | 245                                           | 4 054                      | 26 449         |
| <b>Per 2017-12-31</b>             | <b>3 412</b>          | <b>2 172</b>               | <b>16 138</b>                                  | <b>252</b>                                    | <b>3 714</b>               | <b>25 688</b>  |
| Per 2018-01-01                    | 3 412                 | 2 172                      | 16 138                                         | 252                                           | 3 714                      | 25 688         |
| <b>Per 2018-12-31</b>             | <b>3 440</b>          | <b>2 245</b>               | <b>15 539</b>                                  | <b>279</b>                                    | <b>4 120</b>               | <b>25 624</b>  |

Av- och nedskrivningar fördelar sig på nedanstående rader i resultaträkningen.

| Moderbolaget             |               |               |
|--------------------------|---------------|---------------|
| Mkr                      | 2018          | 2017          |
| Kostnad för sålda varor  | -2 263        | -2 353        |
| Varav nedskrivningar     | -1            |               |
| Administrationskostnader | -3            | -3            |
| Forskning och utveckling | -7            | -8            |
| <b>Totalt</b>            | <b>-2 273</b> | <b>-2 364</b> |

#### NOT 17 MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR SAMHÄLLSOMVANDLING

| Koncernen och moderbolaget                    | Byggnader och mark | Pågående nyanläggningar | Totalt        |
|-----------------------------------------------|--------------------|-------------------------|---------------|
| Mkr                                           |                    |                         |               |
| Anskaffningsvärden                            |                    |                         |               |
| Ingående balans 2017-01-01                    | 3 461              | 503                     | 3 964         |
| Aktiveringar                                  | 79                 |                         | 79            |
| Förvärv                                       |                    | 377                     | 377           |
| Omklassificeringar                            | 2                  |                         | 2             |
| <b>Utgående balans 2017-12-31</b>             | <b>3 542</b>       | <b>880</b>              | <b>4 422</b>  |
| Ingående balans 2018-01-01                    | 3 542              | 880                     | 4 422         |
| Aktiveringar                                  | 6 096              |                         | 6 096         |
| Förvärv                                       |                    | 522                     | 522           |
| Ombedomningar vid förvärv                     | -80                |                         | -80           |
| Regleringar ersättningsfastigheter            |                    | -704                    | -704          |
| <b>Utgående balans 2018-12-31</b>             | <b>9 558</b>       | <b>698</b>              | <b>10 256</b> |
| Kostnadsföringar                              |                    |                         |               |
| Ingående balans 2017-01-01                    | -1 571             |                         | -1 571        |
| Kostnadsföring gruvtillgång och gruvkomponent | -577               |                         | -577          |
| <b>Utgående balans 2017-12-31</b>             | <b>-2 148</b>      |                         | <b>-2 148</b> |
| Ingående balans 2018-01-01                    | -2 148             |                         | -2 148        |
| Kostnadsföring gruvtillgång och gruvkomponent | -348               |                         | -348          |
| <b>Utgående balans 2018-12-31</b>             | <b>-2 496</b>      |                         | <b>-2 496</b> |
| Nedskrivningar                                |                    |                         |               |
| Ingående balans 2017-01-01                    | -384               |                         | -384          |
| Omklassificering                              | 0                  |                         | 0             |
| <b>Utgående balans 2017-12-31</b>             | <b>-384</b>        |                         | <b>-384</b>   |
| Ingående balans 2018-01-01                    | -384               |                         | -384          |
| <b>Utgående balans 2018-12-31</b>             | <b>-384</b>        |                         | <b>-384</b>   |
| Redovisade värden                             |                    |                         |               |
| Per 2017-01-01                                | 1 506              | 503                     | 2 099         |
| <b>Per 2017-12-31</b>                         | <b>1 010</b>       | <b>880</b>              | <b>1 890</b>  |
| Per 2018-01-01                                | 1 010              | 880                     | 1 890         |
| <b>Per 2018-12-31</b>                         | <b>6 678</b>       | <b>698</b>              | <b>7 376</b>  |

Kostnadsföringar fördelar sig på nedanstående rad i resultaträkningen.

| Koncernen och moderbolaget |             |             |
|----------------------------|-------------|-------------|
| Mkr                        | 2018        | 2017        |
| Kostnad för sålda varor    | -348        | -577        |
| <b>Totalt</b>              | <b>-348</b> | <b>-577</b> |

I balansposten ingår följande tillgångar:

| Koncernen och moderbolaget |              |              |
|----------------------------|--------------|--------------|
| Mkr                        | 2018-12-31   | 2017-12-31   |
| Gruvtillgång               | 6 358        | 691          |
| Ersättningsfastigheter     | 698          | 880          |
| Övriga fastighetsförvärv   | 320          | 319          |
| <b>Totalt</b>              | <b>7 376</b> | <b>1 890</b> |

Beträffande redovisning av ersättningsfastigheter hänvisas till Not 1, princip 18.8.3. Se även Not 33 för en samlad bild av poster avseende samhällsomvandlingen.

#### NOT 18 ANDELAR I INTRESSEFÖRETAG OCH JOINT VENTURES

Koncernen

Nedan specificeras finansiell information i sammandrag för ej väsentliga innehav i intresseföretag och joint ventures.

| Mkr                                   | 2018-12-31 | 2017-12-31 |
|---------------------------------------|------------|------------|
| Redovisat värde                       | 31         | 39         |
| Koncernens andel av:                  |            |            |
| Resultat för kvarvarande verksamheter | -19        | 0          |
| <b>Summa totalresultat</b>            | <b>-19</b> | <b>0</b>   |

#### NOT 19 INNEHAV I GEMENSAM VERKSAMHET

Koncernen

Koncernen har ett 50-procentigt samägande i företaget Likya Minerals med dotterbolaget Likya Minerals Export, vars huvudprodukter är mineraler med flamskyddande egenskaper (UltraCarb). Likyas verksamhet bedrivs i Turkiet.

Likya är ett separat företag men samägandet bedöms ändå vara en gemensam verksamhet. Bedömningen grundar sig på att samägarna har ett åtagande att köpa samtliga tjänster som Likya utför och finansierar därigenom hela Likyas verksamhet för att reglera dess skulder.

73 procent av Likyas försäljning avser bolag inom LKAB-koncernen.

#### NOT 20 MODERBOLAGETS ANDELAR I INTRESSEFÖRETAG OCH GEMENSAMT STYRDA FÖRETAG

|                                       | Intresseföretag |            | Gemensamt styrda företag |            |
|---------------------------------------|-----------------|------------|--------------------------|------------|
| Moderbolaget                          |                 |            |                          |            |
| Mkr                                   | 2018-12-31      | 2017-12-31 | 2018-12-31               | 2017-12-31 |
| Ackumulerade anskaffningsvärden       |                 |            |                          |            |
| Vid årets början                      | 45              | 45         | 1                        |            |
| Förvärv                               |                 |            | 11                       | 1          |
| <b>Utgående balans 31 december</b>    | <b>45</b>       | <b>45</b>  | <b>12</b>                | <b>1</b>   |
| Ackumulerade nedskrivningar           |                 |            |                          |            |
| Vid årets början                      | -5              | -5         |                          |            |
| Årets nedskrivningar                  | -20             |            |                          |            |
| Utgående balans 31 december           | -25             | -5         |                          |            |
| <b>Redovisat värde vid årets slut</b> | <b>20</b>       | <b>40</b>  | <b>12</b>                | <b>1</b>   |

## Not 20 fortsättning

Specifikation av moderbolagets direkt ägda innehav av andelar i intresseföretag och gemensamt styrda företag

| Företag, org.nr och säte                             | Antal andelar | Röst- och kapitalandel i procent | Redovisat värde |
|------------------------------------------------------|---------------|----------------------------------|-----------------|
| 2018                                                 |               |                                  |                 |
| Intresseföretag                                      |               |                                  |                 |
| Norrskenet AB, org nr 556537-7065, Gällivare         | 2 500         | 33,3%                            | 20              |
| Gemensamt styrda företag                             |               |                                  |                 |
| Hybrit Development AB, org nr 559121-9760, Stockholm | 500 000       | 33,33%                           | 12              |
| <b>Totalt</b>                                        |               |                                  | <b>32</b>       |
| 2017                                                 |               |                                  |                 |
| Intresseföretag                                      |               |                                  |                 |
| Norrskenet AB, org nr 556537-7065, Gällivare         | 2 500         | 33,3%                            | 40              |
| Gemensamt styrda företag                             |               |                                  |                 |
| Hybrit Development AB, org nr 559121-9760, Stockholm | 500 000       | 33,3%                            | 1               |
| <b>Totalt</b>                                        |               |                                  | <b>41</b>       |

## NOT 21 FORDRINGAR HOS KONCERNFÖRETAG OCH INTRESSEFÖRETAG

| Moderbolaget Mkr                      | 2018-12-31   | 2017-12-31   |
|---------------------------------------|--------------|--------------|
| Akkumulerade anskaffningsvärden       |              |              |
| Vid årets början                      | 2 419        | 1 604        |
| Utlåning                              | 1 477        | 963          |
| Amortering                            | -42          | -49          |
| Valutakursförändring                  | 20           | -99          |
| <b>Redovisat värde vid årets slut</b> | <b>3 874</b> | <b>2 419</b> |

## NOT 22 FINANSIELLA PLACERINGAR

| Koncernen Mkr                                                                                      | 2018-12-31    | 2017-12-31    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|---------------|
| Finansiella placeringar som är anläggningstillgångar                                               |               |               |
| Aktier och andelar – tillgångar som kan säljas                                                     |               | 1 000         |
| Aktier och andelar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat                          | 646           |               |
| Aktier och andelar värderade till upplupet anskaffningsvärde                                       | 52            |               |
| Finansiella tillgångar avseende fonderade pensionsförpliktelser                                    | 328           | 303           |
| <b>Totalt</b>                                                                                      | <b>1 026</b>  | <b>1 303</b>  |
| Finansiella placeringar som är omsättningstillgångar                                               |               |               |
| Räntebärande värdepapper värderade till verkligt värde via resultatet - innehas för handelsändamål | 12 376        | 13 077        |
| Aktier och alternativa investeringar värderade till verkligt värde via resultatet                  | 6 405         | 4 964         |
| Derivat som används för säkring                                                                    | -24           |               |
| Andra derivat                                                                                      | -4            |               |
| <b>Totalt</b>                                                                                      | <b>18 753</b> | <b>18 041</b> |

Den 1 januari 2018 klassificerade koncernen aktier i SSAB som egetkapitalinstrument värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat och övriga långfristiga aktieinnehav som aktier värderade till upplupet anskaffningsvärde. Före 2018 klassificerades dessa investeringar som finansiella tillgångar som kan säljas.

## NOT 23 ANDRA LÅNGFRISTIGA VÄRDEPAPPERSINNEHAV

| Moderbolaget Mkr                | 2018-12-31 | 2017-12-31 |
|---------------------------------|------------|------------|
| Akkumulerade anskaffningsvärden |            |            |
| Vid årets början                | 246        | 246        |
| Förvärv                         | 2          | 0          |
| <b>Vid årets slut</b>           | <b>248</b> | <b>246</b> |

| Moderbolaget<br>Mkr                                             | 2018-12-31        |                         | 2017-12-31        |                         |
|-----------------------------------------------------------------|-------------------|-------------------------|-------------------|-------------------------|
| Specifikation av andra<br>långfristiga värdepappers-<br>innehav | Verkligt<br>värde | Redo-<br>visat<br>värde | Verkligt<br>värde | Redo-<br>visat<br>värde |
| SSAB                                                            | 646               | 196                     | 950               | 196                     |
| Övriga innehav                                                  | 52                | 52                      | 50                | 50                      |
| <b>Totalt</b>                                                   | <b>698</b>        | <b>248</b>              | <b>1 000</b>      | <b>246</b>              |

Övriga innehav avser främst Vindin AB.

## NOT 24 LÅNGFRISTIGA FORDRINGAR OCH ÖVRIGA FORDRINGAR

| Koncernen Mkr                                  | 2018-12-31   | 2017-12-31   |
|------------------------------------------------|--------------|--------------|
| Övriga fordringar som är omsättningstillgångar |              |              |
| Fordringar kreditinstitut                      | 1 032        | 901          |
| Momsfordran                                    | 143          | 152          |
| Derivat                                        | 175          | 80           |
| PRI-saldo                                      | 20           | 20           |
| Fordringar på beställare                       | 19           | 18           |
| Skattefordran                                  |              | 4            |
| Skattekonto                                    | 112          | 2            |
| Fordringar säkerhet derivat                    | 8            |              |
| Övrigt                                         | 35           | 26           |
| <b>Totalt</b>                                  | <b>1 544</b> | <b>1 203</b> |

| Moderbolaget Mkr                 | 2018-12-31   | 2017-12-31   |
|----------------------------------|--------------|--------------|
| Långfristiga fordringar          |              |              |
| Företagsägda kapitalförsäkringar | 111          | 112          |
| Garanti Tullverket               | 2            |              |
| Övrigt                           | 2            |              |
|                                  | <b>115</b>   | <b>112</b>   |
| Övriga fordringar (kortfristiga) |              |              |
| Fordringar kreditinstitut        | 1 032        | 901          |
| Momsfordran                      | 126          | 144          |
| PRI-saldo                        | 20           | 19           |
| Skattefordran                    | 3            | 3            |
| Skattekonto                      | 108          |              |
| Fordringar säkerheter derivat    | 8            |              |
| Övrigt                           | 6            | 13           |
| <b>Totalt</b>                    | <b>1 303</b> | <b>1 080</b> |

| Moderbolaget Mkr                   | 2018-12-31 | 2017-12-31 |
|------------------------------------|------------|------------|
| Långfristiga fordringar            |            |            |
| Akkumulerade anskaffningsvärden    |            |            |
| Vid årets början                   | 112        | 110        |
| Förändring värde kapitalförsäkring | -1         | 2          |
| Garanti Tullverket                 | 2          |            |
| Övrigt                             | 2          |            |
| <b>Utgående balans 31 december</b> | <b>115</b> | <b>112</b> |

**NOT 25 VARULAGER**

| Koncernen                      |              |              |  |
|--------------------------------|--------------|--------------|--|
| Mkr                            | 2018-12-31   | 2017-12-31   |  |
| Råvaror och förnödenheter      | 2 616        | 1 934        |  |
| Varor under tillverkning       | 3            | 4            |  |
| Färdiga varor och handelsvaror | 725          | 664          |  |
| <b>Totalt</b>                  | <b>3 344</b> | <b>2 602</b> |  |

| Moderbolaget              |              |              |  |
|---------------------------|--------------|--------------|--|
| Mkr                       | 2018-12-31   | 2017-12-31   |  |
| Råvaror och förnödenheter | 2 026        | 1 586        |  |
| Färdiga varor             | 596          | 533          |  |
| <b>Totalt</b>             | <b>2 622</b> | <b>2 119</b> |  |

**NOT 26 KUNDFORDRINGAR**

Kundfordringar redovisas efter hänsyn tagen till under året uppkomna kundförluster i koncernen som uppgick till 2 (12) Mkr. Beträffande kreditrisker i kundfordringar hänvisas till Not 36 Finansiella risker och riskhantering.

**NOT 27 FÖRUTBETALDA KOSTNADER OCH UPPLUPNA INTÄKTER**

| Mkr                                           | Koncernen  |            | Moderbolaget |            |
|-----------------------------------------------|------------|------------|--------------|------------|
|                                               | 2018-12-31 | 2017-12-31 | 2018-12-31   | 2017-12-31 |
| Förutbetalda försäkringspremier               | 26         | 30         | 25           | 25         |
| Förutbetalda kostnader marknadsvärden derivat | 6          | 1          | 6            | 1          |
| Övriga förutbetalda kostnader                 | 168        | 104        | 98           | 79         |
| Övriga upplupna intäkter                      | 51         | 10         | 2            | 1          |
| <b>Totalt</b>                                 | <b>251</b> | <b>145</b> | <b>131</b>   | <b>106</b> |

**NOT 28 EGET KAPITAL**

Specifikation av eget kapitalposten reserver

| Mkr                                                         | 2018        | 2017        |
|-------------------------------------------------------------|-------------|-------------|
| <b>Omräkningsreserv</b>                                     |             |             |
| Ingående omräkningsreserv                                   | -222        | -83         |
| Årets omräkningsdifferenser                                 | 60          | -139        |
| <b>Utgående omräkningsreserv</b>                            | <b>-162</b> | <b>-222</b> |
| <b>Verkligtvärdereserv</b>                                  |             |             |
| Ingående verkligtvärdereserv                                | 754         | 542         |
| Finansiella tillgångar som kan säljas:                      |             |             |
| Förändringar i verkligt värde                               | -304        | 212         |
| <b>Utgående verkligtvärdereserv</b>                         | <b>450</b>  | <b>754</b>  |
| <b>Säkringsreserv inklusive säkringskostnadsreserv</b>      |             |             |
| Ingående säkringsreserv                                     | -7          | -832        |
| Kassaflödessäkringar och säkringskostnader                  |             |             |
| Förändringar i verkligt värde                               | 140         | 40          |
| Förändringar i verkligt värde, överfört till årets resultat | -6          | 1 017       |
| Skatt hänförlig till årets omvärderingar                    | -29         | -232        |
| <b>Utgående säkringsreserv</b>                              | <b>98</b>   | <b>-7</b>   |
| <b>Summa reserver</b>                                       |             |             |
| Ingående reserver                                           | 525         | -373        |
| Årets förändring av reserver:                               |             |             |
| Omräkningsreserv                                            | 60          | -139        |
| Verkligtvärdereserv                                         | -304        | 212         |
| Säkringsreserv                                              | 105         | 825         |
| <b>Utgående reserver</b>                                    | <b>386</b>  | <b>525</b>  |

**Aktiekapital**

Per den 31 december 2018 omfattade det registrerade aktiekapitalet 700 000 (700 000) stamaktier. Aktiekapitalet består endast av ett aktieslag och alla aktier har lika rätt i bolaget. Aktierna ägs till 100 procent av svenska staten.

Aktieägaren är berättigad till utdelning enligt koncernens utdelningspolicy. Aktieinnehavet berättigar till rösträtt vid bolagsstämman med en röst per aktie. Kvotvärde uppgår till 1 000 kr/aktie.

**Omräkningsreserv**

Omräkningsreserven innefattar alla valutakursdifferenser som uppstår vid omräkning av finansiella rapporter från utländska verksamheter som har upprättat sina finansiella rapporter i en annan valuta än den valuta som koncernens finansiella rapporter presenteras i. Moderbolaget och koncernen presenterar sina finansiella rapporter i svenska kronor.

Vidare ingår i omräkningsreserven valutadifferenser vid omräkning av monetära långfristiga fordringar och skulder till utlandsverksamheter för vilken reglering inte är planerad. Dessa utgör en del av företagets nettoinvestering i utlandsverksamheten.

**Verkligtvärdereserv**

Verkligtvärdereserv inkluderar den ackumulerade nettoförändringen av verkligt värde på finansiella tillgångar som kan säljas fram till dess att tillgången bokas bort från rapport över finansiell ställning.

**Säkringsreserv**

Säkringsreserven innefattar den effektiva andelen av den ackumulerade nettoförändringen av verkligt värde på ett kassaflödessäkringsinstrument hänförligt till säkringstransaktioner som ännu inte har inträffat.

**Säkringskostnadsreserv**

Säkringskostnadsreserven återspeglar vinst eller förlust som hänförs till termdelen av terminsavtal. Den redovisas initialt i övrigt totalresultat och redovisas på samma sätt som vinster eller förluster i säkringsreserven.

**Utdelning**

Styrelsen föreslår årsstämman att utdelning lämnas till ägaren enligt nedan. Årsstämman hålls den 25 april 2019.

| Mkr                                    | 2018         | 2017         |
|----------------------------------------|--------------|--------------|
| Ordinarie utdelning 4 520 kr per aktie | 3 164        | 2 882        |
|                                        | <b>3 164</b> | <b>2 882</b> |

Föreslagen utdelning av styrelsen har överensstämmt med beslut på årsstämman de senaste två åren.

**Moderbolag****Bundet eget kapital****Reservfond**

Syftet med reservfonden är att spara en del av nettovinsten, som inte går åt för täckning av balanserad förlust.

**Fritt eget kapital****Balanserat resultat**

Balanserat resultat utgörs av balanserade vinstmedel och resultat efter avdrag för under året lämnad vinstutdelning.

**NOT 29 RÄNTEBÄRANDE SKULDER**

| Koncernen<br>Mkr                | 2018         | 2017         |
|---------------------------------|--------------|--------------|
| Långfristiga skulder            |              |              |
| Emitterade företagsobligationer | 997          | 2 985        |
| Övrig obligationsfinansiering   | 250          | 250          |
|                                 | <b>1 247</b> | <b>3 235</b> |
| Kortfristiga skulder            |              |              |
| Emitterade företagsobligationer | 1 989        |              |
| Emitterade företagscertifikat   | 200          | 200          |
| Skuld återköpsavtal             | 1 567        | 735          |
| <b>Totalt</b>                   | <b>3 756</b> | <b>935</b>   |

Villkor och återbetalningstider

| Mkr                                |         |         | 2018         |              | 2017         |              |
|------------------------------------|---------|---------|--------------|--------------|--------------|--------------|
|                                    | Förfall | Ränta   | Nom. värde   | Redov. värde | Nom. värde   | Redov. värde |
| Obligationer – fast ränta          | 2019    | 1,125%  | 1 600        | 1 598        | 1 600        | 1 597        |
|                                    | 2021    | 1,60%   | 1 000        | 997          | 1 000        | 997          |
|                                    | 2022    | 1,4525% | 250          | 250          | 250          | 250          |
| Obligationer – rörlig ränta        | 2019    | 0%      | 391          | 391          | 391          | 391          |
| Företagscertifikat                 | 2016    | -0,27%  | 200          | 200          | 200          | 200          |
| Skuld återköpsavtal                | 2017    |         | 1 567        | 1 567        | 735          | 735          |
| <b>Totala räntebärande skulder</b> |         |         | <b>5 008</b> | <b>5 003</b> | <b>4 176</b> | <b>4 170</b> |

För mer information om företags exponering för ränterisk hänvisas till Not 36.

**NOT 31 PENSIONER**

Förmånsbestämda pensionsplaner

| Koncernen<br>Mkr                                                               | 2018         | 2017         |
|--------------------------------------------------------------------------------|--------------|--------------|
| Nuvärdet av ofonderade förpliktelser                                           | 720          | 691          |
| Nuvärdet av helt eller delvis fonderade förpliktelser                          | 3 312        | 3 266        |
| <b>Totalt nuvärde av förpliktelser</b>                                         | <b>4 032</b> | <b>3 957</b> |
| Verkligt värde på förvaltningstillgångar                                       | -2 713       | -2 618       |
| <b>Nettobelopp i rapport över finansiell ställning</b>                         | <b>1 319</b> | <b>1 339</b> |
| Nettobeloppet redovisas i följande poster i rapport över finansiell ställning: |              |              |
| Finansiella placeringar                                                        | -328         | -303         |
| Avsättningar för pensioner, långfristig skuld                                  | 1 647        | 1 642        |
| <b>Nettobelopp i rapport över finansiell ställning</b>                         | <b>1 319</b> | <b>1 339</b> |

**Förmånsbestämda pensionsplaner**

Huvuddelen av LKAB:s pensionsplaner för anställda i Sverige är förmånsbestämda, vilket innebär att LKAB garanterar en procentuell andel av lönen i pension. Pensionsåtagandena i Sverige tryggas genom bokföringsmässiga avsättningar i egen regi, varav den större delen kreditförsäkras i FPG (Försäkringsbolaget PRI Pensionsgaranti). Under 2013 startades en företagsegen pensionsstiftelse för förmånsbestämda pensionsplaner som är oantastbara. Löften om kommande pensionering före 65 år är till viss del villkorade av underjordsarbete och säkerställs genom bokföringsmässiga avsättningar i egen regi utan kreditförsäkring.

Åtaganden för ålderspension och familjepension för tjänstemän i Sverige tryggas genom försäkring i Alecta. Enligt ett uttalande från Rådet för finansiell rapportering, UFR 10, är detta en förmånsbestämd plan som omfattar flera arbetsgivare. För denna plan har bolaget inte haft tillgång till sådan information som gör det möjligt att redovisa åtagandet som en förmånsbestämd plan. Pensionsplanen ITP 2 som tryggas genom försäkring i Alecta redovisas därför som en avgiftsbestämd plan. Premien för den förmånsbestämda ålders- och familjepensionen är individuellt beräknad och är bland annat beroende av lön, tidigare intjänad pension och förväntad återstående tjänstgöringstid. Alectas överskott kan fördelas till försäkringstagarna och/eller de försäkrade. Vid utgången av 2018 uppgick Alectas överskott i form av den kollektiva konsolideringsnivån till 142 (153) procent, vilket är i det normalintervall på 125–155 procent som anges i Alectas konsolideringspolicy för dessa försäkringar.

**NOT 30 SKULDER TILL KREDITINSTITUT**

| Moderbolaget<br>Mkr             | 2018         | 2017         |
|---------------------------------|--------------|--------------|
| Långfristiga skulder            |              |              |
| Emitterade företagsobligationer | 997          | 2 985        |
| Övrig obligationsfinansiering   | 250          | 250          |
|                                 | <b>1 247</b> | <b>3 235</b> |
| Kortfristiga skulder            |              |              |
| Emitterade företagsobligationer | 1 989        |              |
| Emitterade företagscertifikat   | 200          | 200          |
| Skuld återköpsavtal             | 1 567        | 735          |
| <b>Totalt</b>                   | <b>3 756</b> | <b>935</b>   |

Ingen av skulderna förfaller till betalning senare än fem år efter balansdagen.

Premien till Alecta fastställs genom antaganden om ränta, livslängd, driftskostnader och avkastningsskatt och är beräknad så att betalning av konstant premie till pensions-tidpunkten räcker för hela målförmånen, som baseras på den försäkrades nuvarande pensionsmedförande lön, då ska vara intjänad.

Det saknas ett fastställt regelverk för hur underskott som kan uppkomma ska hanteras, men i första hand ska förluster täckas av Alectas kollektiva konsolideringskapital, och leder således inte till ökade kostnader genom höjda avtalade premier. Det saknas även regelverk för hur eventuella överskott eller underskott ska fördelas vid avveckling av planen eller företags utträde ur planen.

I Norge, Storbritannien och Tyskland har LKAB förmånsbestämda pensionsplaner som komplement till lokal socialförsäkring. I Storbritannien är pensionerna tryggade genom en företagsegen pensionsstiftelse, i Tyskland genom bokföringsmässiga avsättningar i egen regi kombinerat med kreditförsäkring. I Norge tryggas pensionen dels genom företagsegen pensionskassa, dels genom bokföringsmässiga avsättningar i egen regi kombinerat med kreditförsäkring.

Förändringar av nuvärdet av förpliktelser för förmånsbestämda planer.

| Koncernen<br>Mkr                                                       | 2018         | 2017         |
|------------------------------------------------------------------------|--------------|--------------|
| Förpliktelse för förmånsbestämda planer vid årets början               | 3 957        | 4 126        |
| Utbetalda ersättningar                                                 | -217         | -223         |
| Kostnad för tjänstgöring innevarande period                            | 83           | 76           |
| Kostnad för tjänstgöring tidigare perioder                             | 19           | 6            |
| Räntekostnad                                                           | 89           | 82           |
| Omvärderingar:                                                         |              |              |
| - Aktuariella vinster och förluster på ändrade demografiska antaganden | -1           | -74          |
| - Aktuariella vinster och förluster på ändrade finansiella antaganden  | -20          | 36           |
| - Aktuariella vinster och förluster på erfarenhetsbaserade justeringar | 41           | -2           |
| Övriga förändringar                                                    | 6            | 7            |
| Valutakursdifferenser                                                  | 75           | -77          |
| <b>Förpliktelser för förmånsbestämda planer vid årets slut</b>         | <b>4 032</b> | <b>3 957</b> |

Nuvärdet av förpliktelserna för de svenska, norska och engelska bolagen vilka motsvarar 98 procent fördelar sig enligt följande:

| Koncernen<br>%   | Sverige |      | Norge |      | England |      |
|------------------|---------|------|-------|------|---------|------|
|                  | 2018    | 2017 | 2018  | 2017 | 2018    | 2017 |
| Aktiva medlemmar | 50      | 52   | 30    | 30   | 22      | 22   |
| Fribrevshavare   | 15      | 14   | 19    | 17   | 27      | 27   |
| Pensionärer      | 35      | 34   | 51    | 54   | 51      | 51   |

Förändringar av förvaltningstillgångarnas verkliga värde

| Koncernen<br>Mkr                                               | 2018         | 2017         |
|----------------------------------------------------------------|--------------|--------------|
| Förvaltningstillgångarnas verkliga värde vid årets början      | 2 618        | 2 557        |
| Tillskjutna medel                                              | 38           | 53           |
| Utbetalda ersättningar                                         | -63          | -66          |
| Avkastning                                                     | 61           | 53           |
| Aktuariell vinst (+)/förlust (-)                               | 0            | 82           |
| Valutakursdifferenser                                          | 59           | -61          |
| <b>Förvaltningstillgångarnas verkliga värde vid årets slut</b> | <b>2 713</b> | <b>2 618</b> |

Förvaltningstillgångarna består av följande:

| Koncernen<br>Mkr                               | 2018         | 2017         |
|------------------------------------------------|--------------|--------------|
| Aktier                                         | 807          | 853          |
| Räntebärande tillgångar inklusive obligationer | 1 142        | 1 089        |
| Alternativa placeringar                        | 764          | 676          |
| <b>Totalt</b>                                  | <b>2 713</b> | <b>2 618</b> |

Kostnad redovisad i årets resultat:

| Koncernen<br>Mkr                                 | 2018       | 2017       |
|--------------------------------------------------|------------|------------|
| Kostnad avseende tjänstgöring innevarande period | 83         | 76         |
| Kostnad avseende tjänstgöring tidigare perioder  | 19         | 6          |
| Räntekostnad på förpliktelser                    | 89         | 82         |
| Avkastning på förvaltningstillgångar             | -61        | -53        |
| <b>Summa nettokostnad i årets resultat</b>       | <b>130</b> | <b>111</b> |

Kostnaden redovisas på följande rader i årets resultat:

| Koncernen<br>Mkr        | 2018       | 2017       |
|-------------------------|------------|------------|
| Kostnad för sålda varor | 102        | 82         |
| Finansiella intäkter    | -61        | -53        |
| Finansiella kostnader   | 89         | 82         |
| <b>Totalt</b>           | <b>130</b> | <b>111</b> |

Kostnad redovisad i övrigt totalresultat:

| Koncernen<br>Mkr                                                                                        | 2018      | 2017        |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|-------------|
| Omvärderingar:                                                                                          |           |             |
| Aktuariella vinster (-) och förluster (+)                                                               | 20        | -40         |
| Skilnad mellan faktisk avkastning och avkastning enligt diskonteringsräntan på förvaltningstillgångarna | 0         | -82         |
| <b>Netto redovisat i övrigt totalresultat</b>                                                           | <b>20</b> | <b>-122</b> |

Antaganden för förmånsbestämda förpliktelser. De väsentligaste aktuariella antagandena per balansdagen bedömda för respektive land men uttryckt som ett vägt genomsnitt framgår nedan.

| Koncernen<br>Procent                                | 2018 | 2017 |
|-----------------------------------------------------|------|------|
| Diskonteringsränta per den 31 december              | 2,4  | 2,4  |
| Avkastning på förvaltningstillgångar per den 31 dec | 2,4  | 2,4  |
| Framtida löneökning                                 | 2,6  | 2,6  |
| Personalomsättning                                  | 3,5  | 3,5  |
| Framtida ökning av pensioner                        | 2,7  | 2,6  |

Antaganden om framtida dödlighet baseras på standarden DUS 14. Den genomsnittliga återstående livslängden för en individ som går i pension vid 65 års ålder är 22 år för män och 24 år för kvinnor.

Den faktiska avkastningen på förvaltningstillgångarna för år 2018 blev 2,3 (5,2) procent.

#### Känslighetsanalys

I nedanstående tabell presenteras möjliga förändringar av aktuariella antaganden per bokslutstidpunkten, övriga antaganden oförändrade, och hur dessa skulle påverka den förmånsbestämda förpliktelserna. I beräkningen av förändringen av pensionsutfästelserna ingår de svenska, norska och engelska utfästelserna vilka utgör cirka 98 procent av koncernens utfästelser.

| Koncernen<br>Mkr                                       | Ökning av<br>antaganden | Minskning av<br>antaganden |
|--------------------------------------------------------|-------------------------|----------------------------|
| + (minskning)/- (ökning) av skuld                      |                         |                            |
| Diskonteringsränta (0,5 % enhets förändring)           | 257                     | -285                       |
| Förväntad dödlighet (1 års förändring)                 | -107                    | 107                        |
| Framtida löneökning (0,5 % enhets förändring)          | -119                    | 103                        |
| Framtida ökning av pensioner (0,5 % enhets förändring) | -186                    | 171                        |

Per 2018-12-31 uppgick den vägda genomsnittliga löptiden för förpliktelserna till 15,3 (16) år.

Historisk information

| Koncernen<br>Mkr                         | 2018   | 2017   | 2016   | 2015   | 2014   |
|------------------------------------------|--------|--------|--------|--------|--------|
| Nuvärde av förmånsbestämda förpliktelser | 4 032  | 3 957  | 4 126  | 3 983  | 4 183  |
| Verkligt värde på förvaltningstillgångar | -2 713 | -2 618 | -2 557 | -2 376 | -2 317 |
| Nettoförpliktelser                       | 1 319  | 1 339  | 1 569  | 1 607  | 1 866  |

Koncernen uppskattar att 36 Mkr blir betalda under 2019 till fonderade och ofonderade förmånsbestämda planer och 31 Mkr uppskattas bli betalda under 2019 till de förmånsbestämda planer som redovisas som avgiftsbestämda.

Nettoskuld i balansräkningen

| Moderbolaget<br>Mkr                                                                                                    | 2018-12-31  | 2017-12-31  |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|-------------|
| + Förpliktelserns nuvärde (beräknade enligt svenska principer) avseende helt eller delvis fonderade pensionsplaner     | 1 071       | 1 070       |
| - Verkligt värde vid utgången av perioden avseende särskilt avskilda tillgångar (i pensionsstiftelser och motsvarande) | -1 196      | -1 184      |
| <b>= Överskott i pensionsstiftelse eller motsvarande (-)/Nettoförpliktelse (+)</b>                                     | <b>-125</b> | <b>-115</b> |
| + Förpliktelsernas nuvärde (beräknade enligt svenska principer) avseende ofonderade pensionsplaner                     | 513         | 497         |
| <b>= Netto redovisat avseende pensionsförpliktelser</b>                                                                | <b>513</b>  | <b>497</b>  |

Förändringar i nettoskulden

| Moderbolaget<br>Mkr                                                                    | 2018-12-31 | 2017-12-31 |
|----------------------------------------------------------------------------------------|------------|------------|
| Nettoskuld vid årets början avseende pensionsåtaganden                                 | 497        | 537        |
| + I resultaträkningen redovisad kostnad för pensionering i egen regi exklusive skatter | 134        | 81         |
| - Pensionsutbetalningar                                                                | -119       | -121       |
| <b>Nettoskuld vid årets slut avseende pensionsåtaganden</b>                            | <b>513</b> | <b>497</b> |

Verkligt värde för tillgångar i stiftelse per huvudkategori

| Moderbolaget<br>Mkr            | 2018-12-31   | 2017-12-31   |
|--------------------------------|--------------|--------------|
| Aktier                         | 316          | 348          |
| Obligationer                   | 362          | 383          |
| Övriga räntebärande tillgångar | 518          | 453          |
| <b>Totalt</b>                  | <b>1 196</b> | <b>1 184</b> |

## Not 31 fortsättning

Kostnader avseende pensioner

| Moderbolaget                                                |            |            |
|-------------------------------------------------------------|------------|------------|
| Mkr                                                         | 2018       | 2017       |
| Pensionering i egen regi                                    |            |            |
| Kostnad                                                     | 134        | 81         |
| <b>Kostnad för pensionering i egen regi</b>                 | <b>134</b> | <b>81</b>  |
| Pensionering genom försäkring                               |            |            |
| Försäkringspremier                                          | 189        | 187        |
| <b>Delsumma</b>                                             | <b>323</b> | <b>268</b> |
| Särskild löneskatt på pensionskostnader                     | 76         | 75         |
| Kostnad för kreditförsäkring, förvaltningskostnader, övrigt | 2          | 2          |
| <b>Redovisad nettokostnad hänförligt till pensioner</b>     | <b>401</b> | <b>345</b> |

Redovisad nettokostnad pensioner redovisas på följande rader i resultaträkningen:

| Moderbolaget            |            |            |
|-------------------------|------------|------------|
| Mkr                     | 2018       | 2017       |
| Kostnad för sålda varor | 401        | 345        |
| <b>Totalt</b>           | <b>401</b> | <b>345</b> |

Antaganden för förmånsbestämda förpliktelser. De väsentligaste aktuariella antaganden per balansdagen (uttryckta som vägda genomsnitt).

| Moderbolaget                           |      |      |
|----------------------------------------|------|------|
| Procent                                | 2018 | 2017 |
| Diskonteringsränta per den 31 december | 3,8  | 3,8  |

## Not 32 fortsättning

| Koncernen                                   | Samhälls-<br>omvandling | Utsläppsrätter | Efterbehandlings-<br>kostnader | Övriga<br>avsättningar | Totalt        |
|---------------------------------------------|-------------------------|----------------|--------------------------------|------------------------|---------------|
| Mkr                                         |                         |                |                                |                        |               |
| Ingående balans 2017-01-01                  | 13 062                  | 37             | 1 276                          | 16                     | 14 391        |
| Årets avsättningar                          | 418                     |                | 3                              | 1                      | 422           |
| Omvärdering av tidigare års avsättningar    | 109                     |                |                                |                        | 109           |
| lanspråktaga avsättningar                   | -1 800                  |                | -22                            |                        | -1 822        |
| Årets ränteuppräknings skuld                |                         |                | 33                             |                        | 33            |
| Årets uppräknings inflation                 | 122                     |                |                                |                        | 122           |
| Årets utsläpp                               |                         | 51             |                                |                        | 51            |
| Reglering föregående års utsläpp            |                         | -37            |                                |                        | -37           |
| <b>Utgående balans 2017-12-31</b>           | <b>11 911</b>           | <b>51</b>      | <b>1 290</b>                   | <b>17</b>              | <b>13 269</b> |
| Avgår: utbetalningar ersättningsfastigheter | -836                    |                |                                |                        | -836          |
| <b>Utgående balans 2017-12-31 (netto)</b>   | <b>11 075</b>           | <b>51</b>      | <b>1 290</b>                   | <b>17</b>              | <b>12 433</b> |
| Varav utbetalas under 2018                  | 2 713                   | 51             | 96                             |                        | 2 860         |
| Varav utbetalas under 2019-2025             | 8 362                   |                | 277                            | 17                     | 8 656         |
| Varav utbetalas efter 2025                  |                         |                | 917                            |                        | 917           |
| Ingående balans 2018-01-01                  | 11 911                  | 51             | 1 290                          | 17                     | 13 269        |
| Årets avsättningar                          | 6 915                   |                | 33                             | 2                      | 6 950         |
| Omvärdering av tidigare års avsättningar    | 825                     |                |                                |                        | 825           |
| lanspråktaga avsättningar                   | -2 054                  |                | -14                            | -1                     | -2 069        |
| Årets ränteuppräknings skuld                |                         |                | 37                             |                        | 37            |
| Årets uppräknings inflation                 | 28                      |                |                                |                        | 28            |
| Årets utsläpp                               |                         | 54             |                                |                        | 54            |
| Reglering föregående års utsläpp            |                         | -51            |                                |                        | -51           |
| <b>Utgående balans 2018-12-31</b>           | <b>17 625</b>           | <b>54</b>      | <b>1 346</b>                   | <b>18</b>              | <b>19 043</b> |
| Avgår: utbetalningar ersättningsfastigheter | -655                    |                |                                |                        | -655          |
| <b>Utgående balans 2018-12-31 (netto)</b>   | <b>16 970</b>           | <b>54</b>      | <b>1 346</b>                   | <b>18</b>              | <b>18 388</b> |
| Varav utbetalas under 2019                  | 3 247                   | 54             | 145                            |                        | 3 446         |
| Varav utbetalas under 2020-2025             | 7 002                   |                | 228                            | 2                      | 7 232         |
| Varav utbetalas efter 2025                  | 6 721                   |                | 973                            | 16                     | 7 710         |

Utbetalningar ersättningsfastigheter avser nedlagda utgifter som redovisas som materiell anläggningstillgång, se Not 17. Avsättning och materiell anläggningstillgång avräknas när ersättningsfastigheten överlämnas. För en samlad bild av poster avseende samhällsomvandlingen hänvisas till Not 33.

## Avgiftsbestämda pensionsplaner

I Sverige har koncernen avgiftsbestämda pensionsplaner för arbetare som helt bekostas av företagen.

I utlandet finns avgiftsbestämda planer vilka till del bekostas av dotterbolagen och delvis täcks genom avgifter som de anställda betalar.

Betalning till dessa planer sker löpande enligt reglerna i respektive plan.

|                                              | Koncernen |      | Moderbolaget |      |
|----------------------------------------------|-----------|------|--------------|------|
| Mkr                                          | 2018      | 2017 | 2018         | 2017 |
| Kostnader för avgiftsbestämda pensionsplaner | 231       | 227  | 190          | 188  |

Inga avgångslösningar genom försäkring har utbetalats under 2018 eller 2017.

## NOT 32 AVSÄTTNINGAR

| Koncernen                    |               |               |
|------------------------------|---------------|---------------|
| Mkr                          | 2018-12-31    | 2017-12-31    |
| Avsättningar                 |               |               |
| Samhällsomvandling           | 17 625        | 11 911        |
| Utsläppsrätter för koldioxid | 54            | 51            |
| Efterbehandlingskostnader    | 1 346         | 1 290         |
| Övrigt                       | 18            | 17            |
| <b>Totalt</b>                | <b>19 043</b> | <b>13 269</b> |

| Moderbolaget                 |               |               |
|------------------------------|---------------|---------------|
| Mkr                          | 2018-12-31    | 2017-12-31    |
| Avsättningar                 |               |               |
| Samhällsomvandling           | 17 625        | 11 911        |
| Utsläppsrätter för koldioxid | 54            | 51            |
| Efterbehandlingskostnader    | 973           | 951           |
| <b>Totalt</b>                | <b>18 652</b> | <b>12 913</b> |

## Not 32 fortsättning

| Moderbolaget                                | Samhälls-<br>omvandling | Utsläppsprätter | Efterbehandlings-<br>kostnader | Totalt        |
|---------------------------------------------|-------------------------|-----------------|--------------------------------|---------------|
| <b>Mkr</b>                                  |                         |                 |                                |               |
| Ingående balans 2017-01-01                  | 13 062                  | 37              | 933                            | 14 032        |
| Årets avsättningar                          | 418                     |                 | 13                             | 431           |
| Omvärdering av tidigare års avsättningar    | 109                     |                 |                                | 109           |
| lanspråktaga avsättningar                   | -1 800                  |                 | -22                            | -1 822        |
| Årets ränteuppräknings skuld                |                         |                 | 27                             | 27            |
| Årets uppräknings inflation                 | 122                     |                 |                                | 122           |
| Årets utsläpp                               |                         | 51              |                                | 51            |
| Reglering föregående års utsläpp            |                         | -37             |                                | -37           |
| <b>Utgående balans 2017-12-31</b>           | <b>11 911</b>           | <b>51</b>       | <b>951</b>                     | <b>12 913</b> |
| Avgår: utbetalningar ersättningsfastigheter | -836                    |                 |                                | -836          |
| <b>Utgående balans 2017-12-31 (netto)</b>   | <b>11 075</b>           | <b>51</b>       | <b>951</b>                     | <b>12 077</b> |
| Varav utbetalas under 2018                  | 2 713                   | 51              | 96                             | 2 860         |
| Varav utbetalas under 2019-2025             | 8 362                   |                 | 220                            | 8 582         |
| Varav utbetalas efter 2025                  |                         |                 | 635                            | 635           |
| Ingående balans 2018-01-01                  | 11 911                  | 51              | 951                            | 12 913        |
| Årets avsättningar                          | 6 915                   |                 | 9                              | 6 924         |
| Omvärdering av tidigare års avsättningar    | 825                     |                 |                                | 825           |
| lanspråktaga avsättningar                   | -2 054                  |                 | -14                            | -2 068        |
| Årets ränteuppräknings skuld                |                         |                 | 27                             | 27            |
| Årets uppräknings inflation                 | 28                      |                 |                                | 28            |
| Årets utsläpp                               |                         | 54              |                                | 54            |
| Reglering föregående års utsläpp            |                         | -51             |                                | -51           |
| <b>Utgående balans 2018-12-31</b>           | <b>17 625</b>           | <b>54</b>       | <b>973</b>                     | <b>18 652</b> |
| Avgår: utbetalningar ersättningsfastigheter | -655                    |                 |                                | -655          |
| <b>Utgående balans 2018-12-31 (netto)</b>   | <b>16 971</b>           | <b>54</b>       | <b>973</b>                     | <b>17 997</b> |
| Varav utbetalas under 2019                  | 3 247                   | 54              | 145                            | 3 446         |
| Varav utbetalas under 2020-2025             | 7 002                   |                 | 178                            | 7 180         |
| Varav utbetalas efter 2025                  | 6 721                   |                 | 650                            | 7 371         |

## NOT 33 SAMHÄLLSOMVANDLING

## Nettokostnad för samhällsomvandlingen

Bolagets nettokostnad består av följande komponenter:

|                                                     |               |               |
|-----------------------------------------------------|---------------|---------------|
| Koncernen och moderbolaget                          |               |               |
| <b>Mkr</b>                                          | <b>2018</b>   | <b>2017</b>   |
| Kostnader för samhällsomvandling innevarande period | -1 246        | -1 117        |
| Effekt av ändrade antaganden och bedömningar        | -860          | -30           |
| <b>Totalt</b>                                       | <b>-2 106</b> | <b>-1 147</b> |

På grund av rådande ränteläge görs ingen diskontering av avsättningar för samhällsomvandling, vilket innebär att räntekostnad inte redovisas.

Nettokostnad för samhällsomvandling redovisas på följande rad i resultaträkningen:

|                            |               |               |
|----------------------------|---------------|---------------|
| Koncernen och moderbolaget |               |               |
| <b>Mkr</b>                 | <b>2018</b>   | <b>2017</b>   |
| Kostnad för sålda varor    | -2 106        | -1 147        |
| <b>Totalt</b>              | <b>-2 106</b> | <b>-1 147</b> |

## Avsättningar för samhällsomvandlingen

Avsättningar redovisas på följande rader i balansräkningen:

|                            |                   |                   |
|----------------------------|-------------------|-------------------|
| Koncernen och moderbolaget |                   |                   |
| <b>Mkr</b>                 | <b>2018-12-31</b> | <b>2017-12-31</b> |
| Kortfristiga skulder       | 3 247             | 2 713             |
| Långfristiga skulder       | 14 378            | 9 198             |
| <b>Totalt</b>              | <b>17 625</b>     | <b>11 911</b>     |

Enligt LKAB:s tillämpning av redovisningsprinciper för avsättningar redovisas avsättning för samhällsomvandling i de fall det finns ett avtal eller en tydlig informell förpliktelse som definierar ett åtagande avseende framtida påverkansområde. I och med avtal med Kiruna kommun om åtaganden inom området för Gruvstadspark

3 och bedömning av informella förpliktelser avseende resterande del av påverkansområdet för nuvarande huvudnivå i gruvan i Kiruna har en tillkommande avsättning på 6 507 Mkr redovisats under 2018. De delar av avsättningen som avser åtaganden för områden utanför påverkanslinjen (gräns för ersättningsgrundande påverkan av hittillsvarande brytning) redovisas som gruvtillgång avseende framtida brytning med 6 045 Mkr.

Per 2018-12-31 redovisas därmed avsättningar för samtliga bedömda återstående åtaganden avseende påverkansområdena för beslutade huvudnivåer.

LKAB har sedan 2006 utbetalat 8 669 Mkr avseende tidigare års avsättningar. Utbetalningar under 2018 uppgår till 1 871 Mkr.

Redovisad avsättning för samhällsomvandling omfattar inte LKAB:s behov av att ersätta bolagets egna fastigheter som berörs av samhällsomvandlingen. För att ersätta bolagets egna fastigheter har beslut fattats om nyinvesteringar och flytt av befintliga fastigheter till ett belopp av 1 281 Mkr, varav 345 Mkr avser beslut under 2018.

För att finansiera framtida utbetalningar för samhällsomvandlingen allokteras medel i enlighet med en för var tid av styrelsen fastställd finanspolicy. Syftet med sådan kapitalförvaltning är att säkerställa LKAB:s betalningsförmåga och att avkastningen på allokerade medel ska täcka inflation över tiden.

## Materiella anläggningstillgångar samhällsomvandling

I balansposten ingår följande tillgångar:

|                            |                   |                   |
|----------------------------|-------------------|-------------------|
| Koncernen och moderbolaget |                   |                   |
| <b>Mkr</b>                 | <b>2018-12-31</b> | <b>2017-12-31</b> |
| Gruvtillgång               | 6 358             | 691               |
| Ersättningsfastigheter     | 698               | 880               |
| Övriga fastighetsförvärv   | 320               | 319               |
| <b>Totalt</b>              | <b>7 376</b>      | <b>1 890</b>      |

Ersättningsfastigheter avser utgifter för uppförande av ersättningsfastigheter, till de sakägare som valt detta alternativ. Åtagande för ersättningsfastigheter redovisas som avsättning fram till dess att ersättningsfastigheten överlämnas. Då avräknas avsättningen mot nedlagda utgifter för ersättningsfastigheten.

**NOT 34 UPPLUPNA KOSTNADER OCH FÖRUTBETALDA INTÄKTER**

| Mkr                                | Koncernen    |            | Moderbolaget |            |
|------------------------------------|--------------|------------|--------------|------------|
|                                    | 2018-12-31   | 2017-12-31 | 2018-12-31   | 2017-12-31 |
| Elkraft                            | 11           | 12         | 1            | 1          |
| Löne- och personalkostnader        | 706          | 554        | 586          | 461        |
| Upplupna leverantörsskulder        | 304          | 240        | 173          | 203        |
| Upplupna kostnader järnmalsderivat | 6            | 9          | 6            | 9          |
| Övrigt                             | 60           | 111        | 0            | 32         |
| <b>Totalt</b>                      | <b>1 087</b> | <b>926</b> | <b>766</b>   | <b>706</b> |

**NOT 35 VÄRDERING AV FINANSIELLA TILLGÅNGAR OCH SKULDER TILL VERKLIGT VÄRDE SAMT KATEGORIINDELNING****Klassificering och verkligt värde samt nivå i värderingshierarkin**

Nedan redovisas en sammanställning över verkliga värdena för koncernens finansiella tillgångar och skulder, med uppdelning per värderingskategori. Upplysning lämnas också om vilken nivå inom verkligt värde som respektive finansiella tillgångar och skulder tillhör.

| Redovisat värde                                               |            |                                     |                               |                                         |                            |                | Verkligt värde |        |        |        |
|---------------------------------------------------------------|------------|-------------------------------------|-------------------------------|-----------------------------------------|----------------------------|----------------|----------------|--------|--------|--------|
| Koncernen 2018                                                |            | Verkligt värde – säkringsinstrument | Verkligt värde via resultatet | Verkligt värde via övrigt totalresultat | Upplupet anskaffningsvärde | Övriga skulder | Total          | Nivå 1 | Nivå 2 | Total  |
| <b>Mkr</b>                                                    | <b>Not</b> |                                     |                               |                                         |                            |                |                |        |        |        |
| Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde          |            |                                     |                               |                                         |                            |                |                |        |        |        |
| Aktier, finansiella anläggningstillgångar                     | 22         |                                     |                               | 646                                     |                            |                | 646            | 646    |        | 646    |
| Aktier och alternativa investeringar, kortfristiga innehav    | 22         | -24                                 | 6 405                         |                                         |                            |                | 6 381          |        | 6 381  | 6 381  |
| Räntebärande, kortfristiga innehav                            | 22         |                                     | 12 376                        |                                         |                            |                | 12 376         |        | 12 376 | 12 376 |
| Räntebärande, likvida medel                                   | 43         |                                     | 100                           |                                         |                            |                | 100            |        | 100    | 100    |
| Derivat för säkring                                           | 24         | 175                                 |                               |                                         |                            |                | 175            |        | 175    | 175    |
| Övriga derivat                                                | 22         | -4                                  |                               |                                         |                            |                | -4             | -4     |        | -4     |
|                                                               |            | <b>147</b>                          | <b>18 881</b>                 | <b>646</b>                              |                            |                | <b>19 674</b>  |        |        |        |
| Finansiella tillgångar som inte redovisas till verkligt värde |            |                                     |                               |                                         |                            |                |                |        |        |        |
| Aktier, finansiella anläggningstillgångar                     | 22         |                                     |                               |                                         | 52                         |                | 52             |        |        |        |
| Långsfristiga fordringar                                      | 24         |                                     |                               |                                         | 2                          |                | 2              |        |        |        |
| Kundfordringar                                                |            |                                     |                               |                                         | 2 217                      |                | 2 217          |        |        |        |
| Övriga fordringar                                             | 24         |                                     |                               |                                         | 1 114                      |                | 1 114          |        |        |        |
| Upplupna intäkter                                             | 27         |                                     |                               |                                         | 51                         |                | 51             |        |        |        |
| Kassa och bank (likvida medel)                                | 43         |                                     |                               |                                         | 2 190                      |                | 2 190          |        |        |        |
|                                                               |            |                                     |                               |                                         | <b>5 626</b>               |                | <b>5 626</b>   |        |        |        |
| Finansiella skulder värderade till verkligt värde             |            |                                     |                               |                                         |                            |                |                |        |        |        |
| Derivat för säkring                                           |            | 5                                   |                               |                                         |                            |                | 5              |        | 5      | 5      |
|                                                               |            | <b>5</b>                            |                               |                                         |                            |                | <b>5</b>       |        |        |        |
| Finansiella skulder som inte redovisas till verkligt värde    |            |                                     |                               |                                         |                            |                |                |        |        |        |
| Emitterade företagscertifikat                                 | 29         |                                     |                               |                                         |                            | 200            | 200            |        |        |        |
| Skuld återköpsavtal                                           | 29         |                                     |                               |                                         |                            | 1 567          | 1 567          |        |        |        |
| Emitterade obligationslån                                     | 29         |                                     |                               |                                         |                            | 2 986          | 2 986          |        | 3 031  | 3 031  |
| Övrig obligationsfinansiering                                 | 29         |                                     |                               |                                         |                            | 250            | 250            |        | 252    | 252    |
| Övriga långfristiga skulder                                   |            |                                     |                               |                                         |                            | 11             | 11             |        | 11     | 11     |
| Leverantörsskulder                                            |            |                                     |                               |                                         |                            | 1 581          | 1 581          |        |        |        |
| Övriga skulder                                                |            |                                     |                               |                                         |                            | 224            | 224            |        |        |        |
| Upplupna kostnader                                            | 34         |                                     |                               |                                         |                            | 990            | 990            |        |        |        |
| <b>Totalt</b>                                                 |            |                                     |                               |                                         |                            | <b>7 809</b>   | <b>7 809</b>   |        |        |        |

| Koncernen 2017                                                | Redovisat värde |                             |                                            |                     |                           |                                       |                | Verkligt värde |        |        |        |
|---------------------------------------------------------------|-----------------|-----------------------------|--------------------------------------------|---------------------|---------------------------|---------------------------------------|----------------|----------------|--------|--------|--------|
|                                                               | Not             | Innehav för handels-ändamål | Initialt identifierade till verkligt värde | Säkrings-instrument | Låne- och kund-fordringar | Finansiella tillgångar som kan säljas | Övriga skulder | Total          | Nivå 1 | Nivå 2 | Total  |
| Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde          |                 |                             |                                            |                     |                           |                                       |                |                |        |        |        |
| Aktier, finansiella anläggningstillgångar                     | 20              |                             |                                            |                     |                           | 950                                   |                | 950            | 950    |        | 950    |
| Aktier och alternativa investeringar, kortfristiga innehav    | 20              |                             | 4 964                                      |                     |                           |                                       |                | 4 964          |        | 4 964  | 4 964  |
| Räntebärande, kortfristiga innehav                            | 20              |                             | 13 077                                     |                     |                           |                                       |                | 13 077         |        | 13 077 | 13 077 |
| Derivat för säkring                                           | 22              | 25                          |                                            | 55                  |                           |                                       |                | 80             |        | 80     | 80     |
|                                                               |                 | <b>25</b>                   | <b>18 041</b>                              | <b>55</b>           |                           | <b>950</b>                            |                | <b>19 071</b>  |        |        |        |
| Finansiella tillgångar som inte redovisas till verkligt värde |                 |                             |                                            |                     |                           |                                       |                |                |        |        |        |
| Aktier, finansiella anläggningstillgångar                     | 20              |                             |                                            |                     |                           | 50                                    |                | 50             |        |        |        |
| Kundfordringar                                                |                 |                             |                                            |                     | 1 948                     |                                       |                | 1 948          |        |        |        |
| Övriga fordringar                                             | 22              |                             |                                            |                     | 965                       |                                       |                | 965            |        |        |        |
| Upplupna intäkter                                             | 25              |                             |                                            |                     | 10                        |                                       |                | 10             |        |        |        |
| Kassa och bank (likvida medel)                                | 40              |                             |                                            |                     | 2 051                     |                                       |                | 2 051          |        |        |        |
|                                                               |                 |                             |                                            |                     | <b>4 974</b>              | <b>50</b>                             |                | <b>5 024</b>   |        |        |        |
| Finansiella skulder värderade till verkligt värde             |                 |                             |                                            |                     |                           |                                       |                |                |        |        |        |
| Övriga derivat för säkring                                    |                 | 1                           |                                            | 14                  |                           |                                       |                | 15             |        | 15     | 15     |
|                                                               |                 | <b>1</b>                    |                                            | <b>14</b>           |                           |                                       |                | <b>15</b>      |        |        |        |
| Finansiella skulder som inte redovisas till verkligt värde    |                 |                             |                                            |                     |                           |                                       |                |                |        |        |        |
| Emitterade företagscertifikat                                 | 27              |                             |                                            |                     |                           |                                       | 200            | 200            |        |        |        |
| Skuld återköpsavtal                                           | 27              |                             |                                            |                     |                           |                                       | 735            | 735            |        |        |        |
| Emitterade obligationslån                                     | 27              |                             |                                            |                     |                           |                                       | 2 985          | 2 985          |        | 3 030  | 3 030  |
| Övrig obligationsfinansiering                                 | 27              |                             |                                            |                     |                           |                                       | 250            | 250            |        | 254    | 254    |
| Leverantörsskulder                                            |                 |                             |                                            |                     |                           |                                       | 1 320          | 1 320          |        |        |        |
| Övriga skulder                                                |                 |                             |                                            |                     |                           |                                       | 142            | 142            |        |        |        |
| Upplupna kostnader                                            | 32              |                             |                                            |                     |                           |                                       | 823            | 823            |        |        |        |
| <b>Totalt</b>                                                 |                 |                             |                                            |                     |                           |                                       | <b>6 455</b>   | <b>6 455</b>   |        |        |        |

Aktier, finansiella anläggningstillgångar som inte redovisas till verkligt värde avser onoterade innehav, främst innehavet i VindIn AB. För dessa innehav bedöms anskaffningsvärdet vara en lämplig uppskattning av det verkliga värdet. Löpande prövning sker av om nedskrivningsbehov föreligger.

För emitterade företagscertifikat och skuld återköpsavtal utgör redovisat värde en rimlig approximation av verkligt värde på grund av kort löptid.

Redovisat värde på kundfordringar, övriga fordringar, upplupna intäkter, likvida medel, leverantörsskulder, övriga skulder och upplupna kostnader utgör en rimlig approximation av verkligt värde.

Inga överföringar har skett mellan nivå 1 och 2.

## Moderbolaget

I nedanstående tabell lämnas upplysning om finansiella tillgångar och skulder i moderbolaget där det föreligger skillnader mellan verkligt värde och anskaffningsvärde. För övriga tillgångar och skulder i moderbolaget bedöms redovisat värde utgöra en rimlig approximation av verkligt värde, se även upplysningar om koncernen ovan.

Vad gäller värdering till verkligt värde hänvisas till beskrivning ovan för koncernen.

| Moderbolaget 2018<br>Mkr                  | Redovisat värde                     |                               |                                         |                            |                | Verkligt värde |        |        |        |
|-------------------------------------------|-------------------------------------|-------------------------------|-----------------------------------------|----------------------------|----------------|----------------|--------|--------|--------|
|                                           | Verkligt värde – säkringsinstrument | Verkligt värde via resultatet | Verkligt värde via övrigt totalresultat | Upplupet anskaffningsvärde | Övriga skulder | Total          | Nivå 1 | Nivå 2 | Total  |
| Aktier, finansiella anläggningstillgångar |                                     |                               | 196                                     |                            |                | 196            | 646    |        | 646    |
| Kortfristiga placeringar                  | -4                                  | 18 830                        |                                         |                            |                | 18 826         | -4     | 18 857 | 18 853 |
| Derivat                                   | 18                                  |                               |                                         |                            |                | 18             |        | 170    | 170    |
| Emitterade obligationslån                 |                                     |                               |                                         |                            | -2 986         | -2 986         |        | -3 031 | -3 031 |
| Annan obligationsfinansiering             |                                     |                               |                                         |                            | -250           | -250           |        | -252   | -252   |
| <b>Totalt</b>                             | <b>14</b>                           | <b>18 830</b>                 | <b>196</b>                              |                            | <b>-3 236</b>  | <b>-3 236</b>  |        |        |        |

| Moderbolaget 2017<br>Mkr                  | Redovisat värde                 |                                                     |                         |                                  |                                                | Verkligt värde    |               |        |        |        |
|-------------------------------------------|---------------------------------|-----------------------------------------------------|-------------------------|----------------------------------|------------------------------------------------|-------------------|---------------|--------|--------|--------|
|                                           | Innehav för handels-<br>ändamål | Initialt<br>identifierade<br>till verkligt<br>värde | Säkrings-<br>instrument | Låne-<br>och kund-<br>fordringar | Finansiella<br>tillgångar<br>som kan<br>säljas | Övriga<br>skulder | Total         | Nivå 1 | Nivå 2 | Total  |
| Aktier, finansiella anläggningstillgångar |                                 |                                                     |                         |                                  | 196                                            |                   | 196           | 950    |        | 950    |
| Kortfristiga placeringar                  |                                 | 17 572                                              |                         |                                  |                                                |                   | 17 572        |        | 18 041 | 18 041 |
| Valutaterminer för säkring <sup>1</sup>   |                                 |                                                     | -3                      | 55                               |                                                |                   | 52            |        | 53     | 53     |
| Övriga derivat                            |                                 |                                                     |                         |                                  |                                                |                   |               |        | 12     | 12     |
| Emitterade obligationslån                 |                                 |                                                     |                         |                                  |                                                | -2 985            | -2 985        |        | -3 030 | -3 030 |
| Annan obligationsfinansiering             |                                 |                                                     |                         |                                  |                                                | -250              | -250          |        | -254   | -254   |
| <b>Totalt</b>                             |                                 | <b>17 572</b>                                       | <b>-3</b>               | <b>55</b>                        | <b>196</b>                                     | <b>-3 235</b>     | <b>14 585</b> |        |        |        |

<sup>1</sup> Redovisat värde avser periodiserad terminspremie samt värdering av kundfordringar till terminskurs.

## NOT 36 FINANSIELLA RISKER OCH RISKHANTERING

### Ramverk för finansiell riskhantering

Koncernen är genom sin verksamhet exponerad för olika slag av finansiella risker. LKAB:s hantering av finansiella risker regleras i en finanspolicy fastställd av styrelsen, som utgör ramverket för finansverksamheten inom LKAB-koncernen. Den centrala finansfunktionen LKAB Treasury Center hanterar koncernens samlade finansiella risker och är också koncernens internbank. Löpande rapportering sker till styrelsens revisionsutskott, som ansvarar för att löpande följa upp efterlevnaden av finanspolicyn och beslutade riktlinjer.

Koncernens målsättning är att finansverksamheten vid var tid ska stödja beslutad affärsplan samt säkerställa att finansiella risker identifieras, kvantifieras och hanteras.

Gällande finanspolicy fastställdes i februari 2017. Finanspolicyn ses över minst årligen, senast i augusti 2018.

### Kassaflödesrisk i SEK

LKAB-koncernens största finansiella risk är kassaflödesrisk i SEK, som främst är kopplad till fluktuationer i det globala järnmalmpriset samt valutakursen USD/SEK. Sammantaget kan dessa faktorer få en stor negativ inverkan på företagets resultaträkning, balansräkning och kassaflöde. En annan väsentlig kassaflödesrisk är prisrisk energi.

Finanspolicyen beskriver riktlinjer för att identifiera och rapportera koncernens totala riskexponering avseende kassaflödesrisk. Riskrapporteringen utgår från kassaflödesprognos i rådande affärsplan.

I finanspolicyen fastställs också ramar för säkringsaktiviteter. Grundregeln är att koncernen normalt inte säkrar framtida prognosticerade kassaflöden utöver konstaterade flöden avseende kundfordringar och leverantörsskulder. Vissa undantag finns, bland annat kan prissäkring ske för säkert konstaterade enskilda kommersiella flöden vid bindande kontrakt. Vidare anges i finanspolicyen ramar för säkringar av transaktionsexponering av prognosticerade valutaflöden netto, järnmalmleveransers priskomponenter samt priskomponenter energipriser. VD eller ekonomidirektör beslutar om säkringsstrategi inom dessa ramar. Inget utnyttjande av delegerat mandat avseende säkringsaktiviteter har skett under 2018.

Vid säkring ska säkringsstrategi och effektivitet i strategin dokumenteras och krav på säkringsredovisning ska uppfyllas, se vidare Not 1 Väsentliga redovisningsprinciper, princip 17 Derivat och säkringsredovisning. Per 2018-12-31, liksom per 2017-12-31, fanns enbart säkringar avseende prognosticerade kassaflöden för inköp av energi.

För känslighetsanalyser beträffande kassaflödesrisker hänvisas till förvaltningsberättelsen.

### Prisrisk järnmalmprodukter

Prissvängningar på den globala järnmalmmarknaden ger kraftiga förändringar i LKAB:s resultat och kassaflöde. Priset på LKAB:s produkter är främst påverkat av det globala priset på järnmalm samt pelletspremier. Priset på järnmalm åsätts dagligen medan

premier är en kombination mellan dagliga premier och årliga förhandlingar mellan LKAB och kunder.

Som framgår ovan är grundregeln i koncernens finanspolicy att LKAB normalt inte säkrar prognosticerade kassaflöden. Per 2018-12-31, liksom per 2017-12-31, finns inga säkringar avseende prisrisk järnmalmprodukter.

### Valutarisk järnmalmförsäljning

Den främsta valutaexponeringen härrör från koncernens försäljning av järnmalm där marknadsprissättningen sker i USD. Valutarisken består dels av risk för fluktuationer i värdet av kundfordringar, dels av valutarisken i förväntade och kontrakterade betalningsflöden. Dessa risker benämns transaktionsexponering.

Som framgår ovan är grundregeln i koncernens finanspolicy att LKAB normalt inte säkrar prognosticerade kassaflöden. Däremot säkras utestående kundfordringar avseende järnmalmförsäljning normalt till 100 procent. Per 2018-12-31 var 100 (98) procent att nettoflödet av kundfordringar/leverantörsskulder i USD säkrade.

Det verkliga värdet på terminskontrakten uppgick per 2018-12-31 till 14 (53) Mkr, varav 18 (55) Mkr avser valutasäkring av kundfordringar som redovisas i resultatet för innevarande år. Under 2018 överfördes -3 (117) Mkr från säkringsreserven via övrigt totalresultat till årets resultat som en del av nettoomsättningen. Valutaderivatens verkliga värde, som inte har använts till säkring av kundfordringar, redovisas i årets resultat under 2019.

Transaktionsexponering i USD avseende malmförsäljning uppgick under 2018 till 2 748 (2 497) MUSD.

Valutadifferenser avseende järnmalmförsäljning uppgår till 61 (-127) Mkr, där räntekomponent valutaterminskontrakt ingår med -33 (-49) Mkr.

### Prisrisk energi

Förändringar av energipriser utgör en del av koncernens kassaflödesrisk i SEK. Koncernens energikostnader motsvarar 10 (8) procent av rörelsens kostnader. Finansiella säkringar har skett för att minska denna exponering. Säkringsinstrument och säkrad post har samma underliggande risk, dvs det totala priset inklusive områdespriset.

Det verkliga värdet på derivat avseende prisrisk el uppgick till 130 (-12) Mkr per 2018-12-31. Under 2018 överfördes -3 (-11) Mkr från säkringsreserven via övrigt totalresultat till årets resultat som en del av rörelsens kostnader. Derivatens verkliga värden förväntas redovisas i årets resultat med 90 Mkr under 2019 och 40 Mkr under 2020.

### Övriga valutarisker

Valutarisker finns också i omräkningen av utländska dotterföretags tillgångar och skulder till moderbolagets funktionella valuta, så kallad omräkningsexponering. LKAB säkrar normalt sett inte sin omräkningsexponering. Utländska nettotillgångar i koncernen fördelar sig på följande valutor (miljoner i lokal valuta).

| Valuta | 2018  | 2017 |
|--------|-------|------|
| EUR    | 7     | 8    |
| GBP    | 52    | 30   |
| USD    | 4     | 5    |
| DKK    | 226   | 226  |
| NOK    | 1 049 | 998  |
| CNY    | 19    | 20   |
| HKD    | 38    | 35   |
| TRL    | 26    | 21   |

För övriga bolag inom koncernen kan också finnas pris- eller valutaexponering genom inköp och försäljning i främmande valutor. I finanspolicyen finns regler för dotterbolagens rapportering av valutarisker till LKAB Treasury Center, som ansvarar för koncernens övergripande hantering av valutaexponering.

Koncernen har också valutarisker med avseende på placeringar i utländsk valuta. Enligt finanspolicyen får valutaderivat användas inom givna ramar för valutaexponering i förvaltningen av finansiella tillgångsportföljer.

Valutakursdifferenser för övriga valutarisker med ingår med -10 (-5) Mkr i rörelseresultatet och med 192 (-25) Mkr i finansnettot.

#### Ränterisk och aktiekursrisk

Med ränterisk menas hur avkastningen på en räntebärande tillgång påverkas av en förändring av räntan. Storleken på ränterisken påverkas av räntornas utveckling och storleken på det räntekänsliga kapitalet. LKAB är främst exponerat för ränterisker vad gäller kortfristiga placeringar och likvida medel. Med aktiekursrisk avses risken för värdeminskning på grund av förändringar i kurser på aktiemarknaden.

LKAB:s placeringar och likvida medel fördelas på fyra portföljer; likviditetsportfölj, samhällsomvandlingsportfölj, pensionsportfölj och råvaruportfölj.

För räntebärande placeringar regleras i finanspolicyen vad den genomsnittliga durationen maximalt får uppgå till i respektive tillgångsportfölj. Ramarna sätts i relation till respektive portföljs åtagande eller syfte samt i relation till ett urval av riskmått och restriktioner. Per den sista december 2018 uppgick räntebärande placeringar till 12 476 (13 077) Mkr. Återstående löptid uppgick till 930 (780) dagar.

För aktier och alternativa investeringar finns i finanspolicyen ett antal riktlinjer och begränsningar bland annat vad gäller vilka placeringar som är tillåtna och andel av portföljvärde.

#### Kreditrisk

Kreditrisken är risken för att en kund eller motpart i ett finansiellt instrument inte kan fullgöra sitt åtagande och därigenom förorsakar koncernen en finansiell förlust och uppstår huvudsakligen från koncernens kundfordringar, derivat och kortfristiga placeringar.

Maximal kreditriskexponering

| Mkr                                                                  | 2018          | 2017          |
|----------------------------------------------------------------------|---------------|---------------|
| Derivat                                                              | 175           | 80            |
| Räntebärande instrument, kortfristigt innehav                        | 12 376        | 13 077        |
| Räntebärande instrument, kortfristigt innehav (del av likvida medel) | 100           |               |
| Kundfordringar och övriga kortfristiga fordringar                    | 3 331         | 2 913         |
| Upplupna intäkter                                                    | 51            | 10            |
| <b>Totalt</b>                                                        | <b>16 033</b> | <b>16 080</b> |

Inga nedskrivningar av finansiella tillgångar redovisas i årets resultat, se kommentarer nedan under respektive avsnitt.

#### Kreditrisk i finansiell verksamhet

Den finansiella verksamheten i koncernen medför exponering för kreditrisker. Det är främst motpartsrisker i samband med fordringar på banker och andra motparter som uppstår vid köp av finansiella placeringar. Finanspolicyen innehåller ett särskilt motpartsreglemente i vilket maximal kreditexponering för olika motparter och för respektive tillgångsportfölj anges. ISDA:s (International Swaps and Derivatives Association) ramavtal används med alla motparter i derivattransaktioner.

Koncernen har inga tillgångar som har förfallit till betalning eller nedskrivning som resulterat i kreditförluster. LKAB har inte haft några kreditförluster i kortfristiga placeringar under de senaste fem åren.

#### Kreditrisk i kundfordringar

Kommersiella kreditexponeringar uppstår i LKAB:s löpande verksamhet primärt i form av kundkrediter. De kommersiella kreditriskerna består av kundens eller motpartens betalningsförmåga det vill säga kreditvärdighet, storlek på beviljad kredit och kreditid.

Koncernens kreditriskexponering påverkas huvudsakligen av varje kunds enskilda egenskaper, men faktorer avseende branschen och det land där kunderna är verksamma beaktas också. Uppgifter om koncentration av intäkter framgår av Not 3.

Koncernens finanspolicy innehåller ett regelverk för kreditbedömning som definierar kriterier för att värdera nya och existerande kunder ur ett kreditriskperspektiv. Regelverket omfattar bland annat godkännandeprocesser, kreditgränser och bevakningsrutiner. Uppföljning sker kvartalsvis av styrelsens revisionsutskott.

Baserat på historik för kundförluster och framåtblickande information gör LKAB bedömningen att ingen nedskrivning av kundfordringar är nödvändig per balansdagen. Merparten av koncernens kunder har gjort affärer med koncernen under många år och inga av dessa kunders fordringar har skrivits ned eller anses vara kreditförsämrade per balansdagen.

Under 2018 har den genomsnittliga kreditiden på kundfordringarna legat på 35 (34) dagar.

#### Kvittningsavtal och liknande avtal

Motpartsrisk i derivatkontrakt reduceras genom avtal om nettning, det vill säga nettning av positiva och negativa värden i alla derivatkontrakt med en och samma motpart. För börshandlade derivat finns clearingavtal som inkluderar nettning. För samtliga övriga motparter i derivattransaktioner finns Nettningsavtal (ISDA) kompletterat med avtal om ställande av säkerhet för nettoexponeringar (CSA-avtal).

Clearingavtalen och ISDA-avtalen uppfyller inte kriterierna för kvittning i rapport över finansiell ställning. Parterna får enligt ramavtalen endast reglera sina exponeringar netto (det vill säga fordringar kvittas mot skulder) i fall av allvarlig kredithändelse.

Upplysningarna i nedanstående tabell visar finansiella tillgångar och skulder som omfattas av ett rättsligt bindande ramavtal om nettning eller ett liknande avtal som inte kvittas i balansräkningen.

#### Relaterade belopp som inte kvittas

| Koncernen 2018 Mkr            | Finansiella tillgångar/skulder brutto | Kvittade belopp | Nettobelopp i rapport över finansiell ställning | Finansiella instrument som inte kvittas | Lämnade säkerheter | Nettobelopp |
|-------------------------------|---------------------------------------|-----------------|-------------------------------------------------|-----------------------------------------|--------------------|-------------|
| <b>Finansiella tillgångar</b> |                                       |                 |                                                 |                                         |                    |             |
| Derivat                       | 198                                   | -51             | 147                                             | -5                                      | 56                 | 198         |
| <b>Finansiella skulder</b>    |                                       |                 |                                                 |                                         |                    |             |
| Derivat                       | -56                                   | 51              | -5                                              | 5                                       |                    |             |
| <b>Totalt</b>                 | <b>142</b>                            |                 | <b>142</b>                                      |                                         | <b>56</b>          | <b>198</b>  |

#### Relaterade belopp som inte kvittas

| Koncernen 2017 Mkr            | Finansiella tillgångar/skulder brutto | Kvittade belopp | Nettobelopp i rapport över finansiell ställning | Finansiella instrument som inte kvittas | Lämnade säkerheter | Nettobelopp |
|-------------------------------|---------------------------------------|-----------------|-------------------------------------------------|-----------------------------------------|--------------------|-------------|
| <b>Finansiella tillgångar</b> |                                       |                 |                                                 |                                         |                    |             |
| Derivat                       | 127                                   | -47             | 80                                              | -15                                     | 208                | 273         |
| <b>Finansiella skulder</b>    |                                       |                 |                                                 |                                         |                    |             |
| Derivat                       | -62                                   | 47              | -15                                             | 15                                      |                    |             |
| <b>Totalt</b>                 | <b>65</b>                             |                 | <b>65</b>                                       |                                         | <b>208</b>         | <b>273</b>  |

#### Finansieringsrisk

Med finansieringsrisk avses risken att LKAB-koncernen inte kan möta sina åtaganden på grund av brist på likviditet eller oförmåga att ta upp externa lån för löpande verksamhet.

I koncernens finanspolicy definieras koncernens finansieringsbehov, i form av operativt kapital, behov föranlett av fluktuationer i kassaflödet samt planerade utbetalningar för åtaganden inom samhällsomvandling, pensioner och efterbehandling. Koncernens kassaflödesprognos uppdateras kvartalsvis. Finansieringen, som ska vara långfristig, ska minst täcka finansieringsbehovet.

Riktlinjer för skuldförvaltningen i koncernens policy inkluderar durationsmål för extern finansiering som avser kravet på finansiella skulder. Koncernens upplåning per 2018-12-31 uppgick till 3 436 (3 435) Mkr. Återstående löptid för de finansiella skulderna uppgår till 545 (888) dagar.

Kreditfaciliteter per 2018-12-31 framgår nedan. Samtliga kreditfaciliteter är behäftade med 100 procent ägarförbehåll.

| Kreditfaciliteter Mkr                       | Nominellt     | Utnyttjat (nominellt) | Tillgängligt  |
|---------------------------------------------|---------------|-----------------------|---------------|
| Certifikatprogram, förfall 2018             | 5 000         | 200                   | 4 800         |
| Obligationsprogram                          | 7 000         |                       | 4 009         |
| Förfall 2019                                |               | 1 991                 |               |
| Förfall 2021                                |               | 1 000                 |               |
| Övrig obligationsfinansiering, förfall 2022 | 250           | 250                   |               |
| Kreditfacilitet                             | 5 000         |                       | 5 000         |
| <b>Totalt</b>                               | <b>17 250</b> | <b>3 441</b>          | <b>13 809</b> |

## Förfallostruktur finansiella skulder – odiskonterade kassaflöden.

| Koncern<br>Mkr                        | 2018         |              |            |                 |              |        | 2017         |              |            |                 |              |        |
|---------------------------------------|--------------|--------------|------------|-----------------|--------------|--------|--------------|--------------|------------|-----------------|--------------|--------|
|                                       | Totalt       | < 1 mån      | 1–3 mån    | 3 mån<br>– 1 år | 1–5 år       | > 5 år | Totalt       | < 1 mån      | 1–3 mån    | 3 mån<br>– 1 år | 1–5 år       | > 5 år |
| Certifikat                            | 200          |              | 200        |                 |              |        | 200          |              | 200        |                 |              |        |
| Skuld återköpsavtal                   | 1 567        | 1 567        |            |                 |              |        | 735          | 735          |            |                 |              |        |
| Obligationslån                        | 3 236        |              |            | 1 989           | 1 247        |        | 3 235        |              |            |                 | 3 235        |        |
| Derivat                               | 5            | 4            | 1          |                 |              |        | 15           | -2           | -2         | 4               | 15           |        |
| Leverantörsskulder                    | 990          | 811          | 13         | 166             |              |        | 988          | 814          | 21         | 153             |              |        |
| Övriga skulder och upplupna kostnader | 809          | 178          | 164        | 467             |              |        | 668          | 255          | 79         | 334             |              |        |
| <b>Totalt</b>                         | <b>6 807</b> | <b>2 560</b> | <b>378</b> | <b>2 622</b>    | <b>1 247</b> |        | <b>5 841</b> | <b>1 802</b> | <b>298</b> | <b>491</b>      | <b>3 250</b> |        |

Koncernens förfallostruktur avseende leverantörsskulder, övriga skulder och upplupna kostnader bedöms likna moderbolagets i allt väsentligt. Uppgifterna ovan är hämtade från moderbolaget.

## Förfallostruktur finansiella tillgångar – odiskonterade kassaflöden

| Koncern<br>Mkr           | 2018          |              |              |                 |               |            | 2017          |              |              |                 |               |             |
|--------------------------|---------------|--------------|--------------|-----------------|---------------|------------|---------------|--------------|--------------|-----------------|---------------|-------------|
|                          | Totalt        | < 1 mån      | 1–3 mån      | 3 mån<br>– 1 år | 1–5 år        | > 5 år     | Totalt        | < 1 mån      | 1–3 mån      | 3 mån<br>– 1 år | 1–5 år        | > 5 år      |
| Räntebärande värdepapper | 12 476        | 400          | 425          | 1 080           | 10 034        | 537        | 13 077        | 304          | 400          | 2 064           | 10 860        | -551        |
| Derivat                  | 147           | 50           | 16           | 41              | 40            |            | 80            | 62           | 18           |                 |               |             |
| Kundfordringar           | 2 704         | 2 013        | 691          |                 |               |            | 2 361         | 1 740        | 621          |                 |               |             |
| <b>Totalt</b>            | <b>15 327</b> | <b>2 463</b> | <b>1 132</b> | <b>1 121</b>    | <b>10 074</b> | <b>537</b> | <b>15 518</b> | <b>2 106</b> | <b>1 039</b> | <b>2 064</b>    | <b>10 860</b> | <b>-551</b> |

Koncernens förfallostruktur avseende kundfordringar bedöms likna moderbolaget i allt väsentligt. Uppgifterna ovan avser moderbolaget.

## Kapitalhantering

LKAB:s hantering av finansiella risker regleras i en finanspolicy godkänd av styrelsen. Styrelsens finansutskott ansvarar för att löpande följa upp efterlevnaden av finanspolicy och beslutade riktlinjer.

LKAB definierar sitt förvaldade kapital som eget kapital i koncernen exklusive orealiserade värdeförändringar på derivat som redovisas direkt i eget kapital. Förvaltat kapital uppgick till 38,5 (36,4) Mrd per balansdagen.

Koncernens målsättning avseende ekonomisk hållbarhet är att vara finansiellt starkt för att vara ett innovativt och ansvarstagande företag som bidrar till välbild. De ekonomiska målen avser kapitalstruktur, lönsamhet och utdelning.

Målet för kapitalstrukturen är en nettoskuldssättningsgrad på 0–30 procent. Nettoskuldssättningsgraden definieras som nettot av räntebärande skulder och avsättningar samt räntebärande tillgångar dividerat med eget kapital. Per balansdagen var nettoskuldssättningsgraden 9,2 (-6,6) procent.

Lönsamhetsmålet för koncernen är en avkastning på eget kapital på 12 procent över en konjunkturcykel. För 2018 uppgick avkastningen till 14,1 (14,4) procent.

Koncernens utdelningspolicy innebär att ordinarie utdelning till ägaren ska uppgå till 40–60 procent av årets vinst. Föreslagen utdelning om 3 164 Mkr uppgår till 60 procent av koncernens vinst.

LKAB Försäkring AB har som enda bolag i koncernen ett lagstadgat kapitalkrav om 3 200 000 Euro, vilket motsvarar 33 (32) Mkr på balansdagen.

## NOT 37 OPERATIONELL LEASING

Icke uppsägningsbara leasingbetalningar uppgår till:

| Mkr                      | Koncernen  |            | Moderbolaget |            |
|--------------------------|------------|------------|--------------|------------|
|                          | 2018       | 2017       | 2018         | 2017       |
| Inom ett år              | 94         | 87         | 37           | 28         |
| Mellan ett år och fem år | 256        | 270        | 60           | 64         |
| Längre än fem år         | 147        | 181        | 8            | 9          |
| <b>Totalt</b>            | <b>497</b> | <b>538</b> | <b>105</b>   | <b>101</b> |

Kostnadsförda avgifter för operationella leasingavtal uppgår till:

| Mkr                            | Koncernen |           | Moderbolaget |           |
|--------------------------------|-----------|-----------|--------------|-----------|
|                                | 2018      | 2017      | 2018         | 2017      |
| Minimileaseavgifter            | 96        | 83        | 38           | 27        |
| <b>Totala leasingkostnader</b> | <b>96</b> | <b>83</b> | <b>38</b>    | <b>27</b> |

Större operationella leasingavtal avser bogserbåtar, produktionslokaler och mark samt kontorslokaler. I förekommande fall har möjlighet till förlängning bedömts och en rimligt säker leasingperiod fastställts.

## NOT 38 INVESTERINGSÅTAGANDEN

Vid årets slut hade koncernen avtalsenliga åtaganden om att förvärva materiella anläggningstillgångar. Åtagandena prognostiseras till 1 517 (1 678) Mkr, varav 964 (1 372) Mkr förväntas bli reglerade under det följande räkenskapsåret. Åtagandena avser främst säkrad framtida produktionskapacitet inom Division Norra och Division Södra. Moderbolagets åtaganden prognostiseras till 1 477 (1 563) Mkr, varav 924 (1 299) förväntas regleras under 2019.

## NOT 39 STÄLLDA SÄKERHETER OCH EVENTUALFÖRPLIKTELSE

| Mkr                                                                   | Koncernen    |              | Moderbolaget |              |
|-----------------------------------------------------------------------|--------------|--------------|--------------|--------------|
|                                                                       | 2018-12-31   | 2017-12-31   | 2018-12-31   | 2017-12-31   |
| Ställda säkerheter                                                    |              |              |              |              |
| <i>I form av ställda säkerheter för egna skulder och avsättningar</i> |              |              |              |              |
| Företagsägda kapitalförsäkringar                                      | 112          | 112          | 112          | 112          |
| Deposition av likvida medel                                           | 121          | 121          | 121          | 121          |
| Lämnade säkerheter derivat                                            | 56           | 208          | 56           | 208          |
| Ställda säkerheter obligationer – återköpsavtal                       | 1 567        | 733          | 1 567        | 733          |
| <b>Totalt ställda säkerheter</b>                                      | <b>1 856</b> | <b>1 174</b> | <b>1 856</b> | <b>1 174</b> |
| Eventualförpliktelser                                                 |              |              |              |              |
| Garantiåtaganden, FPG/PRI                                             | 16           | 15           | 15           | 15           |
| Garantiåtaganden, GP-planen                                           | 4            | 5            | 4            | 4            |
| Garantiåtaganden Skatteverket                                         | 63           | 63           | 63           | 63           |
| Borgensförbindelser till förmån för dotterbolag                       |              |              | 29           | 33           |
| Säkerhet efterbehandling                                              | 46           | 48           | 63           | 68           |
| Övrigt                                                                | 8            | 7            |              |              |
| <b>Totalt eventualförpliktelser</b>                                   | <b>137</b>   | <b>138</b>   | <b>174</b>   | <b>183</b>   |

Företagsägda kapitalförsäkringar avser att täcka pensionsutfästelser för vd, tidigare vd och koncernledningsmedlemmar enligt det gamla förmånsbestämda pensionsavtalet. Depositionen av likvida medel avser att täcka framtida utgifter för efterbehandlingsåtgärder och andra återställande åtgärder vid gruvorna den dag gruvverksamheten upphör.

Garantiåtaganden för PRI Pensionstjänst och Gruvplanen motsvaras av 2 procent av utfästelserna på balansdagen.

**NOT 40 NÄRSTÅENDE****Närståenderelationer**

Koncernen står under ett bestämmande inflytande från svenska staten. Utöver de närstående relationer som moderbolaget har med sina dotterbolag (se Not 41 Koncernföretag) har koncernen även en närståenderelation med Vattenfall AB och Trafikverket.

Moderbolaget

Närståendetransaktioner

| Mkr                | År   | Försälj-<br>ning av<br>varor till<br>närstående | Ränta och<br>utdelning<br>(netto) | Inköp<br>av varor<br>från när-<br>stående | Skuld till<br>närstående<br>31 december | Fordran på<br>närstående<br>31 december |
|--------------------|------|-------------------------------------------------|-----------------------------------|-------------------------------------------|-----------------------------------------|-----------------------------------------|
| Dotter-<br>företag | 2018 | 613                                             | 797                               | 3 229                                     | 1 896                                   | 4 493                                   |
| Dotter-<br>företag | 2017 | 651                                             | 216                               | 3 020                                     | 1 765                                   | 2 580                                   |

Transaktionerna med närstående är prissatta på marknadsmässiga villkor. Av fordran på närstående avser 3 874 (2 419) lånefordran.

Inköp från Trafikverket uppgick till 132 (47) Mkr.

För ersättning till styrelse och ledning, se Not 7.

**NOT 41 KONCERNFÖRETAG**

| Moderbolaget                          | 2018-12-31   | 2017-12-31   |
|---------------------------------------|--------------|--------------|
| <b>Mkr</b>                            |              |              |
| Accumulerade anskaffningsvärden       |              |              |
| Vid årets början                      | 2 398        | 2 128        |
| Avyttring                             | -2           |              |
| Kapitaltillskott                      |              | 270          |
| <b>Vid årets slut</b>                 | <b>2 396</b> | <b>2 398</b> |
| Accumulerade nedskrivningar           |              |              |
| Vid årets början                      | -8           | -8           |
| <b>Vid årets slut</b>                 | <b>-8</b>    | <b>-8</b>    |
| <b>Redovisat värde vid årets slut</b> | <b>2 388</b> | <b>2 390</b> |

Not 41 fortsättning

Specifikation av moderbolagets och koncernens innehav av andelar i koncernföretag. I nedanstående tabell ingår inte vilande koncernföretag.

| Dotterföretag / Organisationsnummer / Säte                                     | Antal<br>andelar | Andel i %<br>2018 | Andel i %<br>2017 | 2018-12-31<br>Redovisat värde | 2017-12-31<br>Redovisat värde |
|--------------------------------------------------------------------------------|------------------|-------------------|-------------------|-------------------------------|-------------------------------|
| <b>Svenska dotterföretag</b>                                                   |                  |                   |                   |                               |                               |
| Gällivare Mark AB/556917-5333/Gällivare                                        | 500              | 100               | 100               | 0                             | 0                             |
| LKAB Fastigheter AB/556009-8849/ Kiruna                                        | 5 000            | 100               | 100               | 76                            | 76                            |
| LKAB Wassara AB /556331-8566/ Stockholm                                        | 20 000           | 100               | 100               | 32                            | 32                            |
| LKAB Berg & Betong AB/556074-8237 /Kiruna                                      | 24 000           | 100               | 100               | 600                           | 600                           |
| LKAB Nät AB /556059-9796/ Kiruna                                               | 10               | 100               | 100               | 8                             | 8                             |
| LKAB Minerals AB /556223-1786 /Luleå                                           | 1 600 000        | 100               | 100               | 486                           | 486                           |
| LKAB Försäkring AB /516406-0187 / Luleå                                        | 10 000           | 100               | 100               | 161                           | 161                           |
| LKAB Malmtrafik AB /556031-4808 / Kiruna                                       | 208 000          | 100               | 100               | 252                           | 252                           |
| <b>Utländska dotterföretag</b>                                                 |                  |                   |                   |                               |                               |
| LKAB Norge AS /918 400 184/ Narvik, Norge                                      | 300 000          | 100               | 100               | 763                           | 763                           |
| LKAB Schwedenerz GmbH /HRB 718/ Essen / Tyskland                               | 100              |                   | 100               |                               | 2                             |
| LKAB Trading (Shanghai) Co., Ltd. / Shanghai / Kina                            |                  | 100               | 100               | 10                            | 10                            |
| <b>Indirekt innehav via dotterföretaget LKAB Minerals AB</b>                   |                  |                   |                   |                               |                               |
| LKAB Minerals B.V. /24236591/ Breda, Nederländerna                             |                  | 100               | 100               |                               |                               |
| LKAB Minerals Inc /02-0551509/ Cincinnati, USA                                 |                  | 100               | 100               |                               |                               |
| LKAB Minerals GmbH /HRB 16692/ Essen, Tyskland                                 |                  | 100               | 100               |                               |                               |
| LKAB Minerals Asia Pacific Ltd /876455/ Hong Kong, Hong Kong                   |                  | 100               | 100               |                               |                               |
| LKAB Minerals OY /1934671-4/ Helsingfors, Finland                              |                  | 100               | 100               |                               |                               |
| LKAB Minerals AS/A/5277716/Nuuk, Grönland                                      |                  | 100               | 100               |                               |                               |
| LKAB Minerals Tianjin Minerals Co / 70051551-5 / Dongli District Tianjin, Kina |                  | 100               | 100               |                               |                               |
| LKAB Minerals Limited / 04621769/ Derby, Storbritannien                        |                  | 100               | 100               |                               |                               |
| LKAB Minerals Richmond Ltd /03057111/ Derby, Storbritannien                    |                  | 100               | 100               |                               |                               |
| <b>Indirekt innehav via dotterföretaget LKAB Berg &amp; Betong AB</b>          |                  |                   |                   |                               |                               |
| LKAB Mekaniska AB /556013-3059/ Kiruna                                         |                  | 100               | 100               |                               |                               |
| LKAB Kimit AB /556190-6115/ Kiruna                                             |                  | 100               | 100               |                               |                               |
| <b>Indirekt innehav via dotterföretaget LKAB Malmtrafik AB</b>                 |                  |                   |                   |                               |                               |
| LKAB Malmtrafik AS /974 644 991/ Narvik, Norge                                 |                  | 100               | 100               |                               |                               |
| <b>Totalt moderbolaget</b>                                                     |                  |                   |                   | <b>2 388</b>                  | <b>2 390</b>                  |

**NOT 42 OBESKATTADE RESERVER**

| Moderbolaget                             |               |               |
|------------------------------------------|---------------|---------------|
| Mkr                                      | 2018-12-31    | 2017-12-31    |
| Accumulerade avskrivningar utöver plan:  |               |               |
| Byggnader och mark                       |               |               |
| Vid årets början                         | 3             | 3             |
| Upplösning överavskrivningar             | -3            | 0             |
| <b>Vid årets slut</b>                    | <b>0</b>      | <b>3</b>      |
| Maskiner och inventarier                 |               |               |
| Vid årets början                         | 9 792         | 8 592         |
| Årets upplösning/avskrivning utöver plan | 1 350         | 1 200         |
| <b>vid årets slut</b>                    | <b>11 142</b> | <b>9 792</b>  |
| Periodiseringsfonder                     |               |               |
| Avsatt vid taxering 2013                 |               | 2 960         |
| Avsatt vid taxering 2014                 | 1 858         | 1 858         |
| Avsatt vid taxering 2015                 | 650           | 650           |
| <b>Utgående balans 31 december</b>       | <b>2 508</b>  | <b>5 468</b>  |
| <b>Totalt obeskattade reserver</b>       | <b>13 650</b> | <b>15 263</b> |

**NOT 43 SPECIFIKATIONER TILL RAPPORT ÖVER KASSAFLÖDEN**

| Likvida medel – koncernen                                                           |              |              |
|-------------------------------------------------------------------------------------|--------------|--------------|
| Mkr                                                                                 | 2018-12-31   | 2017-12-31   |
| Följande delkomponenter ingår i likvida medel:                                      |              |              |
| Kassa och bank                                                                      | 2 190        | 2 051        |
| Kortfristiga placeringar, jämförbara med likvida medel <sup>1</sup>                 | 100          |              |
| <b>Totalt enligt rapport över finansiell ställning och rapport över kassaflöden</b> | <b>2 290</b> | <b>2 051</b> |

| Likvida medel – moderbolaget                                        |              |              |
|---------------------------------------------------------------------|--------------|--------------|
| Mkr                                                                 | 2018-12-31   | 2017-12-31   |
| Följande delkomponenter ingår i likvida medel:                      |              |              |
| Kassa och bank                                                      | 1 767        | 1 719        |
| Kortfristiga placeringar, jämförbara med likvida medel <sup>1</sup> | 100          |              |
| <b>Totalt enligt balansräkning och kassaflödesanalys</b>            | <b>1 867</b> | <b>1 719</b> |

<sup>1</sup> likvida medel ingår kortfristiga placeringar (räntebärande placeringar) som har klassificerats som likvida medel enligt följande utgångspunkter:

- De har en obetydlig risk för värdefluktuationer
- De kan lätt omvandlas till kassamedel
- De har en löptid om högst tre månader från anskaffningstidpunkten.

**Aktier och alternativa investeringar**

| Mkr                   | 2018-12-31   | 2017-12-31   |
|-----------------------|--------------|--------------|
| Vid årets början      | 4 495        | 3 239        |
| Förvärv               | 2 825        | 1 972        |
| Avyttring             | -966         | -716         |
| <b>Vid årets slut</b> | <b>6 354</b> | <b>4 495</b> |

**Betalda räntor och erhållen utdelning**

|                    | Koncernen  |            | Moderbolaget |            |
|--------------------|------------|------------|--------------|------------|
| Mkr                | 2018       | 2017       | 2018         | 2017       |
| Erhållen utdelning |            |            | 708          | 135        |
| Erhållna räntor    | 4          | 2          | 140          | 98         |
| Erlagd ränta       | -41        | -42        | -110         | -75        |
| <b>Totalt</b>      | <b>-37</b> | <b>-40</b> | <b>738</b>   | <b>158</b> |

**Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet**

|                                                                               | Koncernen    |              | Moderbolaget |              |
|-------------------------------------------------------------------------------|--------------|--------------|--------------|--------------|
| Mkr                                                                           | 2018         | 2017         | 2018         | 2017         |
| Avskrivningar                                                                 | 2 857        | 2 887        | 2 272        | 2 365        |
| Nedskrivningar                                                                | 1            | 26           | 1            |              |
| Valutadifferenser                                                             | 8            | 3            | -3           | 2            |
| Resultat vid försäljning och utrangering av materiella anläggnings-tillgångar | 14           | -171         | 13           | -171         |
| Förändring av övrig fordran/skuld derivat                                     | 34           | -120         |              | -17          |
| Avsättningar för pensioner                                                    | -48          | -90          | 15           | -38          |
| Avsättning samhälls-omvandling                                                | 2 106        | 1 147        | 2 106        | 1 147        |
| Övriga avsättningar                                                           | 42           | 51           | 41           | 53           |
| Andra ej likviditets-påverkande poster                                        | -26          | 51           | -28          | 57           |
| <b>Totalt</b>                                                                 | <b>4 988</b> | <b>3 784</b> | <b>4 417</b> | <b>3 398</b> |

|                                        | Koncernen     |             | Moderbolaget  |             |
|----------------------------------------|---------------|-------------|---------------|-------------|
| Mkr                                    | 2018          | 2017        | 2018          | 2017        |
| Betald skatt                           |               |             |               |             |
| Skattkostnad enligt resultaträkningen  | -1 411        | -1 462      | -2 022        | -1 895      |
| Förändring av skattefordringar/skulder | -382          | 499         | -384          | 507         |
| Justering för uppskjuten skatt         | -435          | 84          | 224           | 562         |
| <b>Totalt</b>                          | <b>-2 228</b> | <b>-879</b> | <b>-2 182</b> | <b>-826</b> |

Avstämning av skulder som härrör från finansieringsverksamheten – koncernen och moderbolaget

|                                                                 | Koncernen    |              | Moderbolaget                             |              |
|-----------------------------------------------------------------|--------------|--------------|------------------------------------------|--------------|
| Mkr                                                             | 2017-12-31   | Kassa-flöden | Icke-kassaflödes-påverkande förändringar | 2018-12-31   |
| Obligationslån                                                  | 3 235        |              | 1                                        | 3 236        |
| Företagscertifikat                                              | 200          |              |                                          | 200          |
| Skuld återköpsavtal                                             | 735          | 832          |                                          | 1 567        |
| <b>Totalt skulder härrörande från finansieringsverksamheten</b> | <b>4 170</b> | <b>832</b>   | <b>1</b>                                 | <b>5 003</b> |

**Förvärv av dotterföretag – koncernen**

| Mkr                                                | 2018  |
|----------------------------------------------------|-------|
| Förvärvade tillgångar och skulder                  |       |
| Immateriella anläggningstillgångar                 | 1 145 |
| Materiella anläggningstillgångar                   | 215   |
| Varulager                                          | 40    |
| Rörelsefordringar                                  | 179   |
| Likvida medel                                      | 131   |
| Summa tillgångar                                   | 1 710 |
| Långfristiga räntebärande skulder                  | -139  |
| Uppskjutna skatteskulder                           | -85   |
| Kortfristiga rörelseskulder                        | -209  |
| Summa avsättningar och skulder                     | -433  |
| Utbetald köpeskilling                              | 1 277 |
| Avgår: Likvida medel i den förvärvade verksamheten | -131  |
| Påverkan på likvida medel                          | 1 146 |

**NOT 44 HÄNDELSER EFTER BALANSDAGEN**

Några väsentliga händelser efter balansdagen finns inte att rapportera.

**NOT 45 FÖRSLAG TILL DISPOSITION BETRÄFFANDE BOLAGETS VINST**

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att till förfogande stående vinstmedel 25 060 Mkr, varav 7 376 Mkr utgör årets resultat, disponeras enligt följande:

| Mkr                                                  |               |
|------------------------------------------------------|---------------|
| Utdelning, 700 000 aktier och 4 520 kronor per aktie | 3 164         |
| Balanseras i ny räkning                              | 21 896        |
| <b>Total</b>                                         | <b>25 060</b> |

**NOT 46 NYCKELTAL - UPPLYSNINGAR****Alternativa nyckeltal**

Bolaget presenterar även vissa icke-IFRS finansiella mått och nyckeltal i årsredovisningen. Ledningen anser att dessa är viktiga i syfte att ge mottagaren av denna rapport kompletterande information för att få en förståelse för bolagets finansiella ställning och utveckling.

**Definitioner**

|                                            |                                                                                                                                                   |
|--------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Avkastning på eget kapital:</b>         | Resultat efter skatt i procent av genomsnittligt eget kapital (beräknat på rullande 12 månader).                                                  |
| <b>Underliggande rörelseresultat:</b>      | Rörelseresultat exklusive kostnader för avsättning till samhällsomvandling och nedskrivning av immateriella och materiella anläggningstillgångar. |
| <b>Operativt kassaflöde:</b>               | Kassaflöde från den löpande verksamheten och investeringsverksamheten för materiella anläggningstillgångar.                                       |
| <b>Finansiell nettoskuld:</b>              | Räntebärande skulder minus räntebärande tillgångar.                                                                                               |
| <b>Nettoskuldsättningsgrad:</b>            | Finansiell nettoskuld dividerat med eget kapital.                                                                                                 |
| <b>Operativa tillgångar:</b>               | Immateriella och materiella anläggningstillgångar, Varulager, Kundfordringar och Övriga fordringar.                                               |
| <b>Tillväxt av nettoomsättning:</b>        | Förändring av nettoomsättningen i procent av föregående års nettoomsättning.                                                                      |
| <b>Rörelsemarginal:</b>                    | Rörelseresultatet i procent av nettoomsättningen.                                                                                                 |
| <b>Vinstmarginal:</b>                      | Resultat efter finansiella poster i procent av året-nettoomsättning.                                                                              |
| <b>Avkastning på totalt kapital:</b>       | Rörelseresultat plus finansiella intäkter i procent av genomsnittlig balansomslutning                                                             |
| <b>Avkastning på operativa tillgångar:</b> | Rörelseresultatet i procent av genomsnittliga operativa tillgångar.                                                                               |
| <b>Soliditet:</b>                          | Eget kapital i procent av summa tillgångar.                                                                                                       |

**Avstämning****Underliggande rörelseresultat**

| Mkr                                            | 2018         | 2017         |
|------------------------------------------------|--------------|--------------|
| Rörelseresultat                                | 6 869        | 6 024        |
| Avgår:                                         |              |              |
| Kostnad för avsättning till samhällsomvandling | 2 106        | 1 147        |
| Nedskrivning av anläggningstillgångar          |              | 26           |
| <b>Underliggande rörelseresultat</b>           | <b>8 975</b> | <b>7 197</b> |

**Operativt kassaflöde**

Avstämning av operativt kassaflöde framgår av rapport över kassaflöden koncernen på sidan 89.

## STYRELSENS INTYGANDE

Styrelsen och verkställande direktören försäkrar att årsredovisningen har upprättats i enlighet med god redovisningssed i Sverige och att koncernredovisningen har upprättats i enlighet med de internationella redovisningsstandarder som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002 av den 19 juli 2002 om tillämpning av internationella redovisningsstandarder. Årsredovisningen respektive koncernredovisningen ger en rättvisande bild av moderbolagets och koncernens ställning och resultat. Förvaltningsberättelsen för moderbolaget respektive koncernen ger en rättvisande översikt över utvecklingen av moderbolagets och koncernens verksamhet, ställning

och resultat samt beskriver väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer som moderbolaget och de företag som ingår i koncernen står inför.

### Förslag till disposition beträffande bolagets vinst

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att till förfogande stående vinstmedel 25 060 Mkr, varav 7 376 Mkr utgör årets resultat, disponeras enligt följande:

|                                                 |            |
|-------------------------------------------------|------------|
| Utdelning 700 000 aktier och 4 520 kr per aktie | 3 164 Mkr  |
| Balanseras i ny räkning                         | 21 896 Mkr |
| Summa                                           | 25 060 Mkr |

Luleå den 21 mars 2019



Göran Persson  
Ordförande



Gunnar Axheim  
Styrelseledamot



Eva Hamilton  
Styrelseledamot



Lotta Mellström  
Styrelseledamot



Bjarne Moltke Hansen  
Styrelseledamot



Ola Salmén  
Styrelseledamot



Gunilla Saltin  
Styrelseledamot



Per-Olof Wedin  
Styrelseledamot



Anders Elenius  
Arbetstagarrepresentant



Dan Hallberg  
Arbetstagarrepresentant



Tomas Larsson  
Arbetstagarrepresentant

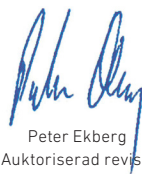


Jan Moström  
Vd och koncernchef

Årsredovisningen, koncernredovisningen och hållbarhetsredovisningen har, som framgår ovan, godkänts för utfärdande av styrelsen den 21 mars 2018. Koncernens rapport över resultat och övrigt totalresultat och rapport över finansiell ställning och moderbolagets resultat- och balansräkningar blir föremål för fastställelse på årsstämman den 25 april 2019.

Vår revisionsberättelse har lämnats den 21 mars 2019.

Deloitte AB



Peter Ekberg  
Auktoriserad revisor

## REVISIONSBERÄTTELSE

Till bolagsstämman i Luossavaara-Kiirunavaara AB (publ)  
organisationsnummer 556001-5835

### RAPPORT OM ÅRSREDOVISNINGEN OCH KONCERNREDOVISNINGEN

#### Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Luossavaara-Kiirunavaara AB (publ) för räkenskapsåret 2018-01-01 – 2018-12-31 med undantag för bolagsstyrningsrapporten och hållbarhetsrapporten på sidorna 5, 10-13, 40-49, 53-57 och 64-71. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår på sidorna 2-3, 5, 10-13, 18-21, 40-71 och 81-130 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2018 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2018 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt International Financial Reporting Standards (IFRS), så som de antagits av EU, och årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen.

Våra uttalanden i denna rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen är förenliga med innehållet i den kompletterande rapport som har överlämnats till moderbolagets revisionsutskott i enlighet med Revisorsförordningens (537/2014/EU) artikel 11.

#### Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav. Detta innefattar att, baserat på vår bästa kunskap och övertygelse, inga förbjudna tjänster som avses i Revisorsförordningens (537/2014/EU) artikel 5.1 har tillhandahållits det granskade bolaget eller, i förekommande fall, dess moderföretag eller dess kontrollerade företag inom EU.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

#### Särskilt betydelsefulla områden

Särskilt betydelsefulla områden för revisionen är de områden som enligt vår professionella bedömning var de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen för den aktuella perioden. Dessa områden behandlades inom ramen för revisionen av, och i vårt ställningstagande till, årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet, men vi gör inga separata uttalanden om dessa områden.

#### Avsättningar för samhällsomvandling

Koncernen har betydande förpliktelser med anledning av de markdeformationer som gruvbrytningen orsakar. Deformationerna är eller kommer att bli så omfattande att det är nödvändigt att flytta delar av Kiruna och Malmberget. Koncernen är enligt lag skyldig att ersätta den skada som uppkommer genom gruvdriften. Koncernen redovisar därför betydande avsättningar för samhällsomvandling i Kiruna och Malmberget i takt med att åtaganden uppstår. Avsättningarna för dessa åtaganden är bland annat beroende av markdeformationernas utbredning, uppskattningar av skada och ersättningsanspråk från sakägare, framtida inflation och diskonteringsräntor. Förändringar i dessa antaganden och bedömningar kan få betydande påverkan på koncernens resultat och finansiella ställning.

För koncernens principer för redovisning av avsättningar för samhällsomvandling se Not 1, avsnitt 28.1.1 och Not 32 och 33 för koncernens avsättningar för samhällsomvandling.

Vår revision omfattade, men begränsades inte till:

- granskning att koncernen har fastställt principer och riktlinjer för ersättning till sakägare och att dessa tillämpas enhetligt och konsekvent över tid;
- granskning att koncernen har ett tydligt ramverk för utbetalning av ersättning till sakägare inklusive kontroller för godkännande och att dessa följs och redovisas korrekt;
- granskning av koncernens rutiner för att identifiera förpliktelser och uppskatta omfattning av åtagande inklusive de antaganden som görs;
- granskning av koncernens principer och beräkningar för redovisning av avsättningar för samhällsomvandling för förenlighet med IFRS och
- granskning att erforderliga notupplysningar lämnas.

#### Nyttjandeperioder och avskrivningsmetoder avseende materiella anläggningstillgångar

Koncernen redovisar betydande värden i balansräkningen avseende materiella anläggningstillgångar. Avskrivningstider på huvudnivåer, anläggningar och utrustningar i gruvor är beroende av framtida malmuttag och gruvornas nyttjandeperiod. Det är väsentligt att förändringar i produktion och malmbas avspeglas i tillämpad avskrivningsmetod och nyttjandeperiod. Ändrade bedömningar avseende nyttjandeperioder och avskrivningsmetoder kan ha en väsentlig påverkan på koncernens resultat och finansiella ställning.

Koncernens principer för redovisning av materiella anläggningstillgångar finns beskrivna i Not 1, avsnitt 18. Upplýsningar om materiella anläggningstillgångar lämnas i Not 16.

Vår revision omfattade, men begränsades inte till:

- skapa oss en förståelse för planerad gruvbrytning och malmbas;
- utvärdera koncernens rutiner för uppföljning av pågående nyanläggningar;
- granska aktivering av utgifter för investeringar;
- utvärdera koncernens principer och metoder för avskrivning av gruvrelaterade anläggningstillgångar och
- granskning att erforderliga notupplysningar lämnas.

### Förvärv av Francis Flower

Under 2018 förvärvade koncernen samtliga aktier i Francis Flower (Northern) Ltd samt Gurney Slade & Lime Stone Ltd. Förvärv redovisas enligt förvärvsmetoden där goodwill redovisas från och med förvärvstidpunkten beräknat som summan av överförd ersättning minskat med verkligt värde på förvärvade tillgångar och övertagna skulder. Värdering av tillgångar och skulder till verkligt värde enligt IFRS är komplext och kräver att ledningen gör betydande uppskattningar och bedömningar.

Koncernens principer för redovisning av rörelseförvärv finns beskrivna i Not 1, avsnitt 10.1. För förvärv genomförda under räkenskapsåret, se Not 4.

Vår revision omfattade, men begränsades inte till:

- granskning av företagsledningens förvärvsanalys inklusive beräkning och redovisning av villkorad köpeskilling;
- granska och utmana företagsledningens bedömningar av verkligt värde av förvärvade tillgångar och skulder och
- utvärdera att lämnade upplysningar i koncernredovisningen möter kraven enligt IFRS.

### Annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen och återfinns på sidorna 4, 6–9, 14–17, 22–39 och 134–140. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen och koncernredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen och koncernredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

### Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet. Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att de ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och, vad gäller koncernredovisningen, enligt IFRS så som de antagits av EU. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet

om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Styrelsens revisionsutskott ska, utan att det påverkar styrelsens ansvar och uppgifter i övrigt, bland annat övervaka bolagets finansiella rapportering.

### Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

En ytterligare beskrivning av vårt ansvar för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen finns på Revisorsinspektionens webbplats: [www.revisorsinspektionen.se/revisornsansvar](http://www.revisorsinspektionen.se/revisornsansvar). Denna beskrivning är en del av revisionsberättelsen.

Av de områden som kommuniceras med styrelsen fastställer vi vilka av dessa områden som varit de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen, inklusive de viktigaste bedömda riskerna för väsentliga felaktigheter, och som därför utgör de för revisionen särskilt betydelsefulla områdena. Vi beskriver dessa områden i revisionsberättelsen såvida inte lagar eller andra författningar förhindrar upplysning om frågan.

### RAPPORT OM ANDRA KRAV ENLIGT LAGAR OCH ANDRA FÖRFATTNINGAR

#### Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Luossavaara-Kiirunavaara AB (publ) för räkenskapsåret 2018-01-01 – 2018-12-31 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

#### Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

**Styrelsens och verkställande direktörens ansvar**

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets och koncernens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av moderbolagets och koncernens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

**Revisorns ansvar**

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

En ytterligare beskrivning av mitt (vårt) ansvar för revisionen av förvaltningen finns på Revisorsinspektionens webbplats: [www.revisorsinspektionen.se/revisornsansvar](http://www.revisorsinspektionen.se/revisornsansvar). Denna beskrivning är en del av revisionsberättelsen.

**REVISORNS GRANSKNING AV BOLAGSSTYRNINGSRAPPORTEN**

Det är styrelsen som har ansvaret för bolagsstyrningsrapporten på sidorna 64–71 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Vår granskning har skett enligt FARs uttalande RevU 16 Revisorns granskning av bolagsstyrningsrapporten. Detta innebär att vår granskning av bolagsstyrningsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för våra uttalanden.

En bolagsstyrningsrapport har upprättats. Upplýsningar i enlighet med 6 kap. 6 § andra stycket punkterna 2–6 årsredovisningslagen samt 7 kap. 31 § andra stycket samma lag är förenliga med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar samt är i överensstämmelse med årsredovisningslagen.

**REVISORNS YTTRANDE AVSEENDE DEN LAGSTADGADE HÅLLBARHETSRAPPORTEN**

Det är styrelsen som har ansvaret för hållbarhetsrapporten på sidorna 5, 10–13, 40–49 och 53–57 för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Vår granskning har skett enligt FARs rekommendation RevR 12 Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten. Detta innebär att vår granskning av hållbarhetsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för vårt uttalande.

En hållbarhetsrapport har upprättats.

Deloitte AB, utsågs till Luossavaara-Kiirunavaara ABs revisor av bolagsstämman 2018-04-26 och har varit bolagets revisor sedan 2011-04-27.

Stockholm den 21 mars 2019

Deloitte AB



Peter Ekberg  
Auktoriserad revisor

# MINERALRESERVER OCH MINERALTILLGÅNGAR

→ Mineralreserver och mineraltillgångar är grunden för ett gruvföretags verksamhet och kräver framgångsrik prospektering. Förutom prospektering är brytningskostnad och malmpriis viktiga faktorer som påverkar mineraltillgångens och mineralreservens storlek.



Prospektering sker i anslutning till befintliga gruvor och i nya områden. LKAB:s satsning på prospektering under de senaste 10 åren har lett till en avsevärd ökning av både mineraltillgång och mineralreserv i framför allt Leveäniemi, Mertainen och i Gruvberget som följts av stora investeringar för höjd produktion och förlängda produktionsplaner.

## MINERALRESERVER OCH MINERALTILLGÅNGAR 2018

LKAB gör en årlig sammanställning av sina mineraltillgångar och mineralreserver. Beräkning och sammanställning sker enligt tidigare rekommendationer från svenska branschföreningen SveMin.

### Kiruna

Mineralreserven har ökat mer än gruvproduktionen under året. Bättre verktyg och metod för klassificering av kännedomsgard har tagits i bruk för mineraltillgången. Detta har medfört en avsevärd omklassificering av tidigare indikerad mineraltillgång till antagen mineraltillgång. Resultat från fortsatt borrhning mot djupet har också bidragit till ökning av den antagna mineraltillgången.

### Malmberget

Mineralreserven har minskat med ett tonnage som motsvarar årets produktion. Förtätning av borrhningen har lyft antagen mineraltillgång till indikerad mineraltillgång. Resultat från fortsatt borrhning mot djupet har medfört ökning av den antagna mineraltillgången.

### Gruvberget magnetit

I början av året upphörde produktionen i dagbrottet då brytningen nådde slutligt djup. Därmed finns ingen mineralreserv kvar. Striktare klassificering av kännedomsgarden har medfört en fördubbling av mineraltillgången med största ökningen av den antagna mineraltillgången.

### Leveäniemi

Dagbrotts-/brytningslayout har justerats under året vilket medför att mineralreserven minskade mindre än förväntat. För mineraltillgången har den geologiska modellen och blockmodellen förbättrats vilket medfört högre järnhalt men minskat tonnage. Striktare klassificering har också bidragit till minskningen.

### Mertainen

Inget arbete med mineraltillgången har utförts under året. Därför redovisas inga förändringar. Dock har arbete med processutveckling pågått.

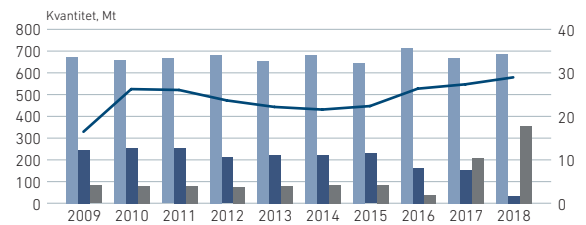
### Gruvberget hematit

Inget arbete med mineraltillgången har utförts under året. Därför redovisas inga förändringar. Dock har arbete med processutveckling pågått.

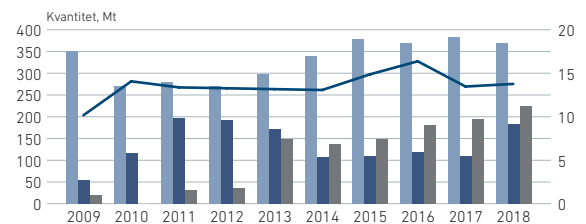
### Sammanfattning

LKAB:s mineralreserv om en dryg miljard ton har ökat under året. Antagen mineraltillgång har fortsatt att öka medan känd och indikerad mineraltillgång båda minskat något.

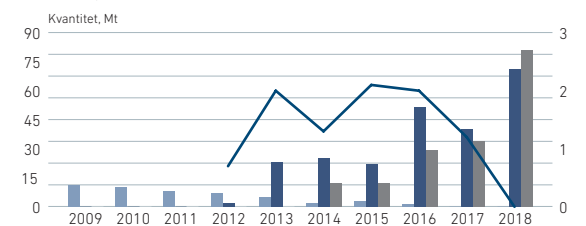
### Kiruna



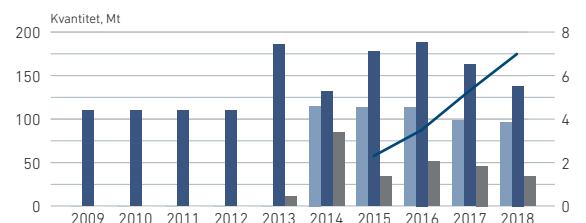
### Malmberget



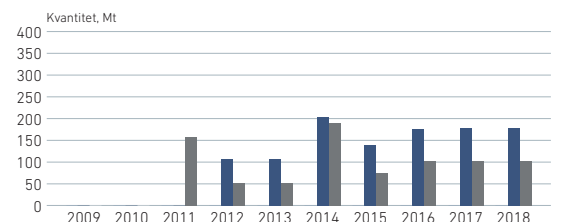
### Gruvberget



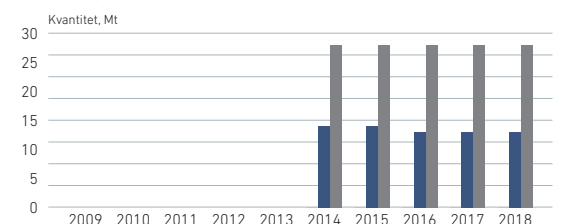
### Leveäniemi



### Mertainen



### Gruvberget hematit



■ Bevisad/Sannolik Mineralreserv ■ Känd/Indikerad Mineraltillgång  
■ Antagen Mineraltillgång — Produktion

## MINERALRESERVER

PER 31 DECEMBER 2018 (INGÅENDE SOVRINGSVERK)

|                   | Kvantitet, Mt |      | Procent Fe |      |
|-------------------|---------------|------|------------|------|
|                   | 2018          | 2017 | 2018       | 2017 |
| <b>Kiruna</b>     |               |      |            |      |
| Bevisad           | 624           | 605  | 44,1       | 46,2 |
| Sannolik          | 62            | 63   | 40,5       | 42,4 |
| <b>Malmberget</b> |               |      |            |      |
| Bevisad           | 346           | 360  | 42,6       | 43,1 |
| Sannolik          | 23            | 23   | 41,8       | 41,6 |
| <b>Gruvberget</b> |               |      |            |      |
| Bevisad           | 0             | 0    | 0,0        | 59,4 |
| Sannolik          | 0             | 0    | 0,0        | 53,2 |
| <b>Leveäniemi</b> |               |      |            |      |
| Bevisad           | 87            | 91   | 48,1       | 47,3 |
| Sannolik          | 9             | 7    | 37,5       | 39,4 |

## MINERALTILLGÅNGAR UTÖVER MINERALRESERVER

PER 31 DECEMBER 2018 (INGÅENDE SOVRINGSVERK)

|                            | Kvantitet, Mt |      | Procent Fe |      |
|----------------------------|---------------|------|------------|------|
|                            | 2018          | 2017 | 2018       | 2017 |
| <b>Kiruna</b>              |               |      |            |      |
| Känd                       | 0             | 2    | 0,0        | 38,3 |
| Indikerad                  | 35            | 151  | 36,6       | 44,5 |
| Antagen                    | 355           | 207  | 42,2       | 43,5 |
| <b>Malmberget</b>          |               |      |            |      |
| Känd                       | 6             | 6    | 45,1       | 45,1 |
| Indikerad                  | 176           | 103  | 43,2       | 43,5 |
| Antagen                    | 225           | 194  | 44,0       | 44,1 |
| <b>Gruvberget magnetit</b> |               |      |            |      |
| Känd                       | 33            | 15   | 42,9       | 45,1 |
| Indikerad                  | 38            | 25   | 45,0       | 43,2 |
| Antagen                    | 78            | 34   | 41,8       | 41,6 |
| <b>Leveäniemi</b>          |               |      |            |      |
| Känd                       | 67            | 108  | 46,6       | 46,0 |
| Indikerad                  | 71            | 55   | 42,5       | 41,6 |
| Antagen                    | 34            | 46   | 41,7       | 34,4 |
| <b>Mertainen</b>           |               |      |            |      |
| Känd                       | 66            | 66   | 35,1       | 35,1 |
| Indikerad                  | 111           | 111  | 37,5       | 37,5 |
| Antagen                    | 103           | 103  | 33,2       | 33,2 |
| <b>Gruvberget hematit</b>  |               |      |            |      |
| Känd                       | 9             | 9    | 55,0       | 55,0 |
| Indikerad                  | 5             | 5    | 52,6       | 52,6 |
| Antagen                    | 28            | 28   | 53,9       | 53,9 |

## DEFINITIONER

## Om klassificeringen

Mineraltillgångar och mineralreserver beräknas separat och indelas i olika kategorier. LKAB:s mineralreserver är inte delmängder av mineraltillgångarna. Vid uppgradering av mineraltillgång till mineralreserv tas kvantiteten bort från mineraltillgången.

Mineraltillgångar är en koncentration av mineraler i berggrunden i en sådan form, kvalitet och kvantitet att det finns rimliga möjligheter till eventuell ekonomisk utvinning. Mineralreserver räknas av från de delar av känd eller indikerad mineraltillgång som kan brytas och förädlas efter att företagets lönsamhetskrav vägts in, med hänsyn tagen till faktorer som gråbergsinblandning, malmförluster och processutbyten.

## Antagen mineraltillgång

Antagen mineraltillgång är en mineraltillgång för vilken tonnage, form, halter och mineralinnehåll kan uppskattas med låg säkerhet. Den indikeras av geologi, provtagning och förväntad men inte verifierad kontinuitet i geologi och/eller halt. Den är baserad på information vunen genom prospektering, provtagning och testning utförd enligt lämplig teknik. Informationen är begränsad eller av osäker kvalitet och tillförlitlighet.

## Indikerad mineraltillgång

Indikerad mineraltillgång är en mineraltillgång för vilken tonnage, form, halter och mineralinnehåll kan uppskattas med rimlig säkerhet. Den indikeras av geologi, provtagning och förväntad men inte verifierad kontinuitet i geologi och/eller halt. Den är baserad på information vunen genom prospektering, provtagning och testning utförd med lämplig teknik. Informationspunkterna är dock för glesa eller olämpligt fördelade för att säkerställa kontinuiteten i geologi och/eller halt.

## Känd mineraltillgång

Känd mineraltillgång är en mineraltillgång för vilken tonnage, form, halter och mineralinnehåll kan uppskattas med hög säkerhet. Den är baserad på information vunen genom detaljerad och tillförlitlig prospektering, provtagning och testning utförd enligt lämplig teknik. Informationspunkterna är tillräckligt täta för att påvisa kontinuitet i geologi och/eller halt.

## Sannolik mineralreserv

Sannolik mineralreserv räknas av från de delar av indikerad och under vissa omständigheter känd mineraltillgång där brytningsteknisk undersökning och lönsamhetsstudie visar att det tekniskt och ekonomiskt går att bryta och förädla fyndigheten utifrån företagets lönsamhetskrav.

## Bevisad mineralreserv

Bevisad mineralreserv räknas av från den delen av känd mineraltillgång där brytningsteknisk undersökning och lönsamhetsstudie visar att det tekniskt och ekonomiskt går att bryta och förädla fyndigheten utifrån företagets lönsamhetskrav.



### Grunden för beräkningarna

LKAB har nödvändiga miljötillstånd och bearbetningskoncessioner för samtliga gruvor som är i drift. Mineralreserverna och mineraltillgångarna är skyddade med bearbetningskoncessioner eller undersökningstillstånd. Beräkningarna görs utifrån följande grundläggande faktorer:

### Metallpriser

Mineraltillgångar och mineralreserver är grunden för företagets långsiktiga planering och ska brytas under lång tid framöver. Därför används planeringspris, som är ett förväntat medelpris för järnmalm och valutor över den kommande konjunkturcykeln.

### Densitet

För järnmalmer, som utgör LKAB:s mineraltillgångar och mineralreserver, används en formel som är baserad på de ingående halterna. Formeln är verifierad med densitetsmätningar. I övriga fall görs mätningar för de olika malmer eller bergarter som påverkar densiteten.

### Gråbergsinblandning

Vid brytning medföljer oftast en inblandning av gråberg som varierar beroende på brytningsmetod, malmens geometri och andra geologiska faktorer. LKAB följer systematiskt upp gråbergsinblandningen i brytning och med erfarenheter från detta ingår gråbergsinblandning i alla mineralreservsberäkningar.

### Malmförluster

Beroende på brytningsmetod, malmens geometri och andra tekniska faktorer måste ibland partier lämnas kvar i gruvan. I mineralreservsberäkningarna har hänsyn tagits till dessa faktorer baserat på antagna brytningsmetoder och den kännedom som råder vid beräknings-tillfället.

### Regelverk, koder och rekommendationer

LKAB:s mineralreserver och mineraltillgångar har beräknats och sammanställts i enlighet med rekommendationerna från svenska branschföreningen för gruv- och metallföretag SveMin, den så kallade FRB-standarden. Det är ett självständigt regelverk, men baserat på "The International Template for the public reporting of exploration results, mineral resources and mineral reserves, July 2006", framtagna av Committee for Mineral Reserves International Reporting Standards (CRIRSCO) i syfte att harmonisera till internationell praxis. FRB-standarden är därför i överensstämmelse med internationella regelverk som Australasian Institute of Mining and Metallurgy's Jorc code och "CIM Standards on Mineral Resources and Mineral Reserves, Definitions and Guidelines" som utgör den del av Ontario Securities Commissions (Osc) regelverk National Instrument 43-101, som reglerar hur mineralreserver och mineraltillgångar ska redovisas. (SveMin har beslutat om övergång till en standard framtagna av "Pan-European Reserves & Resources Reporting Committee" (PERC). LKAB tillämpar inte denna standard än.)

Mineraltillgångarna och mineralreserverna som sammanställs och presenteras i denna rapport har granskats och godkänts av Håkan Selldén, Specialist Mineralrättigheter, LKAB, som är av SveMin registrerad som "Kvalificerad Person".

Mars 2019

Håkan Selldén  
Kvalificerad Person SveMin

## TIOÅRSÖVERSIKT

| RESULTATRÄKNINGAR (MKR)                                                                                  | 2018          | 2017          | 2016          | 2015          | 2014          | 2013          | 2012          | 2011          | 2010          | 2009          |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|---------------|---------------|---------------|---------------|---------------|---------------|---------------|---------------|---------------|
| Nettoomsättning                                                                                          | 25 892        | 23 367        | 16 343        | 16 200        | 20 615        | 23 873        | 26 971        | 31 122        | 28 533        | 11 558        |
| Kostnad såld vara                                                                                        | -17 989       | -16 563       | -17 116       | -22 280       | -18 781       | -14 994       | -15 183       | -15 190       | -15 276       | -10 029       |
| <b>Bruttoresultat</b>                                                                                    | <b>7 903</b>  | <b>6 804</b>  | <b>-773</b>   | <b>-6 080</b> | <b>1 834</b>  | <b>8 879</b>  | <b>11 788</b> | <b>15 932</b> | <b>13 257</b> | <b>1 529</b>  |
| Försäljningskostnader                                                                                    | -135          | -124          | -143          | -165          | -152          | -148          | -249          | -223          | -213          | -202          |
| Administrationskostnader                                                                                 | -478          | -440          | -464          | -512          | -596          | -648          | -608          | -640          | -451          | -377          |
| FoU kostnader                                                                                            | -386          | -398          | -245          | -365          | -451          | -360          | -283          | -328          | -213          | -237          |
| Övriga rörelseintäkter/kostnader                                                                         | -34           | 133           | -52           | -35           | -66           | -84           | -59           | -35           | -68           | -54           |
| <b>Rörelseresultat</b>                                                                                   | <b>6 869</b>  | <b>6 024</b>  | <b>-1 677</b> | <b>-7 156</b> | <b>570</b>    | <b>7 639</b>  | <b>10 589</b> | <b>14 705</b> | <b>12 312</b> | <b>659</b>    |
| Finansiella intäkter                                                                                     | 429           | 515           | 898           | 293           | 519           | 611           | 733           | 503           | 418           | 705           |
| Finansiella kostnader                                                                                    | -614          | -274          | -285          | -408          | -495          | -482          | -345          | -407          | -349          | -172          |
| <b>Resultat före skatt</b>                                                                               | <b>6 685</b>  | <b>6 266</b>  | <b>-1 063</b> | <b>-7 271</b> | <b>594</b>    | <b>7 768</b>  | <b>10 977</b> | <b>14 801</b> | <b>12 381</b> | <b>1 192</b>  |
| Skatt                                                                                                    | -1 411        | -1 462        | 85            | 1 585         | -247          | -1 736        | -2 224        | -3 842        | -3 275        | -473          |
| <b>Årets resultat</b>                                                                                    | <b>5 274</b>  | <b>4 803</b>  | <b>-978</b>   | <b>-5 686</b> | <b>347</b>    | <b>6 032</b>  | <b>8 753</b>  | <b>10 960</b> | <b>9 106</b>  | <b>719</b>    |
| Hänförligt till:                                                                                         |               |               |               |               |               |               |               |               |               |               |
| Moderbolagets aktieägare                                                                                 | 5 274         | 4 803         | -978          | -5 686        | 347           | 6 032         | 8 753         | 10 960        | 9106          | 719           |
| Planenliga avskrivningar på materiella anläggningstillgångar                                             | 2 853         | 2 886         | 2 746         | 2 800         | 2 865         | 2 432         | 1 952         | 1 891         | 1 821         | 1 812         |
| <b>BALANSRÄKNINGAR (MKR)</b>                                                                             |               |               |               |               |               |               |               |               |               |               |
| Immateriella anläggningstillgångar                                                                       | 1 326         | 167           | 212           | 215           | 229           | 257           | 277           | 269           | 321           | 310           |
| Materiella anläggningstillgångar                                                                         | 38 152        | 32 772        | 34 085        | 34 697        | 39 529        | 33 759        | 30 315        | 26 285        | 23 087        | 21 551        |
| Finansiella anläggningstillgångar                                                                        | 1 084         | 1 370         | 1 164         | 646           | 1 018         | 1 197         | 1 120         | 1 124         | 1 675         | 1 827         |
| <b>Summa Anläggningstillgångar</b>                                                                       | <b>40 562</b> | <b>34 309</b> | <b>35 461</b> | <b>35 558</b> | <b>40 775</b> | <b>35 213</b> | <b>31 712</b> | <b>27 679</b> | <b>25 083</b> | <b>23 688</b> |
| Varulager                                                                                                | 3 344         | 2 602         | 2 836         | 2 915         | 2 253         | 2 611         | 2 493         | 2 449         | 2 074         | 2 301         |
| Kundfordringar                                                                                           | 2 217         | 1 948         | 2 094         | 1 320         | 1 908         | 3 291         | 3 060         | 4 593         | 3 395         | 2 276         |
| Övriga fordringar                                                                                        | 1 795         | 1 348         | 3 340         | 1 674         | 1 037         | 1 210         | 2 007         | 808           | 1 515         | 1 095         |
| Likvida medel och kortfristiga placeringar                                                               | 21 044        | 20 092        | 13 895        | 14 561        | 16 861        | 15 497        | 18 672        | 18 201        | 14 562        | 6 195         |
| <b>Summa Omsättningstillgångar</b>                                                                       | <b>28 399</b> | <b>25 990</b> | <b>22 165</b> | <b>20 470</b> | <b>22 359</b> | <b>22 609</b> | <b>26 232</b> | <b>26 051</b> | <b>21 546</b> | <b>11 867</b> |
| <b>Summa Tillgångar</b>                                                                                  | <b>68 961</b> | <b>60 298</b> | <b>57 626</b> | <b>56 028</b> | <b>63 133</b> | <b>57 822</b> | <b>57 944</b> | <b>53 730</b> | <b>46 629</b> | <b>35 555</b> |
| Summa operativa tillgångar                                                                               | 46 833        | 38 836        | 42 567        | 40 820        | 45 254        | 41 128        | 38 151        | 34 405        | 30 392        | 27 533        |
| Eget kapital <sup>1</sup>                                                                                | 38 573        | 36 348        | 30 551        | 32 116        | 37 756        | 41 472        | 41 085        | 37 335        | 32 951        | 25 375        |
| Långfristiga skulder                                                                                     | 20 040        | 17 139        | 17 740        | 17 900        | 18 402        | 11 670        | 12 485        | 11 933        | 9 555         | 7 512         |
| Kortfristiga skulder                                                                                     | 10 347        | 6 811         | 9 335         | 6 011         | 6 976         | 4 680         | 4 374         | 4 462         | 4 123         | 2 668         |
| <b>Summa Eget kapital och skulder</b>                                                                    | <b>68 961</b> | <b>60 298</b> | <b>57 626</b> | <b>56 028</b> | <b>63 135</b> | <b>57 822</b> | <b>57 944</b> | <b>53 730</b> | <b>46 629</b> | <b>35 555</b> |
| <b>KASSAFLÖDESANALYSER</b>                                                                               |               |               |               |               |               |               |               |               |               |               |
| Kassaflöde före utbetalning av samhällsomvandling och pensionsstiftelse och förändring av rörelsekapital | 9 444         | 9 170         | 4 659         | 3 995         | 7 265         | 10 599        | 10 700        | 14 038        | 13 951        | 2 931         |
| Utbetalning Samhällsomvandling <sup>2</sup>                                                              | -1 871        | -2 178        | -1 035        | -291          | -1 354        | -295          | -407          | -382          | NA            | NA            |
| Utbetalning övriga avsättningar                                                                          | -14           | -22           | -55           | -10           |               | -881          |               |               |               |               |
| Förändring av rörelsekapital                                                                             | -831          | 1 890         | -3 043        | 162           | 1 624         | -866          | 980           | 92            | -1 184        | -43           |
| <b>Kassaflöde från den löpande verksamheten</b>                                                          | <b>6 729</b>  | <b>8 860</b>  | <b>526</b>    | <b>3 856</b>  | <b>7 535</b>  | <b>8 557</b>  | <b>11 273</b> | <b>13 748</b> | <b>12 767</b> | <b>2 888</b>  |
| Investeringar i befintliga verksamheter                                                                  | -3 612        | -2 008        | -3 341        | -6 354        | -5 491        | -6 141        | -5 808        | -5 126        | -3 973        | -3 543        |
| Avyttringar                                                                                              | 9             | 284           | 53            | 150           | 28            | 18            | 6             | 17            | 97            | 73            |
| <b>Operativt kassaflöde</b>                                                                              | <b>3 126</b>  | <b>7 136</b>  | <b>-2 762</b> | <b>-2 348</b> | <b>2 072</b>  | <b>2 434</b>  | <b>5 471</b>  | <b>8 639</b>  | <b>8 891</b>  | <b>-582</b>   |
| Förvärv av verksamhet och immateriella tillgångar                                                        |               |               |               |               |               | -17           |               |               | -13           | 0             |
| Förvärv/avyttring av kortfristiga placeringar                                                            | -712          | -6 770        | -1 046        | 1 279         | -703          | 2 434         | -3 729        | -2 990        | -2 952        | 308           |
| Förändring finansiella anläggningstillgångar                                                             |               |               | -113          | 78            |               | -92           |               |               | -11           | -66           |
| <b>Kassaflöde efter investeringar</b>                                                                    | <b>2 414</b>  | <b>366</b>    | <b>-3 921</b> | <b>-991</b>   | <b>1 369</b>  | <b>4 759</b>  | <b>1 742</b>  | <b>5 649</b>  | <b>5 915</b>  | <b>-340</b>   |
| Upplåning/utlåning/reglering                                                                             | 705           | -937          | 2 114         | 108           | 2 793         |               |               |               |               |               |
| Utdelning                                                                                                | -2 882        |               |               | -139          | -3 500        | -5 500        | -5 000        | -5 000        | -500          | -2 800        |
| <b>Årets kassaflöde</b>                                                                                  | <b>237</b>    | <b>-571</b>   | <b>-1 807</b> | <b>-1 022</b> | <b>662</b>    | <b>-741</b>   | <b>-3 258</b> | <b>649</b>    | <b>5 415</b>  | <b>-3 140</b> |
| <b>Leveranser, Mt</b>                                                                                    | <b>26,8</b>   | <b>27,6</b>   | <b>27,0</b>   | <b>24,2</b>   | <b>26,0</b>   | <b>25,5</b>   | <b>26,3</b>   | <b>25,7</b>   | <b>26,0</b>   | <b>18,7</b>   |
| <b>Leveranser pellets, %</b>                                                                             | <b>82,4</b>   | <b>83,0</b>   | <b>84,0</b>   | <b>83,9</b>   | <b>83,2</b>   | <b>82,8</b>   | <b>83,6</b>   | <b>81,7</b>   | <b>80,1</b>   | <b>76,5</b>   |
| <b>KONCERNENS NYCKELTAL</b>                                                                              |               |               |               |               |               |               |               |               |               |               |
| Tillväxt av nettoomsättning, %                                                                           | 10,8          | 45,0          | 0,9           | -21,4         | -13,6         | -11,5         | -13,3         | 9,1           | 146,9         | -50,0         |
| Rörelsemarginal, %                                                                                       | 26,5          | 25,6          | -10,3         | -44,2         | 2,8           | 32,0          | 39,3          | 47,2          | 43,2          | 5,7           |
| Vinstmarginal, %                                                                                         | 25,8          | 26,7          | -6,5          | -44,9         | 2,9           | 32,5          | 40,7          | 47,6          | 43,3          | 10,3          |
| Avkastning på totalt kapital, %                                                                          | 11,3          | 11,1          | -1,4          | -11,5         | 1,8           | 14,3          | 20,3          | 30,3          | 31,0          | 3,8           |
| Avkastning på eget kapital, %                                                                            | 14,1          | 14,4          | -3,1          | -16,3         | 0,9           | 14,7          | 22,2          | 30,9          | 31,5          | 2,8           |
| Avkastning på operativa tillgångar, %                                                                    | 16,0          | 14,8          | -4,0          | -16,6         | 1,4           | 19,3          | 29,2          | 45,4          | 42,4          | 2,5           |
| Soliditet, %                                                                                             | 55,9          | 60,3          | 53,0          | 57,3          | 59,8          | 71,7          | 70,9          | 69,5          | 70,7          | 71,4          |
| Antal anställda (medelantal)                                                                             | 4 188         | 4 118         | 4 224         | 4 463         | 4 539         | 4 427         | 4 357         | 4 191         | 4 030         | 3 778         |

<sup>1</sup> Justering 2011 för ändrad redovisning (netto) av efterbehandlingskostnader.

<sup>2</sup> Redovisas på egen rad i kassaflödesanalysen från 2011.

## Definitioner

**Operativa tillgångar:** Immateriella och materiella anläggningstillgångar, Varulager, Kundfordringar, Övriga fordringar. Ej Finansiella tillgångar, Likvida medel och kortfristiga placeringar.

**Operativa skulder:** Totala skulder - Uppskjuten skatt i obeskattade reserver - Uppskjuten skatteskuld - Långfristiga skulder.

**Tillväxt av nettoomsättning:** Förändring av nettoomsättningen i procent av föregående års nettoomsättning.

**Rörelsemarginal:** Rörelseresultatet i procent av nettoomsättningen.

**Vinstmarginal:** Resultat efter finansiella poster i procent av årets nettoomsättning.

**Avkastning på totalt kapital:** Rörelseresultat plus finansiella intäkter i procent av genomsnittlig balansomslutning.

**Avkastning på eget kapital:** Årets resultat enligt resultaträkningen i procent av genomsnittligt eget kapital.

**Avkastning på operativa tillgångar:** Rörelseresultatet i procent av genomsnittliga operativa tillgångar.

**Soliditet:** Eget kapital i procent av summa tillgångar.

## TERMER OCH DEFINITIONER

**ANRIKNING:** Rening av finmald malm genom separering till ett järnmalms-koncentrat med mycket hög renhet, så kallad slig.

**DIREKTREDUKTIONSPELLETS:** DR-pellets, järnmalmspellets anpassad för att med naturgas reducera syret i järnmalmen till DRI, som används för att göra stål i en elektroslåugn.

**DRI, DIRECT REDUCED IRON:** Insatsråvara för stålproduktion i elektroslåugn, så kallad järnsvamp.

**EFTERBEHANDLING:** Sanering, återställning och/eller ekologisk kompensation av gruvområden som nått slutet på sin livslängd.

**FOSSILFRITT STÅL:** Stål producerat med reduktionsmedel och energislag från fossilfria källor.

**FOSSILFRI STÅLPRODUKTION:** Stål producerat från förnybara energikällor samt järnmalm som reducerats till råjärn med fossilfria reduktionsmedel, till exempel vätgas.

**GRI:** Global Reporting Initiative, internationell standard för hållbarhetsredovisning.

**GRÅBERG:** Gråberg är en ekonomisk term och samlingsnamn för de bergarter som inte är malm.

**HUVUDNIVÅ:** Transportnivå i underjordsgruvorna, från vilken malmen transporteras via malhissar (skippar) upp till marknivån.

**HYBRIT:** Hydrogen Breakthrough Ironmaking Technology – initiativ för samverkan att utveckla processer för en fossilfri stålproduktion

**INDIKATORER:** Mätbara nyckeltal enligt ramverket GRI för hållbarhetsredovisning.

**INDUSTRIMINERALER:** samlingsbeteckning för bergarter, mineraler, eller andra naturligt förekommande material, vilka har ett ekonomiskt värde, undantagandes metaller, energimineral och ädelstenar.

**KORRUPTION:** Fall där anställd utnyttjar sin position i företaget för egen vinnings skull.

**KOSTNADSKURVA:** Förhållandet mellan produktionskostnader och total produktion.

**INDUSTRIMINERALER:** samlingsbeteckning för bergarter, mineraler, eller andra naturligt förekommande material, vilka har ett ekonomiskt värde, undantagandes metaller, energimineral och ädelstenar.

**MALM:** Ekonomisk term för mineral som bedöms lönsam att bryta.

**MALMBAS:** Den procentuella skillnaden mellan den brutna råmalmen och den teoretiska malm mängden.

**MASUGNSPELLETS:** Järnmalmspellets som används i stålverkens masugnar, där de reduceras till råjärn.

**PALLBRYTNING:** Metod för att bryta malm i dagbrottsgruvor.

**PELLETISERING/KULSINTRING:** Process där slig blandas med tillsats- och bindemedel, rullas till kulor och sintras i pelletsverk.

**PELLETSPREMIE:** Uppräkningsfaktor på järnmalmspriset för producenter av förädlade järnmalmsprodukter.

**PERFORMANCE IN IRONMAKING:** LKAB:s kundlöfte.

**PROSPEKTERING:** Systematiskt sökande efter naturråvaror, exempelvis mineral och bergarter. Prospektering kan ske med geofysisk undersökning, geokemisk undersökning eller geologisk undersökning.

**RÅGODS:** Benämning på järnmalm från gruvorna för vidareförädling.

**RÅMALM:** Se rågods.

**RÅJÄRN:** Smält järn från masugn som vidareförädlas i stålverk.

**SEISMISK HÄNDELSE:** Bergrörelse, skalv.

**SIDOVERG:** Sidoberg, bergarter som inte är malm, synonymt med gråberg.

**SINTRING:** Finkornig malm (fines) som under hög temperatur sammanfogas till större stycken (sinter).

**STORSKALIG SKIVRASBRYTNING:** Kostnadseffektiv metod för att bryta malm under jord.

**SOVRING:** Grovsortering, krossning och siktning som skiljer ut gråberget och ökar malmens järnhalt.

**SUM:** Sustainable Underground Mining – initiativ för att utveckla en ny världs-standard för hållbar gruvbrytning på stora djup.

**VERKSAMHETSAVFALL:** Material som deponeras, vilket i LKAB:s fall till största delen utgörs av bergarter som inte är malm.

**VÄRDERINGAR:** LKAB:s värderingar; Engagerad – Nyttänkande – Ansvar.

### MINERALER

**GLIMMER:** Mineral som har ett brett användningsområde, bland annat som förstärkning och värmeskydd i plaster och som dekorativa inslag i keramiska material.

**HEMATIT:** Mineral, järnmalm (Fe<sub>2</sub>O<sub>3</sub>), även kallad blodstensmalm som saknar magnetiska egenskaper.

**HUNTIT:** Mineral som används exempelvis som halogenfri, brandskyddande tillsats i plaster och kablar.

**MAGNETIT:** Mineral, ferrimagnetisk järnmalm (Fe<sub>3</sub>O<sub>4</sub>), även kallad svartmalm, som i förädlad form används för järn- och ståltillverkning. Andra användningsområden för magnetit är exempelvis vattenrening, ljud- och vibrationsdämpning samt som ballast i tung betong.

**OLIVIN:** Mineral som används som tillsatsmedel vid produktion av masugns pellets.

### ENHETER OCH FÖRKORTNINGAR

**g:** Gram

**GWh:** Gigawatt timme

**kg:** Kilogram

**kt:** Kilo ton

**kWh:** Kilowatt timme

**m<sup>3</sup>:** Kubikmeter

**mg:** Milligram

**mg/m<sup>3</sup> ntg:** Milligram per normal kubikmeter torr gas

**Mkr:** Miljoner kronor

**Mt:** Miljoner ton

**TJ:** Terajoule

**TWh:** Terawatt timme

## ÅRSSTÄMMA

### DATUM

LKAB:s årsstämma hålls torsdagen den 25 april 2019, klockan 15.00 i Luleå.

### DELTAGANDE

Årsstämman är öppen för allmänheten.

### KALLELSE

Kallelse till årsstämman, ekonomisk information och övrig information finns på [lkab.com](http://lkab.com).

Tryckt ekonomisk information kan beställas via e-postadress [info@lkab.com](mailto:info@lkab.com).

Tryckt version av LKAB:s års- och hållbarhetsredovisning 2018 samt GRI-appendix 2018 finns tillgänglig den 25 april 2019.

## FINANSIELL INFORMATION

### DELÅRSRAPPORTER

#### 25 april

Delårsrapport kvartal 1, 2019

#### 15 augusti

Delårsrapport kvartal 2, 2019

#### 25 oktober

Delårsrapport kvartal 3, 2019

#### Februari 2019

Delårsrapport kvartal 4, 2019  
tillika Bokslutskommuniké

### KONTAKTPERSONER

Frågor angående innehållet i LKAB:s ekonomiska information kan ställas till Peter Hansson, direktör Ekonomi och finans eller Jan Moström, vd och koncernchef.

Frågor angående innehållet i hållbarhetsredovisningen kan ställas till Grete Solvang Stoltz, direktör HR och hållbarhet.

## LKAB ADRESSER

### LKAB

Koncernkontoret  
Box 952  
SE-971 28 Luleå  
Tel +46 771 760 000  
[info@lkab.com](mailto:info@lkab.com)  
Jan Moström, vd och koncernchef

Övriga adresser finns på [lkab.com](http://lkab.com)





LKAB:s års- och hållbarhetsredovisning 2018 är producerad av LKAB i samarbete med Rippler Communications och Berger Kommunikation.  
Foto: Fredric Alm och Rúnar Guðmundsson (Alm & ME), Susanne Lindholm, Niklas Juhojuntti och LKAB. Tryck: Lule Grafiska.

KLIMATKOMPENSERAT  
PAPPER  
[www.gentilicio.se](http://www.gentilicio.se)



Miljömärket trycksak  
3041 0238



LKAB, BOX 952, SE-971 28 LULEÅ | TEL +46 771 760 000 | [WWW.LKAB.COM](http://WWW.LKAB.COM)